

2017

ÅRSRAPPORT

«Når det går godt for landsdelen – går det godt for banken»

Utsagnet er ofte hørt i SpareBank 1 Nord-Norge. Det er mye sant i det. SpareBank 1 Nord-Norge er landsdelsbanken, og konsernet speiler på mange måter folk og næringsliv i landsdelen.

2017 har vært nok et godt år for Nord-Norge. Høy investeringstakt og lave renter påvirker både bygg- og anleggsbransjen og boligmarkedet. Den økende globale etterspørselen etter arktiske produkter og opplevelser, kombinert med en vedvarende lav kronekurs, har også gitt svært positive utslag for landsdelens reiseliv og eksportrettede næringer. Dette påvirker selvsagt også SpareBank 1 Nord-Norge. Resultatene – som er behørig beskrevet i rapporten du nå leser – er svært gode.

Men selvsagt er det ikke nok å peke på rentenivåer og kronekurs for å forklare resultatene. De siste årene har SpareBank 1 Nord-Norge arbeidet etter en enkel, men effektiv strategi, der kjernevirksomhet, automatisering av prosesser, innføring av roboter, fornying av kompetanse og bemanning og et kontinuerlig arbeid med å skape gode kundeopplevelser, har vært ledestjernene. Dette arbeidet har, sammen med de gunstige eksterne rammebetingelsene, bidratt til konsernets gode resultater de senere årene.

«Det vi sier vi skal gjøre – det gjør vi», er et annet mantra i SpareBank 1 Nord-Norge. For noen år siden ble investorene forespeilet en avkastning på høyt internasjonalt nivå. 2017 har gitt en egenkapitalavkastning på 12,9 %. Utbyttet er foreslått til 4 kroner per egenkapitalbevis, noe som tilsvarer en utbyttegrad på drøye 60 %. Ambisjonen om en avkastning på topp internasjonalt nivå er oppnådd de siste årene – og for 2017 med god margin.

Når utbyttet blir høyt, kan også samfunnseierskapet juble. Det nordnorske samfunnet er konsernets største eier med en eierandel på 53,6 %. Med det vil bortimot 500 millioner kroner bli delt ut i samfunnsutbytte. Pengene går blant annet til små og store prosjekter som bidrar til kompetansebygging, som skaper bolyst, eller stimulerer til næringsutvikling. Dette er allmennyttige formål, som gjennom verdiskaping og utvikling skal bidra til å løfte Nord-Norge videre.

«Når det går godt for landsdelen – går det godt for banken». Utsagnet er akkurat like sant som tidligere. Men kanskje kan det også sies på en annen måte: «Når det går godt for banken – går det godt for landsdelen også».

Innhold

- 04 Fra konsernsjefen

SpareBank 1 Nord-Norge

- 06 Strategisk kompass
- 07 Historikk
- 08 Viktige hendelser 2017
- 10 SpareBank 1 Nord-Norges tilstedeværelse
- 11 Organisasjonskart og selskapsstruktur
- 13 Årsregnskap
- 18 Styrets årsberetning

Årsregnskap 2017

- 36 Årsregnskap - Resultatregnskap
- 37 Årsregnskap - Balanse
- 38 Årsregnskap - Endringer i egenkapitalen
- 40 Årsregnskap - Kontantstrømanalyse
- 41 Årsregnskap - Noter
- 120 Erklæring fra styret og konsernsjef
- 121 Revisjonsberetning

Virksomheten

- 126 Konsernledelsen
- 128 Styret
- 130 Styrende organer
- 132 Eierstyring og selskapsledelse
- 140 Risikostyring og internkontroll
- 144 Eierforhold
- 150 Virksomhetsredegjørelse
- 153 SpareBank 1 Nord-Norge Markets
- 154 SpareBank 1-alliansen
- 157 Stiftelsene
- 159 Organisasjon og HR

Samfunnsansvar

- 164 Bærekraft
- 167 Samfunnsengasjement
- 168 Skapte skifest for store og små
- 170 Håper på flere nordnorske blå forretningsideer
- 172 Hackaton for morgendagens Nord-Norge
- 174 Lanserte nordnorsk entreprenørskapsfond ved UiT

Fra konsernsjefen

SpareBank 1 Nord-Norge kan se tilbake på et år med betydelig finansiell og markedsmessig suksess, og er i dag helt i toppen blant sammenlignbare konsern når det gjelder avkastning og verdifastsettelse.

Suksessen kommer etter flere år med rendyrking av kjernevirksomhet, effektivisert og fornyet bemanning, tilpasset distribusjon og systematisk bygging av merkevare og kultur.

Samtidig har 2017 vært et år preget av forberedelser til fremtiden. For finansnæringen opplever radikale endringer i rammebetingelsene. Disse er drevet av ny teknologi, nye reguleringer og ny konkurranse. Parallelt med dette skapes det økte kundeforventninger som krever nye løsninger. Derfor er det lagt ned betydelig innsats – både av finansiell og prosessmessig art – i å være rustet for fremtiden.

Nordnorsk økonomi har vært, og er fortsatt solid. Forspranget landsdelen har hatt til resten av landet ser imidlertid ut til å minske, fordi norsk økonomi opplever ny vekst samtidig som veksten i nord begrenses av knappe ressurser. Her er tilgangen på arbeidskraft den største begrensingen. Nord-Norge er i dag helt avhengig av arbeidsinnvandring, og frem mot 2030 er det estimert et behov for 25 000 nye arbeidstakere i nord.

SpareBank 1 Nord-Norge har en unik eiermodell, med både privat og samfunnsbasert eierskap!

Konsernsjef Jan-Frode Janson

Det nordnorske potensialet er formidabelt. Samtidig vet vi at størstedelen fortsatt er uutnyttet. Olje og gass, mineraler, turisme, fiskeri og andre blå ressurser er noen av områdene der landsdelen bare er i starten av verdiskapingsløpet. For olje og gass har lave priser og høye produksjonskostnader lagt en demper på utvinningstakten, men oljeprisen har i løpet av 2017 steget til et nivå som igjen gjør forekomstene drivverdige.

Når det gjelder sjømat, driver høy kvalitet og lav kronekurs fortsatt eksportveksten oppover. Den lave kronekursen er også en medvirkende årsak til at landsdelen nærmest flommer over av turister. Nord-Norge og det arktiske er eksotisk, og dermed et attraktivt reisemål for svært mange. Her vil konsolidering og profesjonalisering være viktig og nødvendig, spesielt for de mange unge bedriftene som er etablert de siste årene.

SpareBank 1 Nord-Norge spiller en viktig rolle i arbeidet med å bygge en bærekraftig og langsiktig ressursutnyttelsesmodell i nord. Landsdelen trenger et nordnorsk finanshus med en forretningsmodell som baserer seg både på lokal tilstedeværelse og lokal kunnskap. Det er også viktig at konsernet, gjennom sitt engasjement i Agenda Nord-Norge, bringer kunnskap om landsdelen til bords og samler stemmene som trenger denne kunnskapen.

I 2017 er det også arbeidet målrettet med å omstrukturere bruken av samfunnsutbyttet. Målet er at disse midlene i større grad skal bidra til å utløse det nordnorske potensialet. Dette skal gjøres sammen med landsdelens innbyggere, og bygge på den kunnskapen vi besitter.

I 2017 har SpareBank 1 Nord-Norge også hatt fokus på å samle konsernet for å utnytte den kraften som finnes i et komplett finanshus til stordriftsfordeler, og til å skape bedre kundeopplevelser. Arbeidet med å samlokalisere konsernets selskap pågår for fullt, og i løpet av 2018 vil de være under samme tak i både Svolvær, Mo i Rana, Bodø, Alta og på Finnsnes.

Konsernets høye endringstakt stiller krav til både organisasjon og styringsform, og det legges derfor fortsatt stor vekt på tydelig rammestyring, korte beslutninger og lokal handlekraft. Konsernet har beskrevet sitt strategiske kompass, som skal sikre god og langsiktig verdiskaping. Dette er et styringsinstrument for den enkelte i arbeidshverdagen og består av ambisjon, visjon, DNA, verdier og strategiske hovedmål.

Også i 2017 har innovasjonsløpet i konsernet fortsatt med uforminsket kraft. På høsten satte SpareBank 1 Nord-Norge i drift sin første digitale assistent, Aurora. Med mer enn 200 kundebesvarelser per dag og en treffprosent på over 90, bidrar Aurora til en bedre kundeopplevelse. Ikke minst er det et viktig bidrag at det frigjøres tid for menneskene i konsernet til å drive med verdiøkende rådgivning.

Parallelt med det pågående arbeidet med å innrette samfunnsutbyttet på en ny måte, har SpareBank 1 Nord-Norge i 2017 bidratt med 100 mill kroner til kultur-, idretts- og kunnskapsprosjekter i bygd og by rundt om i landsdelen. Samtidig har det vært lagt ned et betydelig arbeid i å spre kunnskap om eiermodellen vår. Undersøkelser viser at eiermodellen og samfunnsutbyttet er viktige fortrinn i kampen om kundene. Eiermodellen har derfor fått en sentral plass i den nye forretningsstrategien som ble vedtatt i desember 2017.

SpareBank 1 Nord-Norges eiermodell, med kombinasjonen av privat og samfunnsbasert eierskap, er i betydelig grad lønnsom for begge eiergruppene. Tallene som leveres i 2017 bekrefter dette. Det samme gjør interessen konsernet opplever fra internasjonale investorer; det internasjonale eierskapet har økt fra 10 % i 2012 til 35 % ved utgangen av 2017. Veksten handler selvsagt mest om vår evne til å levere det vi lover. Men kanskje virker det nordnorske og arktiske forlokkende også på investorene, og ikke bare på turistene?

Reisen videre for SpareBank 1 Nord-Norge vil foregå med et tydelig mål; konsernet skal være nummer 1 for kunder, ansatte og eiere. Og vi skal levere med Nord-Norge i fokus.

For vi mener det når vi sier at vår visjon er:
For Nord-Norge.

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Strategisk kompass

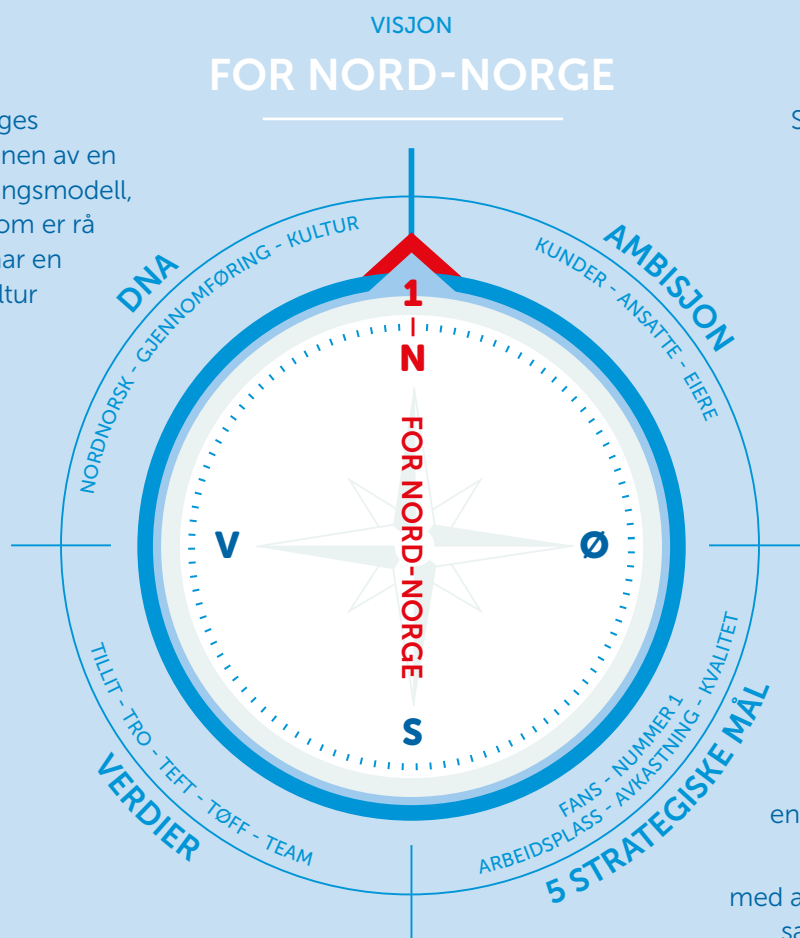
SpareBank 1 Nord-Norge – nummer 1 for kunder, ansatte og eiere

DNA

SpareBank 1 Nord-Norges særpreg er kombinasjonen av en unik nordnorsk forretningsmodell, med en organisasjon som er rå på gjennomføring og har en stolt og kunderettet kultur

VERDIER

5 T-er:
- Tillit
- Tro
- Teft
- Tøff
- Team

AMBISJON

SpareBank 1 Nord-Norge skal være nummer 1 for kunder, ansatte og eiere

STRATEGISKE HOVEDMÅL

1. Nord-Norges mest begeistrede kunder
2. Nummer 1 innenfor alle virksomhetsområder og områder i landsdelen
3. Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass
4. Ubestridt solid, med avkastning på topp blant sammenliknbare konsern
5. Kvalitet i alt vi gjør

SpareBank 1 Nord-Norge har en unik posisjon i landsdelen, med et sterkt kontornett og nesten halve befolkningen som kunder. Høy endringstakt stiller likevel betydelige krav til både organisasjon og styringsform. Konsernet legger derfor vekt på rammestyring, kortreiste beslutninger og lokal handlekraft. Sentralt i rammestyringen står konsernets strategiske kompass som skal sikre god og langsiktig verdiskaping.

Metaforen strategisk kompass er benyttet for å illustrere hva konsernet skal styre etter, også når marked og rammebetingelser endrer seg. Kompasset består av fem elementer.

Det første elementet er ambisjonen. Den innebærer at vi skal være nummer 1 for kundene våre. Det forplikter og kan bare oppnås dersom konsernet er nummer 1 for sine ansatte. Lykkes vi med disse to elementene, er logikken at vi vil innta en nummer 1-posisjon for våre eiere.

DNA-et beskriver vår egenart, det som gjør oss unike, mens våre verdier – de 5 T-er – er en beskrivelse av måten ansatte i konsernet skal opptre på.

Endelig angis konsernets 5 strategiske hovedmål, som er de samme som i foregående strategiperiode, men rekkefølgen er noe endret. Dette særlig for å tydeliggjøre at vi setter kunden først. Kundeopplevelser som begeistrer er nøkkelen til å skape verdier for konsernet.

Dersom vi følger kompasset, oppfyller vi vår visjon – For Nord-Norge. Visjonen er plassert midt i kompasset og peker mot nord.

Se ytterligere beskrivelse av konsernets forretningsstrategi i styrets årsberetning på side 20–21.

HER STARTET DET: SpareBank 1 Nord-Norges historie startet med etableringen av Tromsø Sparebank i 1836 – landsdelens første sparebank. Dagens SpareBank 1 Nord-Norge er et resultat av sammenslåingen av 40 nordnorske sparebanker. På bildet ser vi direktør Just Quigstad i bankens ekspedisjonslokale, sammen med blant andre bokholder Einar Olsen.

Historikk

38

SpareBank 1 Nord-Norge har 38 lokalbankkontorer fordelt på 36 kommuner i Nord-Norge og på Svalbard. Over 80 % av den nordnorske befolkningen har dermed minst ett av våre bankkontorer i sin kommune.

1989

Fusjonsbølgen kulminerte med etableringen av Sparebanken Nord-Norge 1. juli 1989, som følge av en sammenslutning av Tromsø Sparebank og Sparebanken Nord. Senere ble også Nordkapp Sparebank (1991) og Sparebanken Nordland (1992) innfusjonert som en del av landsdelsbanken.

2014

I 2014 ble historien til SpareBank 1 Nord-Norge utgitt på Orkana forlag. De to bindene ble skrevet av historikerne Oddvar Svendsen og Ketil Zachariassen.

40

SpareBank 1 Nord-Norge er et resultat av fusjoner av 40 sparebanker i Nordland, Troms og Finnmark.

1996

I 1996 ble banken en del av SpareBank 1-alliansen, en sammenslutning av fire regionbanker og 16 mindre sparebanker. Sammen eier bankene SpareBank 1 Gruppen AS, som er leverandør av ulike finansielle produkter og tjenester.

2016

2016 brakte med seg SpareBank 1 Nord-Norges første digitale roboter, som i konsernet kalles *digitale assistenter*. Disse utfører nå oppgaver som tidligere har vært utført manuelt, og reduserer tidsbruken samtidig som de opprettholder kvaliteten.

1836

SpareBank 1 Nord-Norges historie startet med etableringen av Tromsø Sparebank i 1836. Mange av landsdelens små sparebanker ble fusjonert på 1960 og 70-tallet.

Viktige hendelser

Fra Vipps-samarbeid og smart bilforsikring til nordnorsk chatbot og FNs Global Compact. SpareBank 1 Nord-Norge er stadig i endring. Her er noen av høydepunktene fra 2017.

Q1

I januar etablerte SpareBank 1 Nord-Norge SNN Nyhetssenter, et nettsted for privatøkonomi og samfunn. Siden etableringen har SNN Nyhetssenter hatt 207 000 unike lesere.

I januar utvidet SpareBank 1 Nord-Norge sin distribusjon med ny direktebank. Dermed kunne kundene tilbys helhetlig rådgivning på telefon og video.

I februar gikk SpareBank 1 Nord-Norge sammen med over 100 andre banker inn i det nye Vipps-samarbeidet. SpareBank 1 sin mCASH og DNB sin Vipps ble slått sammen for å bygge én norsk aktør på mobilbetaling. Vipps ble skilt ut som et eget selskap, der SpareBank 1 ble nest største eier.

I mars endret SpareBank 1 Nord-Norge sin regionstruktur. Salten og Helgeland ble slått sammen til én region, med Trude Glad som direktør. Den nye regionens navn ble region Helgeland og Salten.

I mars ble Hanne Karoline Kræmer tilsatt som direktør i SpareBank 1 Finans Nord-Norge. Hun har vært ansatt i SpareBank 1 Nord-Norge siden 1995, og overtok stillingen etter Hermod Bakkejord, som gikk over i pensjonistenes rekke.

Q2

I april lanserte SpareBank 1 smart bilforsikring. En smartplugg i bilen og en app på telefonen registrerer kjøremønster. Dersom kundene kjører med flyt og bidrar til å redusere risikoen for skader, vil de oppnå fordeler.

I april innvilget SpareBank 1 Nord-Norge landets første lånesøknad med Altinn-integrasjon, hvor dokumentasjon om gjeld og inntekt ble hentet direkte fra Altinn.

I mai ble SpareBank 1 kåret til bransjevinner innen skadeforsikring i Norsk kundebarometer. Undersøkelsen forteller hvert år hvilke bedrifter norske forbrukere er mest fornøyd med. SpareBank 1 gikk til topps både på tilfredshet og lojalitet.

I mai startet en stor renovering og utbygging av SpareBank 1 Nord-Norges hovedkontor i Tromsø. Det nye Rødbankenkvartalet skal stå ferdig i 2019.

I juni lanserte SpareBank 1 Nord-Norge en ny tjeneste som lar bankkunder overføre penger kun ved å bruke stemmen. Dette er den første talestyrte banktjenesten i Norge. Tjenesten lar iPhones talestyrte assistent Siri få tilgang til å overføre penger mellom egne kontoer i mobilbanken.

Q3

I september signerte SpareBank 1 Nord-Norge på FNs Global Compact. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Prinsippene for Global Compact vil brukes som grunnlag for konsernets strategi på samfunnsansvar, og forankres i konsernets øvrige strategier.

I september lanserte SpareBank 1 Nord-Norge chatboten Aurora – Nord-Norges første digitale veileder som simulerer menneskelige samtaler ved bruk av kunstig intelligens.

Q4

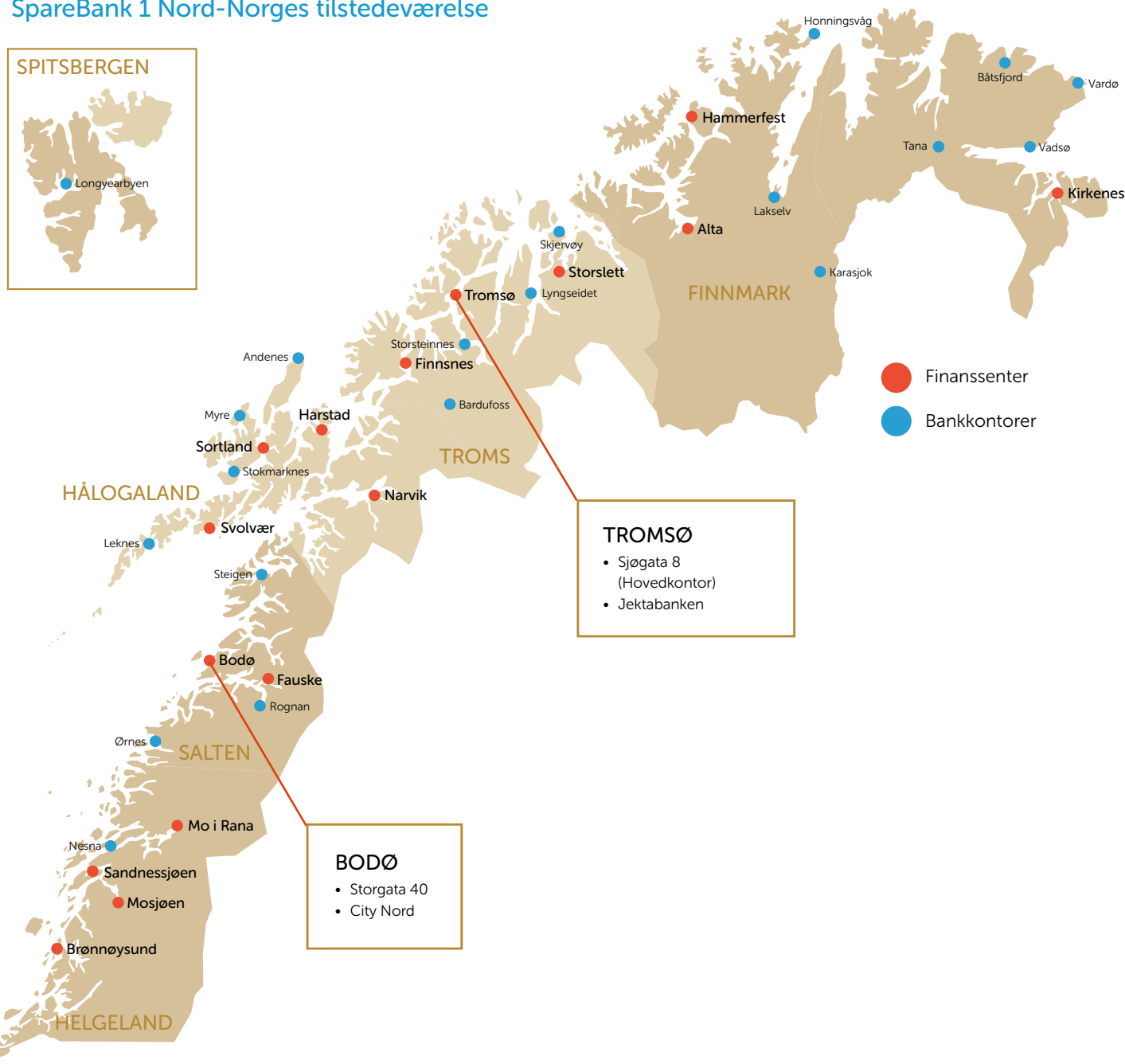
I oktober ble det gjennomført organisatoriske endringer i konsernet. Blant annet ble Prosess og IT etablert og løftet som et satsingsområde. Samtidig ble flere kundenære funksjoner samlet i enheten for Salg og kunderelasjoner. I tillegg ble det etablert en ny enhet for Compliance og Selskapsledelse, med Nina Wihuri som leder – og en del av konsernets øverste ledelse.

I desember passerte SpareBank 1 Nord-Norge 15 000 etablerte aksjesparekontoavtaler. Dette utgjorde en nasjonal markedsandel på om lag 7,5 %.

I desember styrket SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge sin tilstedeværelse i Nordland gjennom oppkjøp av de fire selskapene Bluecon Brønnøysund, Bluecon Sandnessjøen, Bluecon Mosjøen og Bluecon Rana. Dette medførte at drøye 30 medarbeidere fikk ny arbeidsgiver, og mer enn 600 bedriftskunder fikk ny leverandør av regnskapstjenester.

SpareBank 1 Nord-Norges tilstedeværelse

FINNMARK
54 årsverk**Hammerfest**

Honningsvåg

Alta

Karasjok

Kirkenes

Tana

Vadsø

Vardø

Båtsfjord

Lakselv

TROMS
96 årsverk**Storslett**

Lyngseidet

Skjervøy

Tromsø

Storsteinnes

Longyearbyen

Finnsnes

Bardufoss

HÅLOGALAND
63 årsverk**Harstad****Narvik****Svolvær**

Leknes

Sortland

Myre

Stokmarknes

Andenes

HELGELAND OG SALTEN
93 årsverk**Bodø**

Steigen

Fauske

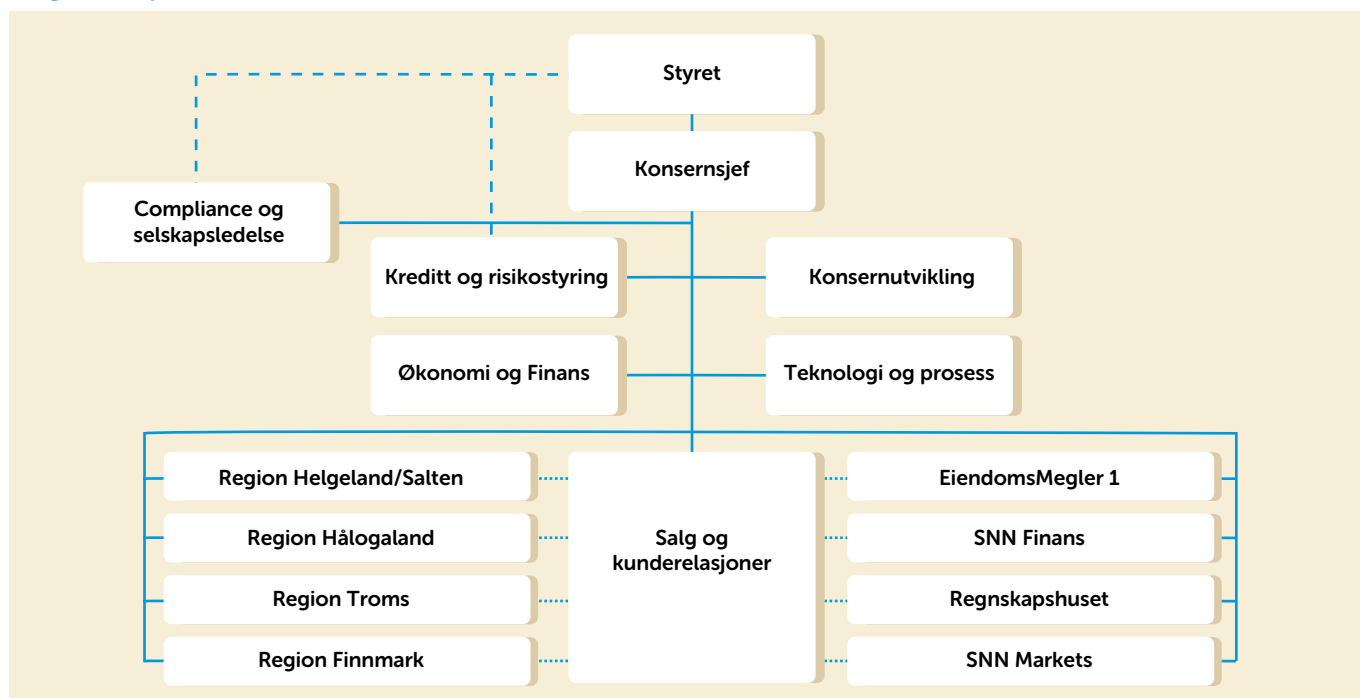
Rognan

Ørnes

Mo i Rana**Mosjøen****Sandnessjøen****Brønnøysund**

Nesna

Organisasjonskart

Selskapsstruktur

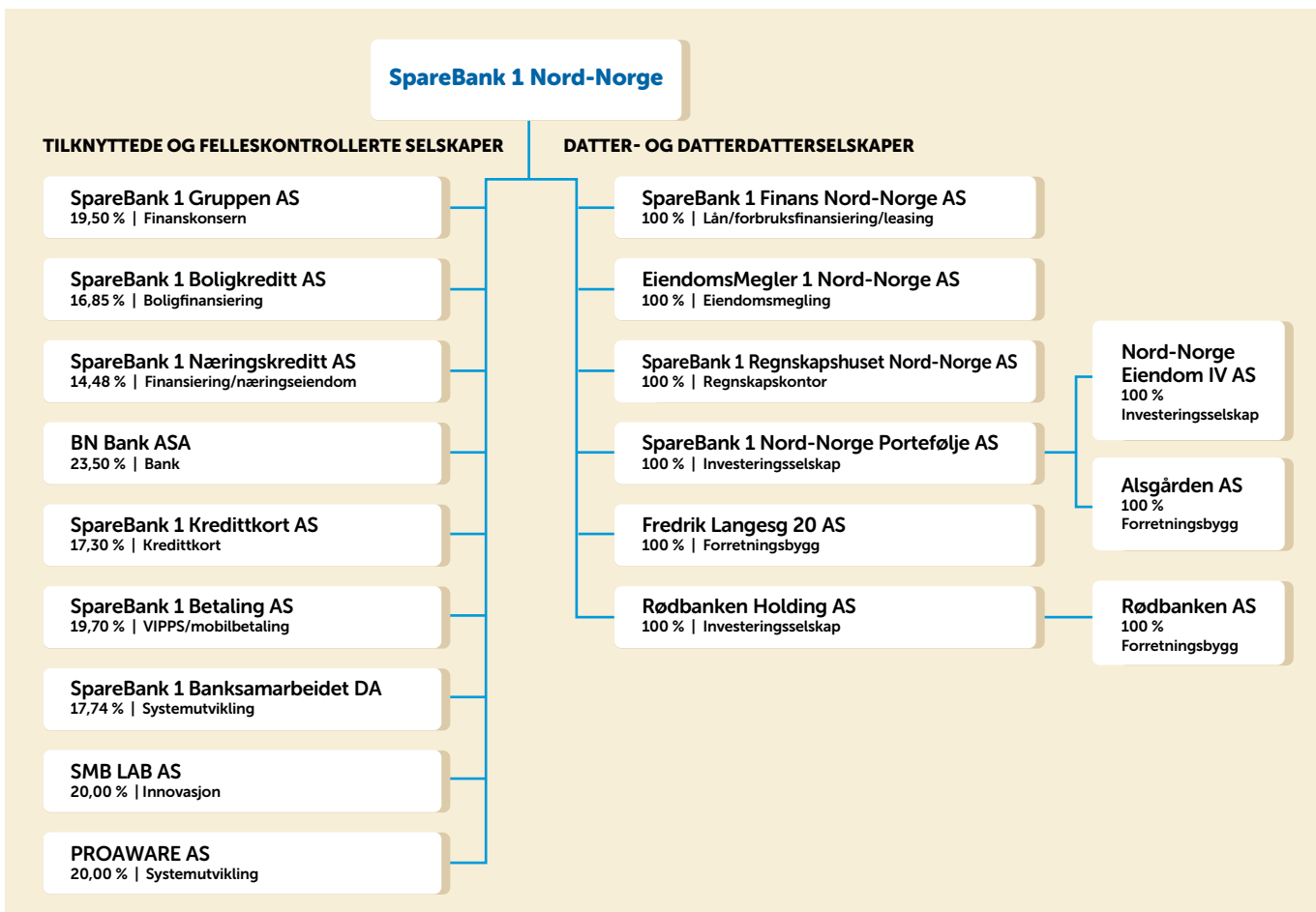

Foto: Andreas Kleiberg

Årsregnskap

FRA RESULTATREGNSKAPET

Beløp i mill kroner	Note	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Netto renteinntekter	20	1 770	1 644	1 512	1 426	1 285	1 166	1 129	1 129	1 173	1 320
Netto provisjons- og andre inntekter	21	992	924	933	966	931	656	506	513	462	411
Netto inntekter på finansielle investeringer	22	552	509	249	602	346	260	184	404	524	-84
Sum netto inntekter		3 314	3 077	2 694	2 994	2 562	2 082	1 819	2 046	2 159	1 647
Personalkostnader	23	708	689	850	704	638	581	514	477	508	463
Andre driftskostnader	24	658	631	611	624	571	539	522	480	464	508
Sum kostnader		1 366	1 320	1 461	1 328	1 209	1 120	1 036	957	972	971
Resultat før tap		1 948	1 757	1 233	1 666	1 353	962	783	1 089	1 187	676
Tap	14	184	213	200	321	172	195	101	87	185	183
Resultat før skatt		1 764	1 544	1 033	1 345	1 181	767	682	1 002	1 002	493
Skatt	26	324	291	163	223	214	172	157	186	143	143
Resultat fra virksomhet holdt for salg	31			-5	-27						
Minoritetsinteresser				-7	-1	1					
Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253	872	1 096	966	595	525	816	859	350

FRA BALANSEN

Beløp i mill kroner	Note	31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08
Kontanter, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	3 431	2 721	2 398	4 405	2 047	2 142	2 866	3 294	3 067	3 433
Aksjer, obligasjoner og andre rentebærende instrumenter	29,30	11 811	10 470	11 747	10 193	11 919	12 997	11 841	12 178	9 453	7 228
Brutto utlån til og fordringer på kunder	11	75 003	70 763	64 053	61 249	57 282	54 551	51 642	49 046	48 180	51 268
Individuelle nedskrivninger	14	-216	-154	-169	-171	-244	-303	-206	-271	-228	-201
Gruppenedskrivninger	14	-300	-373	-247	-236	-209	-198	-226	-200	-238	-204
Andre eiendeler	34	7 457	7 074	7 621	7 748	6 725	6 072	5 122	4 733	4 005	3 983
Sum eiendeler		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 261	71 039	68 780	64 239	65 507
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	434	818	1 816	2 758	4 284	6 663	6 446	6 123	6 868	3 708
Innskudd fra og gjeld til kunder	35	57 849	53 870	48 087	45 761	44 940	41 220	41 765	39 389	34 877	34 572
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	23 552	21 165	21 470	21 116	16 336	16 534	13 342	14 477	14 162	19 746
Andre forpliktelser	37	2 202	2 287	2 719	2 861	2 008	1 917	1 709	1 774	1 564	1 562
Ansvarlig lånekapital	39	850	1 350	1 350	1 350	1 450	2 095	1 356	1 347	1 608	1 461
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	42	530									
Sum egenkapital eksklusive fondsobligasjon	42	11 769	11 011	9 961	9 342	8 502	6 832	6 421	5 670	5 160	4 458
Sum gjeld og egenkapital		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 261	71 039	68 780	64 239	65 507

NØKKELTALL

Beløp i mill kroner	Note	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Egenkapitalavkastning ¹⁾	42	12,9 %	12,0 %	9,1 %	12,2 %	13,0 %	9,0 %	8,5 %	15,3 %	18,2 %	8,1 %
Kostnadsprosent konsern ²⁾	24	41,2 %	42,9 %	54,2 %	44,4 %	47,2 %	53,8 %	57,0 %	46,8 %	45,0 %	59,0 %
Kostnadsprosent morbank ²⁾	24	36,9 %	35,4 %	52,4 %	46,4 %	44,0 %	51,8 %	57,6 %	50,1 %	46,8 %	62,6 %
Utlån til kunder inkl. formidlingslån ⁴⁾	11	105 485	96 287	88 403	84 980	80 581	75 914	68 034	63 334	59 061	56 806
Utlånsvekst inkl. formidlingslån siste 12 mnd ⁴⁾	11	9,6 %	8,9 %	4,0 %	5,5 %	6,1 %	11,6 %	7,4 %	7,2 %	4,0 %	8,0 %
Utlånsvekst siste 12 mnd	11	6,0 %	10,5 %	4,6 %	6,9 %	5,0 %	5,6 %	5,3 %	1,8 %	-6,0 %	2,1 %
Innskudd fra kunder	35	57 849	53 870	48 087	45 761	44 940	43 588	41 765	39 389	34 877	34 572
Innskuddsvekst siste 12 mnd		7,4 %	12,0 %	5,1 %	1,8 %	3,1 %	-1,3 %	6,0 %	12,9 %	0,9 %	7,9 %
Andel utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt av totale lån i personmarked	11	40,0 %	36,7 %	38,2 %	39,7 %	40,8 %	41,1 %	35,0 %	32,3 %	26,7 %	14,7 %
Andel utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt av totale utlån	11	28,9 %	26,5 %	27,5 %	27,9 %	28,5 %	28,1 %	24,1 %	22,6 %	18,4 %	9,8 %
Innskuddsdekning inkl. formidlingslån ⁶⁾	35	54,8 %	55,9 %	54,4 %	53,8 %	55,8 %	54,3 %	61,4 %	62,2 %	59,1 %	60,9 %
Innskuddsdekning ⁵⁾	35	77,1 %	76,1 %	75,1 %	74,7 %	78,5 %	75,6 %	80,9 %	80,3 %	72,4 %	67,4 %
Sum eiendeler		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 329	71 032	68 780	64 239	65 507
Gjennomsnittlig forvaltningskapital ³⁾		93 905	89 168	84 039	80 191	75 952	72 921	70 291	66 245	65 169	61 267
Antall kontorer		38	38	62	74	74	74	75	75	76	81
Antall årsverk konsern	23	784	774	830	927	922	881	794	788	778	821
Antall årsverk morbank	23	538	510	618	639	647	672	670	675	690	724
Antall årsverk datterselskap	23	246	264	212	288	275	209	124	113	88	97
Netto andre inntekter i % av sum netto inntekter	21	29,9 %	30,0 %	34,6 %	32,3 %	36,3 %	31,5 %	27,8 %	25,1 %	21,4 %	25,0 %
Ren kjernekapital	5	9 992	9 155	8 367	7 752						
Ren kjernekapitaldekning i %	5	14,9 %	15,0 %	13,9 %	12,5 %						
Kjernekapital	5	10 857	9 951	9 110	8 439	7 783	6 672	6 002	5 334	4 846	4 229
Kjernekapitaldekning i %	5	16,2 %	16,3 %	15,1 %	13,6 %	13,4 %	12,1 %	11,6 %	10,9 %	10,7 %	9,5 %
Ansvarlig kapital	5	12 141	11 229	10 358	9 680	8 069	7 270	6 465	5 849	5 776	4 789
Kapitaldekning i %	5	18,1 %	18,4 %	17,2 %	15,6 %	13,9 %	13,2 %	12,5 %	11,9 %	12,8 %	10,8 %
Beregningsgrunnlag	5	67 222	61 120	60 328	61 925	57 989	55 098	51 704	48 966	45 250	44 565
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	5	7,2 %	7,0 %	6,1 %	5,9 %						
Tap på utlån til kunder i % av utlån til kunder inkl. formidlingslån ⁴⁾	14	0,17 %	0,22 %	0,22 %	0,19 %	0,21 %	0,26 %	0,15 %	0,14 %	0,31 %	0,32 %
Mislighold i % av brutto utlån inkl. formidlingslån ⁴⁾	14	0,25 %	0,31 %	0,30 %	0,34 %	0,60 %	0,52 %	0,69 %	0,78 %	0,97 %	0,80 %
Tapsutsatte i % av brutto utlån inkl. formidlingslån ⁴⁾	14	0,60 %	0,22 %	0,27 %	0,27 %	0,46 %	0,78 %	0,50 %	0,60 %	0,39 %	0,53 %
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i % av brutto utlån inkl. formidlingslån	14	0,65 %	0,37 %	0,39 %	0,41 %	0,75 %	0,89 %	0,87 %	0,93 %	0,96 %	0,96 %
Tapsavsetningsgrad ⁷⁾	14	23,76 %	30,08 %	32,82 %	32,82 %	28,41 %	30,64 %	25,46 %	34,15 %	28,39 %	26,59 %

1. Resultat etter skatt i forhold til gjennomsnittlig egenkapital, beregnet som et snitt av kvartalsvis egenkapital og per 01.01. og 31.12. Bankens utstedte fondsobligasjoner i 2017 er regnskapsmessig klassifisert som egenkapital. I beregningen av egenkapitalavkastning er imidlertid fondsobligasjoner, 530 mill kroner, holdt utenfor og tilhørende rentekostnader på 9 mill kroner er fratrukket i resultatet.
2. Sum kostnader i forhold til sum netto inntekter.
3. Gjennomsnittlig forvaltningskapital er beregnet som et snitt av IB 01.01., og forvaltningskapital UB hvert kvartal.
4. I formidlingslån inngår lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS med 30 482 mill kroner per 31.12.17 som er fraregnet i balansen.
5. Innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån.
6. Innskudd fra kunder i prosent av brutto ulån inklusive formidlingslån.
7. Individuelle tapsavsetninger i forhold til sum misligholdte- og tapsutsatte engasjementer.

Nøkkeltall egenkapitalbevis NONG (EK-bevis)

Utstedte fondsobligasjoner i SpareBank 1 Nord-Norge, 530 mill kroner, omfattes ikke av definisjonen på gjeld i IFRS-regelverket og er derfor klassifisert som egenkapital.

Påløpte renter på fondsobligasjonene, 9 mill kroner, er på denne bakgrunn ikke kostnadsført i resultatregnskapet, men er bokført direkte mot egenkapitalen.

Ved beregning av nøkkeltall tilknyttet egenkapitalen og egenkapitalbevisene, er derfor det regnskapsmessige resultatet fratrukket påløpte renter på fondsobligasjoner. I balansen er samtidig egenkapitalen fratrukket fondsobligasjoner.

Dette sikrer at relevante nøkkeltall for bankens eiere beregnes på grunnlag av det resultat og den egenkapital som reelt sett tilhører eierne. Se for øvrig note 43.

	Note	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Børskurs NONG ¹⁾		62,25	52,25	36,70	39,90	35,50	24,70	28,90	37,76	34,62	13,85
Antall utstedte EK-bevis ²⁾	42	100 398 016	100 398 016	100 398 016	100 398 016	100 398 016	74 398 269	73 996 116	56 918 659	56 918 659	56 918 659
Avsatt utbytte per EK-bevis ³⁾	43	4,00	3,45	2,00	1,90	1,10	1,02	1,25	1,81	2,12	0,94
Bokført egenkapital per EK-bevis konsern ⁴⁾		54,34	50,84	46,00	44,05	40,08	38,19	36,43	34,41	31,31	27,05
Resultat per EK-bevis konsern, justert for renter fondsobligasjon ⁵⁾	42	6,61	5,54	5,10	4,64	4,14	4,01	2,72	5,26	4,95	2,09
P/E - Pris/inntjening konsern ⁶⁾		9,4	9,0	8,9	7,7	8,6	7,3	10,5	7,6	6,6	6,6
P/B - Pris/Bok konsern ⁷⁾		1,1	1,0	0,8	0,9	0,9	0,6	0,8	1,1	1,1	0,5
Utdelingsforhold EK-bevis ⁸⁾	43	60,50 %	59,63 %	48,65 %	36,77 %	26,62 %	11,80 %	19,74 %	33,14 %	29,65 %	45,39 %
Eierandelsbrøk 01.01. benyttet ved resultatfordeling	42	46,36 %	46,36 %	46,36 %	47,33 %	47,33 %	42,07 %	38,74 %	34,54 %	34,54 %	34,22 %

1. Børskurs (justert for emisjoner, fondsemisjoner, utbytteemisjoner og splitter)
2. Antall utstedte EK-bevis
3. Avsatt utbytte
4. Egenkapital ekskl. fondsobl. x eierandelsbrøk x 1 000/(antall EK-bevis/1 000)
5. Resultat etter skatt konsern x eierandelsbrøk/antall EK-bevis
6. Børskurs/resultat per EK-bevis konsern, justert for renter fondsobligasjoner
7. Børskurs/bokført verdi per EK-bevis konsern
8. Utbytte per EK-bevis/resultat per EK-bevis konsern

Konsern - Resultatanalyse

FRA RESULTATREGNSKAPET

Beløp i mill kroner	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Renteinntekter	2 611	2 548	2 702	2 998	2 990	2 845	2 823	2 549	2 763	4 334
Rentekostnader	841	904	1 190	1 572	1 705	1 679	1 694	1 420	1 590	3 014
Netto renteinntekter	1 770	1 644	1 512	1 426	1 285	1 166	1 129	1 129	1 173	1 320
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer	438	440	407	469	330	227	209	294	304	293
Provisjonsinntekter	931	871	908	940	892	686	567	590	526	478
Provisjonskostnader	85	85	75	74	75	74	80	85	88	84
Netto gevinst/tap på verdipapirer og valuta	114	69	-158	133	16	33	-25	110	220	-377
Andre driftsinntekter	146	138	100	100	114	44	19	8	24	17
Dekningsbidrag	3 314	3 077	2 694	2 994	2 562	2 082	1 819	2 046	2 159	1 647
Lønn og generelle administrasjonskostnader	1 101	1 066	1 218	1 053	975	900	827	758	792	767
Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	65	60	56	97	53	54	47	45	49	62
Andre driftskostnader	200	194	187	178	181	166	162	154	131	142
Resultat før tap	1 948	1 757	1 233	1 666	1 353	962	783	1 089	1 187	676
Tap på utlån og garantier	184	213	200	321	172	195	101	87	185	183
Resultat før skatt	1 764	1 544	1 033	1 345	1 181	767	682	1 002	1 002	493
Skatt på ordinært resultat	324	291	163	223	214	172	157	186	143	143
Resultat fra virksomhet holdt for salg			-5	-27						
Resultat for regnskapsåret	1 440	1 253	865	1 095	967	595	525	816	859	350
Minoritetsinteresser			-7	-1	1	0	0	0	1	2
Majoritetsinteresser	1 440	1 253	872	1 096	966	595	525	816	858	348

FRA RESULTATREGNSKAPET

I % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Renteinntekter	2,78 %	2,86 %	3,22 %	3,74 %	3,94 %	3,90 %	4,02 %	3,85 %	3,91 %	4,51 %
Rentekostnader	0,90 %	1,01 %	1,42 %	1,96 %	2,24 %	2,30 %	2,41 %	2,14 %	2,18 %	2,60 %
Netto renteinntekter	1,88 %	1,84 %	1,80 %	1,78 %	1,69 %	1,60 %	1,61 %	1,70 %	1,73 %	2,15 %
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer	0,47 %	0,49 %	0,48 %	0,58 %	0,43 %	0,31 %	0,30 %	0,44 %	0,47 %	0,50 %
Provisjonsinntekter	0,99 %	0,98 %	1,08 %	1,17 %	1,17 %	0,94 %	0,81 %	0,89 %	0,81 %	0,86 %
Provisjonskostnader	0,09 %	0,10 %	0,09 %	0,09 %	0,10 %	0,10 %	0,11 %	0,13 %	0,14 %	0,14 %
Netto gevinst/tap på verdipapirer og valuta	0,12 %	0,08 %	-0,19 %	0,17 %	0,02 %	0,05 %	-0,04 %	0,17 %	0,17 %	0,36 %
Andre driftsinntekter	0,16 %	0,15 %	0,12 %	0,12 %	0,15 %	0,06 %	0,03 %	0,01 %	0,04 %	0,04 %
Dekningsbidrag	3,53 %	3,45 %	3,21 %	3,73 %	3,37 %	2,86 %	2,59 %	3,09 %	3,14 %	2,69 %
Lønn og generelle administrasjonskostnader	1,17 %	1,20 %	1,45 %	1,31 %	1,28 %	1,23 %	1,18 %	1,14 %	1,22 %	1,29 %
Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,12 %	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,08 %	0,08 %
Andre driftskostnader	0,21 %	0,22 %	0,22 %	0,22 %	0,24 %	0,23 %	0,23 %	0,23 %	0,20 %	0,21 %
Resultat før tap	2,07 %	1,97 %	1,47 %	2,08 %	1,78 %	1,32 %	1,11 %	1,64 %	1,82 %	1,10 %
Tap på utlån og garantier	0,20 %	0,24 %	0,24 %	0,40 %	0,23 %	0,27 %	0,14 %	0,13 %	0,28 %	0,30 %
Resultat før skatt	1,88 %	1,73 %	1,23 %	1,68 %	1,55 %	1,05 %	0,97 %	1,51 %	1,54 %	0,80 %
Skatt på ordinært resultat	0,35 %	0,33 %	0,19 %	0,28 %	0,28 %	0,24 %	0,22 %	0,28 %	0,22 %	0,23 %
Resultat fra virksomhet holdt for salg			-0,01 %	-0,03 %						
Resultat for regnskapsåret	1,53 %	1,41 %	1,03 %	1,37 %	1,27 %	0,82 %	0,75 %	1,23 %	1,32 %	1,40 %
Minoritetsinteresser	0,00 %	0,00 %	-0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Majoritetsinteresser	1,53 %	1,41 %	1,04 %	1,37 %	1,27 %	0,82 %	0,75 %	1,23 %	1,32 %	1,40 %

Gjennomsnittlig forvaltningskapital er beregnet som et snitt av kvartalsvis forvaltningskapital (sum eiendeler) og per 01.01. og 31.12.

Beregnet gjennomsnittlig forvaltningskapital for 2017 er beregnet til 93 905 mill kroner. Forvaltningskapital tilsvarer sum balanseførte eiendeler for konsernet.

Styrets årsberetning

De som sier at Nord-Norge er noe for seg selv har helt rett. Ingenting herfra lar seg enkelt kopiere. Ikke naturen, ikke kulturen og ikke folkene. Og heller ikke måten vi driver bank, eiendomsmegler, finansiering og regnskapstjenester på.

Styrets årsberetning 2017

Hovedtrekk 2017 (samme periode 2016)

- **Årsresultat**
1 440 mill kroner (1 253 mill kroner)
 - **Egenkapitalavkastning (konsern)**
12,9 % (12,0 %) ¹⁾
 - **Resultat per egenkapitalbevis (konsern)**
6,65 kroner (5,79 kroner)
 - **Netto inntekter på finansielle eiendeler**
552 mill kroner (509 mill kroner)
 - **Utlånsvekst siste 12 måneder**
9,6 % (8,9 %) inkludert formidlingslån
 - **Innskuddsvekst siste 12 måneder**
7,4 % (12,0 %)
 - **Innskuddsdekning**
77,1 % (76,1 %)
 - **Ren kjernekapitaldekning konsern**
14,9 % (15,0 %)
 - **Avsatt utbytte**
4,00 kroner (3,45 kroner)
- Det går fortsatt bra i nordnorsk økonomi, og konsernets inntjening for 2017 er meget god. Konsernet har gjort flere strategiske grep de siste årene, herunder:
- Betydelig oppbygging av egenkapital og soliditet:
Konsernets målsatte soliditet er oppnådd med god margin.
 - Rendyrking av kjernevirksomheten er slutført.
 - Et betydelig arbeid knyttet til forbedring av konsernets lønnsomhet er slutført eller under gjennomføring, herunder:
 - Tilpassing og styrking av bankens tilstedeværelse – tilpasset dagens kunders bruk av banktjenester. Konsernet har konsentrert virksomheten rundt 16 finanssentre med tilhørende filialer, dette for å kunne yte et bredt spekter av tjenester i hele landsdelen. Antall filialer redusert fra 71 i 2012 til 38 i 2017, men konsernet er fortsatt representert på flere steder i landsdelen enn alle andre banker til sammen.
 - Kostnadsreduserende tiltak, inkludert tilpassing til kundeadferd gjennom en kombinasjon av frivillig nedbemanning (170 ansatte) og inntak av rundt 70 nye medarbeidere som har tilført konsernet nødvendig kompetanse.
 - Inntektsforbedrende tiltak, heunder tiltak spesielt rettet mot økte risikofrie inntekter (provisjonsinntekter).
 - Tiltak knyttet til økt kapitaleffektivitet er gjennomført.

¹⁾ Bankens utstedte fondsobligasjoner er fra 31.12.2017 regnskapsmessig reklassifisert fra gjeld til egenkapital. I beregningen av EK-avkastning er imidlertid fondsobligasjoner behandlet som gjeld.

STRATEGISKE MÅL OG MÅLOPPNÅELSE

Strategiske mål	Måltall	Konsern 2017
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	Bankdrift på topp blant sammenlignbare finanskonsern, for tiden 12 % eller høyere.	12,9 %
Effektivitet		
Kostnader	Årlig gjennomsnittlig kostnadsvekst skal maksimalt utgjøre 0 %, eksklusive omstillingskostnader, virksomhetsutvidelser og finansskatt. *	4,5 %
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	Ubestridt solid. Ren kjernekapitaldekning ett prosentpoeng over regulatorisk minimumskrav. For tiden 14,5 % eller høyere.	14,9 %
Utbytte		
Utbyttegrad	50 % eller høyere	60 %

* Kostnadmålet er endret fra 2018 – se neste side

Konsernets langsiktige lønnsomhetsmål er å ha en bankdrift på topp blant sammenlignbare finanskonsern. Ved vurdering av det konkrete, løpende mål til EK-avkastning gjøres det en sammenligning mot andre bankers lønnsomhetsmål og faktiske lønnsomhet. I tillegg gjøres en vurdering av kapitalmarkedets lønnsomhetsforventninger gjennom prognoser fra bankanalytikere. For tiden tilsier dette et avkastningsmål på 12 %.

Målet om maksimal kostnadsvekst på 0 % eksklusive omstillingskostnader og virksomhetsutvidelser, er underordnet konsernets strategiske lønnsomhetsmål. Etter styrets vurdering tilsier utviklingen i finanssektoren at det er nødvendig med stram kostnadsstyring og en kontinuerlig søken etter effektivisering gjennom digitalisering og forenkling av prosesser. En av hovedårsakene til en noe høyere kostnadsvekst enn målsatt, er den økte ressursbruken tilknyttet digitalisering, automatisering og CRM-løsninger (CRM-systemer for kunderelasjonshåndtering). Fra 2018 er konsernets langsiktige kostnads mål endret til at kostnadenes andel av sum inntekter (kostnadsprosent – K/I) skal være 40 % eller lavere. Bakgrunnen for endringen i kostnads målet er et ønske om å ha et effektivitetsmål som er bedre egnet for sammenligning med andre aktører. I tillegg hensyntar et relativt mål også inntektssiden, noe som er spesielt viktig i en tid med betydelig omstilling i virksomheten. K/I for 2017 og 2016 var henholdsvis 41,2 % og 42,9 %.

Konsernet har et overordnet strategisk mål om å være ubestridt solid, og med en ren kjernekapitaldekning ett prosentpoeng over regulatorisk minimumskrav. Per 31.12.17 medfører dette et mål om en ren kjernekapitaldekning på 14,5 %.

Styret har signalisert et forventet moderat tapsnivå i 2017 og den nærmeste tiden fremover. Som for 2016, karakteriseres tapsnivået i 2017 som moderat.

Morbanken og konsernet oppfyller alle strategiske mål for regnskapsåret 2017 og per 31.12.17 – bortsett fra målet om maksimal kostnadsvekst på 0 % eksklusive omstillingskostnader, virksomhetsutvidelser og finansskatt.

Forberedelser for nye tider

Fokus på kjernevirksomhet står fortsatt sentralt i konsernets strategi. Men også kjernevirksomheten står foran store endringer i 2018, som at innføring av mange regulatoriske endringer vil medføre et løpende behov for modernisering av konsernet. I tillegg er det kontinuerlig behov for flere og stadig bedre digitale tjenester for å imøtekomme kundenes endrede adferd. Konsernet har da også vært preget av høy intern endringstakt i 2017, og både forretningsmodeller og interne prosesser har vært satt under lupen. Hovedinnsatsen har vært konsentrert om anvendelse av transaksjonsdata i kundedialogene og generell prosess-effektivisering gjennom automatisering, digitalisering og forbedring av digitale kundeflater – blant annet mobilbank, nettbank og Vipps. Samtidig har det vært arbeidet med nye produkter og ny distribusjonskraft. Endringsarbeidet har resultert både i sterk salgsvekst innenfor alle produktområder og distribusjonskanaler, og en betydelig økning i serviceoppdrag som kunden selv løser digitalt.

I 2017 satte SpareBank 1 Nord-Norge i drift sin første digitale assistent, som ble døpt Aurora. Hun er under kontinuerlig opplæring, men svarer allerede på mer enn 200 kundeforhenvendelser per dag. Auroras treffprosent er på over 90, og hun lærer stadig. Utviklingen av Aurora forbedrer effektiviteten på kundeservice og kundeopplevelsen vesentlig, med umiddelbare og korrekte svar hele døgnet.

Et annet tema det er lagt stor vekt på i 2017, er eiermodellen og attraktivitetskraften den har. Etter styrets vurdering representerer samfunnets eierandel i konsernet, på nesten 54 %, et betydelig konkurransefortrinn, dersom dette kommuniseres riktig. Derfor er det satt i gang et arbeid med mål om å skape både engasjement og legitimitet rundt utdelingen av samfunnsutbyttet. Her skal det også sees på ulike prosesser for hvordan konsernet og landsdelens innbyggere sammen skal finne frem til satsingsområder som kan bidra til å realisere det nordnorske potensialet. Dette arbeidet vil bli videreført i 2018.

Primo 2017 startet arbeidet med å bygge opp en analysebasert kundekommunikasjon som skulle styrke konsernets kunderelasjoner gjennom relevante salgs- og serviceinitiativ, tilpasset den enkelte kundes situasjon. Dette er gjennomført i alle distribusjonskanaler (kontorkanal, direktebank og digitalbank). Målet har vært å styrke posisjonen som den relasjonelle og superlokale banken. Resultatene fra arbeidet har vært gode, med en salgsøkning for risikofrie kjerneprodukter på 51 % fra 2016 til 2017 i personmarkedet og betydelig økning også i bedriftsmarkedet.

Arbeidet med å forsterke kundedialogen basert på kundedata fra inn- og utgående henvendelser, vil være ett av hovedsatsingsområdene også i 2018.

SpareBank 1 Nord-Norge er meget godt rustet til å forsterke sin posisjon som en tradisjonsrik og moderne landsdelsbank – for Nord-Norge.

Strategisk kompass: SpareBank 1 Nord-Norge – nummer 1 for kunder, ansatte og eiere

SpareBank 1 Nord-Norge har en unik posisjon i nord, med et sterkt kontornett og nesten halve landsdelens befolkning som kunder. Den høye endringstakten stiller likevel betydelige krav til både organisasjon og styringsform. Konsernet legger derfor stor vekt på rammestyring, kortreiste beslutninger og lokal handlekraft. Sentralt i rammestyringen står konsernets strategiske kompass, som skal sikre god og langsiktig verdiskaping. Kompasset består av ambisjon, visjon, DNA, verdier og strategiske hovedmål.

Ambisjon: SpareBank 1 Nord-Norges skal være nummer 1 for kunder, ansatte og eiere.

Visjon: For Nord-Norge

DNA: SpareBank 1 Nord-Norges særpreg er kombinasjonen av en unik nordnorsk forretningsmodell, en organisasjon som er rå på gjennomføring, og en stolt og kunderettet kultur.

Verdier: 5 T-er: Tillit, Tro, Teft, Tøff, Team

Strategiske hovedmål:

1. Nord-Norges mest begeistrede kunder
2. Nummer 1 innenfor alle virksomhetsområder og geografiske deler av landsdelen
3. Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass
4. Ubestridt solid, med avkastning på topp blant sammenlignbare konsern
5. Kvalitet i alt vi gjør

Strategiske valg

SpareBank 1 Nord-Norge er en sterk totalleverandør av finansielle tjenester. Konsernet har samtidig begynt en nødvendig modernisering gjennom programmet Ett konsern – én kundeopplevelse. Med dette begrepet menes at konsernet skal gi kunden samme gode kundeopplevelse uavhengig av hvilken kanal kunden benytter (fysisk møte, direktebank eller digitalt) og hvilken del av konsernet kunden møter. Viktige stikkord for dette arbeidet er å ta i bruk tilgjengelig teknologi, utnytte lokal tilstedeværelse og styrke konsernets egenart. I denne sammenheng er begrepet «#superlokal» benyttet, med den betydning at konsernet søker å tilpasse sin kontakt og kommunikasjon med eksisterende og potensielle kunder slik at den blir relevant for den enkelte kunde – og utformet i en nordnorsk kontekst.

På flere områder er strategien en videreføring og forsterking av konsernets tidligere strategi. For disse områdene vil det bli lagt vekt på å ta konsekvensene av de strategiske valgene og innskjerpe etterlevelsen, herunder;

- **Dyrke særpreg i merkevare og kultur;** videreutvikle og utnytte den nordnorske merkevaren. Bygge videre på den stoltheten som kjennetegner organisasjonen.
- **Fokus på kjernevirksomhet;** defineres geografisk som Nord-Norge og personer/virksomheter med tilknytning til Nord-Norge. Inkluderer bank, eieningsmegling, regnskap og objektfinansiering. Virksomhetsområdene kan utvides i takt med at finansbransjens grenser endres.
- **Utnytte konsernkraft og synergier;** anvende og utnytte konsernets finansielle, markeds- og kompetansemessige kraft i alle deler av konsernet. Fremstå som sømløs mellom virksomhetsområder og kanaler.

- **Effektivisere og fornye bemanning;** kontinuerlig effektivisering av drift, samtidig som konsernet tiltrekker og utvikler relevant kompetanse. Tilgangen på kvalifisert arbeidskraft forventes å bli en betydelig utfordring som krever nye tiltak.
- **Ta en frontposisjon i å utvikle SpareBank 1-alliansen;** utvikle fortrinnet som ligger i å være en del av Norges sterkeste finansallianse.

Den nye strategien legger vekt på videreføring og forsterking av de elementene konsernet har hatt suksess med. Den nye strategien representerer også nye prioriteringer:

- **Redesigne distribusjon og betjeningsstrategi;** designe og implementere ny betjeningsstrategi. Dette inkluderer sterke finanssentre, utvidet kapasitet og kompetanse innen digitalt- og direkte salg og investering i nye kunderelasjonssystemer (CRM). Sentrale prinsipper er at det er kunden som velger kanal, og at kunden skal kunne nå hele konsernets kompetanse i alle treffpunkter. Det legges vekt på å ha en fortsatt bred geografisk distribusjon i Nord-Norge. Samtidig skal ekspedisjons- og produksjonsoppgaver effektiviseres og fokus rettes mot proaktivitet, rådgivning og salg. Det skal arbeides systematisk for at kundene basert på tillit skal gi samtykke til relevant anvendelse av kundedata.
- **Etablere og tilpasse konsernet til nye økosystemer;** utvikle tredjeparts-samarbeid for styrking av forretningsmodell og kundeopplevelse. Dette inkluderer videreutvikling av eierskapet i Vipps, samt klargjøring av av egen infrastruktur for å ta inn tredjeparter som samarbeidspartnere.
- **Automatisere alle prosesser som kan automatiseres;** effektivisering gjennom prosessoptimalisering med aktiv bruk av digitale assistenter (roboter) og kunstig intelligens.

- **Bygge organisasjon og nettverk for innovasjon;** styrke innovasjonskompetansen og kapasiteten for utvikling av nye produkter, prosesser og kanaler. Dette gjelder både i konsernet, SpareBank 1-alliansen og i samarbeid med øvrige samarbeidspartnere.
- **Aktivt invitere til konsolidering innenfor nordnorsk finansnæring;** invitere til konsolidering innenfor alle virksomhetsområder der det kan styrke konsernets tilbud, skape synergier og sikre fortsatt nordnorsk tilstedeværelse av et fullservice finanskonsern.
- **Oppruste arbeid med compliance (etterlevelse) og etikk;** utvikle prosesser og rammeverk som imøtekommer skjerpede regulatoriske krav, herunder videreutvikle bærekraft som perspektiv.
- **Styrke forvaltning og anvendelse av samfunnets eierskap;** utvikle modeller og prosesser som verdioeker, anvender og synliggjør den unike eiermodellen. Skape et nordnorsk «samfunnsløft» som også understøtter konsernets virksomhet.

«Samfunnsløftet» er et begrep som innebærer at banken vil legge til rette for at kontantutbyttet som årlig utdeles til samfunnet, skal bidra til verdiskaping og videreutvikling av landsdelen. Videre skal samfunnsutbyttet understøtte konsernets virksomhet. Dette for å skape grunnlag for fremtidig utbytte til samfunnet fra konsernets virksomhet.

Det er videre fastsatt strategier for de ulike hovedsegmentene for konsernet. Det vises forøvrig til kapitlet Virksomhetsredegjørelse annet sted i årsrapporten.

Datterselskapene

SpareBank 1 Nord-Norges kunder tilbys en komplett tjenesteportefølje fra morbanken og de øvrige selskapene som inngår i konsernet.

De viktigste datterselskapene omtales kort i det følgende:

SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS

Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og har forretningsansvar for produktområdene leasing og salgspantfinansiering, med Nord-Norge som det primære markedsområdet. I tillegg tilbyr selskapet forbrukerfinansiering. Morbanken og eksterne forhandlere er viktige distribusjonskanaler for selskapet.

Selskapet har en god inntjeningsbase og forvaltet ved årsskiftet forbrukslån, leasing- og salgspantavtaler for til sammen 5 404 mill kroner (4 713 mill kroner). Selskapets bokførte egenkapital var 857 mill kroner (730 mill kroner) per 31.12.17. Tap på et enkeltengasjement preger inntjeningen i 2017. EK-avkastningen for 2017 er beregnet til 0,7 % (8,8 %). Utsiktene for økt fremtidig aktivitet og tilfredsstillende avkastning i selskapet er god.

Selskapet er samlokalisert med banken i Bodø, Mo i Rana og Tromsø, og hadde 38 (35) fast ansatte per 31.12.17.

EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS

Selskapet er medlem i en landsdekkende allianse med andre eiendomsmeglerselskap eid av SpareBank 1-banker. Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og driver eiendomsmeglervirksomhet på 16 ulike steder i Nord-Norge. Flere av stedene er selskapet samlokalisert med banken.

EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS er markedsleder i Nord-Norge, og hadde i 2017 en markedsandel på 35,8 % (34,6 %). De siste årene har selskapet befestet sin posisjon i de største nordnorske boligmarkedene, og er markedsleder i Bodø og Tromsø, med en markedsandel på henholdsvis 32,8 % og 31,2 %. Dette er et godt utgangspunkt for videre vekst i det nordnorske boligmarkedet.

Selskapet omsatte 2 976 enheter i 2017 (3 063) med en samlet provisjonsomsetning på 169 mill kroner (176 mill kroner). Antall omsatte enheter er ca 3 % lavere enn året før, og gjennomsnittlig provisjon i kroner per solgte bolig gikk ned med 1 % sammenlignet med 2016.

Ved årsskiftet var det 87 ansatte i EiendomsMegler 1 Nord-Norge.

Datterselskap Beløp i mill kroner	Bankens bokførte egenkapital i selskapet	Resultatandel 2017 etter skatt	Utbytte 2017 i morbankregnskapet	Nedskrivninger i 2017 morbankregnskapet
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	775 000	5 251	64 484	0
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS	29 636	13 770	20 400	0
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS	43 610	12 518	0	0
SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS	25 000	-1 043	0	0
Nord-Norge Eiendom IV AS **	0	-796	0	0
Alsgården AS **	31 081	-453	0	0
Fredrik Langes gate 20 AS	50 392	-505	0	0
SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning AS *		1 240	1 983	0
SUM	954 719	29 982	86 867	

* Solgt medio 2017 ** Nedskrevet beløp i morselskap

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS

Banken startet i 2011 virksomhet innenfor økonomistyring og regnskapsførsel. Bakgrunnen for satsingen på SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS er et ønske om å utnytte synergieffekter med konsernets øvrige virksomhet. Dette gjelder blant annet gjennom mersalg på tvers av konsernet, økt kundetilfredshet og mer effektive betalingstjenester, som økt automatisering og integrering av kundenes fakturerings-systemer, betalingsløsninger og bokføring.

Etter etableringen er flere selskap innenfor bransjen kjøpt opp. Per 31.12.17 hadde selskapet 135 medarbeidere og avdelinger i Hammerfest, Alta, Tromsø, Balsfjord, Finnsnes, Harstad, Narvik, Bodø, Mo i Rana, Sandnessjøen og Mosjøen/Trofors. Satsingen på denne bransjen skjer i samarbeid med flere av alliansebankene som har tilsvarende virksomhet. Samarbeidet foregår på områder som merkevare, IT, kompetanse, kvalitet og arbeidsprosesser.

Selskapet overtok eierskapet i Bluecon Brønnøysund, Bluecon Sandnessjøen, Bluecon Mosjøen og Bluecon Rana 01.01.18. Det forventes at SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS i 2018 vil få nær 170 ansatte og en samlet omsetning på omkring 150 mill kroner. Det bemerkes at selskapet er i en endrings- og utviklingstid, der rask digitalisering krever at organisasjonen har både vilje og evne til endring.

SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS

Som et ledd i konsernets økte fokus på kjernevirksomhet, er dette selskapets tidligere virksomhet under omstrukturering/avvikling. Av juridiske og praktiske grunner, er SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje likevel videreført som juridisk enhet. Formålet til selskapet er å drive med «forvaltning av eierposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge-konsernet og virksomhet som naturlig hører dertil». Deler av virksomheten omfatter forvaltning av eierposter som skriver seg fra tidligere kundeengasjement i banken.

Markedsverdien av SpareBank 1 Nord-Norge Porteføljes investeringer var 48,1 mill kroner per 31.12.17, fordelt på 13,3 mill kroner i aksjeinvesteringer og 34,8 mill kroner i ansvarlige lån, mens selskapets egenkapital utgjorde 13,1 mill kroner. EK-avkastningen for året er negativ og må ses i sammenheng med selskapets virksomhetsområde.

SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS eier 100 % av aksjene i Sic Processing Property AS (SPP – industribygg tilknyttet tidligere solcelleproduksjon i Glomfjord, Nordland) og Nord-Norge Eiendom IV AS. Selskapene er vurdert etter IFRS 5 (IFRS – International Financial Reporting Standards) som tilgjengelig for salg, og er derfor ikke konsolidert inn i regnskapet som ordinære datterselskap.

Selskapet administreres av banken og har ingen ansatte.

SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA

Selskapet var 100 % eid av SpareBank 1 Nord-Norge, men ble i løpet av 2017 solgt til SpareBank 1 Nord-Norge Markets. Kjernevirksomheten er diskresjonær² formuesforvaltning, primært til nordnorske kunder. Selskapet er innfusjonert i selskapet SpareBank 1 Forvaltning, som er et datterselskap av SpareBank 1 Markets. En betydelig del av virksomheten i SpareBank 1 Forvaltning vil i fremtiden drives med utgangspunkt i Tromsø.

SpareBank 1-alliansen

Bankens deltakelse i SpareBank 1-alliansen og eierskapet i SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er en viktig del av konsernets strategi. Deltakelsen har betydd mye for SpareBank 1 Nord-Norges positive utvikling, og har vært en viktig bidragsyter til at banken har blitt en solid og sterk bank – For Nord-Norge.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet og utviklingen av produktselskapene gjennom felleseide SpareBank 1 Banksamarbeidet DA og holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1-alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige finansielle tjenester og produkter, og oppnå stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Slik bidrar alliansen til at privatpersoner og bedrifter kan tilbys både dyktighet, lokal forankring og en enklere bankhverdag. Alliansen skal også bidra til å sikre bankenes verdiskaping, til fordel for egen region og bankens eiere.

Alliansebankene har valgt å samle sine eierskap i norsk finanssektors infrastruktur i SpareBank 1 Gruppen AS. Dette gjelder først og fremst Vipps, BankAxept og BankID. Det samlede eierskapet gjør at alliansebankene kan fremstå som en betydelig aktør både innenfor det norske banksamarbeidet og overfor utenlandske aktører.

SpareBank 1 Nord-Norge eier 19,5 % i SpareBank 1 Gruppen AS. På grunn av bankens størrelse utgjør dette en forholdsmessig høyere eierandel enn de øvrige eierbankene har. Dette gjør SpareBank 1-alliansen spesielt viktig for konsernet SpareBank 1 Nord-Norge, også fordi de underliggende verdier i allianseselskapene antas å være betydelig.

Resultatbidrag fra-, og EK-avkastning og kapitalbinding i de ulike tilknyttede selskapene i alliansen fremgår i avsnitt omhandlende netto inntekter fra finansielle investeringer nedenfor.

Se også egen omtale av selskapene i SpareBank 1-alliansen senere i årsrapporten.

² Diskresjonær, som er undergitt skjønn; herunder en forvalters rett til etter avtale å treffe avgjørelser etter egen vurdering og eget skjønn. Diskresjonær forvaltning; også kalt aktiv forvaltning.

Redegjørelse for årsregnskapet

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning, er årsregnskapet for 2017 avlagt under forutsetning av fortsatt drift. SpareBank 1 Nord-Norges konsernregnskap er avlagt i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-9, og i overensstemmelse med IFRS, godkjent av EU.

RESULTATUTVIKLING	KONSERN		MORBANK	
	2017	2016	2017	2016
Beløp i mill kroner				
Netto renteinntekter	1 770	1 644	1 563	1 452
Netto provisjons- og andre inntekter	992	924	725	646
Netto inntekter finansielle investeringer	552	509	573	800
Driftskostnader	1 366	1 320	1 055	1 026
Tap	184	213	46	158
Resultat før skatt	1 764	1 544	1 760	1 714
Skatt	324	291	316	258
Resultat virksomhet holdt for salg	0	0		
Årsresultat	1 440	1 253	1 444	1 456

Konsernet og morbanken har god inntjening, god soliditet, tilfredsstillende likviditet og god innskuddsdekning.

Netto renteinntekter

Konkurransen om utlånskundene er fortsatt sterk, med særlig press på rentevilkårene.

Konsernets samlede netto renteinntekter økte med 126 mill kroner fra 2016 til 2017. Utlånsmarginene er noe redusert i løpet av 2017, noe som er kompensert av økte innskuddsmarginer og lavere finansieringskostnader i pengemarkedet.

Utlånsveksten i person- og bedriftsmarkedet var på henholdsvis 9,3 % og 10,1 %, og vurderes å være høyere enn den generelle utlånsveksten i markedet. Bakgrunnen for den relativt sterke veksten i bedriftsmarkedet er dels en strategisk prioritering av dette segmentet, og dels de positive markedsmulighetene som har dukket opp når konkurrenter har lagt ned kontorer i landsdelen. Det siste har også påvirket utlånsveksten i personmarkedet positivt. Utlånsveksten i 2017 vurderes som god, og samlet sett har ovennevnte bidratt til vekst i netto renteinntekter.

Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes også av overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS (SB1BK). Inntektene på 245 mill kroner fra den overførte porteføljen er ført under provisjonsinntekter. Tilsvarende tall for 2016 var 177 mill kroner.

Norges Bank har holdt styringsrenten uendret i 2017. Forutsatt stabile og uendrede forhold i kapitalmarkedet, forventes bankens gjennomsnittlige innlånskostnad å reduseres med ytterligere om lag 0,1 prosentpoeng fra 4. kvartal 2017 til første kvartal 2018, for deretter å flate ut resten av 2018. Utviklingen i netto renteinntekter vil også avhenge av blant annet konkurransesituasjonen og volumutviklingen.

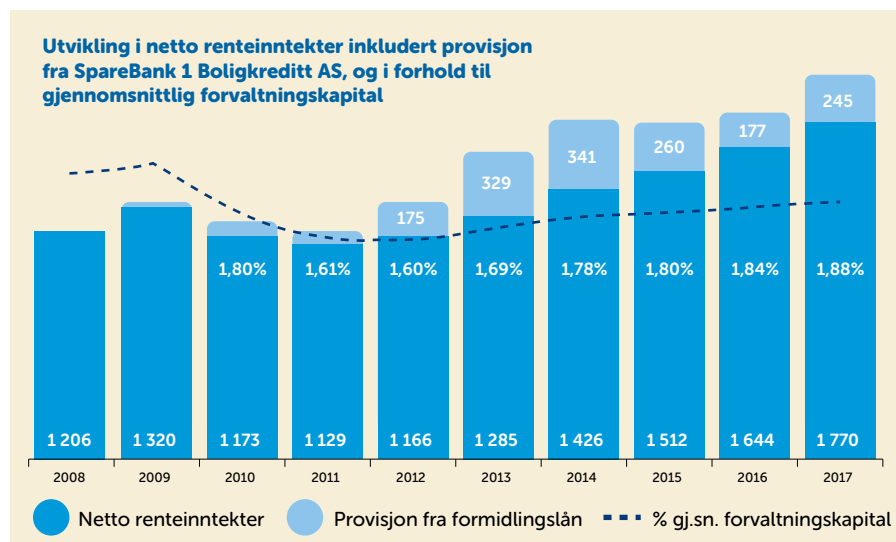
Netto provisjons- og andre inntekter

SpareBank 1 Nord-Norge har, utover tradisjonell kredittvirksomhet, et mål om å øke inntektene gjennom et bredt produktspekter innenfor områder uten kredittrisiko, som sparing, plassering og forsikring. I tillegg skal datterselskap bidra til økte inntekter innenfor objektfinansiering, eiendomsmeistring og regnskapstjenester. For 2017 utgjorde netto provisjons- og andre inntekter 36 % av de totale inntektene, som i 2016, mens de utgjorde 35 % i 2015.

Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt AS økte med 68 mill kroner i 2017 mens netto renteinntekter, inklusive provisjonsinntekter fra overført utlånsportefølje, økte med 194 mill kroner.

I forbindelse med utvikling og bygging av nytt hovedkontor i Tromsø, har SpareBank 1 Nord-Norge ved årsskiftet solgt deler av bankbygget Rødbanken i Tromsø, og inntektsført en gevinst på 17 mill kroner under andre inntekter.

Salget er gjort til Rødbanken AS, et ideelt selskap stiftet av SpareBank 1 Nord-Norge.

Selskapets formål å eie deler av bygget som skal anvendes til allmennyttige formål.

Det er i tillegg ført et tap på 11 mill kroner i forbindelse med salg av bankens bygg i Bodø. Dette er ført som nedskrivninger under linjen andre driftskostnader i resultatregnskapet.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer i 2017 utgjør 552 mill kroner.

Disse fordeler seg som følger:

Utbytte fra andre selskap	4 mill kroner
Resultatandeler fra felleskontrollerte virksomheter	434 mill kroner
Netto inntekter verdipapirer	114 mill kroner
• Aksjer	73 mill kroner
• Sertifikater, obligasjoner, valuta og derivater	41 mill kroner

Selskap	2017	2017	2016	2017	2016
Beløp i mill kroner	Bankens bokførte verdi av egenkapitalen	Resultatandel i konsernregnskapet	Resultatandel i konsernregnskapet	Utbytte i morbankregnskapet	Utbytte i morbankregnskapet
SpareBank 1 Gruppen AS	715	353	307	228	486
SpareBank 1 Boligkreditt AS	1 713	-26	-16	17	15
SpareBank 1 Næringskreditt AS	264	10	16	18	21
BN Bank ASA	209	70	61	94	40
SpareBank 1 Kredittkort AS	155	15	23		
SpareBank 1 Mobilbetaling AS		1	-26		
SpareBank 1 Betaling AS	63	-7			
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	18	1	1		
SMB LAB AS	20	0			
Proaware AS	3	0			
SUM	3 160	434	366	357	562

Resultatandeler fra felleskontrollerte selskap

Resultatandeler fra tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter bokføres i konsernregnskapet i henhold til bankens eierandel etter egenkapitalmetoden. I henhold til kostmetoden bokføres bare mottatt utbytte i morbankens regnskap.

SpareBank 1 Boligkredits underskudd i 2017 (og 2016) skyldes negativ verdiendring (positiv i 2015) i selskapets beholdning av sikringsforretninger i form av basisswapper. Den regnskapsmessige føringen av dette medfører ikke endring i løpende kontantstrømmer, og samlet resultatteffekt blir over tid 0.

SpareBank 1-alliansen eier, via holdingselskapet SpareBank 1 Betaling AS, 25 % av Vipps AS per 31.12.17. Fra 28.09.17 ble dette

et frittstående selskap med over 100 norske banker som eiere og med DNB som største aksjonær med 52 % eierandel. SpareBank 1 Betaling AS er etablert som en videreføring av det tidligere allianseselskapet SpareBank 1 Mobilbetaling AS som drev betalingskonseptet mCash.

I november 2017 ble planene om en fusjon mellom Vipps, BankAxept og BankID Norge offentliggjort. Fusjonen planlegges gjennomført 01.08.18. Bankene har inngått en intensjonsavtale om videreutvikling av dagens betalings- og identifiseringsløsninger. Målet er å skape enda bedre kundeopplevelser, samt å stå sterkere i konkurransen mot de store, globale teknologiselskapene. Resultatandelen fra SpareBank 1 Betaling AS viser et negativt resultatbidrag på 7 mill kroner for 2017.

Netto inntekter verdipapirer

Konsernets aksjeportefølje per 31.12.17 utgjør 270 mill kroner (306 mill kroner). Porteføljen har hatt et netto positivt resultatbidrag på 73 mill kroner siste året.

- 17 mill kroner relaterer seg til restoppgjør for salg av bankens andel i Visa/Nets (Visa Norge og Visa Europa), og tildeling av preferanseaksjer (C-aksjer) i Visa.
- Gevinst på 21 mill kroner ved salg av aksjer i SpareBank 1 Østlandet.
- Gevinst på 15 mill kroner ved salg av bankens datterselskap SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning.
- Positiv verdiendring på 20 mill kroner i konsernets øvrige aksjeportefølje.

I 2016 ble 70 mill kroner resultatført som utbytte i forbindelse med salg av aksjer i Visa Europe Ltd. Det ble i tillegg per 31.12.16 gjort

et estimat på restoppgjør på 20 mill kroner i form av et fremtidig betinget vederlag (tre år) og verdi på preferanseaksjer i Visa Inc. Dette ble resultatført som OCI (utvidet resultatpost – Other Comprehensive Income) og tilført egenkapitalen per 31.12.16. Det er gjort en ny verdivurdering av denne posten per 31.12.17, hvor verdien er økt med 15 mill kroner til 35 mill kroner. Også denne verdøkningen er ført som OCI.

Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner utgjør 11 541 mill kroner per 31.12.17, mot 10 164 mill kroner på samme tidspunkt i fjor. Samlede netto verdiendringer på denne porteføljen utgjør en gevinstføring på 47 mill kroner i 2017.

Datterselskap

Konsernets datterselskap har et samlet årsresultat på 51 mill kroner før skatt som er konsolidert inn i konsernregnskapet. I morbankens regnskap bokføres kun mottatt utbytte fra datterselskapene i henhold til kostmetoden. Oversikt over resultat og utbytte fra de ulike datterselskapene fremgår i eget avsnitt foran i beretningen.

Som nevnt tidligere har SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS overtatt virksomheter som skal selges. Overtatte eiendeler og gjeld fremkommer på egne linjer i balansen. I resultatregnskapet fremkommer drift for året på en egen resultatlinje: Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt. I 2017 har ikke dette gitt resultateffekter.

Driftskostnader

Konsernet har til og med 2017 hatt som mål at gjennomsnittlig årlig kostnadsøkning maksimalt skal være 0 %, eksklusive omstillingskostnader, finansskatt og eventuelle virksomhetsutvidelser. Som nevnt tidligere, er dette endret fra 2018.

Kostnadene per utgangen av 2017, eksklusive avsetning til omstillingskostnader og finansskatt, er 57 mill kroner høyere enn i 2016. 16 mill kroner av økningen skriver seg fra virksomhetsutvidelser i konsernets datterselskap og 41 mill kroner fra økte kostnader i morbanken. Det sistnevnte skyldes blant annet utrangering av driftsmidler og høyere husleiekostnader i forbindelse med byggingen av nytt hovedkontor i Tromsø.

Det er også gjort en nedskrivning med 11 mill kroner i forbindelse med salget av bankens bygg i Bodø. Det har også påløpt større kostnader som følge av økt aktivitet knyttet til digitalisering, automatisering og nye kunderelasjonssystemer.

Sammenlignet med 2017, forventes kostnadene å øke noe i 2018. Dette skyldes særlig husleiekostnadene til midlertidige lokaler i Tromsø og Bodø og en fortsatt vekst i satsingen på digitalisering, automatisering og nye kunderelasjonssystemer. Sistnevnte vil etter hvert resultere i både kostnadsbesparelser og økte inntekter, men ikke før fra 2019. Oppkjøpet av ny virksomhet i datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS vil øke kostnadene med om lag 30 mill kroner i 2018, men forventes også å bidra til økt lønnsomhet.

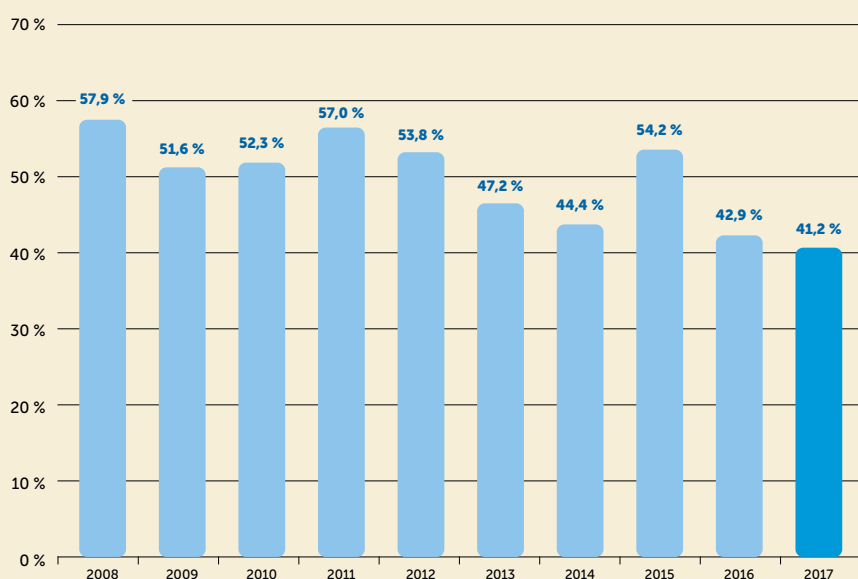
Det arbeides videre med inntekstøkende og kostnadseffektiviserende tiltak som forventes å gi effekter mot slutten av 2018/begynnelsen av 2019.

Ordinære driftskostnader utgjør 1 366 mill kroner for 2017, en økning på 46 mill kroner fra fjoråret. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, utgjorde kostnadene 1,45 %, en nedgang på 0,03 prosentpoeng fra året før.

Som nevnt er konsernets kostnads mål endret til at langsiktig kostnadsprosent (K/I) skal være 40 % eller lavere. For 2017 var dette forholdet 41,2 % (42,9 %) for konsernet og 36,9 % for morbanken.

Formuesskatt på 8 mill kroner (9 mill kroner) er i henhold til IFRS resultatført som en del av andre driftskostnader.

Kostnadsutvikling i forhold til netto inntekter (2008-17)

Tap og mislighold på utlån

Konsernets netto tap på utlån for 2017 utgjør 184 mill kroner (213 mill kroner). Tapet fordeler seg med 149 mill kroner i bedriftsmarkedet og 35 mill kroner i personmarkedet.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør 693 mill kroner per 31.12.17 (358 mill kroner), tilsvarende 0,7 % av brutto utlån inkludert formidlingslån. Økningen skyldes individuell tapsmerking av et enkeltengasjement hvor tap tidligere var vurdert som del av de gruppevise avsetningene. Tapsmerkingen har således også medført reduserte gruppevise avsetninger og økte individuelle tapsavsetninger. Nivået på misligholdte engasjement vurderes som moderat.

Konsernets samlede avsetninger til individuelle tapsnedskrivninger på utlån til kunder er 321 mill kroner per 31.12.17 (216 mill kroner). Økningen på 105 mill kroner gjelder i stor grad et enkeltengasjement.

Gruppevise nedskrivninger utgjør 300 mill kroner per 31.12.17 (373 mill kroner), en reduksjon på 73 mill kroner fra forrige år. Gruppevise nedskrivninger utgjør 0,4 % av konsernets samlede brutto utlån per 31.12.17 (0,3 % av brutto utlån inkludert formidlingslån).

Kvaliteten i bankens utlånsporfølje er etter styrets vurdering fortsatt god, og det arbeides godt med mislighold og tapsutsatte engasjement i konsernet. Det vil fortsatt være stort fokus på dette arbeidet i tiden fremover. Det generelle tapsnivået forventes å holde seg moderat den nærmeste tiden.

Ny IFRS 9 om finansielle instrumenter

IASB (International Accounting Standards Board) har vedtatt at ny IFRS 9 Finansielle instrumenter (International Financial Reporting Standards) skal erstatte eksisterende IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling (International Accounting Stan-

dards) IFRS 9 medfører endringer i forhold til dagens standard når det gjelder omklassifisering og måling av finansielle instrumenter, nedskrivning av finansielle eierdeler, og sikringsbøkerføring. Standarden trer i kraft fra 01.01.18.

Konsernet har siden 2016 deltatt i et prosjekt i SpareBank 1-alliansen med å utvikle en felles modell for beregning av forventet tap og kartlegging av de økonomiske konsekvensene av dette. Arbeidet er nå avsluttet, og et estimat på implementeringseffekter av IFRS 9 per 01.01.18 viser ingen vesentlige effekter på sentrale måltall som egenkapitalavkastning eller ren kjernekapital. Samlede effekter er estimert til å gi en negativ endring på 30–50 mill kroner på egenkapitalen. Dette vil igjen gi en positiv effekt på egenkapitalavkastningen på inntil 0,05 prosentpoeng og en reduksjon på inntil 0,1 prosentpoeng i ren kjernekapitaldekning.

Det vises for øvrig til egne noter i årsregnskapet.

Skatt

Konsernets skattekostnad for 2017 er estimert til 324 mill kroner. Grunnlaget for skatt er redusert med permanente forskjeller og effekter av fritaksmodellen.

Disponering av overskudd

Før disponering av årets overskudd til eierne, er morbankens regnskapsmessige overskudd etter skatt på 1 444 mill kroner redusert med 9 mill kroner. Dette representerer renteavkastning (justert for skatt) til utstedte fondsobligasjonslån som i regnskapet er ført som direkte reduksjon av egenkapitalen. Etter dette er resterende overskudd, 1 436 mill kroner, fordelt mellom egenkapitalbevisiere og bankens samfunnsmessige eide kapital. Fordelingen samsvarer med den relative egenkapitalfordelingen mellom eiergrupperingene i morbanken.

Bankens utbyttepolitikk fastsetter en målsatt utbyttegrad på minimum 50 %.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 4,00 kroner (3,45 kroner) per egenkapitalbevis, totalt 402 mill kroner (346 mill kroner), og en avsetning til utjevningfond på 264 mill kroner (329 mill kroner). Det foreslås videre en samlet avsetning på 460 mill kroner (401 mill kroner) til allmenntilrette for mål. Den foreslåtte resultatdisponeringen innebærer en lik utdelingsgrad til bankens egenkapitalbevisiere og samfunnskapitalen. Utdelingsgraden utgjør 60,5 % (59,6 %) av konsernets resultat og 60,3 % (51,3%) av morbankens resultat. Utdelingsgraden vurderes som spesielt høy og over et normalnivå. Den høye utdelingsgraden skyldes et godt resultat for 2017, og at konsernets kapitalmål er oppfylt.

Det vises også til egne avsnitt omhandlende eierforhold senere i beretningen og i årsrapporten.

Årsregnskapet med disponering av resultatet er godkjent av bankens representantskap.

Disponering resultat 2017	SUM
Resultat morbank etter skatt	1 444
Rentekostnader fondsobligasjon ført mot egenkapitalen	-9
Resultat til disponering	1 435
Utdeling utbytte	402
Utdeling gaver/ samfunnsutbytte	465
Tilbakeholdt overskudd	569
herav til utjevningfond	264
herav til Sparebankens fond	305
Sum disponert	1 435
Tilbakeholdt andel, morbankresultat	39,7 %
Tilbakeholdt andel, konsernerresultat	39,5 %

Utbytte utbetales til egenkapitalbevisiere som er registrerte eiere per 22.03.18.

Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18.

Kontantstrømanalyse

Samlet kontantstrøm fra driften i konsernet var på 710 mill kroner (323 mill kroner). Kontantstrøm fra virksomheten var -1 301 mill kroner (562 mill kroner), mens resultat etter skatt for konsernet utgjorde 1 440 mill kroner (1 253 mill kroner). Differansen skyldes i hovedsak utlånsvekst, samt økt beholdning av sertifikater og obligasjoner. De samlede investeringene i konsernet var -407 mill kroner (66 mill kroner). Årets investeringer har i all hovedsak gått til økning i andeler felleskontrollerte virksomheter i alliansen.

Konsernets likviditetsbeholdning per 31.12.17 var på 3 431 mill kroner (2 721 mill kroner). Konsernets evne til egenfinansiering av investeringer er god.

Det vises også til kontantstrømanalysen som finnes som del av årsregnskapet.

Balanseutvikling

Per 31.12.17 er utlån på til sammen 30 mrd kroner (26 mrd kroner) overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse.

Konsernet har lav eksponering mot olje- og gass-sektoren. Samlet eksponering utgjør 1 264 mill kroner per 31.12.17, tilsvarende 1,25 % av brutto utlån (inklusive formidlingslån). Etter styrets vurdering er risikoen i denne delen av porteføljen oversiktlig og håndterbar.

Ved nye utlån vektlegges særlig betalings- evne og tilfredsstillende sikkerhetsdekning for å holde kredittrisikoen på et akseptabelt nivå.

Likviditet

Konsernets viktigste finansieringskilde er innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen på egen balanse er god med 77 % (76 %) dekning ved utgangen av 4. kvartal 2017. Foruten ansvarlig kapital og kundeinnskudd, er konsernets finansiering i hovedsak basert på langsiktige innlån fra kapitalmarkedet. Bankens tilgang på likviditet og nøkkeltall for området er tilfredsstillende.

Det er et mål for konsernet å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31.12.17 er beregnet til 126 % (121 %).

Bankens langsiktig rating hos ratingbyråene Moody's og Fitch er henholdsvis A1 (negativ outlook) og A (stabile).

Kapitaldekning

Etter økning i regulatorisk krav til motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5 % til 2,0 % fra 31.12.17, er konsernets regulatoriske minimumskrav til ren kjernekapitaldekning 13,5 % per 31.12.17. Formålet med den motsykliske kapitalbufferen er å gjøre bankene mer solide og robuste for utlånstap, samt å sikre mer stabil utlånsvirksomhet i en nedgangskonjunktur.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid og tilfredsstillende de myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning. Konsernet har et mål for ren kjernekapitaldekning på ett prosentpoeng over minstekravet, noe som medfører en målsatt kjernekapitaldekning på 14,5 %.

SpareBank 1 Nord-Norge benytter interne målemetoder (IRB – Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko, men er likevel underlagt nasjonale regler for bruk av «gulv-beregning» som reduserer kapitaldekningen sammenlignet med hva den ville vært ved bruk av IRB.

Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen av eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, BN Bank ASA og SpareBank 1 Kredittkort AS.

Kapitaldekning per 31.12.17	KONSERN		MORBANK	
	2017	2016	2017	2016
Ren kjernekapitaldekning	14,9 %	15,0 %	18,9 %	19,2 %
Kjernekapitaldekning	15,9 %	16,3 %	20,0 %	20,3 %
Tilleggskapitaldekning	1,9 %	2,1 %	1,7 %	1,8 %
Totalkapitaldekning	17,8 %	17,4 %	21,7 %	22,1 %

Balanseutvikling	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16	Endring i %	30.09.17	Endring i %
Utlån PM		76 158	69 647	9,3 %	74 636	2,0 %
Utlån BM		29 327	26 640	10,1 %	27 208	7,8 %
Sum utlån inkludert formidlingslån		105 485	96 287	9,6 %	101 844	3,6 %
Sum utlån eksklusiv formidlingslån		75 003	70 736	6,0 %	73 902	1,5 %
Innskudd PM		32 304	30 651	5,4 %	32 206	0,3 %
Innskudd BM		25 545	23 218	10,0 %	24 957	2,4 %
Sum innskudd		57 849	53 869	7,4 %	57 163	1,2 %
Innskuddsdekning inklusiv formidlingslån		55 %	56 %	-1 %	56 %	-1 %
Innskuddsdekning eksklusiv formidlingslån		77 %	76 %	1 %	77 %	0 %
Forvaltningskapital		97 239	90 501	7,4 %	93 542	4,0 %

Uvektet kapitalandel (Leverage ratio) – nye rammebetingelser

Finansdepartementet fastsatte nye krav til uvektet kapitalandel fra 01.01.17 til minimum 5 %. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) i SpareBank 1 Nord-Norge er per 31.12.17 beregnet til 7,0 % (6,8 %).

Konsernets soliditet vurderes som god ut fra gjeldende regulatoriske krav. Det vises for øvrig til eget avsnitt om Kapitalstyring og Nye regulatoriske krav senere i beretningen.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen som vurderes å ha vesentlig innvirkning på konsernets resultat og/eller finansielle stilling.

Virksomhetsstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Styringen av SpareBank 1 Nord-Norge bygger på regnskapsloven og de prinsipper som er gitt i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det vises til eget kapittel i årsrapporten om Virksomhetsstyring og selskapsledelse, som også dekker kravene i regnskapslovens § 3-3b. Kapitlet beskriver nærmere hvordan SpareBank 1 Nord-Norge følger opp anbefalingen. Kapitlet inneholder også informasjon om styret med underutvalg.

Risiko- og kapitalstyring – generelle kommentarer

Konsernets øverste styringsdokumenter er forretningsstrategien (se egen omtale foran i beretningen) og risikostategien. Alle øvrige strategidokumenter og policyer er avledet av disse. Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge har som hovedmål å optimalisere forholdet mellom risiko og lønnsomhet i et langsiktig perspektiv. Det er et mål å styre alle vesentlige risikoer på linje med beste praksis for sammenlignbare banker.

Konsernets kontroll- og styringsmodell definerer klare ansvar og roller. SpareBank 1 Nord-Norge bruker betydelige ressurser på å etablere, følge opp og videreutvikle konsernets kvalitetssystemer, risikostyrings-systemer og -prosesser.

Konsernets prinsipper og rammer for risiko- og intern kontroll er nedfelt i et eget rammeverk. Dette gjennomgås og godkjennes årlig av styret.

Risikojustert kapital beregnes for alle vesentlige risikoområder. Dette er en viktig forutsetning for vurderinger knyttet til risikokapital, kapitalbuffer og soliditetsmål. Dette er faktorer som skal sikre konsernets drift også under stressede markedsforhold.

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være moderat og innenfor rammene som er satt i konsernets risikostategi.

Intern kontroll

Konsernet har etablert en kontrollmodell hvor avdeling for risikostyring har et overordnet ansvar for å sikre at styrings- og rapporteringssystemer benyttes aktivt av ledere i oppfølgingen av forretnings- og fagområder.

Styret har gjennom året kvartalsvise oppfølginger av utviklingen i sentrale kvalitets- og risikoindikatorer, og behandler årlig en oppsummerende rapport om internkontrollen i konsernet. Årlig blir styret også forelagt en revisjon av rammeverket for styring og kontroll.

Intern revisor og ansvarlig revisor rapporterer jevnlig til styret, med uavhengige vurderinger av konsernets risiko, og om den interne kontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

Risikostyring

Risikostyringen støtter opp om konsernets strategi, utvikling og mål. Dette oppnås gjennom:

- Et veldefinert rammeverk for risikostyring, kapitalstyring, internkontroll og compliance.
- En sunn kultur som kjennetegnes av høy bevissthet om konsernets etablerte risikovilje, risikodrivere og risiko-håndtering i organisasjonen.

Styret behandler kvartalsvis en oppsummering av risikobildet for konsernet. Dette danner grunnlag for styrets diskusjoner og vurderinger av nødvendige tiltak. Sentralt i denne gjennomgangen står vurderinger av konsernets soliditet, lønnsomhet og effektivitet på bakgrunn av utviklingen i underliggende porteføljer og risikoer.

De mest sentrale risikoområdene

Forretningsrisiko

Konsernets forretningsrisiko knytter seg til uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av konsernets virksomhet, og eksterne forhold som endringer i markeds-situasjon eller myndighetenes reguleringer. Dette gjelder spesielt inntektsfall – som følge av økt konkurranse, endringer i rammebe-tingelsene og endringer i forretningsgrunn-laget – eller kostnadsøkninger som ikke lar seg kompensere med kostnadsreducerende eller inntektsøkende tiltak.

Konsernet benytter et bredt spekter av kvan-titative og kvalitative verktøy for å identifi-sere og rapportere forretningsrisiko.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen. Konsernets rammer og retningslinjer for god virksomhetsstyring (Corporate Governance) er viktige elementer i den forretningsmessige styringen av virksomheten.

Foretningsrisikoen i konsernet vurderes som moderat til lav.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motpar-ters manglende evne eller vilje til å opp-fulle sine forpliktelser. Kredittrisiko oppstår som en følge av at finansiering er en del av kjernevirksomheten til konsernet.

Konsernets kredittportefølje i bedriftsmar-kedet har moderat risiko, mens personmar-kedsporteføljens risiko vurderes som meget lav. Risikoutviklingen i begge porteføljene er god, med økte andeler i lav og middels risi-koklasse og reduserte andeler i høy og høy-este risikoklasse. Denne utviklingen gjen-speiler den gode makroøkonomiske situa-sjonen i landsdelen. Konsernet har lav direkte eksponering mot oljeavhengige sektorer. Det meste av utlån til personmarkedet er sikret med pant i fast eiendom, og sikkerhets-dekningen er god. Nivået på misligholdte lån er noe høyere i 2017 enn i 2016, men

fortsatt på nivå med hva konjunkturutvik-lingen i landsdelen tilsier.

Tapene i 2017 kommer i hovedsak fra et en-keltstående engasjement innenfor bedrifts-markedet og nedskrivninger på overtatte eiendeler. Det er fortsatt lave tap i person-markedet. Analyser på nåværende porte-følje og kriterier i henhold til IFRS 9, tilsier at implementeringen av IFRS 9 ikke vil medføre betydelige effekter på nivået av gruppevise tapsavsetninger.

I risikostrategien er det etablert rammer for løpende styring av kredittrisikoen. Bankens bevilgningsreglement og fullmakter er basert på sannsynligheten for mislighold og «to par øynes prinsipp». Bevilgningsreglementet evalueres årlig i styret.

Status på risikorammene rapporteres kvar-talsvis til styret, herunder foreslåtte eller iverksatte tiltak.

Det vises forøvrig til nærmere beskrivelse av kredittrisiko i noter til årsregnskapet.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er definert som risiko for verdi-endringer på eiendeler/finansielle posisjoner som følge av endringer i markedsverdi. Typiske faktorer som påvirker markedsrisiko er aksjekurser, eiendomspriser, renter, valuta-kurser og råvarepriser. Markedsrisiko opp-står som følge av åpne posisjoner i valuta-, rente- og kapitalmarkedene forøvrig.

Konsernets markedsrisiko klassifiseres som moderat. Porteføljen av eiendeler som er di-rette utsatt for markeds-svingninger utgjør en liten del av totalbalansen, og banken dri-ver i liten grad egenhandel med verdipapirer og finansielle instrumenter.

Stresstester for markedsrisiko viser at banken og konsernet har evne til å holde risikoen innenfor vedtatte rammer. Det vises for-øvrig til nærmere beskrivelse av markeds-risiko i noter til årsregnskapet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine for-pliktelser ved forfall, og risikoen for at kon-sernet ikke klarer å møte sine likviditets-forpliktelser uten at kostnaden ved dette øker betydelig.

Selv om likviditetsrisikoen i konsernet vur-deres som moderat til lav, har banken be-tydelig fokus på området. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kre-dittinstitusjoner er på 23 553 mill kroner per 31.12.17, en økning på 2 388 mill kroner fra 2016. Konsernets innskuddsdekning er 77,1 % per 31.12.17 mot 76,1 % i 2016 og 75,1 % i 2015. God innskuddsdekning og stabile kun-deinnskudd er viktig for bankens likviditets-styring. Gjeldende krav til likviditetsbuffere og måling av likviditetsrisiko kan medføre skjerpet konkurranse om stabile kundeinn-skudd.

Refinansieringsbehovet i kapitalmarkedet er i 2018 innenfor et nivå som vurderes som normalt for konsernet, og skal derfor nor-malt sett ikke medføre likviditetsmessige utfordringer.

Konsernets fundingstrategi skal ivareta ulike hensyn, som avveininger mellom lavest mulig innlånskostnad i kapitalmarkedet og kost-nadene knyttet til diversifisering av bankens innlån ut fra løpetid og innlånskilder. Styret behandler konsernets likviditetsstrategi og beredskapsplaner minimum én gang i året.

Krav til en forsvarlig likviditetsstyring regu-leres blant annet ved minimumskrav til LCR (Liquidity Coverage Ratio) og NSFR (Net Stable Funding Ratio). SpareBank 1 Nord-Norges finansiering er tilpasset disse nye kravene.

Det vises forøvrig til nærmere beskrivelse av likviditetsrisiko i noter til årsregnskapet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for at mennesker, prosesser, systemer eller eksterne hendelser reduserer konsernets evne til å oppfylle sine mål. Operasjonell risiko omfatter også omdømme, compliance (etterlevelse), tilsyn med tredjeparter, fysisk sikkerhet og kriseplanlegging.

Styring av operasjonell risiko er en viktig del av den samlede risikostyringen. Det er derfor utviklet et eget system for oppfølging, dokumentasjon og rapportering av operasjonell risiko og forbedringsmuligheter innenfor dette området.

Den operasjonelle risikoen i konsernet overvåkes kontinuerlig. Avdeling for risikostyring koordinerer dette arbeidet og rapporterer til ledelsen og styret.

Internrevisjonen foretar uavhengige gjennomganger og tester av sikkerhetsnivået i konsernet. Konsernet har betydelig oppmerksomhet rettet mot de til enhver tid mest aktuelle truslene, som IT-kriminalitet, svindel og andre typer trusler mot konsernet og kundene. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke konsernets lønnsomhet, omdømme eller kunder, følges opp i konsernets risikostyringssystem. SpareBank 1 Nord-Norge samarbeider også med SpareBank 1-alliansen for å sikre god og stabil drift og et høyt sikkerhetsnivå.

Banken har etablert en compliancefunksjon på konsernnivå høsten 2017. Funksjonen er fortsatt i en oppstartfase med behov for videreutvikling. Styret vil følge opp at konsernet til enhver tid er innenfor gjeldende regulatoriske krav. Konsernets operasjonelle risiko vurderes å være noe høyere enn normalt.

Eierrisiko

Eierrisiko defineres som risikoen for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap. Eierrisikoen vil øke ved tilførsel av økt egenkapital i slike selskap.

Eierandelene i felleskontrollerte selskap er betydelige og viktige for konsernets totale resultatskaping. På den annen side kan disse eierandelene gi både økt volatilitet i resultatene og påvirke kapitaldekningen. Risikoen i de ulike selskapene er moderat, men banken er indirekte utsatt for betydelig eierisiko – særlig gjennom eierposten i SpareBank 1 Gruppen AS.

Kapitalstyring

Kapitaldekningsregelverket stiller minstekrav til ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Dette regelverket omfatter kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg kreves det at finansinstitusjoner gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP). Finanstilsynet har gitt føringer for prosessen, og kapitalvurderingen skal innbefatte alle vesentlige risikoer, også utover det regulatoriske minstekravet. Kapitalvurderingen skal videre være fremoverskuende og basert på tilfredsstillende metoder og data. Det skal også tas høyde for usikkerhet i beregninger, metoder og data. Hvert kvartal vurderes og oppsummeres konsernets risiko- og kapitalsituasjon i en egen rapport til styret.

Ytterligere omtale av virksomhetsstyring og selskapsledelse, finnes i kapitlene Risikostyring og internkontroll og Eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten.

Nye regulatoriske krav

Flere nye regler på finansmarkedsområdet er foreslått og/eller innført i 2017, og det pågår fortsatt et betydelig regelverksarbeid både internasjonalt og i Norge. Sentrale endringer i 2017 og varslede regelverksendring i kommende år kan kort oppsummeres til:

- En rekke nye standarder fra Baselkomiteen ble vedtatt i desember 2017. Implementering i EU er satt til 01.01.22. Tidspunkt for implementering i Norge, og eventuelle særnorske tilpasninger, er ikke vedtatt enda.
- Økning av motsyklisk kapitalbuffer (2 % fra 31.12.17)
- Krav til uvektet kapitalandel (5 % fra 30.06.17)
- Økte krav knyttet til forbrukslån: Retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån
- IFRS 9 – ny nedskrivningsmodell for utlån i banker (Implementeres fra 01.01.18)
- LCR: Minstekrav til LCR økt fra 80% til 100% fra 01.01.18. Minstekrav i signifikant valuta gjelder fra 30.09.17

For mer utfyllende omtale vises det til kapitlet Risikostyring og interkontroll annet sted i årsrapporten.

Revisjon

Ekstern revisor for konsernet er KPMG. Intern revisjon utføres av Ernst & Young. Ekstern og intern revisor rapporterer til styret.

Forskning og utviklingsaktiviteter

SpareBank 1 Nord-Norge driver forretningsutvikling i egen regi, og deltar samtidig i et omfattende utviklings samarbeid innenfor SpareBank 1-alliansen.

Utviklingsarbeidet relaterer seg til nye produkter og tjenester, og i 2017 har betalingsområdet stått sentralt.

SpareBank 1 Nord-Norge driver ikke direkte med aktiviteter som kan karakteriseres som forskning. Men gjennom samfunnsutbyttet tildeler konsernet midler til kunnskaps- og forskningsformål i landsdelen, og bidrar dermed til utvikling av ny kunnskap på viktige områder.

Det vises forøvrigt til omtale av forsknings- og utviklingsaktiviteter i årsrapportens kapittel om samfunnsengasjement.

Organisasjon og HR

Dyktige og engasjerte medarbeidere er den viktigste forutsetningen for å skape verdier for kunder, eiere og for Nord-Norge. Derfor er det å være Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass ett av konsernets 5 strategiske mål. Konsernets attraktivitet vises gjennom et høyt antall kvalifiserte søkere til ledige stillinger, interne karrierevalg og medarbeideres tilbakemeldinger i medarbeiderundersøkelser. Samtidig er sykefraværet lavt, kun 2,9 % (legemeldt og egenmeldt).

Endringsevnen og -viljen i konsernet er meget god, noe som gir organisasjonen en sterk gjennomføringskraft i en tid der konsernet påvirkes av kontinuerlige og store endringer i finansbransjen. I 2017 har denne endringsevnen særlig vist seg gjennom medarbeidernes vilje til å takle store endringer, som følge av digitalisering og nye kundeforventninger.

Samtlige selskap i konsernet har samme strategiske rammeverk, og år for år tas det nye skritt for å opptre som ett konsern og samle organisasjonen om felles mål og aktiviteter. Stadig flere av konsernets finanssentre samlokaliserte ansatte fra de ulike selskapene, og det er også utarbeidet et felles arbeidsplasskonsept for alle ansatte i alle selskapene. Dette er et sentralt grep for å kunne gi kundene et bedre samlet tilbud, noe som igjen er viktig for å nå konsernets avkastningsmål.

Finansbransjen er i hurtig endring. Automatisering, digitalisering, endrede rammebetingelser og endret kundeadferd gjør at arbeidet med organisasjons-, leder- og medarbeiderutvikling er viktigere enn noensinne. Les mer om hvordan SpareBank 1 Nord-Norge arbeider med endringer, medarbeiderengasjement og arbeidsmiljø i kapitlet om Organisasjon og HR på side 159 i årsrapporten.

Likestilling og mangfold

SpareBank 1 Nord-Norge fremmer likestilling blant alle ansatte, uavhengig av kjønn, legning, etnisitet og livssyn. Konsernet har medarbeidere fra flere ulike nasjoner, og mange er flerspråklige. I Nord-Norge har det vært særlig viktig å ha medarbeidere som behersker samisk og russisk. I kundemottak og flere andre funksjoner er det også påkrevd at medarbeiderne har gode engelsk-kunnskaper.

I konsernet er det flere kvinner enn menn. Andelen kvinner i ledelsen har økt fra 2016, og konsernet nærmer seg ambisjonen om en kvinneandel på over 40 %. Konsernets lønnsanalyser viser at det ikke er lønnsforskjeller mellom ansatte basert på kjønn.

Helse, miljø og sikkerhet

SpareBank 1 Nord-Norges offensive satsing på helse, miljø og sikkerhet (HMS) fortsetter, og dette gir ønskede resultater. På sikkerhetsområdet er det gjennomført flere mindre kurs om utvalgte sikkerhetstema i 2017, og for ledere og ansatte arrangeres det jevnlig webinarer som setter søkelys på felles læring om blant annet sikkerhetsmessige utfordringer.

I 2017 er det også utarbeidet en metodikk for gjennomføring av sårbarhetsanalyser knyttet til bemanningsmessige sårbarheter og risikoer på kort-, mellomlang- og lang sikt.

Kostholds- og trimkonseptet SNN Spor fylte fire år høsten 2017, og er like vitalt som alderen tilsier. Hele 87 % av medarbeiderne deltar, og aktivitetsnivået ligger fortsatt godt over Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet. Spor representerer den offensive og forebyggende delen av konsernets arbeid med helse, miljø og sikkerhet, og bidrar også til å bygge bedriftskultur gjennom internaktivering av konsernets samfunnsengasjement.

SpareBank 1 Nord-Norge tilstreber å forebygge skader som følge av ran, trusler eller andre uønskede hendelser. I 2017 hadde konsernet ingen ransforsøk. Det var 6 registrerte tilfeller av trusler mot ansatte, 2 i Kundesenteret og 4 i bankens avdelinger. Det ble registrert 2 ulykker i forbindelse med arbeid, begge av mindre alvorlig karakter.

Sykefravær og inkluderende arbeidsliv

Alle selskapene i konsernet er IA-bedrifter. Avtalen om inkluderende arbeidsliv varer ut 2018. SpareBank 1 Nord-Norge har de siste årene arbeidet systematisk og bredt for å redusere sykefraværet. Som nevnt er konsernets samlede legemeldte og egenmeldte sykefravær for 2017 på 2,9 % (rapportert per 31.12.17).

Miljø og samfunnsansvar

Som Nord-Norges største finanskonsern, er langsiktig og bærekraftig verdiskaping svært viktig for SpareBank 1 Nord-Norge. Konsernet er opptatt av hvordan aktiviteter påvirker mennesker, miljø og samfunn og har i 2017 fortsatt arbeidet med å bli en enda mer ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon. Dette gjøres blant annet gjennom å stille krav til konsernet, leverandører og samarbeidspartnere.

SpareBank 1 Nord-Norge er sertifisert miljøfyrtårn og har signert på FNs Global Compact, noe som innebærer at konsernet må oppfylle alle forpliktelser som ligger i sertifiseringsordningen og Global Compacts rapporteringskrav.

Konsernets virksomhet påvirker ikke det ytre miljø i særlig grad.

Samfunnsansvaret gjenspeiles i alle ledd av virksomheten. Les mer om samfunnsansvar, samfunnsengasjement og bærekraft i SpareBank 1 Nord-Norge fra side 164 i årsrapporten. På side 157 finnes det også informasjon om stiftelsene som er tilknyttet konsernet.

Makroøkonomiske forhold – status og utsiktene for 2018

Den globale veksten har vært meget stabil de siste årene, men ble sterkere i 2017 enn de fleste økonomer hadde ventet ved inngangen til året. Veksten er god både i rike og fremvoksende økonomier, og de tre store lokomotivene, USA, Europa og Kina, hadde alle en sterk vekst i 2017. På tross av dette har renter og inflasjon holdt seg lave, og lønnskostnadene har kun steget moderat. Bedriftenes inntjening hadde god vekst i de fleste markeder, og oljeprisen fortsatte å styrke seg i 2017. Den globale økonomien viser dermed et relativt sterkt syklisk oppsving, som ser ut til å kunne vedvare også utover i 2018.

Etter en svak utvikling de siste årene, forårsaket av oljeprisfallet som startet i 2014, har veksten i norsk økonomi tatt seg opp i løpet av 2017. Veksten har vært drevet av privat og offentlig konsum og boliginvesteringer. Norsk eksport har også økt i 2017, godt hjulpet av en relativt svak kronkurs. Til tross for økt vekst i økonomien er prisstigningen lav, og Norges Bank forventer at den skal forbli relativt lav også i 2018. Sentralbankrenten har vært rekordlav i Norge etter at den ble satt til 0,5 % i mars 2016. Norges Bank hevet sin prognose for styringsrenten flere ganger i 2017, og i sin oppdatering i desember 2017 indikeres en første renteheving mot slutten av 2018.

Usikkerheten i norsk økonomi er først og fremst knyttet til utviklingen i boligmarkedet. Norge har opplevd fallende boligpriser etter flere år med kraftig boligprisvekst. Dersom prisfallet blir betydelig, vil det kunne ha negative effekt på norsk realøkonomi.

Når det gjelder investeringstakten i norsk økonomi, så vil et svakere boligmarked redusere boliginvesteringene. Det er ventet at en god del boligprosjekter vil bli satt på vent til markedet har stabilisert seg. På den annen side gir økt oljepris, og den betydelige effektiviseringen som har funnet sted i oljebransjen, bud om ny optimisme. Fallet i investeringene i petroleumssektoren er også i ferd med å dempes.

Nordnorsk økonomi er solid og har over tid hatt en høyere vekst enn landet for øvrig. Konjunkturbarometer for Nord-Norge (KB) sine analyser fra oktober 2017 tilsier at veksten i nordnorsk økonomi de kommende år fortsatt vil være høyere enn for landet for øvrig, men at veksttakten nå bare vil ligge svakt over resten av landet. Dette skyldes dels at veksten i norsk økonomi har tatt seg opp, og dels at veksten i nordnorsk økonomi forventes å begrenses av knappe ressurser, og da særlig av mangel på arbeidskraft. Nord-Norge er i dag helt avhengig av arbeidsinnvandring. Det er også betydelige kapasitetsbegrensninger i sjømatproduksjon mens lufthavnkapasiteten begrenser mulighetene for å ta unna veksten i reiselivet.

Sysselsettingsveksten har vært høyere i Nord-Norge enn nasjonalt de senere årene, men nå er vekstpotensialet blitt mindre. Det er rett og slett for få folk å ta av, samtidig som arbeidsledigheten ikke kan bli særlig lavere. I perioden frem til 2030 estimerer KB et behov for 25 000 nye arbeidstakere i nord. Dette behovet må i stor grad dekkes gjennom arbeidsinnvandring og tilflytting til landsdelen. En konsekvens av knapphet på arbeidskraft kan være ekstra press på lønningene, og dermed svekket konkurranseevne i de delene av økonomien der lønnsveksten styres lokalt.

Boligprisene har siden sommeren 2017 vist en fallende tendens også i Nord-Norge. Tromsø, som har landsdelens høyeste prisnivå, har per årsskiftet en negativ årsvekst på 1,8 %. I Bodø er årsveksten fortsatt positiv, men tendensen er fallende.

Det er sannsynlig at prisene vil fortsette å falle noe utover i 2018, men ifølge KBs prognoser er det sannsynlig at prisfallet vil bli mindre i nord enn i sør – først og fremst fordi boligprisene generelt sett er lavere i nord.

Investeringsveksten i Nord-Norge har vært betydelig i 2016 og 2017, og er i all hovedsak løftet av de høye boliginvesteringene. Det forventes at nye boligprosjekter vil innskrenkes i tiden fremover, som følge av et slakkere boligmarked. I anleggssektoren, hvor bygging av vei og annen infrastruktur i stor grad styrer aktiviteten, er bildet mer positivt. Ordreservervene er på vei opp, og en ambisiøs nasjonal transportplan sikrer videre vekst. Norges Bank sitt regionale nettverk melder at det for bedriftenes del forventes svak investeringsvekst i perioden fremover.

Nordnorske eksportører nyter godt av en relativt svak kronekurs og en fordelaktig prisutvikling på sine varer. Verdien av nordnorsk vareeksport hadde god vekst i 2017, først og fremst på grunn av en god prisutvikling. Samtidig var volumveksten svak. Verdien av sjømateksporten fra Nord-Norge økte med hele 22,5 % i 2016 mens den i 2017 var vesentlig lavere, om lag 5 % høyere per november enn for samme periode i 2016. Konjunkturbarometerets prognose fra oktober 2017 indikerer en nordnorsk eksportvekst på 2,5 % i 2018, målt i faste priser.

Det er fortsatt stor optimisme innenfor turistnæringene. Veksten i landsdelens reiseliv er sterk, og har de siste årene steget jevnt over høyere enn på landsbasis. I 2016 økte antall utenlandske overnattinger med 18 %, og per november 2017 var årsveksten på 12 %. I 2017 hadde Nordland høyest vekst med 15 %, mens Troms og Finnmark begge endte på 9 %. Vinterturistene utgjør en stadig større andel av turiststrømmen.

Olje og gass er fortsatt i en tidlig fase i nord. Kun feltene Norne, Snøhvit, Skarv og Goliat er i drift, mens Aasta Hansteen er under utbygging. Her er det planlagt produksjonsstart i 4. kvartal 2018. Men nye funn på Johan Castberg, Gotha og Alta, og åpning av nye leteområder, gjør at oljesektoren i nord likevel er satt på kartet i større grad.

De makroøkonomiske forholdene internasjonalt, nasjonalt og regionalt vil gi vekstmuligheter for Nord-Norge også i 2018. Samtidig finnes det usikkerhetsmomenter rundt både det internasjonale makrobildet, og hvordan kronekursen vil utvikle seg og påvirke eksportnæringer og reiseliv. Det er forventet at tiltakende vekst i Norge og høyere oljepris, vil kunne gi en sterkere krone. Det vil i så fall være negativt både for eksportindustrien og reiselivsnæringen i nord.

Det er mange steder og næringer i landsdelen som sliter med mangel på kvalifisert arbeidskraft. Et stramt arbeidsmarked er således en utfordring for vekst. En ineffektiv infrastruktur og de gjeldende volumbegrensningene i sjømatnæringen betegnes også som bremseklosser for videre vekst. De makroøkonomiske utsiktene for Nord-Norge vurderes likevel som like gode eller bedre enn for landet som helhet.

En av SpareBank 1 Nord-Norges roller er å sørge for at gode prosjekter får riktig finansiering. Konsernet ønsker også å bruke sin kompetanse til å bidra til at landsdelen får gjennomført tiltak og investeringer som styrker verdiskapingen. Samarbeidet med NHO og LO om Agenda Nord-Norge og KB er viktige bidrag i denne sammenheng.

Oppsummering og fremtidsutsikter

Som nevnt innledningsvis er konsernets strategiske hovedmål som følger:

1. Nord-Norges mest begeistrede kunder
2. Nummer 1 innenfor alle virksomhetsområder og geografier i landsdelen
3. Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass
4. Ubestridt solid, med avkastning på topp blant sammenlignbare konsern
5. Kvalitet i alt vi gjør

De gjeldende finansielle målsettinger og ambisjoner er:

- Ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 %
- EK-avkastning på 12 % eller høyere
- En langsiktig kostnadsprosent på 40 % eller lavere
- Utbyttegrad på minimum 50 %

Mens inngangen til 2017 var preget av internasjonal usikkerhet, ligger både de internasjonale, nasjonale og regionale makroøkonomiske forholdene til rette for at også 2018 vil gi vekstmuligheter for Nord-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge.

Usikkerhetsmomentene for nordnorsk økonomi er knyttet til flere forhold. Ett av dem er en mulig styrking av kronekursen, noe som blant annet kan følge av økt oljepris og en generell tiltakende økonomisk vekst i Norge. Et annet moment er det stramme arbeidsmarkedet, med mangel på kvalifisert arbeidskraft mange steder, som skaper utfordringer for vekstmulighetene i landsdelen. En infrastruktur som ikke er effektiv nok og volumbegrensningene i sjømatnæringen hemmer også veksten. De makroøkonomiske utsiktene for Nord-Norge vurderes likevel som minst like gode som for landet som helhet.

Fokus på kjernevirksomhet står fremdeles sentralt i konsernets strategi. 2017 har samtidig vært preget av stort fokus på endringer, ikke minst som følge av nytt regulatorisk rammeverk. I tillegg har det vært arbeidet med nødvendige tilpasninger av forretningsmodeller og interne prosesser, også

for imøtekomme kundenes endrede adferd. Her har anvendelse av transaksjonsdata i kundedialogene og generell prosess-effektivisering gjennom automatisering, digitalisering og forbedring av kundeflater vært vektlagt. Nye produkter og ny distribusjonskraft har vært et satsningsområde også i 2017. Dette arbeidet vil videreføres i 2018.

Årsregnskapet for 2017 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Konsernets langsiktige strategiske plan og resultatprognoser for de nærmeste årene ligger til grunn for dette.

SpareBank 1 Nord-Norges resultat for 2017 betegnes som meget godt, og konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling. SpareBank 1 Nord-Norge vil derfor være en aktiv partner i utviklingen av landsdelen

også i årene fremover, og er etter styrets vurdering meget godt rustet til å forsterke sin posisjon som en tradisjonsrik og moderne landsdelsbank – For Nord-Norge.

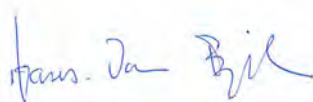
Det er god grunn for å takke alle konsernets medarbeidere for stor arbeidsvilje og innsats i 2017. Styret takker også konsernets kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i året som er gått.

Tromsø, 27. februar 2018

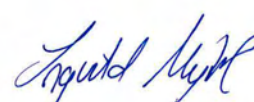
Styret for SpareBank 1 Nord-Norge

Karl-Eirik Schjøtt Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Årsregnskap 2017

Hovedforskjellen på en sparebank og en forretningsbank er eiermodellen. I SpareBank 1 Nord-Norge eies 46,4 % av egenkapitalen av private via børs, mens 53,6 % eies av det nordnorske samfunnet. Som eier får landsdelen den største delen av utbyttet – vi kaller det samfunnsutbytte.

Årsregnskap - Resultatregnskap

MORBANK				KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	Noter	2017	2016
2 359	2 387	Renteinntekter	20	2 611	2 548
907	824	Rentekostnader	20	841	904
1 452	1 563	Netto renteinntekter		1 770	1 644
682	756	Provisjonsinntekter	21	931	871
78	77	Provisjonskostnader	21	85	85
42	46	Andre inntekter	21	146	138
646	725	Netto provisjons-og andre inntekter		992	924
74	4	Utbytte	22	4	74
612	457	Inntekt av eierinteresser	22	434	366
114	112	Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	22	114	69
800	573	Netto inntekter fra finansielle eiendeler		552	509
2 898	2 861	Sum netto inntekter		3 314	3 077
503	511	Personalkostnader	23,24,25	708	689
523	544	Andre driftskostnader	24,32	658	631
1 026	1 055	Sum kostnader		1 366	1 320
1 872	1 806	Resultat før tap		1 948	1 757
158	46	Tap	14	184	213
1 714	1 760	Resultat før skatt		1 764	1 544
258	316	Skatt	26	324	291
		Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	31		
1 456	1 444	Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253
Resultat per egenkapitalbevis					
6,72	6,62	Resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner	42	6,61	5,79
Utvidet resultatregnskap etter IAS 1					
1 456	1 444	Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat					
		Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet		5	0
-5	61	Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger		69	-1
1	-15	Skatt		-17	
-4	46	Sum		57	-1
Poster som vil bli reklassifisert til resultat					
10		Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			10
-60	15	Netto endring i virkelig verdi finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		15	-60
		Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet		3	0
-2		Skatt			-2
-52	15	Sum		18	-52
1 400	1 505	Totalresultat for regnskapsåret		1 515	1 200
Totalresultat per egenkapitalbevis					
6,47	6,90	Resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner ¹⁾	42	6,95	5,55

1) Resultat, justert for renter fondsobligasjoner, multiplisert med egenkapitalbeviserens andel av resultatet dividert på antall egenkapitalbevis.

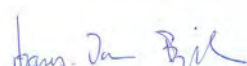
Årsregnskap - Balanse

MORBANK			KONSERN		
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	Noter	31.12.17	31.12.16
EIENDELER					
775	775	Kontanter og fordringer på sentralbanker		775	775
5 871	7 081	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	2 656	1 946
65 670	69 177	Netto utlån til og fordringer på kunder	11,13,14	74 487	70 236
291	255	Aksjer og andeler	30,22	270	306
10 164	11 541	Sertifikater og obligasjoner	29,22	11 541	10 164
1 390	1 511	Finansielle derivater	17,22	1 511	1 390
728	924	Investering i konsernselskaper	31,41		
2 849	3 160	Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	31,41	4 755	4 370
361	234	Eiendom, anlegg og utstyr	32	453	501
		Virksomhet holdt for salg	31	30	30
		Immatrielle eiendeler	33	68	63
425	499	Andre eiendeler	34	640	720
88 524	95 157	Sum eiendeler		97 186	90 501
GJELD					
833	436	Gjeld til kredittinstitusjoner	10	434	818
53 924	57 883	Innskudd fra og gjeld til kunder	35	57 849	53 870
21 165	23 552	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	23 552	21 165
985	902	Finansielle derivater	17	902	985
846	739	Andre forpliktelser	37,25,26	1 014	1 128
		Virksomhet holdt for salg	30		
83	178	Utsatt skatt	26	286	174
1 350	850	Ansvarlig lånekapital	39	850	1 350
79 186	84 540	Sum gjeld		84 887	79 490
EGENKAPITAL					
1 807	1 807	Eierandelskapital	42	1 807	1 807
843	843	Overkursfond		843	843
	530	Fondsobligasjon		530	
1 657	1 980	Utjevningfond		1 980	1 657
4 459	4 770	Sparebankens fond		4 770	4 459
521	585	Gavefond		585	521
20	35	Fond for urealiserte gevinster		35	20
31	67	Annen egenkapital		1 749	1 704
9 338	10 617	Sum egenkapital		12 299	11 011
88 524	95 157	Sum egenkapital og gjeld		97 186	90 501

Tromsø, 27. februar 2018

Karl-Eirik Sonjøtt Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Årsregnskap - Endringer i egenkapitalen

MORBANK

Beløp i mill kroner	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Utjevnings- fond	Sparebankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital 01.01.16	1 807	843		1 179	4 074	80	180	35	8 198

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret				675	380		401		1 456
----------------------------	--	--	--	-----	-----	--	-----	--	-------

Utvidede resultatposter:

Aktuarielle gevinster/tap på ytelses- baserte pensjonsordninger								-5	-5
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						-60			-60
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring				4	6				10
Skatt på utvidede resultatposter					-2			1	-1
Sum utvidede resultatposter				4	4	-60		-4	-56
Totalresultat for regnskapsåret				679	384	-60	401	-4	1 400

Transaksjoner med eierne

Avsatt til utbytte				-346					-346
Tilbakeført utbytte				346					346
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger				-201			-60		-261
Andre føringer mot EK					1				1
Sum transaksjoner med eierne				-201	1		-60		-260
Egenkapital 31.12.16	1 807	843		1 657	4 459	20	521	31	9 338

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret				669	310		465		1 444
----------------------------	--	--	--	-----	-----	--	-----	--	-------

Utvidede resultatposter:

Aktuarielle gevinster/tap på ytelses- baserte pensjonsordninger								61	61
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						15			15
Skatt på utvidede resultatposter								-15	-15
Sum utvidede resultatposter						15		46	61
Totalresultat for regnskapsåret				669	310	15	465	46	1 505

Transaksjoner med eierne

Avsatt til utbytte				-402					-402
Tilbakeført utbytte				402					402
Utbetalt utbytte for 2016/Utdelinger				-346			-401		-747
Andre føringer mot EK			530		1			-10	521
Sum transaksjoner med eierne			530	-346	1		-401	-10	-226
Egenkapital 31.12.17	1 807	843	530	1 980	4 770	35	585	67	10 617

KONSERN

Beløp i mill kroner	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Utjevnings- fond	Sparebankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital 01.01.16	1 807	843		1 179	4 074	80	180	1 798	9 961

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret				675	380		401	-203	1 253
<i>Utvidede resultatposter:</i>									
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						-60			-60
Aktuarielle gevinster/tap på ytelses-baserte pensjonsordninger								-1	-1
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring				4	6				10
Skatt på utvidede resultatposter						-2			-2
Sum utvidede resultatposter				4	4	-60		-1	-53
Totalresultat for regnskapsåret				679	384	-60	401	-204	1 200

Transaksjoner med eierne

Emisjon									
Avsatt til utbytte				-346					-346
Tilbakeført utbytte				346					346
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger				-201			-60		-261
Endringer i minoritetsinteresser									
Andre føringer mot EK						1		110	111
Sum transaksjoner med eierne				-201		1	-60	110	-150
Egenkapital 31.12.16	1 807	843		1 657	4 459	20	521	1 704	11 011

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret				669	310		465	-4	1 440
<i>Utvidede resultatposter:</i>									
Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet								8	8
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						15			15
Aktuarielle gevinster/tap på ytelses-baserte pensjonsordninger								69	69
Skatt på utvidede resultatposter								-17	-17
Sum utvidede resultatposter						15		60	75
Totalresultat for regnskapsåret				669	310	15	465	56	1 515

Transaksjoner med eierne

Avsatt til utbytte				-402					-402
Tilbakeført utbytte				402					402
Utbetalt utbytte for 2016/Utdelinger				-346			-401		-747
Andre føringer mot EK			530			1		-11	520
Sum transaksjoner med eierne			530	-346		1	-401	-11	-227
Egenkapital 31.12.17	1 807	843	530	1 980	4 770	35	585	1 749	12 299

Årsregnskap - Kontantstrømanalyse

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
1 714	1 760	Resultat av ordinær drift	1 764	1 544
50	51	+ Ordinære avskrivninger	65	60
-20	-11	+ Nedskrivninger og gevinst/tap anleggsmidler	1	-20
158	46	+ Tap på utlån, garantier m.v.	184	213
258	316	- Skattekostnader/Resultat virksomhet holdt for salg	324	291
261	747	- Utbetalt utbytte egenkapitalbevis/utdelinger	747	261
1 383	783	Tilført fra årets drift	943	1 245
-563	-39	Endring diverse gjeld: + økning/- nedgang	-17	-374
653	-195	Endring diverse fordringer: - økning/+ nedgang	-46	440
-6 341	-3 553	Endring utlån til og fordringer på kunder: - økning/+ nedgang	-4 435	-6 837
1 111	-1 341	Endring kortsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	-1 341	1 277
5 779	3 959	Endring innskudd fra og gjeld til kunder: + økning/- nedgang	3 979	5 778
-965	-397	Endring gjeld til kredittinstitusjoner: + økning/- nedgang	-384	-967
1 057	-783	A. Netto likviditetsendring fra virksomhet	-1 301	562
-40	-40	- Investeringer i varige driftsmidler	-90	-80
92	123	+ Salg av varige driftsmidler	68	92
-115	-507	Endring langsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	-385	54
-63	-424	B. Likviditetsendring fra investeringer	-407	66
-305	2 387	Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/- nedgang	2 388	-305
	30	Endring ansvarlig lånekapital/eierandelskapital: + økning/- nedgang	30	
-305	2 417	C. Likviditetsendring fra finansiering	2 418	-305
689	1 210	A + B + C. Sum endring likvider	710	323
5 957	6 646	+ Likviditetsbeholdning ved periodens begynnelse	2 721	2 398
6 646	7 856	= Likviditetsbeholdning ved periodens slutt	3 431	2 721

Årsregnskap - Noter

NOTE	SIDE
1	42
2	42
3	54
4	55
5	56
6	59
KREDITTRISIKO	
7	62
8	63
9	64
10	66
11	67
12	72
13	73
14	75
MARKEDSRISIKO	
15	77
16	78
17	78
LIKVIDITETSRISIKO	
18	80
19	82
RESULTATREGNSKAPET	
20	86
21	86
22	87
23	88
24	93
25	94
26	97
BALANSE	
27	98
28	100
29	101
30	102
31	105
32	108
33	109
34	109
35	110
36	111
37	112
38	113
39	114
40	114
41	115
42	116
43	119
44	119

Årsregnskap - Noter

Note 1 - Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Nord-Norge er et selvstendig norsk finanskonsern i SpareBank 1-alliansen, med egenkapitalbevis og obligasjoner notert på Oslo Børs.

Vi kjenner Nord-Norge og er en ledende leverandør av finansielle tjenester i person- og bedriftsmarkedet i landsdelen. SpareBank 1 Nord-Norge leverer helhetlige og moderne finansielle løsninger til kunder med basis i det nordnorske markedet.

Ved utgangen av året hadde konsernet 16 finanssentre fordelt på 38 lokasjoner i Nord-Norge og på Svalbard.

Forretningsadresse

SpareBank 1 Nord-Norge har hovedkontor i Tromsø, med forretningsadresse Sjøgata 8, 9008 Tromsø.

Dato for vedtak av konsernregnskapet

Foreløpig årsregnskap for 2017 er vedtatt av styret 08.02.18.
Endelig årsregnskap for 2017 er vedtatt av styret 27.02.18.
Årsregnskap for 2017 vedtas på representantskapsmøtet 22.03.18.
Utbetalingsdato for utbytte er 10.04.18.

Revisor

Konsernets revisor er revisjonsselskapet KPMG v/statsautorisert revisor Lars-Inge Pettersen.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet 2017 for SpareBank 1 Nord-Norge er avlagt i samsvar med EU-godkjent IFRS (International Financial Reporting Standards), IAS (International Accounting Standards) og tilhørende fortolkninger som kan anvendes per 31.12.17, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven og årsoppgjørskriften for banker og finansieringsforetak per 31.12.17.

Der ikke noe annet er særskilt presisert, er regnskapsprinsippene de samme for morbank og konsern. Regnskapet er basert på historisk kost-prinsippet, med unntak av finansielle eiendeler tilgjengelige for salg og finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode.

Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS som har vært relevant for konsernet med virkning for regnskapsåret 2017. Med unntak av IFRS 9, forventes ingen vesentlige effekter i konsernets årsregnskap som følge av endringene. Endringene kan medføre ytterligere spesifikasjoner i noter og kontantstrømanalysen.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter
Standarden skal erstatte IAS 39 fra 01.01.18.
Ny tapsmodell, implementering og regnskapsmessige konsekvenser er omtalt i egne noter.
- IAS 12 Inntektsskatt
Endringen klargjør regnskapsføringen av utsatt skattefordel knyttet til investering i gjeldsinstrumenter målt til virkelig verdi.
- IAS 7 Oppstilling over kontantstrømmer
Det introduseres krav til noteopplysninger som gjør det mulig å evaluere endringer i forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter, herunder både endringer som følge av kontantstrømmer og andre hendelser.
- IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak klargjør virkeområdet til standarden. Noteopplysningskravene i IFRS 12 (med noen unntak) gjelder nå eierinteresser i andre foretak, klassifisert som holdt for salg eller ikke-videreført virksomhet i tråd med IFRS 5.

IFRS og fortolkningsuttalelser som er utgitt frem til forslag til årsregnskap er fastsatt, og som ikke er obligatoriske å anvende per 31.12.17, antas, basert på de vurderinger som er gjort så langt, ikke å få vesentlig effekt for rapporterte tall.

Forslag til årsregnskap ble fastsatt av styret og konsernsjef på det tidspunkt som fremgår av datert og signert balanse. Årsregnskapet skal behandles av representantskapet 22.03.18 for endelig godkjenning. Frem til endelig godkjenning, har styret myndighet til å endre årsregnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens gjeldende valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner, med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterselskap som ikke er planlagt avhendt i nær fremtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterselskap regnes alle selskap hvor banken har kontroll, det vil si makt til å styre et selskaps finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av selskapets aktiviteter. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Datterselskap

Per 31.12.17 er følgende selskap fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet:

- SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS (100 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS (100 %)
- EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS (100 %)
- SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS (100 %)
- Nord-Norge Eiendom IV AS (100 %)
- Alsgården AS (100 %)
- Fredrik Langes gate 20 AS (100 %)

Ved overtakelse av kontroll i et selskap (virksomhetssammenlutning), blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. Positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler. I morbankens balanse er eierandeler i datterselskap, tilknyttede- og felleskontrollerte virksomheter bokført til kostpris iht. IFRS.

I morbankens resultatregnskap fremkommer kun mottatte årlige utbytter fra datterselskap, samt resultateffekt av eventuelle nedskrivninger av verdi på aksjene (kostmetoden). I konsernregnskapet brukes egenkapitalmetoden, der resultater fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap tas inn i konsernets resultatregnskap etter eierandel (enlinjeskonsolidering), og hensyntas i balanseført verdi på eierandelene i balansen. Døtrenes resultatregnskap og balanse konsolideres fullt ut, inn på respektive linjer i morbankens resultat- og balanseoppstilling. Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskapene er eliminert.

Bokførte verdier er testet for verdifall og eventuell nedskrivning.

Tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er selskap der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt inntreffer betydelig innflytelse når eierandel er mellom 20 % og 50 %. Tilknyttede selskap føres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost, og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede selskapet. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede selskapet i konsernregnskapet, mens man i morbankens regnskap bokfører eierposten etter kostmetoden, tilsvarende som for datterselskap.

Per 31.12.17 er følgende tilknyttede selskap konsolidert inn etter egenkapitalmetoden:

- SpareBank 1 Boligkreditt AS (16,85 %)
- SpareBank 1 Næringskreditt AS (14,48 %)
- BN Bank ASA (23,5 %)
- SpareBank 1 Kredittkort AS (17,29 %)
- SpareBank 1 Betaling AS (19,70 %)
- SMB Lab AS (20 %)
- Proaware AS (20 %)

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte selskap. Felles kontroll innebærer at banken gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert drift og felleskontrollerte eiendeler regnskapsføres ved at bankens forholdsmessige andel av eiendeler, forpliktelser og balanseposter innregnes i bankens konsernregnskap. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. I morbankens regnskap benyttes kostmetoden.

Per 31.12.17 er følgende felleskontrollerte virksomheter

konsolidert inn etter egenkapitalmetoden:

- SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 %)
- SpareBank 1 Banksamarbeidet DA (17,74 %)

Virksomhet holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg etter IFRS 5, når ledelsen har vedtatt en plan for avhendelse. Dette gjelder også datterselskaper som er ervervet med tanke om videresalg, herunder selskaper som er overtatt som ledd i restrukturering av utlån, dersom konsernet forventer å avhende selskapet innen rimelig tid. Se note 31.

Klassifisering og verdsettelse av balanseposter

Konsernets balanseposter er klassifisert avhengig av om de er finansielle eiendeler og forpliktelser, eller øvrige poster. Finansielle eiendeler eller forpliktelser klassifiseres i en av følgende kategorier:

- Holdt for omsetning
- Bestemt verdsatt til virkelig verdi første gang
- Utlån og fordringer
- Tilgjengelig for salg
- Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Tabellen på neste side viser konsernets generelle prinsipper for klassifisering av balansen. I tillegg illustreres verdsettelsesmetodene som brukes for finansielle instrumenter. For instrumenter som ikke er derivater, eller måles til virkelig verdi over resultatet, hensyntas transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen, eller utstedelsen av den finansielle eiendelen, eller den finansielle forpliktelsen.

Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

KLASSIFISERING AV BALANSE - DESEMBER 2017								
	Instrument/post	Gjeldende IFRS/IAS	Finansiell eiendel eller gjeld	Klassifisering 2017	Nivå virkelig verdi	Noteopplysninger årsrapport	Saldo morbank 31.12.17	Saldo konsern 31.12.17
Eiendeler								
B	Kontanter	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	203 931	203 932
B	Fordringer på sentralbanken	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	571 460	571 460
A	Lån til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	7 173 357	2 747 884
A	Nedskrivning lån finansforetak					10,14	-92 426	-92 426
A	Boliglån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	15 172 143	15 172 144
A	Boliglån til personkunder som kan selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC		11,28	13 997 971	13 997 971
A	Boliglån til personkunder som skal selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC	3	11,27,13	4 002 028	4 002 028
C	Fastrenteutlån til kunder	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	11,27	6 394 758	6 394 758
A	Andre lån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	4 439 817	6 439 818
A	Lån til bedriftsmarkedskunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	25 658 505	28 996 141
A	Tapsavsetninger utlån					14	-487 535	-516 352
B	Aksjer, trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	1	22,30	123 203	123 203
B	Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over resultat	IAS 39	Ja	TFS	3	22,30	17 953	17 954
D	Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over OCI	IAS 39	Ja	TFS	3	22,30	43 000	43 000
B	Aksjer, ikke trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	22,30	71 011	85 548
B	Likviditetesporteføljen	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL		22,29	11 292 696	11 292 697
B	Likviditetesporteføljen, fondsobligasjoner	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL		22,30	248 164	248 164
B	Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	989 658	989 659
B	Derivater - rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	27 298	27 298
B	Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	486 160	486 160
B	Derivater - råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	7 766	7 767
	SUM EIENDELER						90 340 318	91 238 808
Forpliktelseser								
A	Gjeld til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	-435 215	-433 678
A	Innskudd til kunder med flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35,20	-56 766 649	-56 732 595
A	Innskudd til kunder med fast rente	IAS 39	Ja	AC		35,20	-1 116 192	-1 116 192
A	Verdipapirgjeld, flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35,20	-18 909 663	-18 909 664
A	Verdipapirgjeld, fast rente	IAS 39	Ja	AC		36,20	-435 240	-435 240
B	Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	-377 937	-377 937
B	Derivater - rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	-147 598	-147 599
B	Derivater - rentesikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	-371 579	-371 580
B	Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	2 644	2 645
B	Derivater - råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	-7 766	-7 767
A	Ansvarlig lånekapital	IAS 39	Ja	AC		39,28	-850 000	-850 000
	SUM GJELD						-79 415 195	-79 379 607
A	Amortisert kost (AC - Amortized Cost)	Holde for å innrive kontraktsfestede kontantstrømmer	Rapporterer etter virkelig verdi, men investerer med investeringshorisont som macther forpliktelsene som kommer til forfall. Man bruker tilbakebetaling av pålydende eller salg rett før forfall til å gjøre opp gjeld. Selger aldri før dette.					
B	Virkelig verdi over resultat (FVPL - Fair Value Profit and Loss)	For å selge	Investerer uavhengig på forpliktelseser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelseser.					
C	Virkelig verdi over resultat (FVO - Fair Value Option)	For å selge	Investerer uavhengig på forpliktelseser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelseser.					
D	Virkelig verdi over utvidet resultat (FVOCI - Fair Value Other Comprehensive Income)	Holde for å innrive kontraktsfestede kontantstrømmer og for å selge	Samme som AC, men selger instrumenter der man mener andre kan gi bedre avkastning frem mot forfall. Matcher gjennomsnittlig durasjon i porteføljen med durasjon på forpliktelseser.					

Innregning og fraregning

Banken har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har banken opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til de solgte utlånene er overført. Det innebærer fraregning. Det vises for øvrig til note 13.

Ved tilbakekjøp av egne obligasjoner fraregnes de tilbakekjøpte obligasjoner med resultatføring av forskjellen mellom vederlaget og bokført beløp av tilbakekjøpt obligasjon.

Utlån og tap på utlån

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste, eller lar seg fastsette, og som ikke er notert i et aktivt marked. Utlån og fordringer regnskapsføres til virkelig verdi med tillegg av direkte marginale transaksjonskostnader ved førstegangsinnregning, og til amortisert kost etter effektiv rentes metode i etterfølgende perioder. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. I perioder etter første måling verdivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode i samsvar med IAS 39, som et uttrykk for virkelig verdi på utlånet. Fastrentelån øremerkes ved første gangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer ført mot resultat. Virkelig verdi fastsettes ved at kontraktsmessige, faktiske kontantstrømmer fra kunder neddiskonteres etter konsernets eget fastsatte avkastningskrav iht. faktisk løpetid på lånet. I avkastningskravet inngår også kredittrisiko. Gevinst og tap som skyldes endringer i virkelig verdi føres i resultatregnskapet som verdiendringer. Opptjente renter og over-/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoen i fastrenteutlånene styres ved bruk av renteswapper som bokføres til virkelig verdi.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for et enkelt utlån, eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Objektive bevis for verdifall for individuelle utlån inkluderer blant annet:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse med betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering, eller at debitorens bo blir tatt under konkursbehandling

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovednæringer samt risikoklasse.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis som:

- negative endringer i nasjonale eller lokale økonomiske forhold for gruppen
- andel i gruppen klassifisert som høyrisiko, samt negativ migrasjon i risiko/betjeningsevne

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Et engasjement anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager, og beløpet er over 1 000 kroner. Et engasjement anses for å være tapsutsatt når det foreligger objektive bevis for at én eller flere tapshendelser har funnet sted, og tapshendelsen har en effekt på den forventede fremtidige kontantstrøm som lar seg anslå på en pålitelig måte.

Verdipapirer og derivater

Konsernets verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Konsernets derivater består av valuta-, rente- og råvareinstrumenter. Aksjer og andeler klassifiseres enten til virkelig verdi over resultatet, eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og derivater klassifiseres til virkelig verdi. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinnregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt eller kostnad fra andre finansielle investeringer. Dette gir etter konsernets syn mest relevant informasjon. Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres mot egenkapital. Der det ikke har vært mulig å finne virkelig verdi på unoterte aksjer, er kostpris benyttet.

Derivater som er øremerket som sikringsinstrumenter er ført til virkelig verdi i balansen.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av goodwill. Immaterielle eiendeler innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av goodwill overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet og reverseres ikke.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Ved implementering av IFRS 01.01.04 ble alle eiendommer verdiregulert til virkelig verdi. Etter IAS 16 ansees disse eiendommene å ha en estimert anskaffelseskost som tilsvarer verdiregulert beløp på tidspunktet for verdireguleringen. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar konsernet i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler, føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Gjeld

Innlån førstegangsinregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Lån til fast rente inngår i sikringsbøkføring med neddiskontering etter gjeldende rentekurve. Opsjoner om å benytte virkelig verdi benyttes ikke for konsernets gjeld.

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Usikre forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Latente forpliktelser fremgår av note 38. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse, jf. note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld, klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og verdsettes til amortisert kost. En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men utsteder har ikke plikt å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og en investor har ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt. Fondsobligasjoner klassifiseres som egenkapital i balansen og verdsettes til amortisert kost.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil markedsrenten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres, med mindre de føres rett mot egenkapital etter prinsippene om sikringsbokføring. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Sikringsbokføring

Konsernet benytter derivater i operasjonelt sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring, blir verdiendring av den sikrede risiko regnskapsført og endringer fra inngående balanse blir resultatført. Banken har i ubetydelig grad benyttet seg av kontantstrømsikring.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Formuesskatt beregnes og kostnadsføres som andre driftskostnader. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat. Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Se for øvrig note 26.

Pensjoner

SpareBank 1 Nord-Norge er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet har to typer pensjonsavtaler, én ytelsesbasert ordning og én innskuddsbasert ordning. Ytelsesbasert ordning forvaltes i egen pensjonskasse. Innskuddspensjonsordningen ble etablert 01.07.06. Alle nytilsatte etter denne dato meldes inn i denne ordningen. Pensjoner behandles regnskapsmessig i henhold til internasjonale standarder for beregning og bokføring av pensjoner (IAS 19). Se note 25.

Segmentrapportering

Konsernet har ordinær bankdrift i personmarked og bedriftsmarked, som sitt primære rapporteringsformat, og inntekter fra markets og leasing som sitt sekundære rapporteringsformat. Se note 4.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater, og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Slike forhold fremgår i note 44. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen. Foreslått utbytte og utdelinger til allmenntilgjengelig formål klassifiseres som egenkapital inntil regnskapet er endelig vedtatt.

IFRS 9

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* skal erstatte dagens IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering og måling, nedskrivning, fraregning og sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 01.01.18 og er godkjent av EU. I 2015 satte SpareBank 1-alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som skulle forberede gjennomføring og implementering av IFRS 9. Prosjektet har hatt en styringsgruppe, og følgende undergrupper:

1. **Modeller og metodikk**
Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap.
2. **Strategi, organisering og prosesser**
Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.
3. **Regnskap og rapportering**
Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl. prinsippnote og notemaler.
4. **Klassifisering og måling**
Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

Overgangsregler

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at SpareBank 1 Nord-Norge skal lage åpningsbalansen 01.01.18 som om konsernet alltid har anvendt de nye prinsippene. Det betyr ikke at sammenligningstallene for 2017 må omarbeides etter de nye prinsippene, og standarden sier at konsernet heller ikke har lov til å omarbeide sammenligningstallene med mindre dette kan gjøres uten bruk av etterpåklokskap. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier; virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultatregnskap (Other Comprehensive Income - OCI) og amortisert kost. For finansielle eiendeler skiller det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Det meste av konsernets utlån er klassifisert i denne klassen.

Instrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer, som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Konsernets boliglån som selges til SpareBank 1 Boligkreditt AS ligger i denne klassen.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Konsernets fastrenteutlån ligger i denne kategorien.

Instrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer. Konsernets portefølje av sertifikater og obligasjoner ligger i denne klassen.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater i konsernet måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Alle aksjer i konsernet er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet, skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kreditt risiko innregnes i OCI. Ikke i det ordinære resultatet som i dag, med mindre innregningen i OCI skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold. Konsernet har klassifisert all gjeld og kundeinnskudd til amortisert kost.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikrings-effektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring. Kravet om en sikringseffektivitet på 80-125 % er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kreditt-risiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten, og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er påløpt kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse beregnes en effektiv rente som tar hensyn til forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse, behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellig fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Innføringen av IFRS 9 har resultert i følgende prinsippendringer og effekter

Det følger i det videre en beskrivelse av de ulike finansielle instrumentene, og hvordan de er klassifisert etter IAS 39 og IFRS 9, med tilhørende beskrivelse av hvilke vurderinger som er lagt til grunn i klassifiseringen.

Konsernet har anvendt klassifiseringsbestemmelsene i IFRS 9 for de finansielle eiendeler og gjeld som følger:

Overgang til IFRS 9			
Instrument/post	Beskrivelse	IAS 39	IFRS 9
Eiendeler			
P.t. lån (lån til såkalt "for tiden" rente, som kan endres av banken innenfor offentlig regulerte frister)	P.t. vilkår er normale vilkår i Norge for utlån til bolig med flytende rente og til deler av bedriftsmarkedet, og vilkårene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at lånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9. Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling til amortisert kost.	AC	AC
Lån som evt. skal selges til boligkredittforetak	Noen banker i SpareBank 1-alliansen overfører deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapene. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg.	AC	FVOCI
Lån som skal selges til boligkredittforetak	SpareBank 1 Nord-Norge overfører utvalgte utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapene. Disse lånene holdes derfor for salg.	AC	FVP&L
Fastrenteutlån til kunder	I henhold til IFRS 9.B4.1.12(b) er betaling av en rimelig tilleggskompensasjon for tidlig innløsning av et finansielt instrument konsistent med at et instruments kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol. Underkurs er ikke en tilleggskompensasjon for tidlig innløsning, men et fradrag i kontantstrømmene som ellers skulle ha vært betalt. Som del av et instruments kontraktsmessige vilkår vil derfor muligheten for betaling av underkurs medføre at instrumentet skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.	FVP&L (FVO)	FVP&L (FVO)
Aksjer, ikke trading	Tilgjengelig for salg-kategorien (TFS) som eksisterer i IAS 39 blir ikke videreført i IFRS 9.	FVOCI	FVP&L
Likviditetsportefølje	Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer er i all hovedsak holdt som likviditetsreserver. Formålet med likviditetsreservene er i mange tilfeller å stille sikkerhet for ordinære repo-transaksjoner og/eller lån i Norges Bank og de ulike porteføljene vil ha en varierende grad av omsetning. Det er varierende grad av omsetning i konsernets likviditetsportefølje. Det er også varierende grad av omsetning innenfor ulike deler av likviditetsporteføljen. Formålet med porteføljen er i mange tilfeller å stille sikkerhet for ordinære repotransaksjoner og lån i Norges Bank. At porteføljen er en likviditetsportefølje medfører derfor ikke nødvendigvis at konsernet har intensjon om å selge instrumentene som inngår i porteføljen, da likviditet sikres gjennom sikkerhetsstillelse og lån i forbindelse med ordinære repotransaksjoner og lån i Norges Bank i stedet for salg av instrumenter som inngår i porteføljen.	FVP&L	FVP&L
Øvrige porteføljer	Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer utover porteføljer definert som likviditetsreserver er i all hovedsak knyttet til kundeaktivitet gjennom SpareBank 1 Nord-Norge Markets. Eventuelle beholdninger av fondsobligasjoner (hybridkapital) er håndtert som egenkapitalinstrument.	FVP&L	FVP&L
Forpliktelser			
Verdipapirgjeld	Prinsippene for klassifisering og måling av finansielle forpliktelser er i hovedsak som under IAS 39, men under visse forutsetninger skal verdiendringer som skyldes endringer i egen kredittrisiko føres over OCI når virkelig verdi opsjonen er benyttet.	AC	AC

OCI	Other Comprehensive Income (Utvidet resultatregnskap)
AC	Amortisert kost
FVOCI	Virkelig verdi med verdiendring over OCI (med reklassifisering)
FVP&L	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet (pliktig)
FVP&L (FVO)	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet pga. fair value option

KONSERN

Finansielle instrumenter	Note	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9	Balanseført beløp etter IAS 39	Balanseført beløp etter IFRS 9	Implementerings-effekt
Kontanter og fordringer på sentralbanker		Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	775	775	-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	Amortisert kost	Amortisert kost	2 655	2 655	-
Utlån til og fordringer på kunder til fast rente	11	Virkelig verdi opsjon*	Virkelig verdi opsjon*	6 395	6 395	-
Utlån til og fordringer på kunder for salg	11	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	4 002	4 002	-
Øvrige utlån til og fordringer på kunder	11	Amortisert kost	Amortisert kost	64 090	64 039	-51
Sertifikater og obligasjoner	29	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	11 541	11 541	-
Finansielle derivater	17	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	1 511	1 511	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over totalresultat	43	43	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over resultatet	18	18	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Virkelig verdi over resultatet (trading)	Virkelig verdi over resultatet	123	123	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	86	86	-
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	Amortisert kost	Amortisert kost	-434	-434	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	35	Amortisert kost	Amortisert kost	-57 849	-57 849	-
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	Amortisert kost	Amortisert kost	-23 553	-23 553	-
Finansielle derivater	17	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	-902	-902	-
Ansvarlig lånekapital	39	Amortisert kost	Amortisert kost	-850	-850	-
TOTAL				7 651	7 600	-51

Følgende tabell viser effekter ved implementering av IFRS 9

KONSERN

Finansielle eiendeler	Note	Balanseført beløp etter IAS 39 31.12.17	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 01.01.18
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	2 656	0	0	2 656
Utlån til og fordringer på kunder	11	68 008	-4 002	-51	63 955
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		0	0	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt amortisert kost		70 664	-4 002	-51	66 611
Virkelig verdi over resultatet					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		775	0	0	775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder	11	6 479	4 002	0	10 481
Sertifikater og obligasjoner	29	11 541	0	0	11 541
Finansielle derivater	17	1 511	0	0	1 511
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	209	18	0	227
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		20 515	4 020	0	24 535
Virkelig verdi over OCI - med resirkulering					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		0	43	0	43
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI - med resirkulering		0	43	0	43
Virkelig verdi over OCI - uten resirkulering (egenkapitalinstrumenter)					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	18	-18	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI - uten resirkulering		18	-18	0	0
Virkelig verdi over OCI - tilgjengelig for salg					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	43	-43	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI - tilgjengelig for salg		43	-43	0	0
Sum finansielle eiendeler		91 197	43	-51	91 189

KONSERN

Finansielle forpliktelser	Note	Balanseført beløp etter IAS 39 31.12.17	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 01.01.18
Amortisert kost					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		-434	0	0	-434
Innskudd fra og gjeld til kunder		-57 849	0	0	-57 849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-23 553	0	0	-23 553
Finansielle derivater		0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital		-850	0	0	-850
Andre finansielle forpliktelser		0	0	0	0
Sum effekt amortisert kost		-82 686	0	0	-82 686
Virkelig verdi over resultatet					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder		0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		0	0	0	0
Finansielle derivater		-902	0	0	-902
Ansvarlig lånekapital		0	0	0	0
Andre finansielle forpliktelser		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		-902	0	0	-902
Sum finansielle forpliktelser		-83 588	0	0	-83 588

Endring tapsavsetninger	Tapsavsetning etter IAS 39 31.12.17	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Tapsavsetning etter IFRS 9 01.01.18
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	516		20	536
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	0			0
Sum instrumenter målt til amortisert kost under IFRS 9	516		20	536
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Sum instrumenter målt til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Finansielle garantikontrakter	3		4	7
Lånetilsagn			27	27
Sum finansielle garantier og lånetilsagn	3		31	34
Sum endring tapsavsetninger	519		51	570

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Tap på utlån og garantier

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporføljen årlig. Store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt mer enn 55 dager, eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde, basert på historiske regnskapsdata og anmerkingshistorikk, tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i likningstall og anmerkingshistorikk. Banken har i dag ni risikoklasser for friske engasjement og to klasser for misligholdte engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde. Disse 11 klassene deles videre inn i gruppene lav, middels, høy, høyeste risiko, samt mislighold og tap i forhold til misligholdssannsynlighet. Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst, og med utgangspunkt i objektive data. Banken foretar individuelle nedskrivninger for lån hvor det foreligger objektive bevis for at lånet er tapsutsatt.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm, basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs nedskrivning. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektiv informasjon som viser at kredittrisikoen har økt etter at kredittene er bevilget, men hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller informasjonen ikke lar seg spesifisere på engasjementsnivå. Slik informasjon kan være negativ utvikling i risikoklassifisering eller informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje eller grupper av debitors betalingssevne.

Vurdering av tapsnedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilke relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. I mange tilfeller vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og prisfastsettelsen kan derfor være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi av verdipapirer

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet, vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg, vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike verdier vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig, og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember. Dersom det ikke har vært representative transaksjoner, har man benyttet andre verdsettelsesmetoder i henhold til verdsettelseshierarkiet i IAS 39.

Virkelig verdi av derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdi-vurderingsmodeller, der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko, amortiseres over løpetiden.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater, herunder avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik. Korridormetoden er ikke lenger tillatt, og alle estimatavvik skal føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader under utvidede resultatposter, såkalt OCI (Other Comprehensive Income).

Oppkjøp

Oppkjøp av annet selskap regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden, jf. IFRS 3. Ved oppkjøpsmetoden foretas det en oppkjøpsanalyse med fullstendig merverdiallokering, der kjøpesummen allokeres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, oppføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier (badwill) kan, etter gitte kriterier, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret. Oppkjøpsanalysen kan anses som foreløpig eller endelig.

Oppkjøpsanalysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner mv. Se også note 33 og 40.

Note 4 - Segmentinformasjon

I henhold til IFRS 8 har SpareBank 1 Nord-Norge følgende segmenter; personmarked, bedriftsmarked, leasing og markets. Segmentene sammenfaller med den interne rapporteringsstruktur til konsernledelsen. I SpareBank 1 Nord-Norge er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8.

Prinsipper for innregning og måling i bankens segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fast-

satt i konsernregnskapet. Eventuelle transaksjoner mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

Under posten annet er aktiviteter som ikke lar seg allokere til segmentene, herunder virksomhet fra enkelte datterselskaper, tilknyttede- og felleskontrollerte selskaper. Banken opererer i et geografisk avgrenset område og rapportering av geografisk informasjon gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) er imidlertid fordelt geografisk i note 11.

31.12.17

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Annet	Totalt
Netto renteinntekter	879	518	207	1	165	1 770
Netto provisjonsinntekter	364	29			453	846
Andre driftsinntekter	289	66		34	309	698
Driftskostnader	857	131	62	16	300	1 366
Resultat før tap	675	482	145	19	627	1 948
Tap på utlån og garantier	19	27	138			184
Resultat før skatt	656	455	7	19	627	1 764

Utlån til kunder	45 676	23 923	5 404			75 003
Individuell nedskrivning utlån	-11	-175	-30			-216
Gruppenedskrivning utlån	-73	-198	-29			-300
Andre eiendeler		1 995	148		20 556	22 699
Sum eiendeler per segment	45 592	25 545	5 493		20 556	97 186

Innskudd fra og gjeld til kunder	32 304	25 545				57 849
Annen gjeld og egenkapital	13 288		5 493		20 556	39 337
Sum egenkapital og gjeld per segment	45 592	25 545	5 493		20 556	97 186

31.12.16

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Annet	Totalt
Netto renteinntekter	779	493	195	2	175	1 644
Netto provisjonsinntekter	366	21			399	786
Andre driftsinntekter	273	75		52	247	647
Driftskostnader	888	118	54	20	240	1 320
Resultat før tap	530	471	141	34	581	1 757
Tap på utlån og garantier	19	139	55			213
Resultat før skatt	511	332	86	34	581	1 544

Utlån til kunder	44 123	21 865	4 775			70 763
Individuell nedskrivning utlån	-12	-96	-46			-154
Gruppenedskrivning utlån	-49	-308	-16			-373
Andre eiendeler	0	1 848	220		18 197	20 265
Sum eiendeler per segment	44 062	23 309	4 933		18 197	90 501

Innskudd fra og gjeld til kunder	30 561	23 309				53 870
Annen gjeld og egenkapital	13 501		4 933		18 197	36 631
Sum egenkapital og gjeld per segment	44 062	23 309	4 933		18 197	90 501

Note 5 - Kapitaldekning

Konsernet følger EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR (Capital Requirements Directive/Capital Requirements Regulations). Bruk av IRB (Internal Rating Based approach) stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Finanstilsynet har gitt overgangsregler for IRB-banker som ikke får full effekt av reduserte regulatoriske kapitalkrav dersom risikovektet beregningsgrunnlag etter nytt regelverk er lavere enn beregningsgrunnlag beregnet etter gammel kapitalberegning (Basel I). Da må beregningsgrunnlaget oppjusteres (såkalt korreksjon for "gulv") til 80 % av beregningsgrunnlag etter Basel I.

I beregning av kapitaldekning gjelder ikke samme regelverk for konsolidering av tilknyttede- eller felleskontrollerte selskaper som for regnskapet. Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen på eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og BN Bank ASA.

Kapitaldekningsregelverket stiller krav om kapitalbuffer utover minstekravene til kapital etter Pilar 1. Formålet med kapitalbufferene er å dempe virkningen av eventuelle økonomiske og finansielle sjokk som måtte oppstå. Kapitalbufferen består av to komponenter, en bevaringsbuffer der nivået er konstant over tid og en motsyklisk kapitalbuffer der målenivået er avhengig av konjunktorene. I tillegg til nevnte bufferer er det kapitalkrav for systemrisikobufferer. Bufferen skal sikre bankene mot strukturelle eller systemrisk risiko. Alle de nevnte bufferkravene skal dekkes av ren kjernekapitaldekning.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid, og skal tilfredsstillende de myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning.

Konsernets mål for ren kjernekapitaldekning er 1 prosentpoeng over det til enhver tid gjeldende regulatoriske minimumskravet, for tiden 14,5 %.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
ANSVARLIG KAPITAL				
Kjernekapital				
1 807	1 807	Eierandelskapital	1 807	1 807
843	843	Overkursfond	843	843
4 459	4 770	Sparebankens fond	4 770	4 459
1 657	1 980	Utjevningfond	1 980	1 657
521	585	Gavefond	585	521
20	35	Fond for urealiserte gevinster	35	20
31	67	Annen egenkapital	1 749	1 704
	530	Fondsobligasjoner	530	
9 338	10 617	Balansført egenkapital - kjernekapital	12 299	11 011
Justeringer i balansført kjernekapital				
	-530	Fondsobligasjoner	-530	
		Justert kjernekapital fra konsoliderte finansinstitusjoner	-36	-116
-750	-866	Avsatt utbytte til eiere og samfunn	-866	-750
-21	-23	Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-27	-33
		Immaterielle eiendeler	-87	-67
	-75	Justering av forventet tap IRB	-36	-64
-95	-130	Overfinansiering av pensjonsforpliktelse	-136	-99
-26		Beholdning av ren kjernekapital i andre selskaper i finansell sektor med vesentlig eierandel utover unntaksgrensen på 10 %	-589	-727
8 446	8 993	Ren kjernekapital	9 992	9 155
500	530	Fondsobligasjonskapital	869	800
		Beholdning av egen fondsobligasjonskapital	-4	-4
500	530	Annen kjernekapital	865	796
8 946	9 523	Sum kjernekapital	10 857	9 951

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Tilleggs kapital				
850	850	Ansvarlig lånekapital som kvalifiserer som tilleggs kapital	1 328	1 361
1		Forventet tap utover regnskapsmessige avsetninger		
-61	-61	Fradrag for ansvarlige lån til selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel	-44	-83
790	789	Tilleggs kapital	1 284	1 278
9 736	10 312	Ansvarlig kapital	12 141	11 229
Risikovektet beregningsgrunnlag				
32 096	35 250	Kredittrisiko IRB	36 969	33 805
5 650	7 694	Kredittrisiko unntatt IRB (Standardmetoden)	14 375	12 095
2 118		Ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel		2 470
39 864	42 944	Sum kredittrisiko	51 344	48 370
150	94	Gjeldsrisiko	94	150
75	68	Egenkapitalrisiko	68	75
3 675	4 112	Operasjonell risiko (Sjablongmetoden)	4 026	3 700
299	411	Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-tillegg "Credit Valuation Adjustment")	1 036	588
44 063	47 629	Risikovektet beregningsgrunnlag IRB	56 568	52 882
		Overgangsordning - tillegg i forhold til "gulv" etter Basel I	10 655	8 238
44 063	47 629	Risikovektet beregningsgrunnlag	67 223	61 120
20,0 %	20,0 %	Korreksjon andel "gulv" etter Basel I	20,0 %	20,0 %
Kapitalkrav				
778	935	Engasjement med spesialiserte foretak	1 026	878
96	144	Engasjement med øvrige foretak	154	123
359	352	Engasjement med SMB (små og mellomstore bedrifter)	362	367
898	920	Engasjement med massemerked	1 336	1 253
69	65	Øvrige engasjement med massemerked	66	71
368	405	Egenkapitalposisjoner	13	12
2 568	2 820	Sum interne målemetoder (IRB)	2 958	2 704
452	616	Engasjement standardmetoden	1 150	968
169		Ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel		198
3 189	3 436	Sum kredittrisiko	4 108	3 870

Note 5 - Kapitaldekning

MORBANK				KONSERN			
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner		31.12.17	31.12.16		
12	8	Gjeldsrisiko		8	12		
6	5	Egenkapitalrisiko		5	6		
294	329	Operasjonell risiko (Sjablongmetoden)		322	296		
24	33	CVA-tillegg		83	47		
		Overgangsordning		852	659		
3 525	3 810	Kapitalkrav		5 378	4 890		
20,3 %	20,0 %	Kjernekapitaldekning		16,2 %	16,3 %		
1,8 %	1,7 %	Tilleggskapitaldekning		1,9 %	2,1 %		
22,1 %	21,7 %	Kapitaldekning		18,1 %	18,4 %		
19,2 %	18,9 %	Ren kjernekapitaldekning		14,9 %	15,0 %		
20,3 %	20,0 %	Kjernekapitaldekning IRB		19,2 %	18,8 %		
22,1 %	21,7 %	Kapitaldekning IRB		21,5 %	21,2 %		
		Regulatorisk minimumskrav CRD IV				2017	2016
1 983	2 143	Minimumskrav ren kjernekapital				4,5 %	4,5 %
		Bufferkrav					
1 322	1 429	Systemrisikobuffer				3,0 %	3,0 %
661	953	Motsyklisk buffer				2,0 %	1,5 %
1 102	1 191	Bevaringsbuffer				2,5 %	2,5 %
5 067	5 715	Sum regulatorisk krav til ren kjernekapital etter bufferkrav				12,0 %	11,5 %
661	714	Pilar 2-krav				1,5 %	1,5 %
2 718	2 563	Tilgjengelig ren kjernekapital				13,5 %	13,0 %

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Finansdepartementet fastsatte 20.12.16 nye krav til uvektet kapitalandel gjeldende fra 30.06.17. Nye krav sier at foretak skal til enhver tid ha en uvektet kjernekapitalandel som utgjør minst 3 % av institusjonens eksponering. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalbuffer som utgjør 2 % av institusjonens eksponering, det vil si totalt minimumskrav på 5 %.

89 550	98 505	Eksponeringsmål	151 654	142 564
10,0 %	9,7 %	Uvektet kjernekapitalandel	7,2 %	7,0 %

Note 6 - Finansiell risikostyring

Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning gjennom:

- En sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- En tilstrekkelig kjernekapital/ansvarlig kapital ut fra valgt risikoprofil

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være innenfor konsernets risikoappetitt, som definert av styret og innenfor de rammer som konsernets kapital og øvrige avgrensinger setter. Gjennom god risikostyring skal konsernet fremstå med en inntjenings- og resultatutvikling som er stabil og forutsigbar. Forretningsstrategi og risikostrategi er styrets instrument for styring av konsernets risikoprofil og finansielle utvikling. Konsernsjefen er ansvarlig for at dette legges frem for styret minimum årlig, eller når andre forhold tilsier det. Konsernet har en målsetting om å minimum opprettholde nåværende internasjonale rating, for å sikre en langsiktig god tilgang på ordinære innlån fra kapitalmarkedene.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av:

- Forventet tap som beskriver det beløpet konsernet statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode.
- Uventet tap som beskriver hvor mye kapital (risikojustert kapital) som konsernet må ha for å dekke faktisk risiko.

Risikojustert kapital skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Statistiske metoder er lagt til grunn ved beregningen, men i noen tilfeller benyttes også kvalitative vurderinger. Konsernet benytter også modeller for fullfordeling av bokført egenkapital ut til forretningsområdene hvor regulatoriske og interne risikomodeller ligger til grunn for fordelingen. Dette skal sikre at forretningsområdenes lønnsomhetsbidrag kan aggregeres opp til konsernets overordnede lønnsomhetsmål. Avkastningen på fullfordelt kapital er et strategisk resultatmål i den interne styringen av konsernet. Vesentlige forretningsområder tildeles kapital i forhold til den beregnede risikoen ved virksomheten, og det foretas oppfølging av kapitalavkastningen. Beregningene av risikojustert kapital gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikogrupper og forretningsområder. I tillegg måles og følges risiko opp gjennom rapportering av rammebruk og nøkkeltall for risikoområder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring, er rammeverket basert på følgende elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på.

- Strategi
- Organisering og organisasjonskultur
- Risiko- og kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

For ytterligere informasjon vises til "Pilar III-dokumentet", som ligger på bankens hjemmeside.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Kredittrisiko styres gjennom konsernets kredittstrategi, rammer for kredittvirksomheten, retningslinjer for kredittgivning og fullmaktsreglement.

SpareBank 1 Nord-Norge benytter interne målemetoder IRB (Internal Rating Based Approach) ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Minimumskravet blir derved mer risikosensitivt, og vil i større grad samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer.

Risikostrategi, herunder rammer for kredittvirksomheten, fastsettes av styret, og revideres og oppdateres minimum årlig. Konsernets kredittstrategi fastsetter de overordnede prinsipper for kredittgivning, og hvordan kredittrisiko skal styres og prises i SpareBank 1 Nord-Norge. SpareBank 1 Nord-Norge baserer seg på de prinsipper som er anbefalt av Baselkomiteen i dokumentet "Principles for the Management of Credit Risk", og på kapitaldekningsregler (Basel II). For øvrig legges til grunn at styring av kredittrisiko skal skje innenfor rammen av relevante lover og forskrifter.

De kredittstrategiske mål består av mål for:

- Avkastning og vekst
- Risikoprofil
- Konsentrasjonsrisiko
- Operative kredittmål

De kredittstrategiske mål er gjenstand for regelmessig rapportering til ledelse og styre.

Note 6 - Finansiell risikostyring

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser. Bevilgningsreglementet, som godkjennes av styret, fastsetter prinsippene for tildeling av kredittfullmakter, fastsetter prinsippene for kredittbeslutninger og beskriver beslutningsstrukturen. Styret delegerer fullmakter til konsernsjefen, som innenfor bestemmelsene i bevilgningsreglementet delegerer sine fullmakter videre. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements størrelse, misligholdssannsynlighet og sikkerhetsstillelse. Kredittmedarbeidere opererer i henhold til kredittfullmakter, kredittpolicy og kredittbehandlingsrutiner som stiller klare kvalitetskrav til kredittbehandlingsprosessen.

Styring og kontroll med porteføljen skjer ved risikoklassifisering av enkeltkunder, risikoprisingmodell og et porteføljestyringssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med fastsatte rammer og retningslinjer. Risikomodelleene som ligger til grunn for styring og kontroll, tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing.

Risikomodelleene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. **Sannsynlighet for mislighold.** Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg har konsernet to risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. **Forventet eksponering ved mislighold.** Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold.
3. **Tapsgrad ved mislighold.** Dette er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape, dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til realisasjonsverdien av de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av egne erfaringer over tid. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering i henhold til sikkerhetsdekning.

De tre ovennevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering, og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kreditttrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i seks risikogrupper – henholdsvis svært lav, lav, middels, høy, svært høy og misligholdt. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av en statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold og dets sikkerhetsdekning.

Konsernet tilstreber å prise engasjementene ut fra risikoeksponeringen, slik at engasjementer med høyest risiko får høyest pris. Prismodellen er basert på konsernets avkastningskrav på risikojustert kapital.

For ytterligere informasjon vises til ovennevnte "Pilar III dokument", samt notene 7, 8, 9, 11 og 14. Konsernet har også kredittisiko tilknyttet plasseringer i rentebærende verdipapirer. Slik kredittisiko gir først og fremst løpende utslag i endrede priser/verdier på de ulike verdipapirene. Dette er nærmere beskrevet under avsnitt "Markedsrisiko" nedenfor.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at konsernet ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker betydelig.

Styret har betydelig fokus på forutsigbarhet og stabilitet, og gjennomgår minimum årlig konsernets likviditetsstrategi hvor styring av konsernets finansieringsstruktur er sentralt. Morbankens policy for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile en lav risikoprofil og bidra til å nå strategiske mål. Det følger av konsernets risikostrategi at en enkelthendelse eller summen av flere enkelthendelser ikke skal skade konsernets likviditet i alvorlig grad.

Konsernets Treasury-avdeling har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen styres ved bruk av konsernets likviditetsstyringsmodell, og reduseres gjennom kontinuerlig oppfølging av konsernbalansens sammensetning.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) er ett av likviditetsområdets mest sentrale rammer og styringsparametere. Kravet til LCR innebærer at et foretak til enhver tid skal ha en likviditetsreserve på minst 100 %, det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Minimumskravet til LCR er blitt faset inn gradvis, og var 80 % for total LCR fra og med 31.12.16, og 100 % fra og med 31.12.17.

Per 31.12.17 rapporteres total LCR til å være 126 %.

Net Stable Funding Ratio (NSFR) måler graden av tilgjengelig stabil finansiering som andel av nødvendig stabil finansiering. Nøkkeltallet benyttes til å vurdere langsiktigheten i konsernets finansieringsstruktur, og styret har vedtatt et internt minimumskrav på 100 %.

Per 31.12.17 rapporteres total NSFR til å være 119 %.

Kredittvurderingen gjort av de internasjonale ratingselskapene Moody's og Fitch Ratings, anses som viktig i forhold til internasjonale innlånskilder. Bankens langsiktige rating hos Moody's er A1 med "negative outlook", mens Fitch's rating er A med "stable outlook".

SpareBank 1 Nord-Norge søker en finansieringsstruktur som er veldiversifisert innenfor gitte rammer både med hensyn på marked, produkt og forfall.

SpareBank 1 Nord-Norge skal ha et bevisst og aktivt forhold til norske og utenlandske aktører i kapitalmarkedet (Investor Relations), herunder eiere, potensielle investorer, analytikere og andre som har interesse i og for konsernet.

SpareBank 1 Nord-Norge har sammen med SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Østlandet et felles EMTN-program (standardprogram for opptak av senior usikret gjeld i valuta). SpareBank 1-alliansen har videre to felles foretak for utstedelse av obligasjoner med særskilt sikkerhet: SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. SpareBank 1 Nord-Norge utnytter disse verktøyene aktivt i sin likviditetsstyring.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån var 77,1 % ved utgangen av 2017 mot 76,1 % og 75,1 % for henholdsvis ett og to år siden. Konsernets likviditetssituasjon og likviditetsstyring vurderes å være tilfredsstillende. For ytterligere informasjon vises det til "Pilar III dokumentet", samt note 18 og 19.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for verdiendringer på eienheter/finansielle posisjoner som følge av endringer i markedsverdi, herunder endringer i priser på obligasjoner/sertifikater, endringer i aksjekurser, rentenivå og valutakurser.

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i valuta-, rente- og kapitalmarkedene, og måles og overvåkes på bakgrunn av rammer som er vedtatt av styret. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis, og størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Konsernets treasury-avdeling har ansvaret for forvaltning og styring av konsernets markedsrisiko. Avdeling for risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av markedsrisikoen.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Den måles ved å simulere et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng, og overvåkes på bakgrunn av rammeverket som er beskrevet ovenfor. Konsernets renterisiko er i hovedsak kort og anses som lav. Kredittspreadsrisiko defineres som risikoen for tap som følge av økning i kredittspreader på rentebærende papirer som konsernet har investert i. Konsernet er hovedsakelig eksponert mot kredittspreadsrisiko gjennom forvaltning av likviditetsporteføljen som består av obligasjoner og sertifikater med lav risiko. Tapspotensialet tilknyttet kredittspreadsrisiko beregnes ved bruk av metodikken beskrevet i Finanstilsynets modul for markedsrisiko, og overvåkes på bakgrunn av rammer vedtatt av styret.

Valutarisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for samlet netto valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Konsernets valutarisiko ligger godt innenfor posisjonsgrensen som er angitt i forskrift.

Aksjerisiko er risikoen for tap som oppstår som følge verdiendringer på egenkapitalposisjoner som konsernet har investert i. Konsernets eksponering mot aksjer har blitt gradvis redusert som følge av rendyrking av kjernevirksomhet.

SpareBank 1 Nord-Norges resultat er påvirket av endringene i markedsvariablene renter, valutakurser og verdipapirkurser som har vært i løpet av året.

Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak som følge av aktiviteter som understøtter øvrig drift i konsernet. Markedsrisikoeksponeringen vurderes som begrenset. For ytterligere informasjon vises det til "Pilar III dokumentet", samt notene 15 og 16.

Note 7 - Kreditrisikoeksponering for hver interne risikorating

SpareBank 1 Nord-Norge benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. Ut-over misligholdssannsynlighet, benytter banken vurdert verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko.

Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte utlån. Misligholdssannsynlighet og sikkerhetsklasse grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper, som vist nedenfor. Klassifiseringsmatrisen omfatter 77 risikoklasser i forhold til sannsynlighet for mislighold og sikkerhetsdekning.

MORBANK

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Totalt beløp	
	2017	2016	2017	2016
Svært lav risiko	0,4 %	0,4 %	30 977	29 266
Lav risiko	1,5 %	1,9 %	21 766	20 665
Middels risiko	1,5 %	1,8 %	18 720	16 790
Høy risiko	0,1 %	0,1 %	2 151	2 108
Svært høy risiko	0,2 %	0,2 %	1 504	2 835
Misligholdt og nedskrevet	0,0 %	0,0 %	951	547
Totalt	3,8 %	4,4 %	76 069	72 211

KONSERN

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Totalt beløp	
	2017	2016	2017	2016
Svært lav risiko	0,5 %	0,5 %	33 013	31 099
Lav risiko	1,7 %	2,1 %	22 865	21 647
Middels risiko	1,7 %	1,9 %	20 231	17 957
Høy risiko	0,1 %	0,2 %	2 505	2 403
Svært høy risiko	0,2 %	0,2 %	1 762	3 189
Misligholdt og nedskrevet	0,4 %	0,1 %	909	512
Totalt	4,6 %	5,0 %	81 285	76 807

Note 8 - Maksimal kreditrisikoeksponering

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kreditrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto, etter eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger. For maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser er denne vist netto for 2017.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Maksimal kreditteksponering i balansen				
775	775	Fordringer på sentralbanker	775	775
5 871	7 081	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 656	1 946
58 677	63 271	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	68 524	63 143
7 489	6 395	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	6 479	7 593
10 164	11 541	Sertifikater og obligasjoner	11 541	10 164
1 390	1 511	Finansielle derivater	1 511	1 390
84 366	90 574	Sum brutto maksimal kreditrisikoeksponering i balansen	91 486	85 011
Maksimal kreditteksponering utenfor balansen				
1 265	1 259	Betingete forpliktelser	1 152	1 189
5 294	5 908	Ubenyttede kreditter	5 991	5 304
1 571	3 102	Lånetilsagn	3 110	1 604
8 130	10 269	Sum maksimal kreditrisikoeksponering utenfor balansen	10 253	8 097
92 496	100 843	Total kreditrisikoeksponering	101 739	93 108
Maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser				
775	775	Fordringer på sentralbanker	775	775
5 871	7 081	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 656	1 946
3 363	3 557	Utlån til og fordringer på kunder	4 148	4 211
10 164	11 541	Sertifikater og obligasjoner	11 541	10 164
1 390	1 511	Finansielle derivater	1 511	1 390
21 563	24 465	Sum maksimal kreditrisikoeksponering i balansen	20 631	18 486
Bankaktiviteter geografisk				
11 248	11 536	Finnmark	12 542	12 145
26 226	27 290	Nordland	29 201	27 690
10 657	11 183	Øvrige Norge	11 766	11 182
24 148	27 202	Troms inkl. Svalbard	24 611	21 906
533	311	Utlandet	314	534
72 812	77 522	Totalt	78 434	73 457
Aktiviteter kapitalmarked geografisk				
9 066	10 049	Norge	10 049	9 066
2 488	2 996	Europa/Asia	2 996	2 488
	7	USA	7	
11 554	13 052	Totalt	13 052	11 554
84 366	90 574	Total kreditteksponering i balansen fordelt geografisk	91 486	85 011

Note 9 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

MORBANK

VERKEN MISLIGHOLDT ELLER NEDSKREVET

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Totalt
2017							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7 058				23		7 081
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	22 992	13 641	5 876	299	375	185	43 368
Bedriftsmarked	5 363	6 104	11 678	1 377	856	766	26 144
Offentlig		154					154
Sum	35 413	19 899	17 554	1 676	1 254	951	76 747
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	821						821
Noterte andre obligasjoner	9 708		10	54			9 772
Unoterte obligasjoner	757		132	59			948
Sum	11 286	0	142	113	0		11 541
Totalt	46 699	19 899	17 696	1 789	1 254	951	88 288
Andel	53 %	23 %	20 %	2 %	1 %	1 %	100 %

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Totalt
2016							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 809				62		5 871
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	22 586	13 698	5 136	364	417	128	42 329
Bedriftsmarked	3 978	5 220	10 349	1 557	2 191	419	23 714
Offentlig		123					123
Sum	32 373	19 041	15 485	1 921	2 670	547	72 037
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	6 295	153	655	27	30		7 160
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	8 716	208	1 175	34	31		10 164
Totalt	41 089	19 249	16 660	1 955	2 701	547	82 201
Andel	50 %	24 %	20 %	2 %	3 %	1 %	100 %

KONSERN

VERKEN MISLIGHOLDT ELLER NEDSKREVET

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Totalt
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	--------

2017

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 656						2 656
---	-------	--	--	--	--	--	--------------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	24 464	13 994	6 201	349	455	213	45 676
Bedriftsmarked	5 986	6 902	12 865	1 680	1 034	696	29 163
Offentlig		164					164
Sum	33 106	21 060	19 066	2 029	1 489	909	77 659

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	821						821
Noterte andre obligasjoner	9 708		10	54			9 772
Unoterte obligasjoner	757		132	59			948
Sum	11 286	0	142	113	0		11 541

Totalt	44 392	21 060	19 208	2 142	1 489	909	89 200
Andel	50 %	24 %	21 %	2 %	2 %	1 %	100 %

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Totalt
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	--------

2016

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 884				62		1 946
---	-------	--	--	--	----	--	-------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	23 893	13 935	5 255	410	487	144	44 123
Bedriftsmarked	4 501	6 131	11 223	1 806	2 475	369	26 505
Offentlig		135					135
Sum	30 278	20 201	16 478	2 216	3 024	512	72 709

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	6 295	153	655	27	30		7 160
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	8 716	208	1 175	34	31		10 164

Totalt	38 994	20 409	17 653	2 250	3 055	512	82 873
Andel	47 %	25 %	20 %	3 %	4 %	1 %	100 %

Note 10 - Kredittinstitusjoner - Fordringer og gjeld

MORBANK				KONSERN				
31.12.16	Gj.snittlig rentesats % 1)	31.12.17	Gj.snittlig rentesats % 1)	Beløp i mill kroner	31.12.17	Gj.snittlig rentesats % 1)	31.12.16	Gj.snittlig rentesats % 1)
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner								
918	0,30 %	520	0,70 %	Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	520	0,70 %	918	0,30 %
4 953	2,09 %	6 561	1,99 %	Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 136	1,90 %	1 028	1,71 %
5 871	1,80 %	7 081	1,82 %	Totalt	2 656	1,53 %	1 946	1,15 %
Spesifisert på de vesentligste valutasorter								
5 449		6 601		NOK	2 176		1 800	
0		4		GBP	4		0	
115		348		EUR	348		115	
300		123		USD	123		24	
1		1		SEK	1		1	
6		4		Andre valutasorter	4		6	
5 871		7 081		Totalt	2 656		1 946	
Gjeld til kredittinstitusjoner								
16	8,19 %	11	13,78 %	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	11	12,50 %	16	9,23 %
817	0,91 %	424	0,41 %	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	423	0,41 %	802	0,91 %
833	1,22 %	435	0,88 %	Totalt	434	0,88 %	818	1,23 %
Spesifisert på de vesentligste valutasorter								
827		0		NOK	0		812	
0		4		USD	4		0	
4		1		EUR	1		4	
2		430		Andre valutasorter	429		2	
833		435		Totalt	434		818	
1) Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter/snittvolum								
<i>Sikkerhetsstillelser</i>								
878		480		Balanseført verdi av utlån og fordringer på kredittinstitusjoner stilt som sikkerhet for derivathandel	480		878	

Note 11 - Utlån til og fordringer på kunder

Som det fremgår i note 2, har konsernet utlån til kunder verdsatt til amortisert kost og en fastrentelånportefølje verdsatt til virkelig verdi. Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap.

Fastrentelån verdsettes til virkelig verdi i samsvar med IFRS 13 om måling av virkelig verdi. Se nærmere beskrivelse senere i noten.

Totalt engasjement er definert som summen av saldo lån, garantiramme, ramme på kreditt samt påløpte renter.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Klassifisering av utlån og fordringer på kunder				
58 677	63 271	Utlån til kunder verdsatt til amortisert kost	68 524	63 143
7 489	6 395	Fastrentelån til kunder verdsatt til virkelig verdi	6 479	7 593
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer på kunder	75 003	70 736
Utlån fordelt på produkt				
		Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	2 782	2 442
6 627	6 148	Kasse-/drifts- og brukskreditter	6 150	6 627
1 638	1 770	Byggelån	1 770	1 638
57 901	61 748	Nedbetalingslån	64 301	60 056
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer på kunder	75 003	70 763
139	217	Individuelle tapsnedskrivninger	216	154
357	272	Gruppevise tapsnedskrivninger	300	373
65 670	69 177	Netto utlån og fordringer på kunder	74 487	70 236
Utlån fordelt på markeder				
42 330	43 368	Personmarked	45 676	44 123
23 713	26 144	Bedriftsmarked	29 163	26 505
123	154	Offentlig	164	135
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer	75 003	70 763
496	489	Nedskrivninger	516	527
65 670	69 177	Netto utlån og fordringer	74 487	70 236
Herav ansvarlig lånekapital				
62	61	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	45	62
62	61	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	45	62
Utlån til ansatte				
1 071	1 205	Lån til ansatte	1 205	1 071

Note 11 - Utlån til og fordringer på kunder

UTLÅN FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

MORBANK				KONSERN				
31.12.16		31.12.17			31.12.17		31.12.16	
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån		Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel
17 %	11 230	16 %	11 308	Finnmark	12 314	16 %	12 128	17 %
30 %	20 425	39 %	26 789	Troms inkl. Svalbard	28 713	39 %	22 133	32 %
40 %	26 187	34 %	23 781	Nordland	25 602	34 %	27 651	39 %
13 %	8 276	11 %	7 688	Øvrige fylker	8 271	11 %	8 801	12 %
0 %	48	0 %	100	Utlandet	103	0 %	50	0 %
100 %	66 166	100 %	69 666	Sum brutto utlån	75 003	100 %	70 763	100 %

UTLÅN FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Totalt engasjement				
9 091	11 778	Eiendom	11 585	8 952
1 488	1 648	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	1 665	1 748
3 993	4 241	Fiske og havbruk	4 597	4 328
2 258	2 233	Industri	2 443	2 457
1 145	1 193	Jordbruk og skogbruk	1 288	1 247
2 150	1 953	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	2 531	2 684
816	606	Offentlig forvaltning	616	816
44 203	45 304	Personmarked	47 579	46 151
1 321	1 803	Tjenesteytende virksomhet	2 390	1 718
4 059	3 461	Transport og lagring	4 331	4 744
1 687	1 849	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 260	1 962
72 211	76 069	Sum	81 285	76 807

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Brutto utlån				
8 075	10 306	Eiendom	10 234	8 405
1 367	1 605	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	1 607	1 600
3 721	3 870	Fiske og havbruk	4 205	4 001
1 784	1 713	Industri	1 960	1 956
1 032	1 089	Jordbruk og skogbruk	1 185	1 112
1 524	1 330	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	1 951	1 930
123	154	Offentlig forvaltning	164	135
42 329	43 368	Personmarked	45 676	44 123
1 158	1 489	Tjenesteytende virksomhet	2 080	1 571
3 773	3 313	Transport og lagring	4 132	4 435
1 280	1 429	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1 809	1 495
66 166	69 666	Sum	75 003	70 763

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER

Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler

- Forfall innen 1 år		114	80
- Forfall 1-5 år		1 624	1 577
- Forfall etter 5 år		1 198	918
Totalt		2 936	2 575
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler		-179	-158
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler		2 757	2 417

Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte

- Forfall innen 1 år		107	76
- Forfall 1-5 år		1 525	1 480
- Forfall etter 5 år		1 125	861
Totalt		2 757	2 417

Note 11 - Utlån til og fordringer på kunder

Banken benytter et klassifiseringssystem for overvåking av kreditt-risiko i bedriftsmarkedsporteføljen. Mislighold defineres som overtrekk/restanse over 90 dager, eller når det finnes objektive bevis på hendelser som tilsier mislighold hos kunden. Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde basert på historiske regnskapsdata og anmerkningshistorikk. Tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i likningstall og anmerkningshistorikk. Banken har ni klasser for friske engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde, samt to egne klasser for misligholdte og nedskrevne engasjement.

Hele porteføljen scores månedlig ved bruk av automatisk datafangst og med utgangspunkt i objektive data. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og migrasjon. Scoringsmodellene blir årlig validert og justert. Dette medførte for 2017 ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom risikogrupper eller i beregning av forventet årlig tap.

Fordelingen til risikogruppe (svært lav etc) bestemmes av kundens misligholdssannsynlighet samt sikkerhetsdekning. Andel eksponering med høy risiko utgjør 5 % per 31.12.17. Andel misligholdte og tapsutsatte utgjør 1,2 % av bankens totale eksponering på samme tidspunkt. Forventet gjennomsnittlig årlig netto tap over en konjunktursyklus er satt lik ett års forventet tap, slik dette er beregnet ved anvendelse av bankens klassifiseringssystem. Under en høykonjunktur vil de faktiske årlige tap være lavere enn forventet årlig gjennomsnittlig tap. Under en lavkonjunktur forventes tapene for det enkelte år likeledes å ville overstige det forventede gjennomsnittlige tap. Forventet tap er ett av parametrene i bankens prismodell ved beregning av anbefalt pris.

Se også note 2, hvor effektene av innføringen av (IFRS 9) fra 2018 er beregnet.

FORDELING PÅ RISIKOGRUPPER

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Totale engasjementer				
29 266	30 977	Svært lav risiko	33 013	31 099
20 665	21 766	Lav risiko	22 865	21 647
16 790	18 720	Middels risiko	20 231	17 957
2 108	2 151	Høy risiko	2 505	2 403
2 835	1 504	Svært høy risiko	1 762	3 189
547	951	Misligholdt og tapsutsatt	909	512
72 211	76 069	Totalt	81 285	76 807
Brutto utlån				
26 564	28 356	Svært lav risiko	30 451	28 394
19 041	19 899	Lav risiko	21 060	20 201
15 485	17 554	Middels risiko	19 066	16 478
1 920	1 675	Høy risiko	2 029	2 216
2 609	1 231	Svært høy risiko	1 489	2 962
547	951	Misligholdt og tapsutsatt	909	512
66 166	69 666	Totalt	75 003	70 763
-139	-217	Individuelle nedskrivninger på misligholdt og tapsutsatte	-216	-154
408	734	Netto misligholdte og tapsutsatte	693	358
Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap				
7	8	Svært lav risiko	9	7
16	17	Lav risiko	19	17
63	80	Middels risiko	86	66
30	31	Høy risiko	34	32
108	61	Svært høy risiko	70	114
56	66	Mislighold	81	64
280	263	Totalt	299	300

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkeltutlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, nedskontert med lånets effektive rente.

Den effektive renten som benyttes for nediskontering blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Individuelle nedskrivninger				
52	42	Eiendom	11	22
0		Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak		
0		Fiske og havbruk		
19	120	Industri	122	19
17	16	Jordbruk og skogbruk	16	17
16	17	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	25	20
		Offentlig forvaltning		
12	11	Personmarked	26	22
17	9	Tjenesteytende virksomhet	13	47
1	1	Transport og lagring	2	2
5	1	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1	5
139	217	Totalt	216	154
Forventet årlig gjennomsnittlig tap				
107	119	Eiendom	120	107
19	19	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	19	19
24	12	Fiske og havbruk	14	25
31	13	Industri	15	32
2	3	Jordbruk og skogbruk	4	3
7	11	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	15	10
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
56	57	Personmarked	74	65
16	8	Tjenesteytende virksomhet	12	19
11	11	Transport og lagring	14	12
7	10	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	12	8
280	263	Totalt	299	300

Fastrentelån verdsatt til virkelig verdi

Bankens portefølje av utlån med fast rente i norske kroner utgjør 6,4 mrd kroner per 31.12.17. Denne porteføljen vurderes regnskapsmessig til virkelig verdi.

Virkelig verdi er fastsatt ved at lånenes kontantstrømmer blir nediskontert med en diskonteringsfaktor basert på swaprente med tillegg av et marginkrav. Diskonteringsfaktoren er basert på en vurdering av markedsforholdene og hva en ekstern investor ville lagt til grunn ved en investering i en tilsvarende portefølje. I tillegg til ovennevnte fastsettelse av virkelig verdi, gjøres en vurdering av en eventuell forskjell mellom diskonteringsrenten og obser-

verbare markedsrenter for tilsvarende utlån. Dersom denne forskjellen er vesentlig gjør banken en vurdering av hvorfor differansen oppstår og foretar eventuelt en nødvendig endring i diskonteringsrenten. Innsatsfaktorer som analyseres med hensyn til verdierunding av fastrentelån er i hovedsak premie for kredittrisiko.

Sensitiviteten på verdsettelsen (dvs resultateffekt) av denne utlånsporteføljen ved 10 basispunkter endring i diskonteringsrenten var +/-14 mill kroner per 31.12.17.

Note 12 - Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

Kreditrisiko

Tabellen viser saldo på konti med forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd, fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

MORBANK

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 -60 dager	61 -90 dager	Over 91 dager	Totalt
2017					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	512	24	13	67	616
Bedriftsmarked	78	5	3	20	105
Sum	590	29	16	86	721

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 -60 dager	61 -90 dager	Over 91 dager	Totalt
2016					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	400	32	12	59	503
Bedriftsmarked	59	8	1	11	79
Sum	459	40	13	70	582

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser 623 mill kroner per 31.12.17 (516 mill kroner per 31.12.16). Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

KONSERN

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 -60 dager	61 -90 dager	Over 91 dager	Totalt
2017					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	512	46	24	91	673
Bedriftsmarked	78	66	6	34	184
Sum	590	112	30	125	857

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 -60 dager	61 -90 dager	Over 91 dager	Totalt
2016					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	400	65	18	76	559
Bedriftsmarked	59	54	27	27	167
Sum	459	119	45	103	726

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser 738 mill kroner per 31.12.17 (638 mill kroner per 31.12.16). Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

Note 13 - Overføring av finansielle eiendeler

SpareBank 1 Nord-Norge har avtaler om mulig juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, tilsvarer bokført verdi, og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat, som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån, har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån, ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 16,85 % per 31.12.17 (14,61 % per 31.12.16). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2017 solgt boliglån til en netto verdi av 4,9 mrd kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 30,5 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

VEDVARENDE ENGASJEMENT:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap (siste års provisjon) mill kroner
Gjenværende involvering	0	0	0	0	245

Gjennomsnittlig løpetid på porteføljen er om lag tre år.

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av 12 måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, har SpareBank 1 Nord-Norge også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst 11 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Note 13 - Overføring av finansielle eiendeler

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 14,48 % per 31.12.17 (16,64 % per 31.12.16). SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom, og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringsseiendom innenfor 60 % av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS, og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2017 ikke overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

VEDVARENDE ENGASJEMENT:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap (siste års provisjon mill kroner)
Gjenværende involvering	0	0	0	0	0

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OMF for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste 12 måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen, trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement her i henhold til kapitaldekning eller store engasjementer.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, har SpareBank 1 Nord-Norge også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Næringskreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 11 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Note 14 - Tap på utlån og garantier

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode. Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper.

Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper, basert på inndeling av kundene etter hovednæringer og risikoklasse.

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger, føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger, resultatføres.

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
-188	81	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	66	-15
122	-90	Periodens endring i gruppenedskrivninger/ending langtidsovervåkning	-77	125
221	27	Konstaterte tap som det tidligere er avsatt individuelle nedskrivninger for	52	82
9	7	Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt individuelle nedskrivninger for	9	11
-9	-9	Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier mv.	-10	-11
155	16	Sum tap på utlån og garantier	40	192
3	30	Øvrige tap	144	21
158	46	Sum tap	184	213
Individuelle nedskrivninger				
328	139	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	139	169
-221	-34	Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-49	-82
-9	-17	Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-17	-11
21	10	Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	22	31
20	119	Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	121	47
139	217	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier til kunder per 31.12.	216	154
Gruppenedskrivninger				
234	357	Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	373	247
123	-85	Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	-73	126
357	272	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	300	373

Note 14 - Tap på utlån og garantier

TAP FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

MORBANK				KONSERN				
2016		2017			2017		2016	
Andel tap	Tap	Andel tap	Tap		Andel tap	Tap	Andel tap	Tap
-1 %	-1	12 %	3	Eiendom	6 %	3	-1 %	-1
-4 %	-7	20 %	5	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	10 %	5	-3 %	-7
16 %	27	-104 %	-26	Fiske og havbruk	-52 %	-26	13 %	27
52 %	85	-40 %	-10	Industri	-20 %	-10	42 %	85
4 %	7	8 %	2	Jordbruk og skogbruk	4 %	2	3 %	7
-3 %	-5	12 %	3	Kraft- og vannforsyning, bygg og anlegg	16 %	8	-2 %	-5
8 %	13	-20 %	-5	Tjenesteytende virksomhet	2 %	1	6 %	13
16 %	27	84 %	21	Transport	42 %	21	30 %	60
0 %	-1	4 %	1	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2 %	1	0 %	-1
12 %	19	124 %	31	Sum personmarked	90 %	45	12 %	25
100 %	164	100 %	25	Tap på utlån til kunder	100 %	50	100 %	203
	-9		-9	Inngått på tidligere konstaterte tap		-10		-11
	3		30	Øvrige tap		144		21
	158		46	Netto tap		184		213

MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENT MORBANK

	31.12.17	31.12.16
Misligholdte engasjement	238	267
Øvrig tapsutsatte engasjement	713	280
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	951	547
Individuelle nedskrivninger misligholdte	59	78
Individuelle nedskrivninger øvrige	158	61
Sum individuelle nedskrivninger	217	139
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	734	408

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør for morbanken 48,5 mill kroner (24 mill kroner).

MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENT KONSERN

	31.12.17	31.12.16
Misligholdte engasjement	265	301
Øvrig tapsutsatte engasjement	644	211
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	909	512
Individuelle nedskrivninger misligholdte	58	93
Individuelle nedskrivninger øvrige	158	61
Sum individuelle nedskrivninger	216	154
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	693	358

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør for konsern 49,3 mill kroner (25,7 mill kroner).

Note 15 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår ved at banken har ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser.

Renterisikoen håndteres innenfor rammer gitt av bankens styre, der renterisikoen uttrykkes ved en maksimum verdiendring dersom alle markedsrenter stiger med 2 prosentpoeng. Det er gitt rammer for total renterisiko og innenfor spesifiserte tidsintervall.

Noten viser en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31.12.17 og fremover i tid. I analysen inngår alle rentesensitive balanseposter på aktiva- og passivasiden.

Videre inkluderes "off-balance"-poster som benyttes i bankens risikostyring, herunder renteswapper.

Beregningene er gjort med utgangspunkt i bankens posisjoner per 31.12. og markedsrentene på samme tidspunkt.

Renterisikoen har vært lav gjennom hele 2017, og innenfor den totale rammen på 60 mill kroner fastsatt av bankens styre. Den lave eksponeringen gjør at markedsrisiko knyttet til renterisiko har liten effekt på bankens resultatutvikling.

Alle rentebærende instrumenter inngår i rammen.

SENSITIVITETSANALYSE VED 2 PROSENTPOENG RENTESKIFT

Alle beløp er like for morbank og konsern

Beløp i mill kroner	2017	2016
Obligasjoner og sertifikater	-35	-26
Fastrentelån til kunder	-21	-24
Obligasjonslån	70	140
Annen finansiering og plassering	1	0
Utlån / innskudd kunder	-16	-12
Øvrige derivater	-4	-4
Total renterisiko	-5	74

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Tabellen under viser renterisikoen innenfor ulike tidsintervall ved et 2 prosentpoeng parallelt renteskift.

RENTERISIKO VED 2 PROSENTPOENG RENTESKIFT FORDELT PÅ LØPETID

	2017	2016
0-1 måned	8	3
1-3 måneder	-20	-15
3-6 måneder	8	3
6-12 måneder	10	13
1-3 år	-1	2
3-5 år	-7	72
5-10 år	-2	-5
Total renterisiko	-5	74

Note 16 - Markedsrisiko knyttet til valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg tap som følge av endringer i valutakursene. Risikoen oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta.

Styret har vedtatt ramme på nettoposisjoner i enkeltevaluta og aggregert posisjon. Tabellen angir netto valutaeksponering per 31.12.17.*

MORBANK			KONSERN	
Netto valutaeksponering NOK		Beløp i mill. kroner	Netto valutaeksponering NOK	
2016	2017		2017	2016
Valuta				
24,6	55,4	USD	55,4	24,6
25,7	26,3	EUR	26,3	25,7
-2,5	-1,9	CHF	-1,9	-2,5
3,1	1,2	SEK	1,2	3,1
6,6	1,2	Andre	1,2	6,6
57,6	82,2	Netto valutaeksponering	82,2	57,6

* Metodikken for beregning av netto valutaeksponering ble endret i 2017, og tall for 2016 avviker derfor fra tall rapportert i årsrapporten for 2016

Note 17 - Finansielle derivater

SpareBank 1 Nord-Norge inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene, og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderttede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdi sikring" i henhold til IFRS

standard IAS 39. Øvrig sikring defineres som ordinær regnskapsmessig sikring. Banken benytter seg ikke av kontantstrømssikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

Valuta- og renteavtaler består av:

Renteswapper

Avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Valutaterminforretninger

Avtaler om å kjøpe eller selge et gitt valutabeløp på en gitt dato frem i tid, og til en på forhånd avtalt kurs.

Valutabytteavtaler

Avtaler om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og periode.

Rente- og valutabytteavtaler

Avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode og til et avtalt beløp.

Opsjoner

Avtale hvor selger gir kjøper en rett, men ikke en plikt til, enten å selge eller kjøpe et finansielt instrument eller valuta før eller på et bestemt tidspunkt, og til en forhåndsavtalt pris.

MORBANK OG KONSERN

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring	30	195
Total gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen	-44	-191
Sum virkelig verdi sikringer	-14	4

VALUTA- OG RENTEINSTRUMENTER

Til virkelig verdi over resultatet	2017		2016			
Beløp i mill kroner	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser

Valutainstrumenter

Valutaterminer (forwards)	1 630	28	11	2 143	14	9
Valutabytteavtaler (swap)	16 497	357	128	13 468	193	47
Sum valutainstrumenter	18 127	385	139	15 610	207	56

Renteinstrumenter

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	24 757	675	746	26 701	685	913
Andre rentekontrakter	353	8	9	480	14	16
Sum ikke-standardiserte kontrakter	25 110	683	755	27 181	699	929
Standardiserte rentekontrakter (futures)						
Sum renteinstrumenter	25 110	683	755	27 181	699	929

SIKRING AV INNLÅN

Renteinstrumenter

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	14 816	443	8	11 963	483	-
Sum renteinstrumenter	14 816	443	8	11 963	483	-

Sum valuta- og renteinstrumenter

Sum rentederivater	39 926	1 126	763	39 144	1 182	929
Sum valutaswap og terminer	18 127	385	139	15 610	207	56
Sum	58 053	1 511	902	54 754	1 390	985

Note 18 - Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser

Likviditetsrisiko

SpareBank 1 Nord-Norge utarbeider årlig en likviditetsstrategi, som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko. Konsernets likviditetsrisiko avdekkes, for utenom ved opptak av fremmedkapital, gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Banken har et daglig og aktivt forhold til styringen av likviditetsrisikoen i konsernet. SpareBank 1 Nord-Norge skal til en hver tid overholde

regulatoriske minimumsnivå til forsvarlig likviditetsstyring. Det kortsiktige likviditetsmålet, "Liquidity Coverage Ratio" (total LCR), viste ved utgangen av året 126 %.

Tabellen nedenfor viser inn- og utbetalinger inklusive fremtidige rentebetalinger på de ulike tidspunkt.

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
2017						
Gjeld til kredittinstitusjoner	376	3	9	48		436
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier						
Innskudd fra og gjeld til kunder	57 883					57 883
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 454	243	3 495	14 427	3 933	23 552
Derivater	902					902
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		322	435	1 480	689	2 926
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-553	-280	-1 102	-324	-2 259
Andre forpliktelser		739				739
Ansvarlig lånekapital		5	15	830		850
Totale forpliktelser	60 615	759	3 674	15 683	4 298	85 029

2016

Gjeld til kredittinstitusjoner	270	3	11	234	315	833
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 442					8 442
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 524	737	4 191	12 576	2 137	21 165
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-272	-386	-781	-105	-1 544
Andre forpliktelser		846				846
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totale forpliktelser	63 107	1 856	6 716	13 380	2 668	87 727

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
2017						
Gjeld til kredittinstitusjoner	374	3	9	48		434
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier						0
Innskudd fra og gjeld til kunder	57 849					57 849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 455	243	3 495	14 427	3 933	23 553
Derivater	235					235
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		322	435	1 480	689	2 926
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-553	-280	-1 102	-324	-2 259
Andre forpliktelser		1 233				1 233
Ansvarlig lånekapital		5	15	896		916
Totalt forpliktelser	59 913	1 253	3 674	15 749	4 298	84 887

2016

Gjeld til kredittinstitusjoner	255	3	11	234	315	818
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 464					8 464
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		737	4 191	12 576	2 137	19 641
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-272	-386	-781	-105	-1 544
Andre forpliktelser		1 128				1 128
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totalt forpliktelser	61 536	2 138	6 716	13 380	2 668	86 438

Note 19 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser.

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.17						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 191	2 075		831	46	7 143
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	8 038	835	2 727	12 653	45 412	69 665
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-217	-217
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-271	-271
Aksjer og andeler	137			43	75	255
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		719	764	9 040	1 017	11 541
Finansielle derivater	1 511					1 511
Investeringer i konsernselskaper					924	924
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					3 160	3 160
Eiendom, anlegg og utstyr					234	234
Andre eiendeler	48	50	95		306	499
Sum eiendeler	14 700	3 679	3 586	22 567	50 624	95 157
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	408			28		436
Innskudd fra og gjeld til kunder	55 038	1 116	1 729			57 883
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		168	3 283	16 372	3 729	23 552
Finansielle derivater	902					902
Andre forpliktelser		668	71			739
Utsatt skatt				178		178
Ansvarlig lånekapital			350	500		850
Sum gjeld	56 348	1 952	5 433	17 078	3 729	84 540

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.17						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	94	1 747		831	46	2 718
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	8 038	835	2 727	12 653	50 750	75 003
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-216	-216
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-300	-300
Aksjer og andeler	137			43	90	270
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		719	764	9 040	1 017	11 541
Finansielle derivater	1 511					1 511
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 755	4 755
Eiendom, anlegg og utstyr					453	453
Virksomhet holdt for salg	30					30
Immaterielle eiendeler					68	68
Andre eiendeler	48	50	95		447	640
Sum eiendeler	10 633	3 351	3 586	22 567	57 048	97 186
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	406			28		434
Innskudd fra og gjeld til kunder	55 004	1 116	1 729			57 849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		168	3 283	16 372	3 729	23 552
Finansielle derivater	902					902
Andre forpliktelser		943	71			1 014
Utsatt skatt				286		286
Ansvarlig lånekapital			350	500		850
Sum gjeld	56 312	2 226	5 433	17 186	3 730	84 887

Note 19 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.16						
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 832	1 884	70		147	5 933
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	42 060	66 166
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-139	-139
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-357	-357
Aksjer og andeler	115			20	156	291
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investeringer i konsernselskaper					728	728
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					2 849	2 849
Eiendom, anlegg og utstyr					361	361
Andre eiendeler	48	50	95		232	425
Sum eiendeler	15 242	4 080	4 029	17 976	47 197	88 524
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	266	500			67	833
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		733	81	32		846
Utsatt skatt				83		83
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld	53 137	2 044	6 200	14 038	3 767	79 186

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.16						
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 008				2 008
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	46 657	70 763
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-154	-154
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-373	-373
Aksjer og andeler	115			20	171	306
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 370	4 370
Eiendom, anlegg og utstyr					501	501
Virksomhet holdt for salg	30					30
Immaterielle eiendeler					63	63
Andre eiendeler	48	50	384		238	720
Sum eiendeler	11 440	4 204	4 248	17 976	52 633	90 501
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	251	500			67	818
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		915	181	32		1 128
Utsatt skatt				174		174
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld	53 068	2 226	6 300	14 129	3 767	79 490

Note 20 - Netto renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
Renteinntekter				
88	89	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	26	6
2 097	2 143	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	2 433	2 371
174	155	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	152	171
2 359	2 387	Sum renteinntekter	2 611	2 548
Rentekostnader				
60	61	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	82	59
395	370	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	366	393
356	314	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	314	356
96	79	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	79	96
907	824	Sum rentekostnader	841	904
1 452	1 563	Netto renteinntekter	1 770	1 644

Note 21 - Netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
Provisjonsinntekter				
263	261	Betalingstjenester	261	263
151	153	Forsikring	159	157
19	15	Garantiprovisjoner	15	19
		Eiendomsmegling	121	133
37	43	Forvaltning	48	47
35	39	Øvrige provisjonsinntekter	82	75
505	511	Sum provisjonsinntekt eks SpareBank 1 Boligkreditt	686	694
177	245	SpareBank 1 Boligkreditt	245	177
682	756	Sum provisjonsinntekt	931	871
78	77	Provisjonskostnader	85	85
		Regnskapstjenester	116	101
42	46	Andre driftsinntekter	30	37
42	46	Sum andre driftsinntekter	146	138
646	725	Netto provisjons- og andre inntekter	992	924

Note 22 - Inntekter fra andre finansielle investeringer

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
74	4	Sum utbytte fra aksjer	4	74
72	103	Utbytte og netto inntekter fra datterselskap		
540	354	Inntekt av eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	434	366
612	457	Sum inntekter av eierinteresser	434	366
14	44	Obligasjoner og sertifikater - til virkelig verdi over resultat	44	14
0	0	Obligasjoner til amortisert kost - lån og fordringer	0	0
14	44	Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	44	14
4	-16	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-16	4
-6	-1	Netto verdiendring på sikrede fastrentelån og derivater	-1	-6
52	-17	Verdiendring på øvrige finansielle derivater	-17	48
50	-35	Sum inntekter fra finansielle derivater	-35	46
24	71	Aksjer - til virkelig verdi over resultat	73	-21
24	71	Sum inntekter fra aksjer	73	-21
26	31	Sum inntekt fra valutahandel	31	30
114	112	Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	114	69
800	573	Sum netto inntekter fra andre finansielle investeringer	552	509

Note 23 - Personalkostnader, ytelser og lån til samt egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og tillitsvalgte

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

I henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf. allmennaksjelovens bestemmelse § 6-16 a, skal styret fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjene skal forelegges bankens representantskap, jf. allmennaksjeloven § 5-6 (3).

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2017, gitt i fjorårets erklæring, er blitt fulgt. Konsernledelsen fikk ikke særskilt tilbud om kjøp av rabatterte EK-bevis i 2017. Det ble gitt et tilbud til alle ansatte, inklusive konsernledelsen, om kjøp av egenkapitalbevis med rabatt. 291 ansatte tegnet seg for 16,4 mill kroner.

Retningslinjene

Styret behandlet retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i møte 08.02.18, hvor man videreførte fjorårets retningslinjer.

Følgende ble vedtatt for det kommende regnskapsåret:

1. Definisjoner

Ledende ansatte forstås som konsernsjefen og konserndirektører (konsernledelsen). De samlede kompensasjonsordningene for ledende ansatte omfatter fast lønn, naturalytelser, og kollektive pensjonsavtaler, med unntak av tre konserndirektører som har individuell førtidspensjonsavtale. De øvrige konserndirektørene har frasagt seg oppsigelsesvernet mot en etterlønn på 12 måneder (18 måneder for konsernsjefen) utover oppsigelsesfristen på 3 måneder, eller i henhold til enhver tids gjeldende bestemmelser om oppsigelsesfrister i Arbeidsmiljøloven.

Ledende ansatte med innskuddspensjon har i tillegg sparing over 12 G med følgende sparesatser:

- Konserndirektører 15 %
- Konsernsjef 23 %

I tillegg har styret en diskresjonær adgang til å tilby konsernledelsen kjøp av rabatterte EK-bevis.

2. Hovedprinsipper for fastsettelse av de samlede kompensasjonsordningene

Lederlønningene i SpareBank 1 Nord-Norge skal, innenfor rammen av godtgjørelsespolitikken, være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med bransjen for øvrig.

Hovedelementet i kompensasjonsordningen skal være den faste grunnlønnen. Konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge har ingen individuelle eller kollektive bonusavtaler. Styret kan beslutte at konsernledelsen skal ha rett til kjøpe EK-bevis med inntil 30 % rabatt innenfor en definert beløpsramme og bindingstid. Ordningen skal bidra til at konsernledelsen skal ha økt eierskap og å styrke interessefellesskapet med bankens aksjonærer. Vilklårene i ordningen tilfredsstiller de krav som følger av finansforetaksforskriften, kapittel 15.

Styret skal påse at lederlønningene ikke gir uheldige virkninger for konsernets omdømme.

Konsernledelsen er en del av en spareordning som gjelder for fast ansatte. For annen hvert egenkapitalbevis man kjøper, gir SpareBank 1 Nord-Norge ytterligere ett gratis bevis. Tildelingen av "bonusbevis" skjer to år etter oppstart av sparingen, og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte egenkapitalbevisene og fortsatt er ansatt i konsernet.

3. Fastsettelse av lønn

Styret skal årlig vurdere konsernsjefens totale prestasjoner, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering og fastsette lønnsvilkårene.

Tilsvarende skal konsernsjefen vurdere prestasjonene til konsernledelsen, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

4. Godtgjørelsesutvalgets erklæring

Godtgjørelsesutvalget skal årlig innstille konsernsjefens fastlønn og eventuell annen godtgjørelse overfor styret. Utvalget skal utarbeide en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjefen og andre ledende ansatte i henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf. Allmennaksjelovens bestemmelser. Erklæringen skal vedtas av styret og fremmes for representantskapet.

5. Virkningsdato

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge gjøres gjeldende etter at saken er forelagt representantskapet.

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
Personalkostnader, antal ansatte og årsverk				
378	380	Lønn	562	544
47	31	Pensjonskostnader (note 25)	32	49
78	100	Sosiale kostnader	114	96
503	511	Sum personalkostnader	708	689
616	556	Gjennomsnittlig antall ansatte	809	841
540	538	Antall årsverk per 31.12.	784	774
562	550	Antall ansatte per 31.12.	810	807

YTELSER TIL STYRET 2017

Beløp i hele 1 000 kroner	Styre- honorar	Honorar godt- gjørelses- utvalg	Honorar revisjons- utvalg	Honorar risikoutvalg	Sum honorarer	Utlån	Antall EK- bevis ¹⁾
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder)	472	12			484	2 000	6 150
Hans-Tore Bjerkaas (nestleder)	262		47	47	356		10 911
Sonja Djønne	210	10			220	3 663	7 395
Kjersti Terese Stormo	210				210		479
Greger Mannsverk	210	10			220		60 522
Bengt Olsen	210		37	37	284		
Ingvild Myhre	210		37	37	284		
Vivi Ann Pedersen	210				210		23 848
May Britt Nilsen (sluttet i 2017)	53				53		10 100
Kjetil Berntsen (ny i 2017)	158				158	4 000	189
Sum	2 205	32	121	121	2 479	9 663	119 594
Nærstående til styremedlemmer						1 249	

YTELSER TIL STYRET 2016

Beløp i hele 1 000 kroner	Styre- honorar	Honorar godt- gjørelses- utvalg	Honorar revisjons- utvalg	Honorar risikoutvalg	Sum honorarer	Utlån	Antall EK- bevis ¹⁾
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder)	450	12			462	2 000	3 755
Hans-Tore Bjerkaas (nestleder)	237		45	45	327		4 761
Pål Andreas Pedersen (nestleder) (sluttet 31.03.16)	63				63		
Sonja Djønne	200	10			210	3 820	5 000
Kjersti Terese Stormo	150				150		
Greger Mannsverk	200	10			210		18 219
Bengt Olsen	150		35	35	220		
Ingvild Myhre	200		35	35	270		
Vivi Ann Pedersen	200				200	5	19 733
May Britt Nilsen	180				180	530	7 652
Anita Persen (sluttet 31.03.16)	50				50		
Sum	2 080	32	115	115	2 342	6 355	59 120
Nærstående til styremedlemmer						9 483	

1) Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i.

Styret har vilkår på utlån og eventuelle sikkerhetsstillelser, som for ordinære kunder, med unntak av de ansattes representanter som har ansattevilkår. Styrets leder har verken bonusavtale eller avtale om etterlønn.

Note 23 - Personalkostnader, ytelser og lån til- samt egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og tillitsvalgte

YTELSER TIL KONSERNLEDELSEN OG LEDEDE ANSATTE I DATTERSLSKAP I 2017

Tittel/navn Beløp i hele 1 000 kroner	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Kompensasjon	Bonus	Sum lønn og ytelser	Pensjonspremie/ pensjons sparing	Pensjonsavtale	Utlån	Antall EK-bevis 5)
Konsernsjef									
Jan-Frode Janson	4 718		6) 5 844		10 562	921	1) 2)		116 876
Konserndirektør									
Rolf Eigil Bygdnes	3 042				3 042	685	1) 4)		72 292
Konserndirektør									
Geir Andreassen	2 591				2 591	491	1) 4)		77 724
Konserndirektør									
Liv Bortne Ulriksen	2 285				2 285	289	1) 2) 4)	485	84 537
Konserndirektør									
Petter Høiseith	2 237		6) 2 847		5 084	292	1) 2)	9 232	79 793
Konserndirektør									
Ronni Møller Pettersen	2 249		6) 2 597		4 846	270	1) 2)	75	35 198
Konserndirektør									
Trond Hanssen	1 797		6) 2 442		4 239	238	1) 2)	672	63 159
Konserndirektør									
Christian Overvaag	1 824		6) 2 307		4 131	262	1) 2)		102 563
Konserndirektør									
Lasse Hagerupsen	1 798		6) 2 284		4 082	226	1) 2)	1 916	68 788
Konserndirektør									
Trude Glad	2 557		6) 2 676		5 233	277	1)	1 100	78 918
Adm. direktør SpareBank 1 Finans									
Hanne Karoline Kræmer (ny juli 2017)	782	20			802	225		2 735	16 265
Adm. direktør SpareBank 1 Finans									
Hermod Bakkejord (sluttet august 2017)	1 322		7) 2 918		4 240	171	1)	23	31 395
Adm. direktør EiendomsMegler 1									
Kristin Amundsen	1 569			300	1 869	99	2)		34 789
Adm. direktør SNN Forvaltning									
Stig-Arne Pettersen (sluttet august 2017)	1 306				1 306		2)	1 676	33 457
Daglig leder SNN Regnskapshuset									
Tom Robert Aasnes	1 597				1 597	70	2)	3 241	15 862
Totale ytelser konsernledelsen og ledende ansatte datterselskap	31 674	20	23 915	300	55 909	4 516		21 155	911 616

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn.

Utlån til ansatte 8)								1 205 190	
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	------------------	--

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 13 mill kroner for 2017.

- 1) Pensjonsordning for inntekt over 12 G
- 2) Har avtale om innskuddspensjon
- 3) Styrehonorar fra datterselskap
- 4) Har avtale om førtidspensjon
- 5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17.
Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.
- 6) I dette inngår mottatt kompensasjon i 2017 for avvikling av førtidspensjonsordning
- 7) Sluttvederlag
- 8) Lånerenten er 1 prosentpoeng lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

YTELSER TIL KONSERNLEDELSEN OG LEDENDE ANSATTE I DATTERSLSKAP I 2016

Tittel/navn Beløp i hele 1 000 kroner	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Bonus	Sum lønn og ytelser	Pensjons- premie/ pensjons- sparing	Pensjons- avtale	Utlån	Antall EK-bevis 5)
Konsernsjef								
Jan-Frode Janson	4 056			4 056	481	1) 2)		49 126
Konserndirektør								
Rolf Eigil Bygdnes	2 730			2 730	997	1) 4)		69 897
Konserndirektør								
Geir Andreassen	2 252			2 252	671	1) 4)		75 329
Konserndirektør								
Liv Bortne Ulriksen	1 989			1 989	191	1) 4)	6 620	79 747
Konserndirektør								
Petter Høiseith	2 194			2 194	123	1) 2)	9 483	46 768
Konserndirektør								
Ronni Møller Pettersen (ny 01.03.16)	1 505			1 505	92	1) 2)	2 691	3 755
Konserndirektør								
Trond Hanssen	1 716			1 716	102	1) 2)	3 298	35 848
Konserndirektør								
Christian Overvaag	1 734			1 734	97	1) 2)		64 372
Konserndirektør								
Lasse Hagerupsen	1 733			1 733	95	1) 2)	2 044	35 848
Konserndirektør								
Trude Glad	2 208			2 208	496	1)		46 606
Adm. direktør SpareBank 1 Finans								
Hanne J. Nordgaard (sluttet 31.12.16)	1 916			1 916	108	1) 2)	644	41 970
Adm. direktør SpareBank 1 Finans								
Hermod Bakkejord	1 947			1 947	329	1)	1 216	33 000
Adm. direktør EiendomsMegler 1								
Kristin Amundsen	1 551		288	1 839	76	2)		32 394
Adm. direktør SNN Forvaltning								
Stig-Arne Pettersen	952		470	1 422	48	2)	5 591	40 001
Daglig leder SNN Regnskapshuset								
Tom Robert Aasnes	1 256		25	1 281	68	2)	2 685	13 467
Tidligere konsernsjef								
Hans Olav Karde	330			330				
Totale ytelser konsernledelsen og ledende ansatte datterselskap	30 069	0	783	30 852	3 974		34 272	668 128

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn.

Utlån til ansatte 6)							1 071 746	
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	-----------	--

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 10,7 mill kroner for 2016.

- 1) Pensjonsordning for inntekt over 12 G
- 2) Har avtale om innskuddspensjon
- 3) Styrehonorar fra datterselskap
- 4) Har avtale om førtidspensjon
- 5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16.
Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.
- 6) Lånerenten er 1 prosentpoeng lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

Note 23 - Personalkostnader, ytelser og lån til- samt egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og tillitsvalgte

EGENKAPITALBEVIS EID AV REPRESENTANTSKAPSMEDLEMMER I SPAREBANK 1 NORD-NORGE PER 31.12.17

	Antall ¹⁾
Lars Martin Lunde	2 697 811
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	330 400
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Eirik Fosland	146 491
Marie M Fangel	102 312
Gry-Janne Rugås	27 483
Ann Kirsten Larsen	24 848
Einar Frafjord	23 105
Elin Wintervold	18 078
Sissel Ditlefsen	16 666
Roar Dons	12 852
Kjell Kolbeinsen	11 042
Aud Jorunn Skaret	7 841
Vivi Ann Movik	6 869
Linn Knudsen	4 362
Hans Olav Gjøvik	3 370
Ane Engel Røger	2 000
Tom Rømer Svendsen	1 000
Kjetil Fjellgaard	824
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189
Kenneth Normann	189
Synnøve Søndergård	25

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

EGENKAPITALBEVIS EID AV REPRESENTANTSKAPSMEDLEMMER I SPAREBANK 1 NORD-NORGE PER 31.12.16

	Antall ¹⁾
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	291 902
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Marie M. Fangel	92 012
Berit Berg	46 363
Sissel Ditlefsen	32 098
Einar Frafjord	21 955
Roar Dons	12 852
Ulf Mathisen	12 820
Tom Rømer Svendsen	12 058
Kjell Kolbeinsen	11 046
Asbjørg Jensvoll Strøm	8 404
Åshild Strømmesen	8 203
Ane Engel Røger	7 384
Øyvind Pallesen	5 795
Daniel Nyhagen	5 499
Linn Knudsen	4 326
Tone Marie Myklevoll	3 678
Frode Helgerud	3 050
Hans Olav Gjøvik	2 173
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

Note 24 - Driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
503	511	Personalkostnader	708	689
523	544	Andre driftskostnader	658	631
1 026	1 055	Sum driftskostnader	1 366	1 320
Personalkostnader				
378	380	Lønn	553	540
46	31	Pensjonskostnader	42	53
79	100	Sosiale kostnader	113	96
503	511	Sum personalkostnader	708	689
Andre driftskostnader				
120	115	Utviklingskostnader	115	120
71	80	EDB kostnader	90	75
52	40	Markedsføring	61	71
26	30	Reise- og opplæringskostnader	38	30
26	27	Kommunikasjon og kontorhold	31	31
38	44	Konsulentbistand inkl. ekstern revisor 1)	52	43
50	51	Ordinære avskrivninger	65	60
31	19	Driftskostnader lokaler/eiendommer	22	37
109	138	Øvrige driftskostnader	184	164
523	544	Sum andre driftskostnader	658	631
1) Godtgjørelse til ekstern revisor inkl. MVA (Beløp i hele 1 000 kroner)				
1 186	1 287	Lovbestemt revisjon	2 095	1 985
85	334	Andre attestasjonstjenester	680	258
	5	Skatterådgivning	70	
		Andre ikke-revisjonstjenester	47	140
1 271	1 626	Sum godtgjørelse til ekstern revisor	2 892	2 383

Note 25 - Pensjoner

SpareBank 1 Nord-Norge har to pensjonsordninger for sine ansatte.

Innskuddspensjonsordning for alders- og uførepensjon tegnet hos SpareBank 1 Forsikring AS.

Sparesatsene for innskuddspensjonen er for tiden:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 G: 7 %
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 G: 15 %

Ytelsespensjonsordningen for alders- og uførepensjon som ble lukket i 2006, dekket i SpareBank 1 Nord-Norges Pensjonskasse. Full pensjon krever en opptjeningstid på 30 år og gir rett til alderspensjon på differansen mellom 70 % av lønn og beregnet ytelse fra Folketrygden.

Ordningene oppfyller kravene i Lov om foretakspensjon. Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), og avtaler om førtidspensjonering for ledende ansatte. I 2017 inngår 3 ansatte i førtidspensjonsordningen (7 ansatte i 2016). Førtidspensjonering finansieres over driften.

De fleste selskaper i konsernet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen. Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1 G. Premien for 2017 er fastsatt til 2,5 %, (2,5 % i 2016).

Beregning av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse etter IAS 19

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, og ved måling av påløpte forpliktelser, benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med oppgave over pensjonsmidlenes flytteverdi og aktuarberegninger av forpliktelsens størrelse. Både verdien av pensjonskassens forpliktelser, pensjonsforsikring i annet forsikringselskap og de usikrede forpliktelsene er medtatt i beregningene nedenfor. Alle estimatavvik føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader under utvidede resultatposter, såkalt OCI (Other Comprehensive Income). Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik.

Etter IAS 19, beregnes periodens netto rentekostnad ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelse. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premiebetaling og utbetaling av pensjon, hensyntas. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte, regnskapsføres fortløpende mot OCI.

Aktuarberegningene foretatt etter dødelighetstariff K2013BE (beste estimat).

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Netto pensjonsforpliktelse i balansen				
721	712	Nåverdi av fremtidige pensjonsforpliktelser	738	747
878	953	Estimert verdi av pensjonsmidler	994	910
-157	-241	Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	-256	-163
0	0	Arbeidsgiveravgift	0	0
-157	-241	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen	-256	-163
1 %	8 %	Avvik mellom forventet og virkelig avkastning av pensjonsmidler i %	8 %	1 %

MORBANK			KONSERN	
2016	2017		2017	2016
Periodens pensjonskostnad				
9	7	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	7	10
20	18	Rentekostnad på løpt pensjonsforpliktelse	18	21
-24	-22	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-22	-25
5	3	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	3	6
4	1	Periodisert arbeidsgiveravgift	1	4
9	4	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	4	10
-1	-5	Curtailment/settlement	-5	-1
11	22	Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	23	12
28	10	Øvrig pensjonskostnad	10	28
47	31	Total pensjonskostnad inkludert arbeidsgiveravgift	32	49
3,5 %	10,0 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidler	10,0 %	3,5 %
Bevegelse i netto balanseført pensjonsforpliktelse fra ytelsesbasert ordning				
-144	-156	Netto pensjonsforpliktelse i balansen per 01.01.	-163	-141
22	-11	Korrigerings mot egenkapital inngående balanse 01.01.	-16	12
-8	-56	Korrigerings mot egenkapital utgående balanse 31.12.	-57	-9
8	1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	1	10
-4	-2	Utbetalt over drift	-2	-5
-30	-18	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-19	-30
-156	-242	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen per 31.12.	-256	-163
32	33	Øvrige pensjonsforpliktelser (førtidspensjonsavtale)	33	32
0	0	Korrigerings mot egenkapital øvrige pensjonsforpliktelser		0
-124	-209	Netto total pensjonsforpliktelse per 31.12.	-223	-131
Forutsetninger				
2,60 %	2,40 %	Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
2,60 %	2,40 %	Forventet avkastning på midlene	2,40 %	2,60 %
1,50 %	1,00 %	Fremtidig lønnsutvikling	1,00 %	1,50 %
2,25 %	2,25 %	G-regulering	2,25 %	2,25 %
0,00 %	0,00 %	Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift forpliktelse	14,10 %	14,10 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift kostnad	14,10 %	14,10 %
5,00 %	5,00 %	Finansskatt	5,00 %	5,00 %
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang over 50 år	0,00 %	0,00 %
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang inntil 50 år	0,00 %	0,00 %
50,00 %	50,00 %	Forventet AFP-uttak fra 62 år	50,00 %	50,00 %
K2013BE	K2003BE	Dødelighet, giftemålsansynlighet etc.	K2003BE	K2013BE
IR2003	IR2003	Uførhet	IR2003	IR2003
827	765	Antall aktive medlemmer og pensjonister som er omfattet av den ytelsesbaserte ordningen	780	843

Note 25 - Pensjoner

SAMMENSETNING AV PENSJONSMIDLER I SPAREBANK 1 NORD-NORGES PENSJONSKASSE

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier				
<i>Investeringskategori</i>				
55 %	58 %	Obligasjoner	58 %	55 %
41 %	37 %	Aksjer	37 %	41 %
1 %	2 %	Eiendom	2 %	1 %
3 %	3 %	Annet	3 %	3 %
100 %	100 %	Sum	100 %	100 %

Sensitivitet

Estimatene er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.17 forutsatt at alle andre parametre er konstante.

Faktiske resultater kan avvike fra disse estimater.

	Diskonteringsrente		Lønnsregulering		Årlig regulering grunnbeløp (G)		Pensjonsregulering		Forventet gjenstående levetid	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1 år	-1 år
MORBANK	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1 år	-1 år
Endringer i pensjon										
-Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-80 697 505	98 763 940	12 986 604	-11 716 875	-5 764 387	6 066 510	87 052 641	N/A	29 813 631	-29 141 045
-Estimert forandring netto pensjonskostnader	-5 949 419	4 779 385	744 389	-671 097	-333 584	350 743	2 668 911	N/A	903 476	-887 011

KONSERN

Endringer i pensjon

-Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-84 140 577	103 080 081	13 186 291	-11 907 913	-5 867 084	6 169 551	91 134 234	N/A	30 774 342	-30 108 527
-Estimert forandring netto pensjonskostnader	-6 244 774	5 023 356	756 360	-682 398	-339 355	356 623	2 786 089	N/A	932 954	-916 661

Note 26 - Skatt

MORBANK			KONSERN	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
Sammensetning av resultatført skatt				
323	233	Resultatført periodeskatt	244	355
-62	95	Resultatført utsatt skatt	112	-63
	-12	Ført direkte mot EK	-15	
-3	0	For mye/lite avsatt skatt tidligere år/korleksjoner	-17	-1
258	316	Skatt	324	291
9	8	Formueskatt (ført som andre driftskostnader)	8	9
		Skatt virksomhet holdt for salg		
267	324	Resultatført skatt	332	300
332	241	Balansført betalbar skatt	252	364
Endring i netto utsatt skatt/- skattefordel				
-62	95	Resultatført utsatt skatt	112	-63
		Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag		
		Konsolideringseffekter		
-1	-12	Estimatendringer pensjonsmidler/andre endringer ført direkte mot egenkapital	-32	-1
-63	83	Sum endring i netto utsatt skatt/- skattefordel	80	-64
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Midlertidige forskjeller og balansført utsatt skatt/skattefordel				
-7	-63	Anleggsmidler	399	285
157	241	Pensjonsforpliktelse/-midler	256	164
183	535	Andre midlertidige forskjeller	552	256
		Fremførbart underskudd	-65	-11
333	713	Sum midlertidige forskjeller	1 142	694
-83	-178	Balansført utsatt skatt/skattefordel -25%	-286	-174
2016	2017		2017	2016
Endring i midlertidige forskjeller				
-31	-56	Anleggsmidler	114	-54
12	84	Pensjonsforpliktelse	92	19
-230	352	Andre midlertidige forskjeller	296	-215
		Fremførbart underskudd	-54	-6
-249	380	Sum endring midlertidige forskjeller	448	-256
-62	95	Endring i utsatt skatt/skattefordel -25%	112	-64
-1	-12	Endringer ført direkte mot egenkapital	-15	
0	0	Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag	-17	
-63	83	Korrigert resultatført endring i utsatt skatt/skattefordel -25%	80	-64
Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt				
431	442	25 % av resultat før skatt	443	388
-170	-126	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	-119	-97
9	8	Formueskatt	8	9
-3	0	For mye/lite avsatt tidligere år		
267	324	Resultatført periodeskatt	332	300
15,5 %	18,3 %	Effektiv skattesats (skattekostnad i prosent av resultat før skatt)	18,7 %	19,3 %

Note 27 - Finansielle instrumenter til virkelig verdi

I tabellen under fremkommer finansielle eiendeler og forpliktelser som er klassifisert som holdt for omsetning eller bestemt ved første gangs innregning verdsatt til virkelig verdi over resultatregnskapet. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes til, eller en forpliktelse kan innfris ved en transaksjon mellom uavhengige parter.

Verdien fastsettes etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

Nivå 1: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår børsnoterte aksjer eller fondsandeler, statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder. Pris på balansedagen er benyttet. Markedet anses aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksternt observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene er faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Nivå 2: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene. Kategorien inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår også obligasjoner og interbankderivater som renteswapper, valuta-

swapper og terminkontrakter med observerbare prisnoteringer på Reuters eller Bloomberg, basisswapper mellom valutaslagene NOK, EUR, USD, og GBP og rente- og valutaderivater mot kunder med uvesentlig kredittmargin.

Verdien er basert på nylige observerbare markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter. Alternativt at instrumentet er handlet i et aktivt marked som er substansielt likt det aktuelle instrument.

Nivå 3: Finansielle instrumenter som verdsettes på annen måte enn basert på observerbare markedsdata, og hvor kredittmarginer utgjør en vesentlig del av justeringen til markedsverdi. Instrumenter i denne kategori verdsettes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsdata eller eventuelle bransjestandarder.

Ved bruk av verdsettelsesteknikker justeres verdien for kreditt- og likviditetsrisiko. Prisen for risiko for tilsvarende instrumenter legges til grunn for vurderingen. Fra og med 2013 har banken benyttet modell i samsvar med IFRS 13 om måling av virkelig verdi, hvor en "exit-pris"-vurdering legges til grunn. I verdsettelsesmodellen tas det hensyn til kredittpåslag og endringer i kredittisiko.

MORBANK

	Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
Beløp i mill kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Eiendeler 31.12.17				
Konter og fordringer på sentralbanker	775			775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			6 395	6 395
Aksjer til virkelig verdi	123		80	203
Obligasjoner til virkelig verdi	7 774	3 767		11 541
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 511		1 511
Sum eiendeler	8 672	5 278	6 475	20 425
Forpliktelser 31.12.17				
Finansielle derivater		902		902
Sum forpliktelser		902		902
Eiendeler 31.12.16				
Konter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 489	7 489
Aksjer til virkelig verdi	105		156	261
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 645	20 032
Forpliktelser 31.12.16				
Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelser		985		985

ÅRETS VERDIENDRINGER PÅ INSTRUMENTER I NIVÅ 3 MORBANK

Beløp i mill kroner	Finansiell eiendel				Finansiell forpliktelse
	Fastrentelån	Aksjer	Obligasjoner	Finansielle derivater	Finansielle derivater
Balanseført verdi 01.01.	7 489	156	0	0	0
Netto gevinst (-)/tap (+) gjennom året	-3				
Tilgang/kjøp i året	758	35			
Avgang/salg	-1 849	-111			
Balanseført verdi 31.12.	6 395	80	0	0	0

KONSERN

Beløp i mill kroner	Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	Total
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Eiendeler 31.12.17				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775			775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			6 479	6 479
Aksjer til virkelig verdi	123		95	218
Obligasjoner til virkelig verdi	7 774	3 767		11 541
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 511		1 511
Sum eiendeler	8 672	5 278	6 574	20 524

Forpliktelse 31.12.17

Finansielle derivater		902		902
Sum forpliktelse		902		902

Eiendeler 31.12.16

Kontanter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 593	7 593
Aksjer til virkelig verdi	105		171	276
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 764	20 151

Forpliktelse 31.12.16

Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelse		985		985

ÅRETS VERDIENDRINGER PÅ INSTRUMENTER I NIVÅ 3 KONSERN

Beløp i mill kroner	Finansiell eiendel				Finansiell forpliktelse
	Fastrentelån	Aksjer	Obligasjoner	Finansielle derivater	Finansielle derivater
Balanseført verdi 01.01.	7 593	171	0	0	0
Netto gevinst (-)/tap (+) gjennom året	-5				
Tilgang/kjøp i året	760	35			
Avgang/salg	-1 869	-111			
Balanseført verdi 31.12.	6 479	95	0	0	0

Note 28 - Virkelig verdi på finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Som det fremgår i note 2, har banken og konsernet finansielle instrumenter i balansen som vurderes til amortisert kost. Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap. Beregningene er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egen-skaper og verdier på balansetidspunktet. Amortisert kost vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurderinger av de samme finansielle instrumentene. Dette kan blant annet skyldes ulik oppfatning av markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over estimert virkelig verdi på poster som i regnskapet er bokført til amortisert kost. Som det fremgår i note 27, fastsettes virkelig verdi etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

MORBANK					KONSERN					
2016		2017		Nivå	Beløp i mill kroner Eiendeler	Nivå	2017		2016	
Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi				Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
5 871	5 871	7 081	7 081	3	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3	2 656	2 656	1 946	1 946
59 467	59 571	63 247	63 348	3	Utlån til og fordringer på kunder	3	75 083	74 979	70 335	70 231
30	30	52	52	3	Aksjer	3	52	52	30	30
65 368	65 472	70 380	70 478		Sum eiendeler balanseført til amortisert kost		77 791	77 687	72 311	72 207
Forpliktelses										
833	833	436	436	3	Gjeld til kredittinstitusjoner	3	434	434	818	818
53 924	53 924	57 883	57 883	3	Innskudd fra kunder	3	57 849	57 849	53 870	53 870
21 164	21 456	23 552	23 737	2	Verdipapirgjeld	2	23 737	23 552	21 456	21 165
1 350	1 359	850	857	2	Ansvarlig lånekapital	2	857	850	1 359	1 350
77 271	77 572	82 721	82 913		Sum forpliktelses balanseført til amortisert kost		82 877	82 685	77 503	77 202
<i>Forpliktelses og garantiansvar utenfor balansen</i>										
1 577		1 259			Garantiansvar		1 152			1 577
					Pantstillelser					
<i>Forpliktelses i balansen</i>										
7 641		8 601			Balanseført verdi av obligasjoner som ligger i Norges Bank depot		8 601			7 641
0		0			Herav stilt som sikkerhet for D/F-lån		0			0

Note 29 - Certifikater og obligasjoner

Obligasjoner og sertifikater vurderes til virkelig verdi.

Tidligere porteføljer definert som lån og fordringer og holde til forfall er oppgjort per 31.12.17.

SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE PAPIRER FORDELT PÅ UTSTEDERSEKTOR

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
		Stat og statsgaranterte		
2 158	2 720	- pålydende	2 720	2 158
2 248	2 807	- virkelig verdi	2 807	2 248
2 248	2 807	- balanseført beløp	2 807	2 248
		Annen offentlig utsteder		
1 293	1 847	- pålydende	1 847	1 293
1 305	1 873	- virkelig verdi	1 873	1 305
1 305	1 873	- balanseført beløp	1 873	1 305
		Finansielle foretak		
6 525	6 774	- pålydende	6 774	6 525
6 531	6 821	- virkelig verdi	6 821	6 531
6 531	6 821	- balanseført beløp	6 821	6 531
		Ikke-finansielle foretak		
38	41	- pålydende	41	38
34	40	- virkelig verdi	40	34
34	40	- balanseført beløp	40	34
46		Påløpte renter		46
10 164	11 541	Sum sertifikater og obligasjoner	11 541	10 164

Note 30 - Aksjer

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge aksjeporteføljer innen kategoriene holdt for omsetning (handelsportefølje), verdsatt til virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Handelsporteføljen er verdsatt til børskurs på balansedagen.

Øvrige aksjer til virkelig verdi er verdsatt etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata og estimerte kontantstrømmer. Aksjer i kategorien tilgjengelig for salg er kjøpt med intensjon om å beholde dem som en langsiktig plassering og er verdsatt til kostpris.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
105	123	Aksjer i handelsportefølje til virkelig verdi	123	105
156	80	Aksjer verdsatt til virkelig verdi	94	171
30	52	Aksjer tilgjengelig for salg	47	30
291	255	Sum aksjer	264	306

AKSJER HOLDT FOR OMSETNING

Spesifikasjon per 31.12.17

Selskapets navn Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Egenkapitalbevis					
SpareBank 1 Østlandet (SPOL)	4 870	0,005 %	380	440	440
Sparebanken Øst (SPOG)	2 755	0,013 %	109	149	149
Sparebank 1 SMN (MING)	33 298	0,026 %	1 585	2 772	2 772
Sparebank 1 Buskerud Vestfold (SBVG)	8 000	0,013 %	269	269	269
Sparebanken Vest (SVEG)	42 725	0,072 %	1 498	2 318	2 318
Sum egenkapitalbevis			3 841	5 947	5 947

Spesifikasjon per 31.12.17

Selskapets navn Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Aksjer					
Statoil ASA (STL)	29 335	0,001 %	4 111	5 181	5 181
Aker BP ASA (AKERBP)	1 837	0,001 %	274	374	374
Yara International (YAR)	6 514	0,002 %	1 988	2 477	2 477
Schibsted ASA B-aksjer (SCHB)	5 971	0,005 %	1 212	1 296	1 296
Telenor ASA (TEL)	9 330	0,001 %	1 227	1 664	1 664
DNB ASA (DNB)	19 159	0,001 %	2 055	2 935	2 935
Saferoad Holding ASA (SAFE)	13 615	0,020 %	393	343	343
Axactor AB (AXA)	218 530	0,014 %	647	636	636
TGS Nopec Geophysic (TGS)	5 654	0,006 %	1 008	1 104	1 104
Storebrand ASA (STB)	13 495	0,003 %	618	903	903
Subsea 7 S.A. (SUBC)	8 953	0,003 %	904	1 117	1 117
Orkla (ORK)	22 200	0,002 %	1 611	1 930	1 930
Marine Harvest ASA (MHG)	8 257	0,002 %	912	1 140	1 140
Norsk Hydro ASA (NHY)	28 882	0,001 %	1 056	1 795	1 795
Petroleum Geo-Service (PGS)	37 948	0,011 %	874	609	609
XXL (XXL)	9 725	0,007 %	915	824	824
Atea ASA (ATEA)	6 350	0,006 %	678	737	737
Aker ASA (AKER)	3 014	0,004 %	967	1 209	1 209
Visa Inc. C-aksjer (USD)	16 784	0,000 %	7 187	63 120	63 120
Sum aksjer			28 639	89 394	89 394
Fond					
DNB OBX ETF	21 679	0,142 %	1 405	1 547	1 547
DBX MSCI WORLD ETF (EUR)	31 953	0,040 %	9 163	15 392	15 392
MSCI Emerging Markets Index (EUR)	7 250	0,009 %	2 171	2 876	2 876
MSCI Europe Index UCITS ETF (EUR)	14 335	0,040 %	4 637	8 029	8 029
Sum fond			17 375	27 844	27 844
Sum egenkapitalbevis, aksjer og fond holdt for omsetning			49 856	123 185	123 185
AKSJER VERDSATT TIL VIRKELIG VERDI					
Sparebank 1 Markets	386 516	12,92 %	110 148	79 738	79 738
Bank Tavrichesky (RUB)	104 821 999	9,35 %	122 284	0	0
Sum aksjer verdsatt til virkelig verdi			232 432	79 738	79 738
AKSJER ØVRIGE					
Sparebankmaterieell AS	2 312	7,3 %	225	225	225
TIL Holding AS	1 346 293	26,2 %	13 450	3 002	3 002
S.W.I.F.T (EUR)	11		79	98	98
Trygg Parkering	120		4 200	4 200	4 200
Diverse mindre aksjer			1 710	1 721	1 721
Sum aksjer tilgjengelig for salg			19 664	9 246	9 246
Fordring preferanseaksjer Visa Inc.			43 000	43 000	43 000
Sum aksjer morbank			344 951	255 169	255 169

Note 30 - Aksjer

Aksjeposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS per 31.12.17

Aksjene er klassifisert som aksjer bestemt bokført til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

AKSJER VERDSATT TIL VIRKELIG VERDI

Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi
Lytix Biopharma AS	151 820		5 914	3 796	3 796
Såkorinvest Nord UA	16 250	17,5 %	3 000	0	0
Viking Venture III IS	37 025	0,9 %	2 324	3 242	3 242
Norinnova AS	16 250	17,5 %	3 000	2 755	2 755
Nordisk Areal Invest AS	238 247	4,0 %	5 599	0	0
Helse Investering AS	611	40,7 %	604	2 458	2 458
Saltenposten AS	50	2,6 %	565	565	565
Sentrum Næringshage AS	387	6,3 %	517	0	0
Tromsprodukt AS	10	1,9 %	392	0	0
MariNor AS	60	13,2 %	343	0	0
Kapnord Fond AS	4 145	6,8 %	4 936	557	557
Kunnskapsparken Nord AS			560	0	0
Bodø Industrier AS	12	0,4 %	108	0	0
Målselv Industribygg AS	10	8,6 %	104	0	0
AKSIS EIENDOM A/S	18	0,6 %	51	51	51
Skibotnhallen AS	5	2,0 %	37	0	0
Nordnorsk Reiseliv AS B-aksjer	12 429	0,3 %	14	0	0
Nordkynkraftlag AL	10	10,0 %	10	10	10
Bodø Boligbyggelag AL	2		4	0	0
Nordavis AS	15	0,2 %	2	2	2
Autosim AS	16 666	0,01 %	1	1	1
Inko AS	64	1,8 %	1	1	1
Breivoll Inspection Technologies AS	1 150	1,6 %	1 549	0	0
Ibidium AS	115 865	10,5 %	2 449	0	0
Nord-Norge Eiendom IV AS	1 685	100,0 %	20 037	0	0
Torgar Næringshage AS	2 208	3,0 %	113	0	0
Norinnova Invest B-aksjer	332	6,6 %	332	0	0
Norinnova Invest AS A-aksjer	3 288	8,3 %	3 669	0	0
Sic Processing Property AS	105	100,0 %	0	0	0
Bodø Gruppen Invest AS	1 210	33,3 %	1 222	0	0
Sum aksjer SNN Portefølje AS			57 457	13 437	13 437
Aksjer eid av SNN Regnskapshuset: Div aksjer (under kr 100 000)				643	643
Aksjer eid av EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS				456	456
Sum aksjer konsern			402 408	269 705	269 705

Nord-Norge Eiendom IV AS er konsolidert inn i SpareBank 1 Nord - Norge sitt konsernregnskap, og er derfor ikke konsolidert inn i SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS sitt regnskap.

Selskapet eier 60,9 % i Nord I AS og Nord I IS, og eide 69,7 % i Nord II IS. Underliggende avtaleverk mellom aksjonærene begrenser stemme- og innflytelsesrett til 50 %. Investeringene er derfor ikke å anse som datterselskap. Nord II IS ble solgt i juni 2016, og Nord I IS og Nord I AS ble avviklet i februar 2017.

Note 31 - Eierinteresser i konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

MORBANK

EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	775	591
Eierinteresser i andre konsernselskaper	149	137
Sum eierinteresser i konsernselskaper	924	728
Herav fondsobligasjoner i kredittinstitusjoner	84	

AKSJER OG ANDELER I DATTERSELSKAP SOM ER INKLUDERT I KONSERNREGNSKAPET OG SOM BOKFØRES TIL KOSTPRIS I MORSELSKAPET

Selskap Beløp i 1 000 kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeberettiget kapital	Balanseført verdi
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS, Tromsø	632 000	126 400	691 000	100 %	691 000
SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS, Tromsø	1 000	1 000	25 000	100 %	25 000
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS, Tromsø	21 100	21 100	28 000	100 %	29 636
Fredrik Langes gate 20 AS, Tromsø	20 151	42	50 392	100 %	50 392
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, Tromsø	150	1 500	43 610	100 %	43 610
Sum investering i konsernselskaper i morbank					839 638

Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

AKSJER EID AV DATTER- OG DATTERDATTERSELSKAPER

Selskap Beløp i 1 000 kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeberettiget kapital
Nord-Norge Eiendom IV AS, Tromsø	1 685	1 685	20 037	100 %
Alsgården AS, Bodø	513	513	77 826	100 %

EIERINTERESSER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	2 186	1 932
Eierinteresser i andre selskaper	974	917
Sum eierinteresser i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	3 160	2 849

AKSJER OG ANDELER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP, SOM BOKFØRES TIL KOSTPRIS I BANKREGNSKAPET

Selskap	Klassifisering	Eierandel og andel stemmeberettiget kapital	Forretningskontor
SpareBank 1 Gruppen AS	Felleskontrollert virksomhet	19,50 %	Oslo
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	Felleskontrollert virksomhet	17,74 %	Oslo
SpareBank 1 Betaling AS	Tilknyttet selskap	19,70 %	Oslo
SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tilknyttet selskap	16,85 %	Stavanger
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Tilknyttet selskap	14,48 %	Stavanger
BN Bank ASA	Tilknyttet selskap	23,50 %	Trondheim
SpareBank 1 Kredittkort AS	Tilknyttet selskap	17,29 %	Trondheim
SMB LAB AS	Tilknyttet selskap	20,00 %	Trondheim
Proaware AS	Tilknyttet selskap	20,00 %	Tromsø

Aksjene i SpareBank 1 Mobilbetaling AS ble høsten 2017 skutt inn som tingsinnskudd i SpareBank 1 Betaling AS. Vederlag er aksjer i SpareBank 1 Betaling AS med tilsvarende eierandel.

Mellomværende mellom banken og selskapene: Se note 41.

Note 31 - Eierinteresser i konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

KONSERN

EIERINTERESSER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP

2017	Total	SpareBank 1 Gruppen AS 19,5 %	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA 17,74 %	BN Bank ASA 23,5 %	SpareBank 1 Boligkreditt AS 16,85 %	SpareBank 1 Næringskreditt AS 14,48 %	Øvrige
Beløp i mill kroner							
Per 01.01.	4 370	1 514	19	844	1 459	313	221
Tilgang/avgang	314				294	-39	59
Resultatandel IFRS	479	353	63	70	-26	10	9
Resultatandel ført som administrasjonskostnader	-60		-60				
Posteringer rett mot egenkapitalen	8	8					
Utbetalt utbytte	-356	-228		-94	-16	-18	
Per 31.12.	4 755	1 647	22	820	1 711	266	289

I kolonnen "Øvrige" inngår SpareBank 1 Kredittkort AS, SpareBank 1 Betaling AS, SMB Lab AS og Proaware AS.

2016	Total	SpareBank 1 Gruppen AS 19,5 %	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA 17,74 %	BN Bank ASA 23,5 %	SpareBank 1 Boligkreditt AS 14,61 %	SpareBank 1 Næringskreditt AS 16,64 %	Øvrige
Beløp i mill kroner							
Per 01.01.	4 424	1 584	18	823	1 410	395	194
Tilgang/avgang	34				80	-77	31
Resultatandel IFRS	434	307	70	61	-16	16	-4
Resultatandel ført som administrasjonskostnader	-69		-69				
Posteringer rett mot egenkapitalen	109	109					
Utbetalt utbytte	-562	-486		-40	-15	-21	
Per 31.12.	4 370	1 514	19	844	1 459	313	221

I kolonnen "Øvrige" inngår SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Mobilbetaling AS.

KONSERNETS EIERANDELER I TILKNYTTEDE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Navn	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Eierandel
2017					
SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	13 777	12 165	3 493	353	19,50 %
SpareBank 1 Betaling AS	57	0	0	-7	19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	197	168	199	3	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	44 180	42 281	-35	-30	16,85 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	1 807	1 510	13	9	14,48 %
BN Bank ASA	6 150	5 237	151	70	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	1 033	831	87	15	17,29 %
SMB LAB AS	20	1	0	0	20,00 %
Proaware AS	4	0	0	0	20,00 %
Totalt	53 453	50 051	418	413	

2016

SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	12 302	10 788	2 747	307	19,50 %
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	0	4	0	-27	19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	175	150	187	1	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	39 331	37 911	-16	-16	14,61 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	2 270	19 302	20	16	16,64 %
BN Bank ASA	6 532	5 687	139	61	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	962	770	182	23	17,42 %
Totalt	49 269	63 824	511	365	

SpareBank 1 Mobilbetaling AS ble stiftet høsten 2015. Regnskap per 31.12.16 dekker aktiviteten siden oppstart.

Virksomhet holdt for salg

Banken eier 100 % av aksjene i Bodø-Gruppen AS som følge av misligholdt engasjement. Investeringen er vurdert til virkelig verdi etter IFRS 5, og presentert som virksomhet holdt for salg i konsernregnskapet. Verdiendringer i løpet av året er presentert på egen linje i resultatregnskapet, og skatteeffekt er hensyntatt. Tallene nedenfor inneholder regnskapstall for selskapet, 100 % eierandel.

2017 Beløp i mill kroner	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Anntall aksjer	Eierandel
Bodø-Gruppen AS	40	67	0	-26	2 000	100 %

Note 32 - Eiendom, anlegg og utstyr

MORBANK				KONSERN		
Bygning og annen fast eiendom	Maskiner og inventar	Totalt	Beløp i mill kroner	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner og inventar	Totalt
2017						
192	922	1 114	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.17	342	1 016	1 358
	47	47	Tilgang	41	63	104
67	136	203	Avgang	41	99	140
125	833	958	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.17	342	980	1 322
48	705	753	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.17	57	800	857
2	49	51	Årets avskrivning	6	59	65
			Årets nedskrivning		0	0
36	44	80	Tilbakeførte akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler	32	21	53
14	710	724	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.17	31	838	869
111	123	234	Balansført verdi per 31.12.17	311	142	453
2016						
270	898	1 168	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.16	384	990	1 374
	42	42	Tilgang	36	51	87
78	18	96	Avgang	78	25	103
192	922	1 114	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.16	342	1 016	1 358
55	670	725	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.16	60	761	821
2	48	50	Årets avskrivning	6	54	60
			Årets nedskrivning			
9	13	22	Tilbakeførte akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler	9	15	24
48	705	753	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.16	57	800	857
144	217	361	Balansført verdi per 31.12.16	285	216	501
1-5 %	10-33 %		Økonomisk levetid etter følgende satser	1-5 %	10-33 %	
0 %			Boliger, tomter, kunst	0 %		

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk, utgjør 138 mill kroner per 31.12.17 (530 mill kroner).

Forpliktelser

Konsernet har per 31.12.17 inngått avtale om bygging av nytt hovedkontor. Se note 37 for mer informasjon.

Investerings eiendommer konsern

Banken har ingen eiendeler som er definert som investerings eiendommer per 31.12.17.

Note 33 - Immaterielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
		Goodwill	66	63
		Andre immaterielle eiendeler	2	
		Sum immaterielle eiendeler	68	63

Goodwill knytter seg i all hovedsak til oppkjøp av SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, og oppkjøp/fusjon av underliggende regnskapskontorer.

Det foretas en årlig verdivurdering av goodwill- og lisenspostene, og verdiene nedskrives dersom det er grunnlag for det. Se note 3 for beskrivelse av verdivurderingsmodell.

Note 34 - Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
75	75	Kapitalinnskudd i Sparebanken Nord-Norges Pensjonskasse	75	75
157	241	Netto pensjonsmidler	256	163
6	32	Øvrige debitorer	32	6
102	47	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	101	109
48	62	Interne konti	62	48
		Klientkonti eiendomsmegling	57	67
37	42	Annet	57	252
425	499	Andre eiendeler	640	720
21	10	Herav overtatte anleggsmidler holdt for salg	29	153

Anleggsmidler holdt for salg

I verdi for overtatte anleggsmidler holdt for salg inngår syv leiligheter, seks tomter og ett helikopter.

Note 35 - Innskudd fra kunder

MORBANK				KONSERN				
31.12.16		31.12.17		Beløp i mill kroner	31.12.17		31.12.16	
Andel	Innskudd	Andel	Innskudd		Andel	Innskudd	Andel	Innskudd
93 %	49 992	91 %	52 929	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	91 %	52 895	93 %	49 938
7 %	3 932	9 %	4 954	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	9 %	4 954	7 %	3 932
100 %	53 924	100 %	57 883	Sum innskudd	100 %	57 849	100 %	53 870
	0,78 %		0,70 %	Gjennomsnittlig rente ¹⁾		0,70 %		0,78 %

INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

5 %	2 608	5 %	2 753	Eiendom	5 %	2 753	5 %	2 608
1 %	699	2 %	1 123	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	2 %	1 123	1 %	699
2 %	1 228	3 %	1 595	Fiske og havbruk	3 %	1 595	2 %	1 228
1 %	700	2 %	1 002	Industri	2 %	1 002	1 %	700
1 %	440	1 %	489	Jordbruk og skogbruk	1 %	489	1 %	440
3 %	1 636	3 %	1 721	Kraft- og vannforsyning, bygg og anlegg	3 %	1 721	3 %	1 636
7 %	3 812	8 %	4 499	Tjenesteytende virksomhet	8 %	4 465	7 %	3 758
3 %	1 635	3 %	1 716	Transport	3 %	1 716	3 %	1 635
3 %	1 870	3 %	1 724	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3 %	1 724	3 %	1 870
27 %	14 628	29 %	16 622	Sum bedriftsmarked	29 %	16 588	27 %	14 574
57 %	30 561	56 %	32 304	Sum personmarked	56 %	32 304	57 %	30 561
16 %	8 735	15 %	8 957	Sum offentlig	15 %	8 957	16 %	8 735
100 %	53 924	100 %	57 883	Sum innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	100 %	57 849	100 %	53 870

INNSKUDD FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

17 %	9 121	17 %	9 702	Finnmark	17 %	9 702	17 %	9 121
36 %	19 462	37 %	21 300	Nordland	37 %	21 300	36 %	19 462
5 %	2 594	5 %	2 771	Øvrig Norge	5 %	2 771	5 %	2 594
41 %	22 360	41 %	23 567	Troms inkl. Svalbard	41 %	23 533	41 %	22 306
1 %	387	1 %	543	Utlandet	1 %	543	1 %	387
100 %	53 924	100 %	57 883	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	100 %	57 849	100 %	53 870

1) Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter/snittvolum.

Note 36 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge gjeld stiftet ved verdipapirer med flytende og fast rente. Innlån til flytende rente verdsettes til amortisert kost. På innlån med fast rente, benyttes også amortisert kost, men med virkelig verdisikring.

Innlån med fast rente er sikret med renteswapavtaler for å sikre markeds-/renterisiko. Lånet reguleres i verdi i samsvar med virkelig verdi på rentesikringen. Virkelig verdi på rentesikringen hensyntar ikke kredittrisiko.

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
10 340	10 522	Obligasjonsgjeld med fast rente	10 522	10 340
10 825	13 030	Obligasjonsgjeld med flytende rente	13 030	10 825
21 165	23 552	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	23 552	21 165
1,76 %	1,44 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld ¹⁾	1,44 %	1,76 %

1) Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutawapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt

3 955		2017		3 955
4 128	3 465	2018	3 465	4 128
3 625	4 138	2019	4 138	3 625
3 239	4 262	2020	4 262	3 241
5 725	3 187	2021	3 187	5 727
	8 023	2022 og senere	8 023	
		Markedsverdi obligasjoner til fast rente	478	
20 672	23 075	Obligasjonsgjeld og andre langsiktige låneopptak	23 553	20 676

Gjeld fordelt på vesentlige valutaer

15 881	14 131	NOK	14 131	15 881
2 116	2 206	CHF	2 206	2 116
	742	USD	742	
284	911	SEK	911	284
2 884	5 562	EUR	5 562	2 884
21 165	23 552	Sum gjeld fordelt på vesentlige valutaer	23 552	21 165

Note 37 - Andre forpliktelser

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
579	593	Annen gjeld	625	634
267	143	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	360	494
	3	Avsetning påløpte kostnader/forpliktelser	29	
846	739	Sum andre forpliktelser	1 014	1 128
Annen gjeld				
88	137	Kreditorer	153	93
332	241	Påløpt skatt sist år	241	364
24	22	Skattetrekk	29	26
36	73	Vedtatte utbetalinger fra gavefondet	73	36
32	33	Pensjonsforpliktelser (IAS 19)	33	32
67	87	Øvrig gjeld	96	83
579	593	Sum annen gjeld	625	634
Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter				
194	70	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	228	361
53	73	Påløpte personalkostnader	92	76
20		Øvrige periodiseringer	40	57
267	143	Sum påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	360	494
Avsetning påløpte kostnader/forpliktelser				
	3	Spesifisert nedskrivning garanti	29	
	3	Sum avsetning påløpte kostnader/forpliktelser	29	

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Per 31.12.17 har konsernet et pågående prosjekt med å bygge nytt hovedkontor i Tromsø. Planlagt ferdigstilling av bygget er høsten 2019. Investeringene balanseføres underveis og avskrivningene starter ikke før bygget er ferdigstilt. Per 31.12.17 er det balanseført 50 mill kroner. Se for øvrig note 32 vedrørende eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettstvister

Per 31.12.17 er konsernet saksøkt i en sak. Banken er ikke involvert i rettstvister som medfører prosessrisiko av betydning for bankens drift.

Note 38 - Garantier

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Fordeling av garantiansvar				
523	500	Betalingsgarantier	393	447
322	281	Kontraktsgarantier	281	322
69	67	Lånegarantier	67	69
		Garantier for skatter		
325	385	Annet garantiansvar	385	325
26	26	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	26	26
1 265	1 259	Sum garantiansvar	1 152	1 189
Garantier fordelt på sektor og næring				
289	288	Bygg og anlegg, kraft- og vannforsyning	288	289
32	21	Eiendom	21	32
276	255	Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	148	200
5	5	Finansinstitusjoner	5	5
134	126	Industri og bergverk	126	134
7	59	Jordbruk, skogbruk, fiske, fangst og oppdrett	59	7
16	15	Personmarked	15	16
15	12	Tjenesteytende næringer ellers	12	15
82	77	Transport ellers og kommunikasjon	77	82
265	253	Utenriks sjøfart og rørtransport	253	265
144	148	Varehandel, hotell- og restaurantdrift	148	144
1 265	1 259	Sum garantier fordelt på sektor og næring	1 152	1 189
Garantier fordelt på geografiske områder				
138	143	Finnmark	143	138
601	614	Troms inkl. Svalbard	507	525
219	199	Nordland	199	219
307	303	Øvrige fylker	303	307
1 265	1 259	Sum garantier fordelt på geografiske områder	1 152	1 189

Note 39 - Ansvarlig lånekapital

MORBANK			KONSERN	
31.12.16	31.12.17	Forfallsstruktur Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital				
350	350	2024 3 mnd Nibor + 1,5 (Call opsjon 2019)	350	350
500	500	2022 3 mnd Nibor + 2,75 (Call opsjon 2017)	500	500
850	850	Sum tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	850	850
Evigvarende fondsobligasjon				
500		2099 3 mnd Nibor + 4,75 (Call opsjon 2017)		500
500		Sum evigvarende fondsobligasjon		500
1 350	850	Sum tidsbegrenset ansvarlig kapital og evigvarende fondsobligasjon	850	1 350
4,30 %	2,89 %	Gjennomsnittlig rente NOK	2,89 %	4,30 %

Fondsobligasjoner

SpareBank 1 Nord-Norge har per 31.12.17 utestående to evigvarende fondsobligasjoner på henholdsvis 350 mill kroner og 180 mill kroner. Det ene lånet, utstedt 04.04.17 på 350 mill kroner løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 330 bp. Det andre lånet, utstedt 10.10.17 på 180 mill kroner løper med en rente på 3 mnd NIBOR + 315 bp. Begge lånene er klassifisert som egenkapital

og presentert på linjen fondsobligasjoner under egenkapitalen. Dette innebærer at rentene ikke presenteres på linjen for rentekostnader, men føres direkte mot egenkapitalen. Avtalevilkårene for begge fondsobligasjonene innebærer at lånene inngår i bankens kjernekapital for kapitaldekningsformål.

Note 40 - Oppkjøp av virksomheter/fusjon

Oppkjøp/fusjon av regnskapsvirksomhet

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS (RH) kjøpte i mars 2017 100 % av aksjene i Exacto AS. Exacto AS driver med regnskapsvirksomhet med hovedkontor i Narvik.

Per 20.06.17 ble Exacto fusjonert inn i RH. Fusjonen skjedde til regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet, og med regnskapsmessig og skattemessig virkning fra 01.01.17.

Det er for hvert kjøp utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3, hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

Note 41 - Nærstående parter

Morselskap	Datterselskaper	Felleskontrollerte virksomheter/ Tilknyttede selskap
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	SpareBank 1 Gruppen AS
	EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS	SpareBank 1 Boligkreditt AS
	SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA
	SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS	BN Bank ASA
	Nord-Norge Eiendom IV AS	SpareBank 1 Næringskreditt AS
	Alsgården AS	SpareBank 1 Betaling AS
	Fredrik Langes gate 20 AS	SpareBank 1 Kredittkort AS
		SMB Lab AS
		Proaware AS

MELLOMREGNINGSFORHOLD MED MORBANK OG DATTERSELSKAP

Beløp i mill kroner	2017	2016
Resultatposter morselskap		
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	77	78
Innskuddsrenter til datterselskaper	5	6
Aksjeutbytte	87	111
Opptjent provisjon formidling salgspantlån	3	3
Andre gebyrer og provisjonskostnader	2	3
Andre driftskostnader	10	8

Det utføres enkelte administrative tjenester i morbanken, bl.a. lønningstjenester, for datterselskaper i konsernet.

Balanseposter morselskap

Utlån	4 339	4 058
Innskudd	483	524
Andre fordringer	22	5
Annen gjeld og påløpte kostnader	0	6

Salgspantlån og leasing formidlet til SpareBank 1 Finans AS per 31.12.17 var 1 856 mill kroner.

MELLOMREGNINGSFORHOLD MED TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Beløp i mill kroner	2017	2016
Resultatposter morselskap		
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	57	63
Innskuddsrenter	0	1
Aksjeutbytte	357	562
Balanseposter morselskap		
Utlån	2 081	3 189
Innskudd	30	88
Obligasjoner	84	0

Transaksjoner mellom morbank og felleskontrollerte virksomheter

Som deltaker i SpareBank 1-alliansen gjennomføres forskjellige transaksjoner mellom morbank og de felleskontrollerte virksomheter. De transaksjoner som foretas inngår som en del av ordinær virksomhet og skjer til ordinære markedspriser.

De vesentligste transaksjonene er som følger:

- A) Kjøp av drifts- og vedlikeholdstjenester av IT-systemer, samt utviklingstjenester fra SpareBank 1 Banksamarbeidet DA til henholdsvis 115 mill kroner og 120 mill kroner i 2017 og 2016.
- B) Provisjon fra salg av forsikringsprodukter og spareprodukter med forsikringselement for SpareBank 1 Gruppen AS for henholdsvis 153 mill kroner og 151 mill kroner i 2017 og 2016.
- C) Utlån solgt til Sparebank 1 Boligkreditt AS per 31.12.17 30 464 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS i 2017 245 mill kroner
Fordring (provisjon) på SpareBank 1 Boligkreditt AS per 31.12.17 0 mill kroner
- D) Utlån solgt til Sparebank 1 Næringskreditt AS per 31.12.17 0 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt AS i 2017 0 mill kroner

Note 42 - Eierandelskapital og eierstruktur

Etter vedtektenes § 2-2 er eierandelskapitalen 1 807 164 288 kroner, fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis, hvert pålydende 18 kroner. Den som er registrert eier av egenkapitalbevis i Verdipapirsentralen, innehar stemmerett.

Representantskapet kan vedta å utstede omsettelige og utbytteberettigede egenkapitalbevis i henhold til lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven). Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen. Per 31.12.17 var det 7 939 egenkapitalbevisiere (7 465 per 31.12.16).

UTVIKLING I BANKENS EIERANDELSKAPITAL OG ANTALL EGENKAPITALBEVIS

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2000	Ansattemisjon	10 453 101	659 701 800	6 597 018
2001			659 701 800	6 597 018
2002			659 701 800	6 597 018
2003			659 701 800	6 597 018
2004			659 701 800	6 597 018
2005	Fondsemisjon	131 940 500	791 642 200	7 916 422
2005	Splitt		791 642 200	15 832 844
2006			791 642 200	15 832 844
2007	Utbytteemisjon	49 055 400	840 697 600	16 813 952
2008	Utbytteemisjon	54 906 050	895 603 650	17 912 073
2009			895 603 650	17 912 073
2010			895 603 650	17 912 073
2011	Splitt og emisjoner	759 621 025	1 655 224 675	66 208 987
2012			1 655 224 675	66 208 987
2013	Fortrinnsrettemisjon og ansatt emisjon	750 029 552	1 807 164 288	100 398 016
2014			1 807 164 288	100 398 016
2015			1 807 164 288	100 398 016
2016			1 807 164 288	100 398 016
2017			1 807 164 288	100 398 016

DE 20 STØRSTE EGENKAPITALBEVISEIERNE

Eier	Antall egenkapitalbevis	Andel	Endring antall
	31.12.17	31.12.17	2017
Pareto Aksje Norge	3 069 150	3,06 %	-379 549
MP Pensjon PK	2 697 811	2,69 %	-22 692
The Northern Trust Comp, Non-treaty Account	2 655 981	2,65 %	-495 689
FLPS - Princ All Sec Stock Sub	2 592 616	2,58 %	1 234 236
Verdipapirfondet DNB Norge (IV) v/DNB Asset Management	2 389 900	2,38 %	-104 100
State Street Bank and Trust Comp A/C Client Omnibus F	2 074 940	2,07 %	632 450
Morgan Stanley and Co Intl PLC BNY Mellon SA/NV	1 793 280	1,79 %	1 793 280
Geveran Trading CO LTD	1 772 126	1,77 %	-422 231
Meteva AS	1 614 670	1,61 %	
Pope Asset Management, LLC BNY Mellon SA/VN	1 518 259	1,51 %	1 071 697
Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge	1 411 606	1,41 %	
Forsvarets personellservice	1 391 630	1,39 %	-170 000
Skandinaviska Enskilda Banken AB SEB AB, UVITS V	1 373 754	1,37 %	-71 747
VPF Eika Egenkapitalbevis C/O Eika Kapitalforvaltning AS	1 241 971	1,24 %	1 241 971
Pareto AS	970 659	0,97 %	
State Street Bank and Trust Comp A/C West Non-treaty ACC	946 988	0,94 %	130 477
State Street Bank and Trust Comp A/C Client Omnibus D Non-treaty ACC	850 000	0,85 %	300 000
JP Morgan Bank Luxembourg	790 379	0,79 %	177 932
State Street Bank and Trust Comp S/A SSB Client Omni E	777 631	0,77 %	234 791
State Street Bank and Trust Comp S/A Client OM80	774 000	0,77 %	724 000
Sum 20 største eiere	32 707 351	32,58 %	5 874 826
Øvrige eiere	67 690 665	67,42 %	
Utstedte egenkapitalbevis	100 398 016	100,00 %	

Eierandelsbrøk

Resultat for regnskapsåret fordeles proporsjonalt mellom eiergrupperingene i henhold til deres relative andel av bankens egenkapital, justert for eventuelle emisjoner i regnskapsåret. Tallene er eksklusiv avsetninger til utbytte og utdelinger til gavefond per 31.12.

MORBANK

Beløp i hele 1 000 kroner	01.01.18	01.01.17
Eierandelskapital	1 807 164	1 807 164
Overkursfond	843 268	843 268
Utjevningsfond	1 574 293	1 310 132
Annen egenkapital	50 866	22 314
A. Sum egenkapitalbeveiseiernes kapital	4 275 591	3 982 878
Sparebankens fond	4 765 146	4 459 602
Gavefond	119 858	119 858
Annen egenkapital	61 011	28 195
B. Sum samfunnseid kapital	4 946 015	4 607 655
Egenkapital eksklusiv fondsobligasjoner	9 221 606	8 590 533
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	46,36 %	46,36 %

RESULTAT PER EK-BEVIS

2016	2017		2017	2016
Resultat for regnskapsåret				
1 456	1 444	Resultat for regnskapsåret	1 440	1 253
	-9	Netto renter fondsobligasjon ført direkte mot EK ¹⁾	-9	
1 456	1 435	Korrigert resultat for regnskapsåret	1 431	1 253
675	665	Eiernes andel av resultatet (46,36 %)	663	581
6,72	6,62	Eiernes andel av resultat fordelt per EK-bevis	6,61	5,79
1 400	1 505	Totalresultat for regnskapsåret	1 515	1 200
	-9	Netto renter fondsobligasjon ført direkte mot EK	-9	
1 400	1 496	Korrigert totalresultat for regnskapsåret	1 506	1 200
649	694	Eiernes andel av totalresultatet (46,36 %)	698	556
6,47	6,90	Eiernes andel av totalresultat fordelt per EK-bevis	6,95	5,55

1) Renter på fondsobligasjon som er klassifisert som egenkapital, er ført direkte mot egenkapital med 12 mill kroner, redusert med skatteeffekt på 3 mill kroner.

Note 43 - Årsdisponeringer

MORBANKENS OVERSKUDD ETTER SKATT DISPONERES SOM FØLGER

Beløp i mill kroner	2017	2016
Resultat etter skatt til disponering	1 444	1 456
Avsatt kontantutbytte	402	346
Avsatt til utjevningfond	267	329
Sum til egenkapitalbeviserne	669	675
Andel til egenkapitalbeviserne	46,36 %	46,36 %
Avsatt til gaver	465	401
Avsatt til Sparebankens fond	310	380
Sum til samfunnseid kapital	775	781
Andel til samfunnseid kapital	53,64 %	53,64 %
Sum disponert	1 444	1 456

To fondsobligasjoner utstedt av banken omfattes ikke av IFRS regelverkes definisjon av gjeld, og er derfor klassifisert som egenkapital. Påløpte renter på fondsobligasjonslån er på denne bakgrunn ikke kostnadsført i resultatregnskapet, men er belastet direkte mot egenkapitalen.

Ved beregning av nøkkeltall tilknyttet egenkapitalen og egenkapitalbevisene, er derfor det regnskapsmessige resultatet fratrukket påløpte renter på fondsobligasjoner. I balansen er samtidig egenkapitalen fratrukket fondsobligasjoner. Dette sikrer at relevante nøkkeltall for bankens eiere beregnes på grunnlag av det resultat og den egenkapital som reelt sett tilhører eierne.

Beløp i mill kroner	2017	2016
Resultat etter skatt til disponering	1 444	1 456
Netto renter fondsobligasjon ført direkte mot EK	-9	
Resultat etter skatt til beregning av utbytte	1 435	1 456
Utdelingsgrad resultat morbank	60,3 %	48,7 %
Utdelingsgrad resultat konsern	60,5 %	40,4 %
Utbytte per egenkapitalbevis	4,00	3,45

Utbytte utbetales til de egenkapitalbeviserne som er registrert som eiere per 22.03.18. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18. Utbyttet utbetales 10.04.18.

Note 44 - Hendelser etter balansedagen

Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 402 mill kroner av årets resultat til egenkapitalbeviserne i SpareBank 1 Nord-Norge og 465 mill kroner i samfunnsutbytte til den samfunnseide kapital. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen, og er derfor ikke bokført som gjeld i balansen, men ligger fortsatt som en del av egenkapitalen.

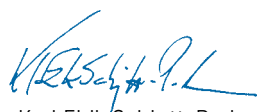
Erklæring fra Styret og konsernsjef

Styret og konsernsjef har i dag behandlet og fastsatt årsberetningen og det konsoliderte årsregnskapet for SpareBank 1 Nord-Norge for perioden 1. januar til 31. desember 2017.

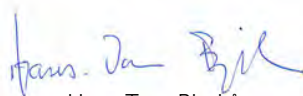
Vi erklærer etter beste overbevisning at regnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2017 er utareidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Videre at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, de mest sentrale risiko- og sikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode samt nærstående vesentlige transaksjoner

Tromsø, 27. februar 2018

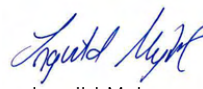
Styret i SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
(leder)

Hans Tore Bjerkås
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Vivi Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
<p>Den regnskapsmessige håndteringen av utlån til kunder krever bruk av skjønn både når det gjelder tidspunkt for identifikasjon av en eventuell tapshendelse og estimering av størrelsen på den eventuelle nedskrivningen. Ledelsen i banken gjør nedskrivningsvurderinger for inntrufne tapshendelser både på individuell basis og samlet for grupper av utlån.</p> <p>Sentrale elementer som inngår i ledelsens vurdering av hvorvidt nedskrivning skal foretas eller ikke er;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifisering av det konkrete utlån som har en objektiv tapshendelse • Identifisering av tapshendelser som påvirker gruppevise tapsvurderinger • Forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet av ledelsen for å underbygge beregningen av individuelle og gruppevise nedskrivninger. <p>Tapsvurderinger har en vesentlig innvirkning på den regnskapsførte verdien av utlån til kunder.</p>	<p>Vår revisjonstilnærming inkluderer en kombinasjon av revisjonshandlinger bestående av test av bankens etablerte interne kontroller over nedskrivninger av utlån til kunder samt substanshandlinger.</p> <p>Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for å identifisere og vurdere tapsutsatte engasjement • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for beregning av nedskrivninger av utlån både på individuell basis og på gruppenivå • Vi har testet beregningen av nedskrivninger på et utvalg av identifiserte tapsengasjementer samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger for størrelse og tidfesting av kontantstrømmer • Vi har vurdert rimeligheten av de forutsetninger og skjønn som ledelsen har lagt til grunn i modellen som beregner nedskrivninger samlet for grupper av utlån; herunder sett på historisk treffsikkerhet i estimater.

Verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet

Se note 3 og note 27 til regnskapet for en beskrivelse av bankens verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
<p>Betydelige porteføljer av finansielle eiendeler og forpliktelser er verdsatt til virkelig verdi basert på modellberegninger med bruk av enkelte forutsetninger som ikke er direkte observerbare i et marked.</p> <p>Endringer i modell og bruk av forutsetninger og skjønn kan ha en vesentlig innvirkning på den regnskapsmessige verdien av disse finansielle eiendelene og forpliktelsene.</p>	<p>Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang og vurdering av de modeller som banken har benyttet for verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, herunder vurdert metode som er benyttet samt forutsetninger og skjønn som er anvendt og sammenlignet med vår kjennskap til bransjepraksis. • Vi har testet foretatt verdsettelse på et utvalg av finansielle eiendeler og forpliktelser samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet • Vi har vurdert og testet bankens klassifisering av nivå i verdsettingshierarkiet med tilhørende noteopplysninger

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgå en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om

Revisors beretning - 2017
SpareBank 1 Nord-Norge

selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Tromsø 28. februar 2018
KPMG AS

Lars Inge Pettersen
Statsautorisert revisor

Virksomheten

Jo flere kunder SpareBank 1 Nord-Norge har, desto mer penger går tilbake til ildsjeler og prosjekter, til drømmer og visjoner. Vi vil gjøre Nord-Norge til en enda bedre plass å bo, vi vil skape verdier og utvikle, i lag med de som lever her. For det er det vi er til for. For Nord-Norge.

Konsernledelsen

Konsernledelsen er konsernsjefens kollegium for overordnet ledelse i SpareBank 1 Nord-Norge. Alle vesentlige beslutninger fattes i samråd med konsernledelsen.

FRA VENSTRE

1

Konserndirektør Teknologi og prosess **Geir Andreassen**

Bakgrunn

Andreassen har en bachelor i revisjonsfag, og har tidligere jobbet som økonomisjef og revisorsjef i SpareBank 1 Nord-Norge. Han har også arbeidet som revisor i Noraudit.

Antall EK-bevis 77 724

2

Konserndirektør Kreditt og risikostyring **Liv Bortne Ulriksen**

Bakgrunn

Bortne Ulriksen er utdannet fiskerikandidat med hovedfag i økonomi. Hun er tidligere banksjef i Fokus Bank/Danske Bank, og har ledererfaring fra Fiskeriforskning og Nofima AS.

Antall EK-bevis 84 537

3

Konserndirektør Troms **Christian Overvaag**

Bakgrunn

Overvaag er utdannet diplomøkonom, og var tidligere administrerende direktør for Næringsforeningen i Tromsøregionen. Han har i tillegg ledererfaring fra flere nærings- og boligprosjekter, og har arbeidet som nærings- og boligprosjektleder hos Gjensidige Forsikring.

Antall EK-bevis 102 563

4

Konserndirektør Helgeland og Salten **Trude Glad**

Bakgrunn

Glad er utdannet siviløkonom og har en master of management fra BI i Oslo. Hun har tidligere vært banksjef for bedriftsmarkedet for SpareBank 1 Nord-Norge, Investor Relations-ansvarlig i Rieber & Søn ASA, og souschef i Norgeskreditt/Vestenfjelske Bykreditt.

Antall EK-bevis 78 918

5

Konserndirektør Konsernfunksjoner **Petter Høiseth**

Bakgrunn

Høiseth har cand.jur. fra Det juridiske fakultetet i Tromsø, og har tidligere arbeidet som advokat hos advokatfirmaene Selmer og BAHN.

Antall EK-bevis 79 793

6

Konsernsjef **Jan-Frode Janson**

Bakgrunn

Janson er utdannet siviløkonom og har doktorgrad i industriell økonomi og teknologiledelse. Han var tidligere viseadministrerende direktør i Fokus Bank/Danske Bank, og har ledererfaring fra ABB og Nidar/Orkla.

Antall EK-bevis 116 876

7

Konserndirektør Salg og kunderelasjoner **Ronni Møller Pettersen**

Bakgrunn

Møller-Pettersen er utdannet fiskeriøkonom og siviløkonom. Han er tidligere administrerende direktør i Bladet Nordlys, og partner i Industri-finans Kapitalforvaltning. Han har også vært daglig leder i Formuesforvaltning Norge og salgsdirektør i Storebrand.

Antall EK-bevis 35 198

8

Konserndirektør Hålogaland **Lasse Hagerupsen**

Bakgrunn

Hagerupsen har en master i ledelse og har tidligere vært banksjef for personmarkedet i både SpareBank 1 Nord-Norge og Postbanken. Han har også tidligere vært administrerende direktør i Interkraft Capital Management, og Risk-manager og børsmegler i Norse Securites.

Antall EK-bevis 63 788

9

Konserndirektør Finnmark **Trond Hanssen**

Bakgrunn

Hanssen er utdannet diplomøkonom med spesialisering i markedsføring. Han var tidligere regionbanksjef i DNB og markedsansvarlig i Altaposten.

Antall EK-bevis 63 159

10

Konserndirektør Økonomi og finans (CFO) **Rolf-Eigil Bygdnes**

Bakgrunn

Bygdnes er utdannet siviløkonom og har en MBA. Han har også lang nasjonal og internasjonal erfaring fra bank og næringsliv, og ledererfaring fra Barlindhaugkonsernet.

Antall EK-bevis 72 292

Styret

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge er konsernets øverste ansvarlige organ og skal gjennom konsernsjefen sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret har tre underutvalg: Risikoutvalget, revisjonutvalget og godtgjørelsesutvalget.

Styreleder
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Bakgrunn

Schjøtt-Pedersen er cand.mag. i samfunnsvitenskap fra Universitetet i Oslo og MBA fra Copenhagen Business School. Han var stortingsrepresentant for Finnmark (Arbeiderpartiet) 1985-2009, og har vært fiskeriminister, finansminister og statsråd ved Statsministerens kontor. Schjøtt-Pedersen er i dag administrerende direktør for Norsk olje og gass.

Antall EK-bevis 6 150

Nestleder
Hans-Tore Bjerkaas

Bakgrunn

Bjerkaas er utdannet cand.mag fra Universitetet i Tromsø. Han har bak seg en lang og innholdsrik karriere fra NRK, der han har vært både programleder, journalist, distriktssjef, fjernsynsdirektør og kringkastingssjef.

Antall EK-bevis 10 911

Styremedlem
Kjersti Therese Stormo

Bakgrunn

Stormo er utdannet siviløkonom fra Nord Universitet i Bodø. Hun er i dag havnedirektør i Bodø Havn, og har tidligere blant annet vært direktør i kraftomsetningsselskapet BE Kraftsalg, økonomisjef i konsernet Bodø energi, i avfalls-selskapet Østbø AS og ved Nordland Psykiatriske sykehus.

Antall EK-bevis 479

Styremedlem
Sonja Dønne

Bakgrunn

Dønne er utdannet diplomøkonom med spesialisering i bedriftsøkonomi, finansiering og investering ved Handelshøyskolen BI. Hun er i dag gründer og daglig leder av Heymat. Hun har ledererfaring fra offentlig og privat virksomhet, som Helgelandssykehuset, Rana kommune og IT Partner Helgeland.

Antall EK-bevis 7 395

Styremedlem
Bengt Olsen

Bakgrunn

Olsen er utdannet siviløkonom fra Nord Universitet i Bodø, med påbygg i internasjonal finans fra Universitæt Mannheim i Tyskland. Han er i dag økonomi- og finansdirektør i DIPS ASA, og har allsidig erfaring som revisor i KPMG, controller i Catch Communications og økonomisjef i Nordlandsbanken.

Antall EK-bevis 0

Styremedlem
Ingvild Myhre

Bakgrunn

Myhre er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Hun er i dag selvstendig næringsdrivende, og har tidligere vært administrerende direktør for både Alcatel Telecom AS og Telenor Mobil AS, og konsernsjef i Network Norway AS.

Antall EK-bevis 0

Styremedlem
Greger Mannsverk

Bakgrunn

Mannsverk er utdannet ingeniør innen maritim teknologi og skipsteknikk fra Oslo tekniske Maritime Skole. Han er i dag administrerende direktør i Kimek AS, hvor han tidligere har vært både produksjonssjef, avdelingsingeniør og salgs- og prosjektingeniør. Han har også arbeidet som konstruktør ved AS Sydvaranger og Munch Internasjonal AS.

Antall EK-bevis 20 614

Ansattes representant
Kjetil Berntsen

Bakgrunn

Berntsen er utdannet cand.mag fra Universitetet i Bergen. Han har bred erfaring innen finansiell rådgivning fra SpareBank 1 SR-Bank og i sin nåværende stilling som finansiell rådgiver personmarked i SpareBanken 1 Nord-Norge. Han er også regionstillsvalgt Troms for Finansforbundet.

Antall EK-bevis 189

Ansattes representant
Vivi Ann Pedersen

Bakgrunn

Pedersen er bankutdannet og har arbeidet ved ulike avdelinger i SpareBank 1 Nord-Norge i en årrekke. Hun er i dag og har vært hovedtillsvalgt for Finansforbundet i SpareBank 1 Nord-Norge og medlem i styret i mange år.

Antall EK-bevis 23 848

Styrende organer

REPRESENTANTSKAPET

Styreleder Roar Dons, Tromsø (leder)	2017/2018
Kultursjef Kari Ann Olsen Lind, Stokmarknes (nestleder)	2016/2017

Innskytervalgte medlemmer

Fagarbeider Terje Marius Nilsen, Straumbukta	2014/2017
Daglig leder Arne Hammari, Alta	2014/2017
Daglig leder Trine Stenvold, Fauske	2014/2017
Fisker Jon Vegard Strømsnes, Leines	2015/2018
Juridisk seniorrådgiver Charlotte Ringkjøb, Bodø	2015/2018
Økonomi- og personansvarlig Kjetil Fjellgaard, Lovund	2017/2018
Fiskerikandidat Line Mikkelsen, Tromsø	2016/2019
Daglig leder Rita Myrvang, Rossfjordstraumen	2016/2019
Regnskapsfører Aina Willumsen, Træna	2016/2019
Butikk/bedriftseier Mona Abelsen, Tromsø	2017/2020
Gründer Kim Daniel Arthur, Tromsø	2017/2020
Kultursjef Kari Ann Olsen Lind, Stokmarknes	2017/2020

Innskytervalgte varamedlemmer

Førstekonsulent Åshild Strømmesen, Sommarøy	2017/2020
Daglig leder Stig Arne Hansen, Honningsvåg	2017/2020
IT-arkitekt Jørn Vollen, Lødingen	2017/2020
HMS leder Ørjan Rasmussen, Kirkenes	2017/2020
Innkjøpsansvarlig Thone Bjørklund, Hammerfest	2017/2020
Daglig leder Ricardo Raul Clarke, Bodø	2017/2020

Fylkestingsvalgte medlemmer

Varaordfører/Driftsleder Kurt Jenssen, Tengelfjord	2016/2019
Markeds- og kommunikasjonsleder Beate Bø Nilsen, Sortland	2016/2019
Distriktssekretær Synnøve Søndergaard, Tromsø	2016/2019
Daglig leder Kari Lene Olsen, Honningsvåg	2016/2019

Fylkestingsvalgte varamedlemmer

Sykepleier/prosjektleder Hilde Holand, Leknes	2016/2019
Politiker Allan Ellingsen, Bodø	2016/2019
Offiser Torbjørn Bongo, Krokeldalen	2016/2019
Prosjektarbeider/fysioterapeut Hanne Iversen, Varangerbotn	2016/2019

Egenkapitalbeviseiervalgte medlemmer

Adm. direktør Trond Mohn, Bergen	2014/2017
Styreleder Roar Dons, Tromsø	2014/2017
Konsulent Øyvind Rafto, Oslo	2014/2017
Finansanalytiker Tom Rømer Svendsen, Oslo	2014/2017
Daglig leder Håkon Løbach Willumsen, Tromsø	2015/2018
Advokatfullmektig Ane Engel Røger, Oslo	2015/2018
Økonomimedarbeider Linn Knudsen, Alta	2015/2018
Styreleder Kjell Kolbeinsen, Tromsø	2016/2019
Konserndirektør Erling Dalberg, Tromsø	2016/2019
Økonomisjef Gry-Janne Rugås, Fauske	2016/2019
Gullsmed Elin Wintervold, Tromsø	2016/2019
Direktør Odd Erik Hansen, Tromsø	2017/2020
Optiker Sissel Ditlefsen, Tromsø	2017/2020
Kunsthåndverker Marie M. Fangel, Tromsø	2017/2020
Adm. Dir. Eirik Fosland, Tromsø	2017/2020
Adm. Dir. Lars Martin Lunde, Oslo	2017/2020

Egenkapitalbeviseiervalgte varamedlemmer

Daglig leder Trond Vidar Hansen, Tromsø	2014/2017
Seniorforsker Toril Ringholm, Tromsø	2016/2019
Kontorleder Rigmor S. Berntsen, Tromsø	2014/2017
Daglig leder John-Oskar Nyvoll, Tromsø	2016/2019
Prosjektleder Stig Vonka, Harstad	2015/2018
Daglig leder Jorhill Andreassen, Silsand	2015/2018
Daglig leder Hallgeir Angell, Sørreisa	2015/2018
Daglig leder Erik Tostrup, Bodø	2015/2018

Ansattevalgte medlemmer

Seniorrådgiver Hans Olav Gjøvik, Tromsø	2015/2018
Seniorrådgiver Einar Frafjord, Tromsø	2015/2018
Autorisert finansiell rådgiver Anne Kathrine Nygaard, Mo i Rana	2015/2018
Autorisert finansiell rådgiver Hans Johan Lorentzen, Bodø	2015/2018
Autorisert finansiell rådgiver Ann Kirsten Larsen, Tromsø	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Vivi Ann Movik, Harstad	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Aud Skaret, Meløy	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Kenneth Normann, Brønnøysund	2017/2020

Ansattevalgte varamedlemmer

Hovedverneombud Irina S. Møllersen, Kirkenes	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Dag Inge Lund, Stokmarknes	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Laila Hansen, Hammerfest	2017/2020
Bedriftsrådgiver Marte Punsvik Lagesen, Tromsø	2017/2020
Fagansvarlig Øyvind Pallesen, Tromsø	2017/2020
Senior økonomikonsulent Monica Dønland, Tromsø	2017/2020
Rådgiver Kjetil Ask Olsen, Tromsø	2017/2020
Autorisert finansiell rådgiver Ann-Kristin Berg, Alta	2017/2020

REPRESENTANTSKAPETS VALGKOMITÉ

Medlemmer

Jurist Charlotte Ringkjøb, Bodø (leder) - innskytervalgt	2016/2017
Optiker Sissel Ditlefsen, Tromsø - egenkap.eiervalgt	2017/2018
Styreleder Kjell Kolbeinsen, Tromsø - egenkap.eiervalgt	2016/2017
Distriktssekretær Synnøve Søndergaard, Tromsø - fylkestingsvalgt	2016/2017
Seniorrådgiver Einar Frafjord, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018

Varamedlemmer

Daglig leder Rita Myrvang, Rossfjordstraumen - innskytervalgt	2016/2017
Adm. direktør Trond Mohn, Bergen - egenkap.eiervalgt	2017/2018
Gullsmed Elin Wintervold, Tromsø - egenkap.eiervalgt	2017
Varaordfører/Driftsleder Kurt Jenssen, Tengelfjord - fylkestingsvalgt	2016/2017
Finansiell rådgiver Anne Kathrine Nygaard, Mo i Rana - ansattevalgt	2017/2018

STYRET

Medlemmer

Tidligere minister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Hosle (leder)	2017/2018
Pensjonist Hans-Tore Bjerkaas, Tromsø (nestleder)	2017/2018
Daglig leder Sonja Djønne, Mo i Rana	2016/2017
Adm.dir Greger Mannsverk, Kirkenes	2016/2017
Partner Ingvild Myre, Oslo	2016/2017
Økonomisjef Kjersti Terese Stormo, Bodø	2016/2017
Økonomi- og finansdirektør Bengt Olsen, Bodø	2016/2017
Hovedtillitsvalgt Vivi Ann Pedersen, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018
Autorisert finansiell rådgiver Kjetil Berntsen, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018

Varamedlemmer

Hovedtillitsvalgt May Britt Nilsen, Storslett - ansattevalgt	2017/2018
Forsikringsspesialist Cecilie Bjølgerud Wirkola, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018
Seniorrådgiver Daniel Nyhagen, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018
Finansiell rådgiver Leif Gunnar Kristiansen, Tromsø - ansattevalgt	2017/2018

Eierstyring og selskapsledelse

Corporate governance

Ledelsen og styret vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse, og hvordan de fungerer i konsernet. SpareBank 1 Nord-Norge avlegger en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 30.10.14.

Regnskapsloven § 3-3 b (redegjørelse om foretaksstyring)

Nedenfor redegjøres det for hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd, er dekket i SpareBank 1 Nord-Norge. Inndelingen refererer til nummereringen i paragrafen.

1. En gjengivelse av anbefaling som SpareBank 1 Nord-Norge følger, opplysning om hvor anbefalingen er tilgjengelig og begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalingen.

Strukturen for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Nord-Norge er basert på norsk lov. SpareBank 1 Nord-Norge følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse, utgitt av Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, NUES.

2. Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige.

Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på www.nues.no.

3. En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1.

Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleveres i kapittelet Eierstyring og selskapsledelse i Sparebank 1 Nord-Norge (Corporate Governance).

4. Beskrivelse av hovedelementene i SpareBank 1 Nord-Norges systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

Se punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, for en beskrivelse av internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

5. Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker allmennaksjelovens kapittel 5. SpareBank 1 Nord-Norge følger finansforetaksloven.

Det henvises til punkt 6 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, for en beskrivelse av SpareBank 1 Nord-Norge sin etterlevelse.

6. Sammensetningen av ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid.

Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer. Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 8.

8. Vedtektsbestemmelser som gir styret adgang til å beslutte tilbakekjøp eller utstedelse av egne egenkapitalbevis.

Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 30.10.14 er fulgt opp i SpareBank 1 Nord-Norge.

OVERSIKTSTABELL OVER ANBEFALING OG AVVIK

	Anbefalingen	Avvik
1	Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	Ingen
2	Virksomhet	Ingen
3	Selskapskapital og utbytte	Ingen
4	Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående	Ingen
5	Fri omsettelighet	Ingen
6	Generalforsamling	SpareBank 1 Nord-Norge forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser, med hensyn til sammensetning av organer.
7	Valgkomité	Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant gruppene som er representert i representantskapet. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem hentet utenfor gruppene som er representert i representantskapet.
8	Bedriftsformaling og styre, sammensetning og uavhengighet	Ingen
9	Styrets arbeid	Ingen
10	Risikostyring og intern kontroll	Ingen
11	Godtgjørelse til styret	Ingen
12	Godtgjørelse til ledende ansatte	Ingen
13	Informasjon og kommunikasjon	Ingen
14	Selskapsovertakelser	Lovpålagte eierbegrensninger
15	Revisor	Ingen

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Nord-Norge

Det foreligger ingen vesentlig avvik mellom anbefalingen og hvordan den etterleves i SpareBank 1 Nord-Norge.

Anbefalingen gjelder så langt den passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Eventuelle avvik er redegjort for nedenfor.

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Nord-Norge er de mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter, for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken. Bankens prinsipper for eierstyring og selskapsledelse skal dermed sikre en forsvarlig formuesforvaltning, og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir realisert og nådd.

Banken følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance). www.nues.no.

Ut fra tre hovedpilarer – åpenhet, forutsigbarhet og transparens – har banken definert følgende hovedprinsipper:

- En struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- Systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- En effektiv risikostyring
- Fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon for å underbygge tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen
- Likebehandling av eiere, og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- Overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Bankens regelverk for eierstyring og selskapsledelse ble sist vedtatt av styret 08.02.18. SpareBank 1 Nord-Norges medarbeidere skal kjennetegnes av høy etisk standard. Det innebærer at deres arbeidsadferd skal være tillitvekkende, ærlig og redelig, og i hen-

hold til normer, regler og lover som gjelder i samfunnet. Banken har derfor utarbeidet en egen etikkhåndbok, SNN-koden – Etiske retningslinjer. Den omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter, verdipapirhandel, innsidere-gler og relevante privatøkonomiske forhold. Dette regelverket gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i styrende organer.

Alle ansatte og tillitsvalgte er, i henhold til lov og interne retningslinjer, pålagt taushetsplikt om konsernets eller kunders forhold, som de får kjennskap til i sitt arbeid. Taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også overfor medarbeidere som ikke har tjenstlig behov for de aktuelle opplysningene.

Ingen medarbeidere har lov til aktivt å søke opplysninger om andre medarbeidere, kunder eller utenforstående, via datasystemene eller på en annen måte, når det ikke er tjenstlig nødvendig.

SpareBank 1 Nord-Norge har egen varslingsrutine for medarbeidere som får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende lover og regler, eller vesentlige brudd på interne bestemmelser. Ansatte som varsler om kritikkverdige forhold i samsvar med interne rutiner, skal ikke utsettes for noen belastning som følge av varslingen.

SpareBank 1 Nord-Norge har samfunnsengasjement som en vesentlig del av bankens visjoner og verdier.

Det vises ellers til årsrapportens kapittel om samfunnsansvar.

Avvik fra anbefalingens punkt 1: Ingen

2. Virksomhet

SpareBank 1 Nord-Norge er et selvstendig finanskonsern i SpareBank 1-alliansen.

Bankens vedtektsfestede formål er: «Sparebanken har til formål å utføre tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører i henhold til den enhver tid gjeldende lovgivning som gjelder for sparebanker og de til enhver tid gitte konsesjoner.»

Bankens visjon er: *For Nord-Norge!*

Avvik fra anbefalingens punkt 2: Ingen

3. Selskapskapital og utbytte

Styret vurderer foretakets kapitalsituasjon løpende i lys av mål, strategi og ønsket risikoprofil.

SpareBank 1 Nord-Norge hadde per 31.12.17 en kjernekapitaldekning på 14,90 %. Bankens og konsernets soliditet vurderes som meget god.

Bankens hovedmål, herunder mål for soliditet, kommuniseres på bankens hjemmesider, i periodiske regnskappresentasjoner og bankens årsrapport (se også foregående punkt). Banken gjennomfører også periodiske gjennomganger av bankens risiko, som måles i forhold til risikokapitalen (ICAAP-prosess). Resultatene forelegges bankens styre.

For nærmere informasjon om selskapskapitalen, se kapitlet Risikostyring og internkontroll.

Utbytte

Styret har utformet en utbyttepolitikk som grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes for representantskapet. Utbyttepolitikken gjøres kjent på bankens hjemmesider, i periodiske regnskappresentasjoner og årsrapporten. Det vises til egen omtale av dette i styrets beretning.

Kjøp av egne egenkapitalbevis

For å ha fleksibilitet i forbindelse med salg av egenkapitalbevis til ansatte og tillitsvalgte, har representantskapet tidligere gitt styret fullmakt til å kjøpe tilbake eller utstede egne egenkapitalbevis. For å styrke denne muligheten, ga representantskapet den 28.03.17 styret fullmakt til å kjøpe og etablere pant i egne egenkapitalbevis, innenfor rammene som er angitt i lov og forskrift.

Den samlede beholdningen av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepant i, kan ikke overstige 5 % av bankens eierandelskapital. Det laveste beløpet som kan betales for egenkapitalbevis er 12,50 kroner, og det høyeste er 75 kroner.

Egenkapitalbevis skal kjøpes i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Avhendelse skal skje gjennom samme marked, eventuelt som rettet salg mot ansatte og tillitsvalgte innenfor gjeldende lover og forskrifter. Pantsettelse skjer gjennom avtaler med kunder i forbindelse med kredittgivning og eventuell realisasjon av pantet i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Fullmakten gjelder til 28.05.18.

Underskudd

Eventuelt underskudd dekkes ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningfondet. Underskudd som ikke blir dekt av dette, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet, og dernest ved nedsettelse av den vedtektsfastsatte eierandelskapitalen.

Kapitalforhøyelse

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31.12.17 foreligger det ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i SpareBank 1 Nord-Norge. Det har ikke vært gjennomført noen emisjoner i 2017.

Avvik fra anbefalingens punkt 3: Ingen

4. Likebehandling av eiere og transaksjoner med nærstående

Banken skal, gjennom løpende dialog, sikre eiere og øvrige interessegrupper mulighet til å gi uttrykk for deres holdninger til bankens strategiske og forretningsmessige utvikling. Banken skal ha en profil som sikrer troverdighet og forutsigbarhet i egenkapitalmarkedet.

SpareBank 1 Nord-Norge har én egenkapitalbevisklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid, legges det vekt på at alle egenkapitalbevisiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger, så langt de gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen, skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett, med mindre særlige forhold tilsier at dette fravikes. Fravikelsen vil i så fall bli begrunnet.

SpareBank 1 Nord-Norge har med ujevn mellomrom gjennomført salg av egenkapitalbevis og/eller ansatte-emisjoner med rabatt og bindingstid. Slike transaksjoner er gjennomført for å styrke de ansattes eierskap til egen arbeidsplass, interessen for bankens lønnsomhet og fremtid, samt bankens egenkapitalinstrument.

I 2017 fikk de ansatte kjøpe egenkapitalbevis med 30 % rabatt fra minimum 10 000 kroner til maksimum 100 000 kroner (etter rabatt). Bindingstiden er på 3 år fra kjøp. Det var 288 ansatte som benyttet seg av tilbudet.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 Nord-Norge fastslår at styremedlemmer ikke skal delta i behandling eller avgjørelser av saker med så stor betydning for medlemmet eller nærstående, at medlemmet må anses å ha en personlig økonomisk interesse i saken. Medlemmet plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil.

Styret må, som representant for banken utad, ikke foreta seg noe som kan gi noen en urimelig fordel på bankens bekostning.

Styremedlemmer skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse den enkelte eller nærstående kan ha i avgjørelsen av en sak styret har til behandling. Dette uavhengig av om den kan defineres som en særinteresse som medfører inhabilitet etter foranstående punkt.

Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen av saken, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos medlemmet, og behovet for allmennhetens tillit til styrets vedtak og bankens virksomhet. Styrets vurdering av habilitetsspørsmål skal protokolleres.

Styret skal godkjenne avtaler mellom banken og et styremedlem. Det samme gjelder avtaler mellom banken og tredjeperson, der et styremedlem eller en nærstående måtte ha en særinteresse. Unntak gjelder for avtaler om kreditt innenfor bankens ordinære virksomhet.

Avvik fra anbefalingens punkt 4: Ingen

5. Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige. Det er ikke vedtektsfestet noen form for omsetningsbegrensninger.

Avvik fra anbefalingens punkt 5: Ingen

6. Generalforsamlingen

Generalforsamling (Representantskapet)

Banken er en sparebank, og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskap, jf. finansforetakslovens kapittel 8 om Generalforsamling, styrings- og kontrollorganer. SpareBank 1 Nord-Norge har derfor organene generalforsamling (representantskap), styre, daglig leder (konsernsjef), internrevisjon, revisor, revisjonsutvalg og risikoutvalg. Bankens øverste organ er sammensatt av egenkapitalbeveiere, innskytere, ansatte og representanter fra det offentlige.

Representantskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak.

Representantskapet er bankens øverste ledelsesorgan og har følgende hovedoppgaver:

- Føre tilsyn med styrets forvaltning av selskapet
- Fastsette årsberetning og årsregnskap
- Velge medlemmene til bankens styre, kontrollkomité og valgkomité
- Velge ansvarlig revisor og fastsette revisors honorar
- Fordeling av det beløp som etter Finansforetaksloven § 10-17 kan gis til allmenntilganglige formål
- Opptak av ansvarlig lånekapital

Til møter i representantskapet, skal banken sikre at samtlige medlemmer får skriftlig innkalling og tilgang til alle saksdokumenter, inkludert valgkomiteens innstilling, med minst 21 dagers varsel. Dokumentene skal være tilgjengelige på bankens hjemmesider senest 21 dager før møtet. Representantskapet kan ikke treffe beslutninger i andre saker enn de som er angitt i innkallingen.

Representantskapet har 40 medlemmer og 20 varamedlemmer med følgende representasjon:

- Egenkapitalbeveiere: 16 medlemmer med 6 varamedlemmer
- Troms, Finnmark og Nordland – velges av fylkesting: 4 medlemmer med 4 varamedlemmer
- Innskytere: 10 medlemmer med 5 varamedlemmer
- Ansatte: 10 medlemmer med 5 varamedlemmer

Representantskapet har normalt 1-2 møter per år.

Det er varamedlemmer til representantskapet. Egenkapitalbeveiere kan dermed ikke møte med fullmektig.

Avvik fra anbefalingens pkt. 6: SpareBank 1 Nord-Norge forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser, med hensyn til sammensetning av organer. Avvikene vurderes ikke å innebære noen reell forskjell fra anbefalingen.

7. Valgkomité

Valgkomité for representantskapet

Valgkomiteen består av 5 medlemmer og 5 varamedlemmer, og skal ha representanter fra alle fire grupper som er representert i representantskapet. Valgkomiteen skal forberede valg av

- medlemmer i representantskapet, styret og valgkomité, eksklusive de ansattes representanter

Retningslinjer for den ovennevnte valgkomiteen fastsettes av bankens representantskap.

Valgstyre for ansattes valg

I henhold til finansforetaksloven skal valget tilrettelegges av et valgstyre med representanter oppnevnt av styret. Valgstyret skal bestå av minst 3 medlemmer, hvor både de ansatte og ledelsen skal være representert.

Avvik fra anbefalingens punkt 7:

Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant gruppene som er representert i representantskapet. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem hentet utenfor representantskapet.

8. Bedriftsforsamling og styret, sammensetning og uavhengighet

Det vises til punkt 6 for informasjon om generalforsamling/representantskapet.

Styret bestod i 2017 av 9 fast møtende medlemmer, hvor 7 var valgt av representantskapet og 2 av de ansatte. 4 av styrets 9 medlemmer er kvinner, hvorav 3 er valgt av representantskapet og 1 av de ansatte. 9 medlemmer velges for 2 år av gangen.

Konsernsjefen er ikke medlem av styret. Ingen av styremedlemmene valgt av representantskapet har noen ansettelses- eller oppdragstakerforhold til konsernet, utover sine verv som tillitsvalgte. Styremedlemmenes uavhengighet er vurdert av valgkomiteen og vurdert som uavhengige, med unntak av de ansattevalgte styremedlemmene. Leder og nestleder velges av representantskapet ved særskilte valg, og for 2 år av gangen.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet og mangfold, og i henhold til bankens vedtekter. Valgkomiteen har laget en kravspesifikasjon som utgangspunkt for styrets sammensetning.

Styret har minimum 12 møter i året, og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten. Deres beholdning av egenkapitalbevis i SpareBank 1 Nord-Norge fremkommer i noter til regnskapet, under presentasjonen av styret i årsrapporten og på bankens nettside. Det enkelte styremedlems bakgrunn er også beskrevet i årsrapporten og på bankens hjemmeside, www.snn.no.

Avvik fra anbefalingens punkt 8: Ingen

9. Styrets arbeid

Styrets funksjon

Styret leder bankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og nærmere forskrifter gitt av representantskapet. Styret er ansvarlig for at midlene banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret har også plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret har i tillegg følgende hovedoppgaver:

- Ansette konsernsjef
- Fastsette instruks for den daglige ledelse av banken
- Fastsette bankens strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål
- Ansette og avskjedige leder for internrevisjonen

Styret har normalt 12 møter i året.

Habilitet / inhabilitet

Styrets medlemmer er definert som primærinsidere, og må forholde seg til bankens reglement for erverv av egenkapitalbevis i banken og banker i SpareBank 1-alliansen. Det samme gjelder for aksjekjøp i selskap med kundeforhold til banken.

Ved behandling av engasjement som et styremedlem har verv eller interesse i, skal den enkelte erklære seg inhabil og forlate møtet. Styremedlemmer og ledende ansatte skal også melde fra til styret, hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av banken.

Evaluering av styret

Styret foretar årlig en egenevaluering av sitt virke med henblikk på kompetanse, arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver.

Godtgjørelsesutvalg

Medlemmer:

- Styrets leder og 3 styremedlemmer, hvorav en representant for de ansatte
- Compliance og selskapsledelse har sekretærfunksjonen

Godtgjørelsesutvalget er felles for de som omfattes av finansforetaksforskriften.

Mandat:

- Forbereder og fremlegger saker for styret om godtgjørelsesordningen, herunder blant annet:
 - a. Godtgjørelsespolitikken
 - b. Rapport om praktisering av godtgjørelsesordninger
 - c. Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte som fremlegges for representantskapet
 - d. Fastsetter rammeverk for variabel godtgjørelse
 - e. Godtgjørelsesutvalget behandler og gir sin innstilling til variabel godtgjørelse for ledende ansatte som omfattes av finansforetaksforskriften
 - f. Kontrollfunksjon
 - g. Godtgjørelse konsernsjef

Styret har fastsatt godtgjørelsesutvalget mandat. Utvalget møter når det selv finner det nødvendig, men minst 1 gang i året.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalgets oppgaver etter finansforetakslovens § 8-18 er å

- a. forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen
- b. overvåke systemene for intern kontroll og risikostyring samt bankens internrevisjon, om slik funksjon er etablert
- c. avgi uttalelse om valg av revisor
- d. ha løpende kontakt med bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet
- e. vurdere og overvåke revisors uavhengighet, jf. revisorloven kapittel 4, herunder særlig i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor eller revisjonsselskapet utgjør en trussel mot uavhengigheten

Finansforetakslovens § 8-19 b anses ivare tatt gjennom risikoutvalgets mandat, og revisjonsutvalget mottar risikoutvalgets gjennomgang til orientering.

Utvalget har blant annet følgende oppgaver:

- Vurdere og innstille for styret på valg av ekstern revisor, og innstille overfor styret på godkjenning av ekstern revisors godtgjørelse.
- Følge opp og overvåke revisors eller revisjonsfirmaets uavhengighet, med spesielt fokus på leveranse av tilleggstjenester, se til at ekstern revisjon opptre uavhengig og diskutere omfang og plan for revisjonsarbeidet med revisor.
- Føre tilsyn med regnskapsavleggelsesprosessen.
- Etterse den lovpliktige revisjonen av årsregnskapet og det konsoliderte regnskapet. Herunder gjennomgå og vurdere konsernets kvartalsvise og årlige regnskapsrapporteringer med spesielt fokus på
 - endringer i regnskapsprinsipper og regnskapspraksis
 - vesentlige skjønnsmessige verdifastsettelser og estimater
 - betydelige justeringer som følge av krav og anbefalinger fra revisor
 - etterlevelse av lov, forskrifter og regnskapsstandarder
- Gjennomgå og diskutere punkter hvor revisor er uenig med administrasjonen, og/eller punkter hvor det er påpekt stor usikkerhet fra revisor, og/eller andre forhold som revisor ønsker å diskutere.
- Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller revisjonsutvalget selv, eller som ønskes tatt opp av revisor.

Revisjonsutvalget skal bestå av 3 medlemmer fra styret. De skal være uavhengige etter definisjonen i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance).

Revisjonsutvalget møter så ofte det selv finner det nødvendig, men minst 4 ganger i året. Det utarbeides årlig en møte- og arbeidsplan for utvalget, som skal godkjennes av styret.

Risikoutvalg

Utvalget har følgende oppgaver:

- Sikre at banken har gode systemer for intern kontroll og risikostyring, og at compliancefunksjon og intern revisjon fungerer tilfredsstillende.
- Sikre at risikostyringen er i tråd med beste praksis og styrets ambisjonsnivå.
- Innstille overfor styret på konsernets overordnede risikostrategi, herunder å vurdere konsernets risikoevne og -vilje, og gi styret råd om etablering av rammer for fremtidig risikoeksponering, herunder å sikre en tilfredsstillende risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP).
- Overvåke at konsernets kapitaldekning er tilfredsstillende, og tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt konsernstrategi.
- Oppfølging av konsernets fundingsstrategi, herunder overvåking og kontroll av de faktorer som direkte og/eller indirekte påvirker bankens likviditets- og refinansieringsrisiko.
- Sikre at IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen, og at det beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte.
- Overvåke i hvilken grad institusjonens prising av produkter ut mot kundene reflekterer den risikoen som institusjonen bærer, og i motsatt fall gi anvisninger på forbedringer.
- Vurdere hvorvidt de insentiver som følger av bankens belønningsordninger i tilstrekkelig grad tar hensyn til risiko, kapital, likviditet og inntjening.
- Sikre at konsernet har tilfredsstillende beredskapsplaner.
- Vurdere og innstille overfor styret på valg av intern revisor. Vurdere intern revisors årsplan og godtgjørelse, og innstille overfor styret som skal godkjenne disse.
- Sikre at konsernet har gode systemer og prosesser for intern kontroll og compliance (etterlevelse), og at disse fungerer effektivt.
- Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller risikoutvalget selv, eller som ønskes tatt opp av intern revisor.
- Holde seg oppdatert og gi råd til styret i forhold til gjeldende og fremtidige endringer av lover og forskrifter.

Risikoutvalget skal bestå av 3 medlemmer fra styret. De skal være uavhengige etter definisjonen i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance).

Risikoutvalget møter så ofte det selv finner det nødvendig, men minst 4 ganger årlig. Det utarbeides årlig en møte- og arbeidsplan som skal godkjennes av styret.

Rapportering

Styret mottar periodisk rapportering av

- resultatutvikling
- markedsutvikling
- ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling
- utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for banken

Foruten ovennevnte, presenteres bankens målekort som inneholder finansielle, organisatoriske, markedsmessige og kvalitetsmessige mål, periodisk.

Sentrale forretnings- og fagområder behandles minimum årlig, med evaluering og fastsetting av rammer og retningslinjer.

Intern revisjon

Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Ernst & Young står for leveransen av internrevisjonstjenester for konsernet. Tjenestene omfatter morbanken, datterselskap underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll og øvrige datterselskap. Internrevisjonens hovedoppgave er å bekrefte at den etablerte internkontrollen fungerer som forutsatt, og påse at etablerte risikostyringstiltak er tilstrekkelige i forhold til bankens risikoprofil.

Internrevisjonen rapporterer kvartalsvis til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Revisjonens rapporter og deres anbefalinger til forbedringer i bankens risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått og implementert.

Det utarbeides en revisjonsplan som diskuteres med konsernledelsen, behandles i risikoutvalget og godkjennes av styret. Revi-

sjonens risikovurderinger ligger til grunn for hvilke områder som skal gjennomgås.

Det utarbeides særskilte revisjonsrapporter, med resultater og forslag til forbedringstiltak, som presenteres for ansvarlig leder og konsernets ledelse. Et sammendrag av rapportene sendes kvartalsvis til risikoutvalget og styret.

Eventuelle konsulentoppdrag utføres innenfor de standarder og anbefalinger som gjelder for internrevisorer (IIA/NIRF).

Funksjon for risikostyring

Funksjonen er uavhengig av kundeenhetene, og avdelingen har overordnet ansvar for helhetlig risikostyring, intern kontroll og etterlevelse av regler og bestemmelser, herunder ansvar for konsernets risikomodeller og videreutvikling av effektive risikostyrings-systemer.

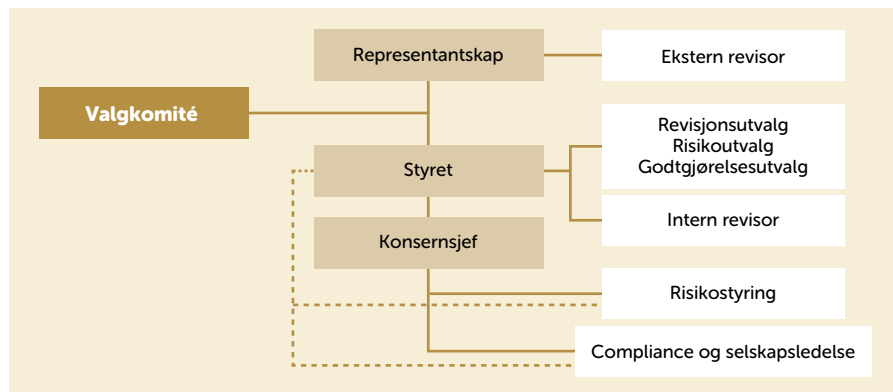
Avvik fra anbefalingens punkt 9: Ingen

10. Risikostyring og internkontroll

Bankens styringsstruktur bygger på bankens visjon, etablerte mål, strategier og verdigrunnlag. Den skal sikre målrettet og uavhengig styring og kontroll som omfatter alle prosesser og kontrolltiltak iverksatt av bankens ledelse for å sikre effektiv forretningsdrift og gjennomføring av bankens strategier.

Det er etablert flere uavhengige kontrollorganer som skal sikre at eiere og andre interessentgrupper mottar korrekt informasjon om forretningsmessige og økonomiske forhold. Kontrollorganene har ulike oppgaver og formål, der deres roller og ansvar på øverste nivå er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

Effektiv målstyring er en forutsetning for å kunne utføre en løpende måling av bankens strategiske måloppnåelse. Banken benytter målekort, rullerende prognoser og regnskapet som styringsverktøy. Ansvarliggjøring sikres med tydelig kommunikasjon av forretningsplaner og fastsatte mål til de ansatte. Dette blir operasjonalisert gjennom klart de-

finerte roller, ansvar og forventninger, og ledere som holdes ansvarlige for måloppnåelsen innenfor de enkelte ansvarsområdene.

Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egen risikostategi, som gjennomgås årlig av styret. Konsernets øverste styringsdokumenter er forretningsstrategien og risikostategien. Alle øvrige strategidokumenter – og policyer – er avledet av disse. Policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Risikostyringen er en integrert del av ledelsens beslutningsprosesser, og et sentralt element for organisering, rutiner og systemer.

Styret følger opp vedtatte rammeverk, prinsipper, kvalitets- og risikomål gjennom

- kvartalsvis rapport fra konsernsjef og avdeling for risikostyring
- halvårsrapport/årsrapport fra intern revisor

Bankens internkontroll og risikostyringssystemer omfatter også bankens verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsengasjement.

Det avkreves årlig en bekreftelse fra alle ledere på at rammeverk, retningslinjer og rutiner følges, og at systemer benyttes aktivt i oppfølging av egen resultatenheter.

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge har hovedansvaret for å overvåke og sette grenser for konsernets risikoeksponering. SpareBank 1 Nord-Norges risikoer måles og rapporteres

i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt.

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være moderat og innenfor rammene som konsernets ansvarlige kapital og øvrige avsetninger setter. Gjennom god risikostyring, skal konsernet fremstå med en inntjenings- og resultatutvikling som er stabil og forutsigbar.

I den løpende risikostyringsprosessen i banken, gjennomføres analyser, styring og oppfølging av vesentlige risikoer. Dette for å sikre at banken drives i tråd med godkjent risikoprofil og vedtatte strategier. Minst én gang i året går styret og ledelsen gjennom bankens risikoprofil, ut fra strategiske, driftsmessige og transaksjonsmessige forhold. Utviklingen i risikobildet rapporteres periodisk til konsernsjef og styret.

Styret mottar årlig en uavhengig rapport fra intern revisor og ansvarlig revisor, med en vurdering av konsernets risiko og om internkontrollen fungerer hensiktsmessig og er betryggende.

Internkontroll finansiell rapportering

Konsernet overholder gjeldende myndighetspålagte krav, og bidrar til å sikre relevant, pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til bankens egenkapitalbeveiere og verdipapirmarkedet forøvrig. Dette gjelder også konsernets kontakt med investorer utenom representantskapet. Enheten økonomi og finans ledes av konserndirektør Rolf-Eigil Bygdnes (CFO), og er organisert uavhengig av forretningsområdene. Økonomi og finans

ivaretar den finansielle rapporteringen, både på morbank- og konsernnivå. Avdelingen fastsetter retningslinjer for månedlig, kvartalsvis og årlig rapportering fra alle forretningsområdene og de fleste datterselskaper, på bakgrunn av interne og eksterne krav. CFO vurderer løpende forretningsområdenes finansielle resultater og måloppnåelse, og påser at alle enhetene presterer i tråd med konsernets overordnede økonomiske målsettinger. CFO rapporterer direkte til konsernsjef.

Konsernets økonomiavdeling utarbeider finansiell rapportering for SpareBank 1 Nord-Norge konsernet. Avdelingen påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder, konsernets regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer.

Økonomiavdelingen har etablert prosesser som sørger for at regnskapsrapporteringen kvalitetssikres og at eventuelle feil og mangler følges opp og rettes løpende. Det er etablert kontrolltiltak for all finansiell rapportering. Dette for å sikre korrekt, gyldig og fullstendig rapportering. Tiltakene omfatter rimelighets- og sannsynlighetskontroller på hvert enkelt sted innenfor forretningsområdene og på et mer aggregert nivå. I tillegg utføres det detaljerte avstemmingskontroller daglig og månedlig. Konsernet har etablert gode målesystemer for alle forretningsområdene i konsernet, hvor de mest sentrale måltallene for hvert område følges opp. Hvert forretningsområde har ansvar for slik månedlig finansiell rapportering og oppfølging, og samarbeider tett med økonomiavdelingen om utvikling og forbedring av målesystemene. Etablerte kontrollaktiviteter evalueres jevnlig på design og effektivitet.

Ekstern revisor foretar årlig full revisjon av konsernets årsregnskap.

Etikk og varsling

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer for konsernet og dets ansatte. Verdigrunnlaget og de etiske verdier er godt kommunisert og kjent i hele organisasjonen. Det er etablert klare retningslinjer for intern kommunikasjon dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller in-

terne bestemmelser, eller andre forhold som kan skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon.

Mer informasjon om risikostyring og internkontroll finnes i styrets beretning og eget kapittel om Risikostyring og internkontroll.

Avvik fra anbefalingens punkt 10: Ingen

11. Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer mottar en fast årlig godtgjørelse. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig, og det er ikke utstedt opsjoner til styrets medlemmer.

Styret har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i henhold til loven. Disse forelegges bankens representantskap. Godtgjørelsesutvalget avgir årlig innstilling om konsernsjefens fastlønn og eventuell bonus til styret.

Avvik fra anbefalingens punkt 11: Ingen

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Konsernet har etablert en godtgjørelsespolitikk som samsvarer med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Den skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift.

Konsernets godtgjørelsespolitikk har særskilte regler for ledende ansatte, andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikokonstruksjon. Det samme er tilfellet for ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver.

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som et forberedende organ i saker som gjelder vurdering og fastsettelse av kompensasjon til konsernsjefen. Videre skal utvalget innstille overfor styret på retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte (konsernledelsen). Det er styret som fastsetter godt-

gjørelsesutvalgets mandat. Retningslinjene fremlegges for representantskapet. Styrets erklæring om lederlønn er et eget saksdokument til representantskapet. I notene til årsregnskapet fremkommer godtgjørelsen til konsernsjefen og ledende ansatte.

Se også omtale av styrets godtgjørelsesutvalg under punkt 9.

Når det gjelder opsjoner til ledende ansatte vises det til ordningen med rabatterte egenkapitalbevis omtalt under punkt 4.

Avvik fra anbefalingens punkt 12: Ingen

13. Informasjon og kommunikasjon

Fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon underbygger tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen, og sørger for at bankens interessentgrupper har mulighet til løpende å vurdere og forholde seg til banken. Bankens informasjonspolitikk legger derfor vekt på en aktiv dialog med bankens ulike interessegrupper, der åpenhet, forutsigbarhet og innsyn settes i fokus.

Banken legger videre vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit i investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, hjemmesiden og børs- og presse-meldinger. Det avholdes også regelmessige presentasjoner for internasjonale samarbeidspartnere, långivere, investorer og andre interessegrupper.

Den åpne informasjonspraksisen følger de til enhver tid gjeldende taushetspliktsregler.

SpareBank 1 Nord-Norges finanskalender offentliggjøres på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingens punkt 13: Ingen

14. Selskapsøvertakelse

Den som vil gjennomføre erverv som vil medføre at vedkommende blir eier av en kvalifisert eierandel i en sparebank, må på forhånd sende melding om dette til Finanstilsynet, jf. Finansforetaksloven § 6-1. Det samme gjelder erverv som vil medføre at en kvalifisert eierandel økes slik at den vil utgjøre eller overstige henholdsvis 20, 30 eller 50 % av kapitalen eller stemmene i finansforetaket, eller slik at eierandelen gir bestemmende innflytelse som nevnt i allmennaksjeloven § 1-3, i finansforetaket.

Oversikt over de 20 største egenkapitalbevis-eierne i SpareBank 1 Nord-Norge finnes i noter til regnskapet og på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingens punkt 14: Lovpålagt eierbegrensninger

15. Revisor

Ekstern revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter innstilling fra revisjonsutvalget. Banken har samme revisor i morselskapet og alle datterselskapene.

Ekstern revisor legger frem en årlig plan for revisjonsutvalget, med hovedtrekkene for gjennomføringen av revisjonsarbeidet.

Revisor deltar i styremøter som behandler årsregnskapet og i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet. I tillegg gjennomgås konsernets internkontroll, herunder identifisering av svakheter og forslag til forbedringer. Styret avholder minst ett årlig møte med revisor uten at konsernsjefen eller andre fra den daglige ledelsen er til stede.

Ekstern revisor avgir beretning til representantskapet og kontrollkomiteen om disse forholdene.

Det er fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Avvik fra anbefalingens punkt 15: Ingen

Risikostyring og internkontroll

Risikostrategien er retningsgivende for arbeidet med risiko i Sparebank 1 Nord-Norge. Den beskriver ambisjoner og holdninger som skal ligge til grunn for arbeidet med risiko i banken.

Risikostrategien skal gi en helhetlig og balansert oversikt over virksomhetens risikoer. Den skal fastsette konsernets risikoprofil, basert på risikoevne og risikovilje, og skal bygge opp under konsernets strategiske hovedmål. I tillegg skal den gi føringer for strategiske valg innenfor de ulike risikotypene konsernet er eksponert for.

Sentrale begreper som definerer konsernets risikostrategi:

- **Risikoevne:** Risikoeksponeringen som konsernet kan stå imot før det havner i en mulig gjenopprettings (recovery)-situasjon og må iverksette vesentlige korrigerende og/eller begrensende tiltak, og/eller gjennomføre en nødvendig endring av forretningsmodell.
- **Risikovilje:** Maksimal ønsket risikoeksponering ut fra et inntjenings- og tapsperspektiv. Risikoviljen er lavere enn risikoevnen.
- **Risikoprofil:** Defineres gjennom å beregne konsernets risikoevne og fastsette risikovilje på vesentlige risikoområder.

Risikoprofilen skal reflekteres i øvrige deler av rammeverket, herunder delstrategier, policyer, rutiner og retningslinjer med mer på ulike risikoområder.

Risikostyring og internkontroll er nøkkelområder innenfor finansiell virksomhet. Styling og forvaltning av risiko er et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen i SpareBank 1 Nord-Norge.

SpareBank 1 Nord-Norge skal ha høy kvalitet i all ekstern og intern rapportering. For å være en attraktiv samarbeidspartner og et naturlig førstevalg for kundene, er konsernet avhengig av godt omdømme og tillit hos kunder, eiere, myndigheter og andre forretningsforbindelser. For å oppnå dette, må konsernet ha en tydelig og effektiv struktur for ansvarsfordeling og styring.

SpareBank 1 Nord-Norge skal til enhver tid drive virksomheten i samsvar med relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer, herunder konsernets verdigrunnlag og etikkregler nedfelt i SNN-koden.

Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge har som hovedmål å optimalisere forholdet mellom risiko og lønnsomhet i et langsiktig perspektiv. Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske ambisjon, utvikling og måloppnåelse. Dette skal oppnås gjennom:

- Et veldefinert rammeverk for risikostyring, kapitalstyring, internkontroll og compliance.
- En sunn kultur som kjennetegnes av høy bevissthet om konsernets etablerte risikovilje, risikodrivere og risikohåndtering i organisasjonen.

Konsernet skal ha en moderat risikoprofil og en målsetting om minimum å opprettholde nåværende internasjonale rating. Dette skal sikre en langsiktig og god tilgang på innlån fra kapitalmarkedene.

Organisering, gjennomføring og oppfølging

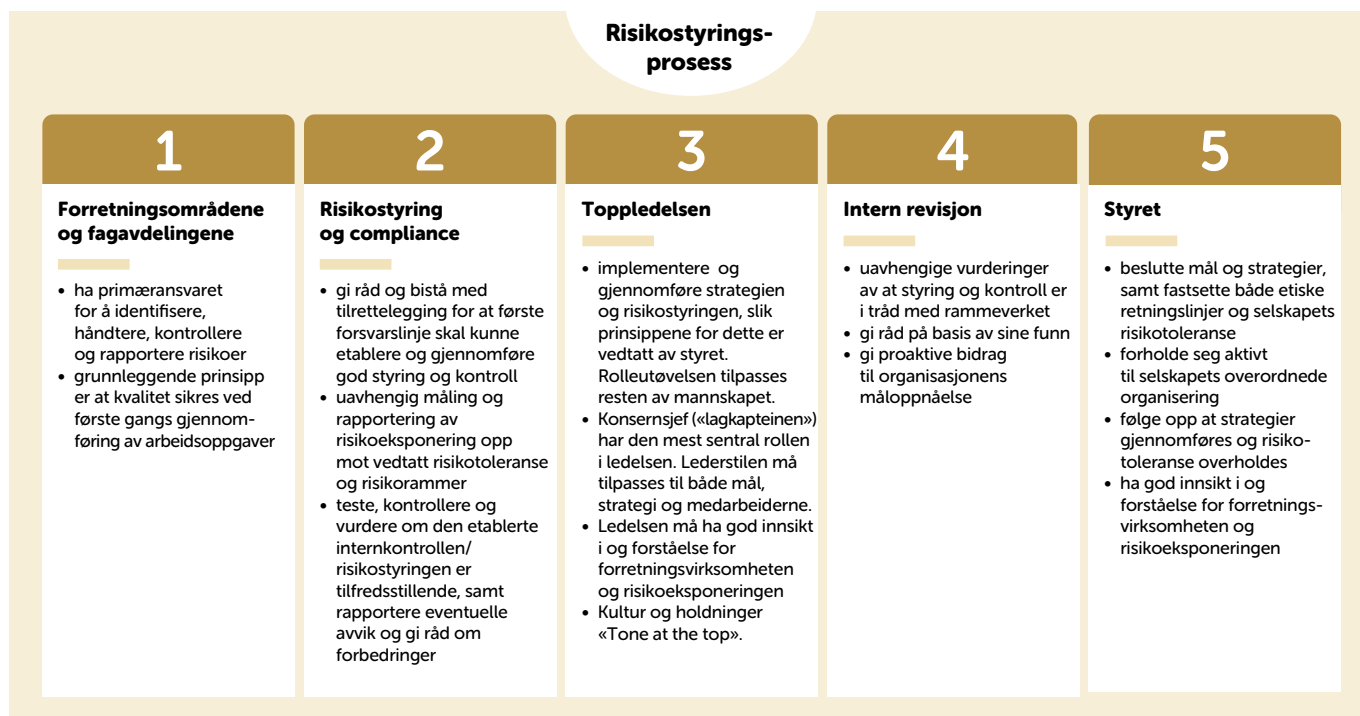
Konsernets kontroll- og styringsmodell tar sikte på uavhengighet i risikorapporteringen, hvor ansvar og roller i den daglige risikostyringen er vektlagt spesielt.

SpareBank 1 Nord-Norge har i flere år, både i egen regi og gjennom samarbeid i SpareBank 1-alliansen, lagt ned store ressurser i å utvikle effektive prosesser for å identifisere, måle og styre risiko.

Alle ledere i konsernet er ansvarlige for til enhver tid å ha full innsikt i risikobildet innenfor sitt eget forretnings- og/eller fagområde. For å tilfredsstille konsernets overordnede mål, har konsernet valgt å dele risikostyringsprosessen i fem deler.

Et viktig fundament for effektiv risikostyring er en sterk risikokultur, med høy bevissthet om risiko og risikostyring i hele konsernet. Dette krever at alle medarbeidere har en god forståelse for sin egen rolle og sine handlinger, og risikoer som er forbundet med dette.

Ansvar for løpende risikostyring er delt mellom styret, styrene i datterselskapene, konsernledelsen, fagansvarlige og linjeledelsen. Risikostyring og kontroll er en del av SpareBank 1 Nord-Norges virksomhetsstyring, som er beskrevet i kapittelet Eierstyring og selskapsledelse. Det er lagt vekt på ansvar gjennom personlige fullmakter, samt uavhengighet mellom forretningsområdene og avdelingene og personene som overvåker disse.

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge har ansvaret for å godkjenne en forsvarlig risikoprofil, avkastningsmål, overordnede rammeverk for risiko- og kapitalstyring, inkludert IRB-systemet, og risikomodeller generelt. Styret er videre ansvarlig for å godkjenne risikorammer og fullmakter samt ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) med tilhørende vurdering av forsvarlig soliditet og likviditet sett i forhold til konsernets risikoprofil og regulatoriske krav.

Styret skal forsikre seg om at rammeverket er tilstrekkelig kommunisert og implementert i hele konsernet. Styret skal videre forsikre seg om at rammeverket følges opp med tilstrekkelig autoritet og ressurser.

Styrets oppgaver er nedfelt i en egen årsplan som revideres årlig. Denne skal sikre at styret har tilstrekkelig tid og fokus på tillagte, sentrale oppgaver.

Konsernsjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Dette betyr at konsernsjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Konsernsjef er også ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av forretnings- og støtteområdene og ansatte har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvarsområder. Lederne skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller konsernsjef.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Konserndirektør for risikostyring har også mulighet å rapportere direkte til styret hvis ekstraordinære situasjoner skulle kreve dette. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risiko- og kapitalstyring, inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen har også ansvaret for oppfølging og rapportering av risikoeksponering og rammeutnyttelser.

Compliance (etterlevelse) er en funksjon som identifiserer, vurderer, overvåker og rapporterer konsernets compliance-risiko. En egen, uavhengig og dedikert enhet for området er etablert i 2017 og er fortsatt under oppbygging. Enheten har ansvar for rapportering av compliance-risiko og eventuelle brudd på regelverk som konsernet er underlagt.

Kredittavdelingen er konsernets sentrale avdeling innenfor kredittområdet, med ansvar for utarbeidelse og vedlikehold av mål, strategier, retningslinjer og rutiner, operativ styring og oppfølging av konsernets kredittvirksomhet og kreditttrisikohåndtering. Avdelingen har en frittstående rolle i forhold til forretningsområdene og lokalbankene.

Internrevisjonen overvåker at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger om forbedringer skal følges opp av organisasjonen. Konsernets internrevisjon håndteres av EY.

Kredittutvalgene har ansvaret for å avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. I innstillingen gjør kredittutvalgene en vurdering av låne- og kredittsøknader i henhold til gjeldende kredittpolicy, bevilningsreglement og kredittbehandlingsrutiner. Kredittutvalgene legger spesiell vekt på å avdekke risiko i tilknytning til den enkelte søknad, og foretar en egen selvstendig vurdering av kredittrisiko.

Styringsforum for risiko- og kapitalstyring (tidligere komité for balansestyring) ivaretar overordnet oppfølging av konsernets risikoprofil, funding, likviditet, soliditet og at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter. Komiteen behandler også utkast til risikostراتيجier, kapitalallokering (kapitalplan), valideringsrapporter og anbefaler nye risikomodeller. Styringsforum for risiko- og kapitalstyring er bredt sammensatt med ledende ansatte fra forretningsenhetene og enhetene som har ansvar for risiko- og kapitalstyring.

Internkontroll og lederbekreftelse

Konsernets internkontroll baserer seg på COSO-rammeverket (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions).

COSO er et rammeverk med fem nivå:

1. **Kontrollmiljø**
2. **Risikovurdering:** Vurdering av interne og eksterne forhold som påvirker mål-oppnåelsen
3. **Kontrollaktiviteter:** Retningslinjer og prosedyrer som skal sikre at risikoer reduseres og håndteres på en effektiv måte
4. **Informasjon og kommunikasjon:** Prosesser som sikrer at relevant informasjon identifiseres og kommuniseres i tide
5. **Overvåking:** Prosesser for å sikre at internkontrollen er hensiktsmessig definert og gjennomført, og at den er effektiv og tilpasningsdyktig

De fem nivåene skal bidra til at konsernet når sine strategiske mål gjennom god risiko- og virksomhetsstyring. COSO-rammeverket er etablert i tråd med konsernets øvrige prinsipper for risiko- og kapitalstyring, hvor kontinuerlig forbedring, effektivitet i driften, pålitelig finansiell rapportering og etterlevelse av lover og regler er viktige aspekter.

Direktører, banksjefer, fagsjefer og avdelingsledere skal rapportere oppover i organisasjonen, hvordan risikostyringen innenfor deres ansvarsområder er gjennomført sett opp mot godkjent rammeverk og risikokseponering. Dette skal gi konsernsjefen og styret et grunnlag for å kontrollere at risikostyringen er forsvarlig ivarettatt.

Lederbekreftelse (internkontrollrapportering) gjennomføres én gang i året. Dette arbeidet koordineres av avdeling for risikostyring.

Hensikten med den årlige lederbekreftelsen er først og fremst

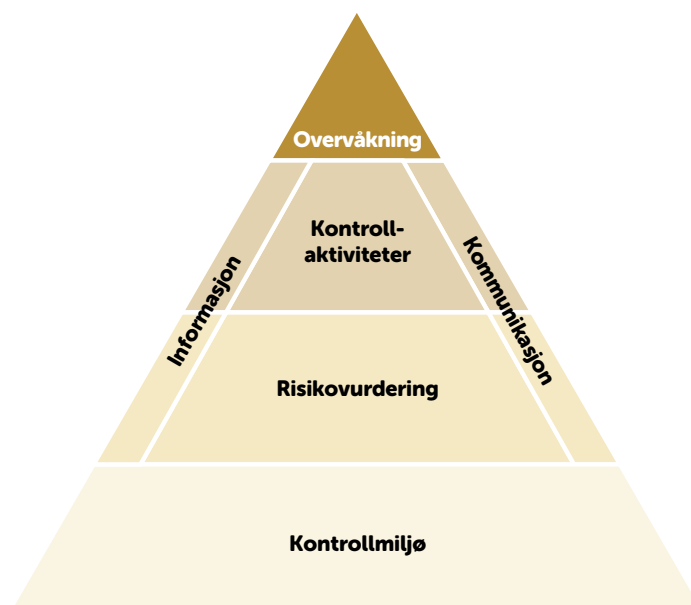
- å kartlegge konsernets styrker og svakheter innen internkontroll og risikostyring, slik at nødvendige forbedringstiltak kan iverksettes
- å legge grunnlaget for et aktivt engasjement og forståelse rundt internkontroll og risikostyring blant ledere på alle nivå i konsernet

Rapporteringen skal brukes aktivt i en lederutviklingsprosess som skaper økt forståelse for viktigheten av god risikostyring og kvalitet.

For IT-området (informasjonsteknologi) brukes COBIT-rammeverket (Control Objectives for Information and Related Technology) som grunnlag for intern kontroll og risikostyring. COBIT er et rammeverk som skal sikre helhetlig styring og kontroll innenfor tre sentrale områder:

- Interne og regulatoriske krav og kontroller
- Tekniske problemstillinger og utfordringer
- IT-risiko

Forretningsmål og strategiske mål kobles til IT-mål innenfor disse områdene. God styring sikres gjennom løpende beregninger og oppfølging av mål og prestasjoner, og gjennom ansvarliggjøring av prosesseiere innenfor forretningsområder og IT-området. Rammeverket forener anerkjente IT-standarder og beste praksis med øvrige overordnede og strategiske mål.

Eierforhold

Bankens eierkapital – eiersammensetning

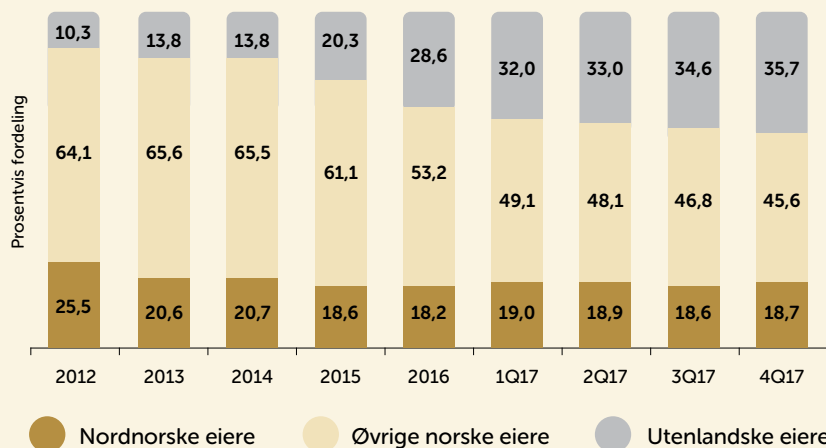
SpareBank 1 Nord-Norge har to eiergrupper, eiere av børsnoterte egenkapitalbevis og den samfunnsseide kapitalen. Per 01.01.17 eide bankens egenkapitalbevisiere 46,36 % (eierandelsbrøken) av bankens egenkapital gjennom eierandelskapitalen, mens 53,64 % var samfunnsseid. SpareBank 1 Nord-Norges eierandelskapital utgjør 1 807 mill kroner fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis, hvert pålydende kroner 18 kroner. Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs. Antall eiere var 7 939 per 31.12.17, mot 7 465 per 31.12.16.

Antall nordnorske eiere gikk fra 2 440 ved utgangen av 2016 til 2 570 ved siste årsskifte. Disse utgjorde da 18,7 % (18,2 %) av den totale eierandelskapitalen. Banken har fortsatt et ønske om å øke antallet og andelen nordnorske egenkapitalbevisiere, og har over flere år også stimulert til ansattes eierskap i banken. Dette er gjort gjennom salg av egenkapitalbevis med rabatt og rettede emisjoner mot ansatte. For 2018 er det iverksatt et spareprogram hvor alle ansatte kan spare inntil 2 000 kroner per måned i form av kjøp av egenkapitalbevis. Dersom sparingen fullføres vil den ansatte etter 2 år i tillegg motta 1 kostnadsfritt egenkapitalbevis for hvert 2. kjøpte bevis.

Andelen egenkapitalbevis tilhørende utenlandske eiere har økt de siste årene, til 35,7 % per 31.12.17.

I note 23 finnes en oversikt over egenkapitalbevis eid av bankens ledere og tillitsvalgte. Tabellen til høyre viser en oversikt over de 20 største egenkapitalbevisiere og endring i antall bevis siste år.

Prosentvis geografisk eierskap- EK-bevisiere

Eier	Antall egenkapitalbevis	Andel av total eierandelskapital	Endring i antall 2017
Pareto Aksje Norge	3 069 150	3,06 %	-379 549
MP Pensjon PK	2 697 811	2,69 %	-22 692
The Northern Trust Comp, London BR non-treaty account	2 655 981	2,65 %	-495 689
State Street Bank and Trust Comp A/C Client Omnibus	2 592 616	2,58 %	1 234 236
FLPS - Princ All Sec Stock Sub	2 389 900	2,38 %	-104 100
Morgan Stanley and Co Intl PLC BNY Mellon SA/NV	2 074 940	2,07 %	632 450
Geveran Trading CO LTD	1 793 280	1,79 %	1 793 280
Verdipapirfondet DNB Norge (IV) v/DNB Asset Management	1 772 126	1,77 %	-422 231
Meteva AS	1 614 670	1,61 %	0
Skandinaviska Enskilda Banken AB SEB AB	1 518 259	1,51 %	1 071 697
Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge	1 411 606	1,41 %	0
Forsvarets personellservice	1 391 630	1,39 %	-170 000
Pope Asset Management, LLC BNY Mellon SA/NV	1 373 754	1,37 %	-71 747
VPF Eika Egenkapitalbevis C/O Eika Kapitalforvaltning AS	1 241 971	1,24 %	1 241 971
Pareto AS	970 659	0,97 %	0
State Street Bank and Trust Comp A/C	946 988	0,94 %	130 477
Landkreditt	850 000	0,85 %	300 000
State Street Bank and Trust Comp A/C	790 379	0,79 %	177 932
State Street Bank and Trust Comp S/A	777 631	0,77 %	234 791
JP Morgan Securities PLC BNY Mellon SA/NV	774 000	0,77 %	724 000
SUM 20 største eiere	32 707 351	32,58 %	5 874 826

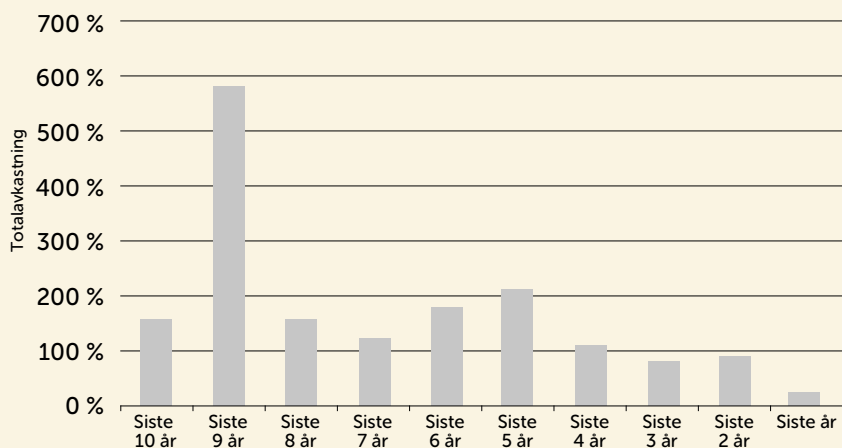
Banken ønsker med sin eier- og utbyttepolitikk å bidra til at egenkapitalbevisene fremstår som et attraktivt og likvid finansielt instrument. Det er et mål å forvalte konsernets ressurser slik at det oppnås en langsiktig god og konkurransedyktig avkastning på bankens egenkapital, sett opp mot sammenlignbare plasseringer og bankens risikoprofil. For bankens egenkapitalbevisiere, vil avkastningen fremkomme i form av kontantutbytte og kursendring.

Det er en målsetting for banken å legge til rette for fortsatt å være en sparebank med et betydelig innslag av et samfunnsmessig eierskap. Det er videre en målsetting å likebehandle de to eiergrupperingene, i tråd med intensjonene i gjeldende lovgivning. Det medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av eiergrupperingene.

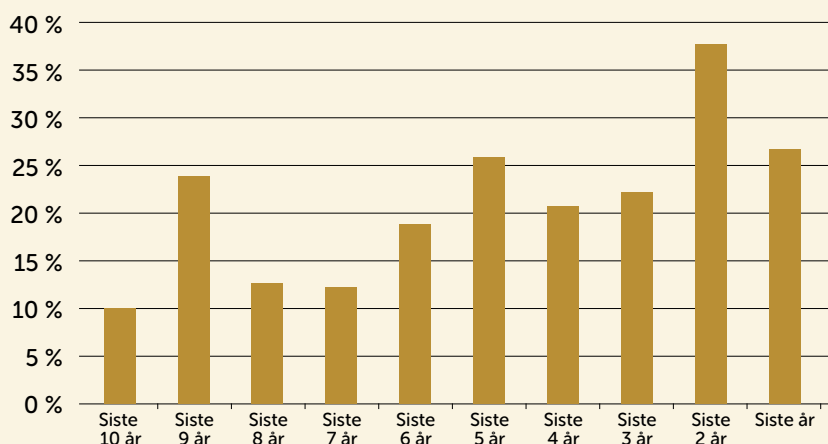
Det nevnes at SpareBank 1 Nord-Norges vedtekter inneholder særlige eierbeføyelser som beskytter egenkapitalbevisierens interesse. Disse angir et krav om 2/3 tilslutning fra egenkapitalbevisierne ved en rekke beslutninger i bankens representantskap, herunder emisjoner av egenkapital.

Det enkelte års overskudd fordeles mellom eiergrupperingene i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital. Utbyttemidler vil i størst mulig grad fastsettes slik at hver eiergruppe mottar en like stor relativ andel av overskuddet som utbyttemidler. Dette vil bestå av kontantutbytte til egenkapitalbevisierne og samfunnsutbytte til allmennyttige formål.

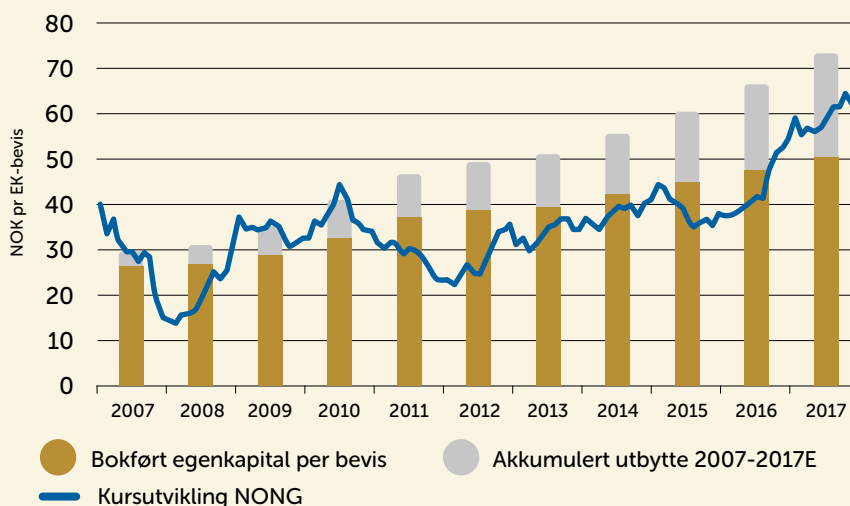
Totalavkastning (%) frem til 31.12.17, ved kjøp av NONG 31.12. i henholdsvis:

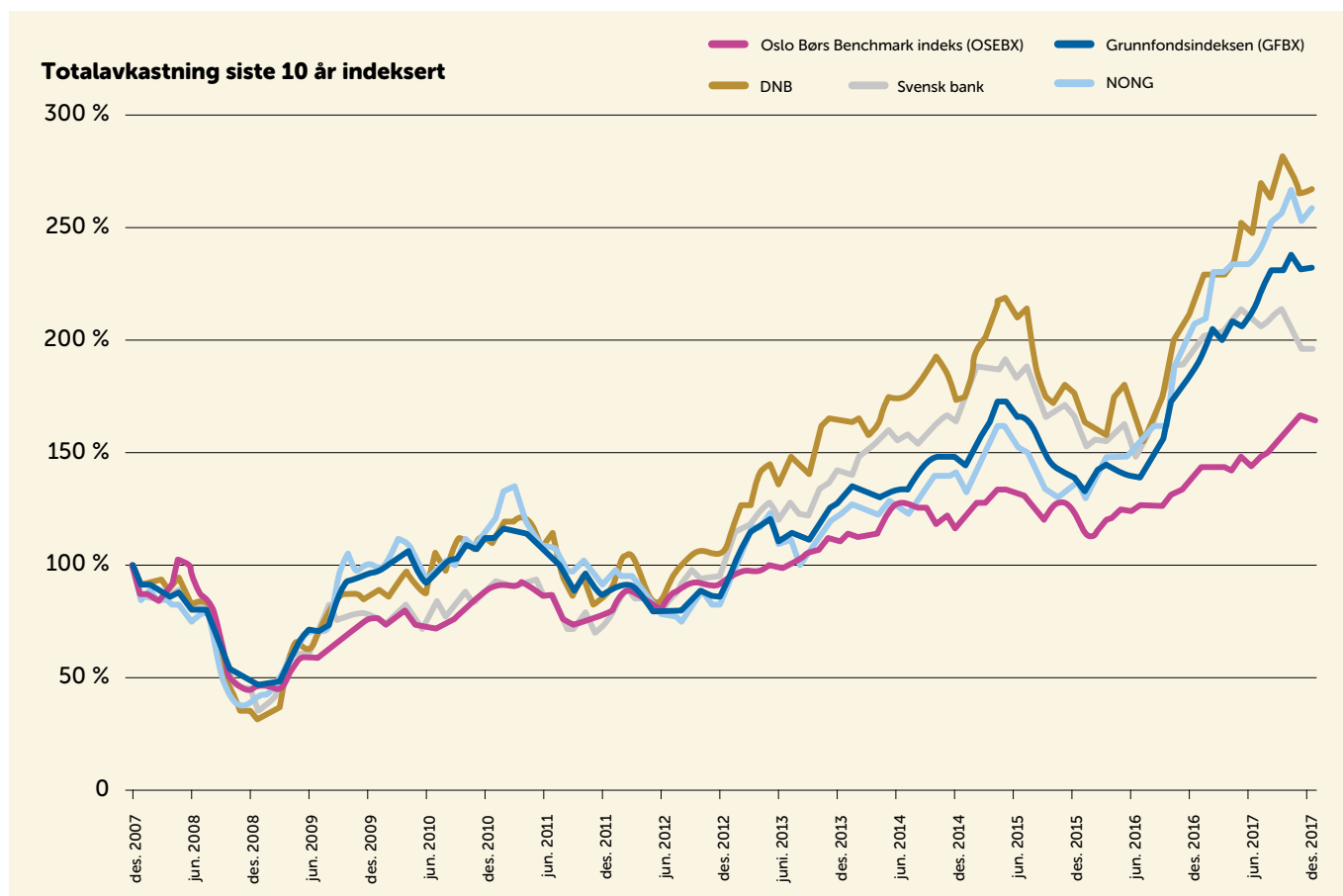
Annualisert totalavkastning per 31.12.17

Akkumulert verdiskaping siste 10 år per EK-bevis

Kilde: Bloomberg og SpareBank 1 Markets

I bankens utbyttepolitikk er den tidligere begrensningen på en maksimal utbyttegrad på 50 % fjernet. Målsatt utbyttegrad fra 2018 er minimum 50 %.

For regnskapsåret 2017 gjennomføres en lik utdelingsgrad til begge eiergrupperingene. Egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen (eierbrøken) på 46,36 % forblir dermed den samme som per 01.01.17.

Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge er en allmenntilgjengelig stiftelse, som også er en av bankens største egenkapitalbevisere.

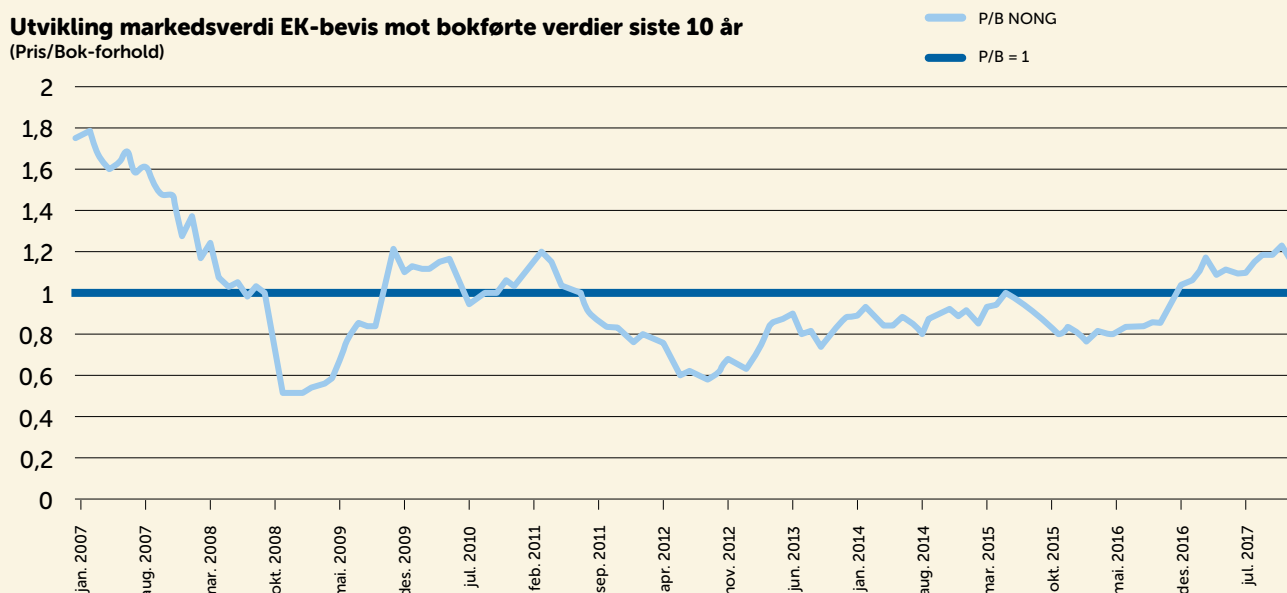
Stiftelsen har som hovedformål å være en langsiktig og stabil eier i SpareBank 1 Nord-Norge, og har over flere år fått tildelt midler fra banken gjennom deler av kontantutbyttet til samfunnskapitalen.

Høyeste og laveste kurs på bankens egenkapitalbevis har i løpet av 2017 vært henholdsvis 64,75 og 52,00 kroner. I 2017 ble det omsatt om lag 26,5 millioner egenkapitalbevis på Oslo Børs og om lag 39 millioner, inklusive øvrige handelsplasser.

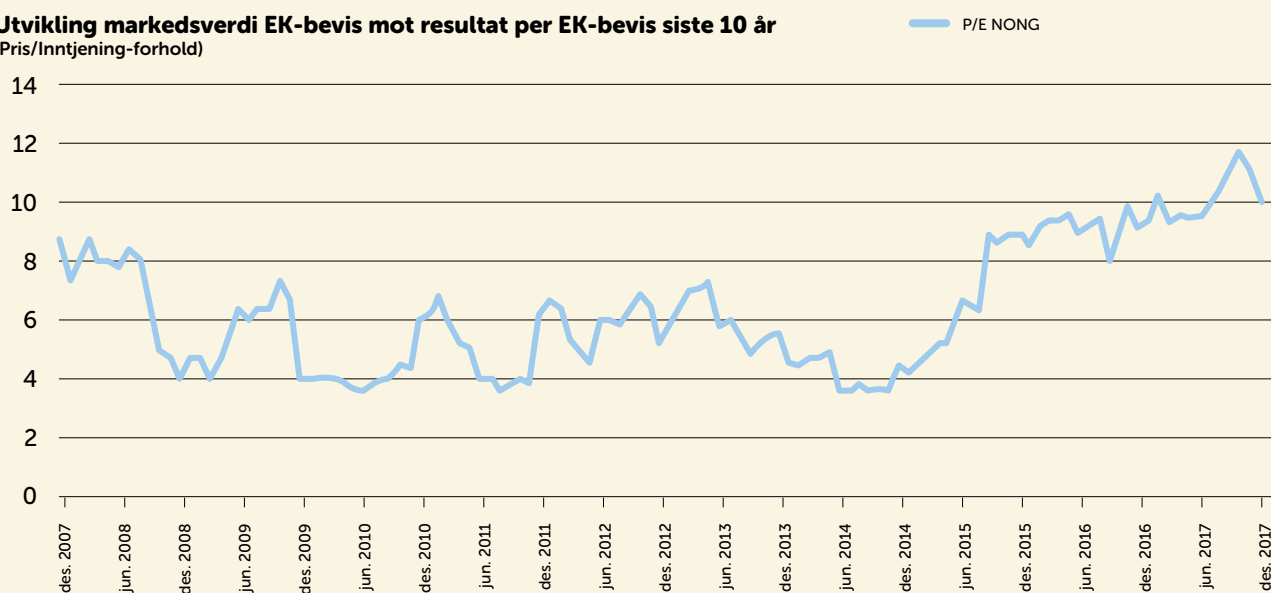
SpareBank 1 Nord-Norge Markets har stilt en likviditetsgarantistavtale (market making) for egenkapitalbeviset siden 02.01.17.

Etter styrets vurdering understøtter bankens eiermodell konsernets forretningsmodell som i dag blant annet innebærer at SpareBank 1 Nord-Norge skal være et nordnorsk, delvis samfunnsleid finanskonsern med sterk lokal forankring. Eiermodellen er ikke kopierbar. Samfunnsseierskapet medfører videre et samfunnsutbytte (kontantutbytte) som vurderes å representere en viktig markedsmessig muskel for konsernet. Erfaringen med eiermodellen med en delvis børsnotert egenkapital, tilsier så langt at denne ikke representerer en begrensning med hensyn til tilgang på innlån eller egenkapital i kapitalmarkedet.

Utvikling markedsverdi EK-bevis mot bokførte verdier siste 10 år
(Pris/Bok-forhold)

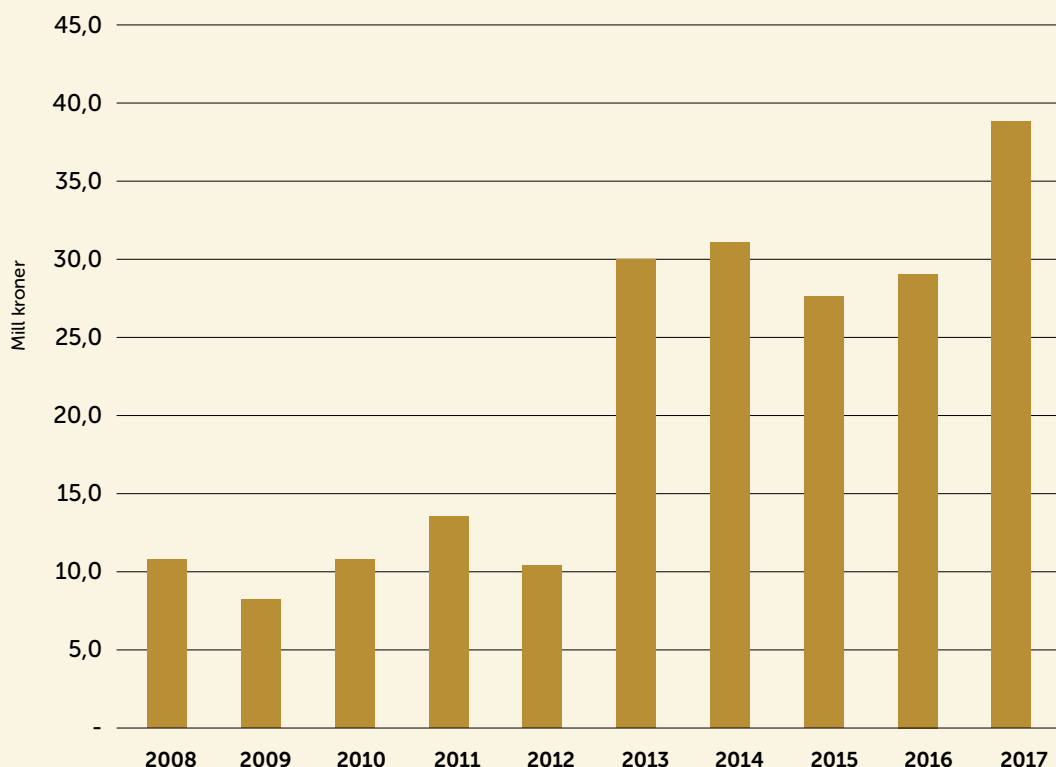
Utvikling markedsverdi EK-bevis mot resultat per EK-bevis siste 10 år
(Pris/Inntjening-forhold)

Utviklingen i P/B og P/E i perioden 2007-2017

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
P/B	1,15	1,03	0,8	0,91	0,89	0,65	0,79	1,1	1,11	0,51	1,58
P/E	9,42	9,03	8,93	7,73	8,59	7,34	10,51	7,63	6,64	6,62	8,88

Oversikt over omsetning alle markedsplasser, samt høyeste og laveste kurs per år, siden 2008

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
● Antall EK-bevis omsatt (1 000)	10.854,7	8.291,7	10.880,5	13.542,9	10.405,9	30.043,0	31.156,4	27.631,8	29.113,5	39.008,9
Kurs HØY	32,73	37,45	38,08	44,22	31,5	37,40	40,70	45,00	53,75	65,75
Kurs LAV	11,64	12,27	28,40	26,84	21,30	24,34	32,40	33,20	31,50	51,25

Egenkapitalbeviset fremstår som attraktivt overfor en stadig større investorbase. Særlig nevnes den betydelige økningen i utenlandske eieres eierandel i banken (se også graf ovenfor). Den relative likviditeten i egenkapitalbeviset er god både for SpareBank 1 Nord-Norge og de øvrige større egenkapitalbevisbankene. Størrelsen på konsernet – mer enn egenkapitalbeviset som instru-

ment – vurderes først og fremst å representere en begrensning sett opp mot tilgang til enkelte større, utenlandske investorer.

Prisingen av aksjer og egenkapitalbevis vurderes først og fremst å avhenge av selskapenes inntjening og lønnsomhet. Målt ved nøkkeltallet P/B (Pris/Bok – forholdet mel-

lom markedsverdi på egenkapitalbeviset og bokført verdi per egenkapitalbevis) har prisingen de siste årene vært økende for SpareBank 1 Nord-Norge, og er ved starten av 2018 nær nivået for Norges største bankkonsern.

Styret har for tiden ikke planer om omdanning til aksjebank.

Nøkkeltall	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
1) Børskurs NONG	62,25	52,25	36,70	39,90	35,50	24,70	28,90	37,76	34,62	13,85
2) Antall utstedte egenkapitalbevis (EKB)	100,40	100,40	100,40	100,40	100,40	74,40	74,00	56,92	56,92	56,92
3) Børsverdi utstedte EKB (NOK mill)	6 250	5 246	3 685	4 006	3 564	1 837	2 139	2 149	1 970	788
4) Børsverdi sum egenkapital (EK)	13 481	11 315	7 948	8 464	7 530	4 418	5 083	6 223	5 704	2 282
5) Utbytte per EKB avsatt	4,00	3,45	2,00	1,90	1,10	1,02	1,25	1,81	2,12	0,94
Utbytte per EKB utbetalt	3,45	2,00	1,90	1,10	1,02	1,25	1,81	2,12	0,94	2,99
6) Direkteavkastning	6,4 %	6,6 %	5,4 %	4,8 %	3,1 %	4,1 %	4,3 %	4,8 %	6,1 %	6,8 %
7) Totalavkastning	25,7 %	47,8 %	-3,3 %	15,5 %	47,9 %	-10,2 %	-18,7 %	15,2 %	156,8 %	-57,9 %
Bokført egenkapital morbank NOK mill	10 617	9 336	8 198	7 735	7 200	5 589	5 264	4 547	4 247	3 656
Bokført egenkapital konsern NOK mill	12 299	11 011	9 961	9 343	8 502	6 832	6 408	5 670	5 160	4 458
8) Bokført egenkapital per EKB konsern	54,34	50,84	46,00	44,05	40,08	38,19	36,43	34,41	31,31	27,05
9) Resultat per EKB konsern, justert for renter fondsobligasjon	6,61	5,54	5,10	4,64	4,14	4,01	2,72	5,26	4,95	0,00
10) Totalresultat per EKB konsern, justert for renter fondsobligasjon	6,95	5,79	4,11	5,17	4,13	3,36	2,75	4,95	5,21	2,09
11) P/E - Pris/inntjening konsern	9,42	9,03	8,93	7,72	8,59	7,34	10,51	7,63	6,64	6,62
12) P/B - Pris/Bok konsern	1,15	1,03	0,80	0,91	0,89	0,65	0,79	1,10	1,11	0,51
13) Utdelingsforhold EKB (konsern)	60,50 %	59,63 %	48,65 %	36,77 %	26,62 %	11,80 %	19,74 %	33,14 %	29,65 %	45,39 %
Eierandelsbrøk 31.12.	46,36 %	46,36 %	46,36 %	47,33 %	47,33 %	41,59 %	42,07 %	34,54 %	34,54 %	34,54 %
Eierandelsbrøk 01.01. benyttet ved resultatfordeling	46,36 %	46,36 %	47,33 %	47,33 %	42,91 %	42,07 %	38,74 %	34,54 %	34,54 %	34,22 %

Kommentarer/definisjoner:

- 1) Børskurs justert for emisjoner, fondsemisjoner, utbytteemisjoner og splitter
Øvrige nøkkeltall er justert med samme faktor som børskurs
- 2) Antall utstedte egenkapitalbevis (EKB) i mill
- 3) Børskurs x antall EKB
- 4) Børskurs x antall EKB dividert med eierandelsbrøken
- 5) Avsatt utbytte
- 6) Avsatt utbytte/kurs EKB per 31.12.
- 7) (Kurs EKB 31.12. - kurs EKB 31.12. foregående år + utbetalt utbytte)/Kurs EKB 31.12.
- 8) Egenkapital ekskl. fondsobl. konsern x eierandelsbrøk/antall EKB
- 9) Annualisert resultat etter skatt konsern x eierandelsbrøk/antall EKB
- 10) Annualisert utvidet resultat etter skatt konsern x eierandelsbrøk/antall EKB
- 11) Børskurs/resultat per EKB konsern, justert for renter fondsobligasjoner
- 12) Børskurs/bokført verdi per EKB konsern
- 13) Utbytte per EKB/resultat per EKB (konsern)

Virksomhetsredegjørelse

SpareBank 1 Nord-Norge har hatt sterk vekst i både bedrifts- og privatmarkedet i 2017. Veksten inkluderer samtlige produkt- og virksomhetsområder. Lokal tilstedeværelse på 38 lokasjoner i Nord-Norge, konkurranse-dyktige digitale flater og kundesenter i tett samspill har vært nøkkelfaktorer for utviklingen. Konsernets evne til å utnytte sine sterke posisjoner innen bank, regnskap og eiendomsmegling, hver for seg og i samarbeid, medvirker også til den gode utviklingen.

Samtidig øker utviklingstakten i konsernet for å møte nye kundebehov, ny konkurranse og nye EU-direktiv. Gjennom 2017 har konsernet hatt særskilt fokus på utvikling av nye digitale kundeflater, digitalisering av låneprosess, nye kundekonsepser, automatisering av manuelle prosesser, ny distribusjonskraft og et kraftfullt kanalsamspill. Primo 2017 etablerte konsernet sin nye direktebank – en ny rådgivningsenhet som tilbyr helhetlig rådgivning på telefon/video til både bedrifts- og privatmarkedet. Arbeidet med å forbedre kundeopplevelsen og styrke lojaliteten i kundebasen fortsetter også i det nye året, samtidig som konsernet er godt posisjonert for ytterligere vekst.

Personmarked

SpareBank 1 Nord-Norge er ledende i det nordnorske personmarkedet, med 350.000 personkunder i Norge. Kundene har tilgang til rådgivningstjenester og et komplett produktspekter gjennom sterke finanssentre, direktebank, kundesenter og moderne digitale tjenester.

Salg og rådgivning:

Systematisk, analytisk og proaktivt

Sterkere fokus på en mer systematisk, analytisk og proaktiv tilnærming til salg av kjerneprodukter, har gitt meget gode resultater i eksisterende kundemasse. Satsingsområdene har vært å øke proaktiv kundekontakt gjennom etablering av en ny direktebank, og ved å utnytte digitale og analoge inngående trafikkstrømmer. Med dedikerte analyseresurser og en ny analysebasert modell for kundekommunikasjon, har vi i 2017 gradvis tilpasset kundekommunikasjonen til den enkelte kundes situasjon.

Ny kundeferd - nye kundeløsninger

Konsernet har i 2017 hatt sterkt fokus på å utvikle tjenester og produkter for å møte endret kundeferd og digitalisering. Samtidig har det vært jobbet raskt og systematisk med å forenkle og forbedre kundeopplevelsen gjennom å automatisere produktions- og serviceprosesser. Effektene er hittil tatt ut i økt proaktiv kundekontakt i direktekanal og kontorkanal.

Som første bank i landet lanserte vi i april digital lånesøknad med integrasjon mot skatteetaten. Siden da er 26 % av alle lånesøknader kjørt gjennom den digitale sløyfen, enten veiledet av rådgiver, eller direkte fra kunde. Samme måned ble en kundeløsning for digitalt finansieringsbevis lansert. I løpet av 2017 benyttet 10 000 kunder seg av løsningen.

BALANSEUTVIKLING

Balanseutvikling (Beløp i mill. kroner)	31.12.17	31.12.16	Endring i kr	Endring i %
Forvaltningskapital	97 186	90 501	6 685	7,4 %
Brutto utlån	75 003	70 763	4 240	6,0 %
Utlån til kunder inkl. formidlingslån	105 485	96 287	9 198	9,6 %
Innskudd fra kunder	57 849	53 870	3 979	7,4 %

UTLÅNS- OG INNSKUDDSVEKST PM

Vekst i prosent	2017	2016	2015	2014
Utlån PM	9,3 %	9,0 %	6,5 %	6,1 %
Innskudd PM	5,7 %	6,8 %	6,2 %	9,1 %

UTLÅNS- OG INNSKUDDSVEKST BM

Vekst i prosent	2017	2016	2015	2014
Utlån BM	10,1 %	8,6 %	-2,9 %	4,6 %
Innskudd BM	13,8 %	8,8 %	-0,5 %	6,1 %

Konsernet har hatt sterkt fokus på å øke produktbredden hos eksisterende kunder. Produktsalget innenfor sparing, forsikring, kredittkort og bilfinansiering viste en vekst på 52 % fra 2016. Salgsøkningen har kommet i samtlige distribusjonskanaler, hvor digitalt salg økte med 74 %, direkte salg med 61 % og kontorkanal med 32 %.

Denne satsingen på spareprodukter resulterte i at 19 % flere kunder sparte fast ved utgangen av 2017 enn på samme tidspunkt i 2016. Etter høstens lansering av aksjesparekonto, opprettet 15 000 kunder en slik konto i SpareBank 1 Nord-Norge, noe som tilsvarer en nasjonal markedsandel på om lag 7,5 %.

SpareBank 1 Nord-Norge har hatt positiv netto vekst innen samtlige kjerneprodukter i 2017.

Ved utgangen av 2017 hadde konsernet rundt 86 000 brukere av VIPPS, noe som er 33 % flere enn i 2016.

#Superlokal:

Nyhetscenter og digital markedsføring

Konsernet har jobbet målbevisst for å øke relevansen i kundekommunikasjonen, og har utviklet en egen nyhetstjeneste som tar for seg privatøkonomi. Etter etableringen i januar 2017 har 207 000 unike brukere lest saker på nyhetssenteret. Artiklene distribueres gjennom sosiale medier og nyhetsbrev til definerte målgrupper, og baserer seg på analyser, testing og evaluering av budskap og bildebruk. Innholdet på nyhetssenteret produseres i hovedsak av markeds- og kommunikasjonsavdelingen og fagspesialister, og kles i nordnorsk form og farge. Gjennom året har det vist seg å være sterk sammenheng mellom trafikken på nyhetssenteret og salget av kjerneprodukter.

Selvbetjente kundeløsninger

I 2017 logget SpareBank 1 Nord-Norges privatkunder seg 33 millioner ganger på de ulike digitale løsningene. I mobilbanken økte kundekontakten med 23 %, målt i antall unike brukere, mens nettbankbruken var uendret.

Utviklingen av digitale selvbetjeningsløsninger har vært prioritert hele året. Personmarkedskundene har løst om lag 350 000 serviceoppdrag selv. Samtidig øker trafikken til kundesenteret, som i 2017 løste omkring 540 000 serviceoppdrag på telefon, chat og e-post.

SpareBank 1 Nord-Norge fortsetter arbeidet med kontinuerlig effektivisering og forbedring, mer systematikk, analyse og proaktiv kundekommunikasjon gjennom sterke finanssentre. Det jobbes også videre med å øke både kapasiteten og kompetansen innenfor digitalt og direkte salg.

VIPPS

Sammen med store deler av den norske finansnæringen, inngår SpareBank 1 Nord-Norge i et omfattende betalings samarbeid gjennom eierskapet i VIPPS. Med sine hittil 2,7 millioner brukere i Norge, gir den nye betalingsalliansen, som også omfatter Bank ID og BankAxept, de norske bankene et konkurransefortrinn gjennom tjenestens utbredelse. Vennebetalingstjenesten til VIPPS er allerede dominerende i Norge, mens innsatsen i 2018 vil dreies mer mot betaling i butikk og på nett og mot fakturabeta-ling. SpareBank 1 Nord-Norge er tett på utviklingen, blant annet gjennom at konsernsjefen er SpareBank 1-alliansens representant i selskapets styre.

Antall VIPPS-brukere PM 86 000

Antall VIPPS-brukere BM 1 350*

(* Distribuert av SpareBank 1 Nord-Norge i perioden mai-desember 2017)

Bedriftsmarked

Sterk kundevekst

SpareBank 1 Nord-Norge har med sin sterke tilstedeværelse i landsdelen bygget opp nære relasjoner til næringslivet i nord. Tilstedeværelse gjennom sterke finanssentre, ny direktebank og gode digitale løsninger, har vist seg å gi meget gode resultater i form av sterk kundevekst i 2017.

Landsdelen fikk 2 277 nye aksjeselskap 2017, og 35,9 % av disse har etablert et kunde-forhold i SpareBank 1 Nord-Norge.

Systematisk og proaktivt arbeid har gitt resultater

Økt systematisk tilnærming til eksisterende kundebase, der kundene gis relevante råd gjennom proaktive initiativ – og samtidig møter sterk lokalkunnskap og fagkompetanse – har bidratt til økt salg og kundevekst innenfor alle produktområder. Utviklingen har vært sterkest på pensjon, med en økning i salgspremien på 238 % målt mot 2016.

Det systematiske arbeidet med å ta mer initiativ, gi relevante råd og tilby ledende spisskompetanse i et helhetsperspektiv, forventes å bidra til at kundenes lojalitet vil øke.

Nye løsninger til nye kundebehov

Bedriftenes behov endrer seg raskt i takt med ny teknologi. Som følge av endret kundeferd kombinert med økt digitalisering, har alliansebankene gått sammen om å utvikle en ny tjeneste rettet mot de mindre bedriftene. Tjenesten heter Driv, og er utviklet av SMB LAB – et selskap eid i fellesskap av SpareBank 1-bankene. Med Driv skal kunden få bedre oversikt, bli bedre til å planlegge driften og finne riktige finansieringsløsninger ved å kombinere data fra bank og regnskap. Tjenesten er en pilot, som forventes å bli lansert i markedet i første halvår 2018.

BANKENS ENGASJEMENT I KOMMUNESEKTOREN I NORD-NORGE

Region	Antall kommuner/ fylkeskommuner	SNN som hovedbank	Markedsandel
Finmark	20	17	85 %
Troms	21	18	86 %
Hålogaland	19	13	68 %
Salten	12	10	83 %
Helgeland	18	2	11 %
Totalt	90	60	67 %

Offentlig sektor

Innenfor offentlig sektor har konsernet beholdt sin sterke posisjon og økt markedsandelen fra fjoråret. Konkurransedyktige priser på innskudd er avgjørende for å kunne beholde og øke markedsandelen. Innskuddsprisene, som har vært fallende de siste årene, flatet ut i løpet av 2017 – før de økte igjen på høsten. Innenfor offentlig sektor er lønnsomheten ytterligere forbedret i 2017, sammenlignet med året før.

Fylkeskommuner

Ved utgangen av 2017 hadde alle de tre nordnorske fylkeskommunene SpareBank 1 Nord-Norge som sin hovedbank.

Statlige foretak

Ved utgangen av 2017 er SpareBank 1 Nord-Norge hovedbank for 11 statlige foretak. Avtaleperioden løper ut 2018.

Økt utviklingstakt krever ny kompetanse

Den høye utviklingstakten i finansnæringen stiller stadig krav til ny og økt kompetanse i SpareBank 1 Nord-Norge. Derfor fortsetter arbeidet med å skape gode kundeopplevelser i alle ledd, fra utvikling av enkle, digitale tjenester til produkter og nye service- og kjøpsløsninger. Satsingen på å styrke den samlede kompetansen innenfor data, teknologi og innovasjon vil også videreføres med like stort trykk.

Nye EU-direktiver skjerper konkurransen

Nytt betalingsdirektiv – PSD2

Det opprinnelige betalingstjenestedirektivet (PSD1) ble implementert i 2009. Formålet var å fremme et velfungerende felles marked for betalingstjenester og gjøre det enklere å betale på tvers av landegrenser innenfor EU og EØS. Gjennom PSD1 ble det også mulig for ikke-banker å registrere seg som betalingsforetak, slik at de kunne tilby betalingsformidling. Et nytt betalingstjenestedirektiv (PSD2) ble implementert i EU 13.01.18. Som EØS-land, vil Norge implementere direktivet i norsk lovverk senere i 2018.

PSD2 gjør bankinfrastrukturen enda mer tilgjengelig for tredjeparter som ønsker å drive med betalingsrelaterte tjenester. Banker må, dersom kunden ønsker det og samtykker, gi kontoinformasjon med transaksjonshistorikk til autoriserte tredjeparter. Disse aktørene kan både være konkurrerende banker og andre foretak. De vil, på vegne av kunden og med kundens samtykke, også kunne initiere betaling direkte fra kundens konto.

SpareBank 1 Nord-Norge vil aktivt benytte mulighetene disse endringene gir, og legge til rette for nye og bedre løsninger for eksisterende og nye kunder.

EUs forordning for personvern – GDPR

EUs forordning for personvern, The General Data Protection Regulation (GDPR), blir norsk lov i 2018. Det betyr at vi får nye regler for personvern i Norge. Det nye regelverket gir virksomheter nye plikter, og enkeltpersoner nye rettigheter.

SpareBank 1 Nord-Norge har i lang tid hatt sterkt fokus på personvern og datasikkerhet. Personopplysninger blir ofte omtalt som en ny valuta, eller «den nye oljen». I 2017 har konsernet, med samtykke fra angjeldende kunder, i større grad anvendt kundedata som underlag for å øke presisjonen og relevansen i kundekommunikasjonen. Dette er et arbeid som har gitt gode forretningsmessige resultater – og ventelig også økt kundetilfredshet. Arbeidet med å møte kravene i den nye forordningen er ivare tatt, både sikkerhets- og mulighetsmessig, og konsernet anser tillit i markedet som et sentralt konkurransefortrinn i et åpnere finansmarked.

I sammenheng med dette arbeidet har SpareBank 1 Nord-Norge også utnevnt et eget personvernombud.

Nytt direktiv som regulerer markedet for finansielle instrumenter – MiFID II

MiFID II, Markets in Financial Instruments Directive, ble hasteinnført i Norge fra januar 2018. Det er ventet at det nye direktivet vil bli tatt inn i verdipapirhandelloven i løpet av 2018. Hasteinnføringen har medført at hele finansbransjen jobber med implementering av direktivet i første halvdel av 2018. SpareBank 1 Nord-Norge har arbeidet med å møte de nye kravene siden 2016, slik at banken var godt forberedt da direktivet ble besluttet hasteinnført.

Direktivet er en videreføring av MiFID I, som ble innført i Norge i 2007. Regelverket innfører strengere krav til investorbeskyttelse og organisering av et verdipapirforetak, i tillegg til nye krav til transaksjonsrapportering. De nye reglene berører SpareBank 1 Nord-Norge Markets, bankens investeringsrådgivere og kundenes fondsparring.

SpareBank 1 Nord-Norge Markets

Organisering verdipapirforetaket

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge besluttet i 2010 å etablere SpareBank 1 Nord-Norge Markets som en avdeling i banken.

Avdelingens kunderettede virksomhet består av følgende fokusområder:

- Risikorådgivning rettet mot bedriftsmarkedet
- Sikringsforretninger og handel i rente- og valutainstrumenter
- Sikringsforretninger i råvarederivatmarkedet
- Omsetning av norske obligasjoner og sertifikater, samt kapitalutvidelser i obligasjonsmarkedet
- Kjøp og salg av aksjer og fondsandeler
- Corporatetjenester gjennom samarbeid med SpareBank 1 Markets
- Ordredrevet handel og investeringsrådgivning

Avdelingen samarbeider tett med konsernets øvrige kunderettede virksomhet, særlig innenfor bedriftskundeselementet og det formuende sparesegmentet.

Alle oppgjørs- og controllerfunksjoner er organisert i Driftsstøtte kapitalmarked, som også har ansvar for støtte og kontrollopp-gaver til SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA og Treasury. Driftsstøtte kapitalmarked er organisert som en adskilt avdeling fra SpareBank 1 Nord-Norge Markets.

Etter etableringen av SpareBank 1 Nord-Norge Markets, har verdipapirforetaket fått en sterkere rolle. Ansvarsdelingen mellom SpareBank 1 Nord-Norge Markets og regionkontorenes investeringstjenester er avklart. Samtidig har organiseringen med Driftsstøtte kapitalmarked (back- og mid-office) og etableringen av faktiske ledere og en uavhengig compliancefunksjon, styrket arbeidsdelingen og intern kontroll.

Finanstilsynet godkjente i 2011 organiseringen av investeringstjenestevirksomheten i verdipapirforetaket. Tom Robin Solstad-Nøis har siden juni 2013 vært direktør for Markets og faktisk leder for verdipapirforetakets konsesjonsbelagte investeringstjenester.

SpareBank 1 Nord-Norge Markets samarbeider med SpareBank 1 Markets om handelssystemer og aksjeanalyse.

Renter, valuta og verdipapirer

SpareBank 1 Nord-Norge Markets sitt meglerbord for valuta, renter og verdipapirer består av 8 personer. Områdets samlede inntekter økte med 3,12 mill kroner fra 2016, til 53,2 mill kroner i 2017. Mens valutaområdet opplevde en omsetningsnedgang på 16 %, steg inntektene relatert til forretningsområdet Rentederivater/obligasjoner og aksjer med henholdsvis 42 % og 36 %.

Et viktig satsingsområde for SpareBank 1 Nord-Norge Markets er risikorådgivning innenfor området rente, valuta og råvarer. Målet er å øke aktiviteten på dette området over tid. Innenfor valutahandel og trading har det vært et særlig fokus på fundamental analyse av markedet som grunnlag for rådgivningen.

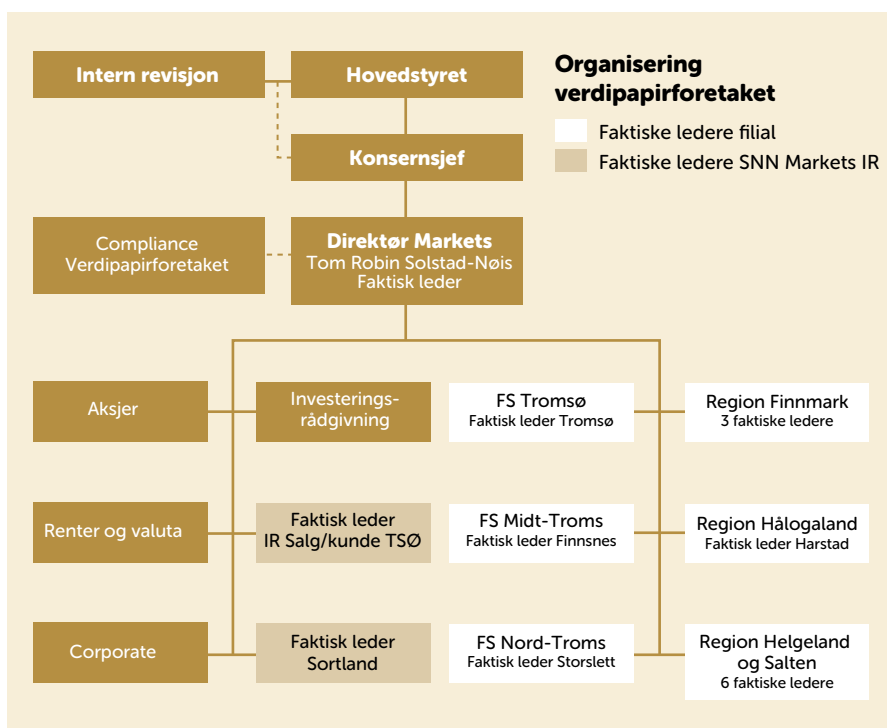
Verdipapiriområdet består av omsetning av børsnoterte norske aksjer og aksjefond (såkalte ETF-er – exchange traded funds), obligasjoner, hovedsakelig utstedt av norske

selskaper nominert i norske kroner, og utenlandske aksjer. SpareBank 1 Nord-Norge Markets har ingen egen funksjon for aksjeanalyse, men samarbeider tett med SpareBank 1 Markets sine analysetjenester.

En felles oppgjørsfunksjon for all aksjehandel i SpareBank 1-alliansen er også lagt til SpareBank 1 Markets. Slik handel kanaliseres gjennom megleridenten til SpareBank 1 Markets på Oslo Børs. Samarbeidet forventes å gi kostnadsbesparelser og redusert sårbarhet på system- og oppgjørssiden.

SpareBank 1 Nord-Norge Markets vil i løpet av 2018 starte opp igjen en egen avdeling for Corporate Finance-tjenester rettet mot det nordnorske bedriftsmarkedet.

I 2017 har det også vært sterkt fokus på tilpasning til nye regulatoriske krav, blant annet knyttet til MiFID II.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen ble dannet i 1996. Dette er et bank- og produktsamarbeid hvor SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering. Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Disse 14 selvstendige bankene inngår i SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 BV
SpareBank 1 Gudbrandsdal
SpareBank 1 Hallingdal Valdres
SpareBank 1 Lom og Skjåk
SpareBank 1 Modum
SpareBank 1 Nord-Norge
SpareBank 1 Nordvest
SpareBank 1 Ringerike Hadeland
SpareBank 1 SMN
SpareBank 1 SR-Bank ASA
SpareBank 1 Søre Sunnmøre
SpareBank 1 Telemark
SpareBank 1 Østfold Akershus
SpareBank 1 Østlandet

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Totalt har alliansen ca 7 000 medarbeidere. Rundt 1 200 av disse er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA med datterselskap.

Selskapene i SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA utgjør det som kalles alliansesamarbeidet. Alliansesamarbeidets visjon er Attraktiv for kundene og bankene og med verdiene Nær og dyktig.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet til 8 datterselskap som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til sine kunder i lokalmarkedene.

Selskapet utvikler og leverer også produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør.

Høsten 2017 ble selskapene SpareBank 1 Factoring AS og SpareBank 1 Portefølje AS egne selskap – spunnet ut fra SpareBank 1 Gruppen Finans AS, som ble nedlagt.

SpareBank 1 Spleis AS ble stiftet i januar 2017 og senere overtatt av SpareBank 1 Gruppen Finans AS med hensikt å levere folkefinansieringstjenesten Spleis ut i markedet. Fra 01.01.18 drives SpareBank 1 Spleis AS som et selvstendig datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1 Gruppen AS er 100 % eid av SpareBank 1-banker og Landsorganisasjonen LO med følgende eierbrøker:

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), SpareBank 1 Østlandet (12,4 %), og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO (9,6 %).

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 % av aksjene i følgende datterselskap per 01.01.18:

- SpareBank 1 Forsikring AS (livsforsikring)
- SpareBank 1 Skadeforsikring AS
- ODIN Forvaltning AS
- SpareBank 1 Medlemskort AS (eier 51 % - forvaltning av LOfavør)
- Conecto AS (inkasso)
- SpareBank 1 Factoring AS
- SpareBank 1 Portefølje AS
- SpareBank 1 Spleis AS

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA har det administrative ansvaret for samarbeidsprosesser og leveranser av tjenester til SpareBank 1-alliansen. Selskapet leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene. Selskapet bidrar til felles aktiviteter som gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler.

Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under felles merkevarenavn: SpareBank 1.

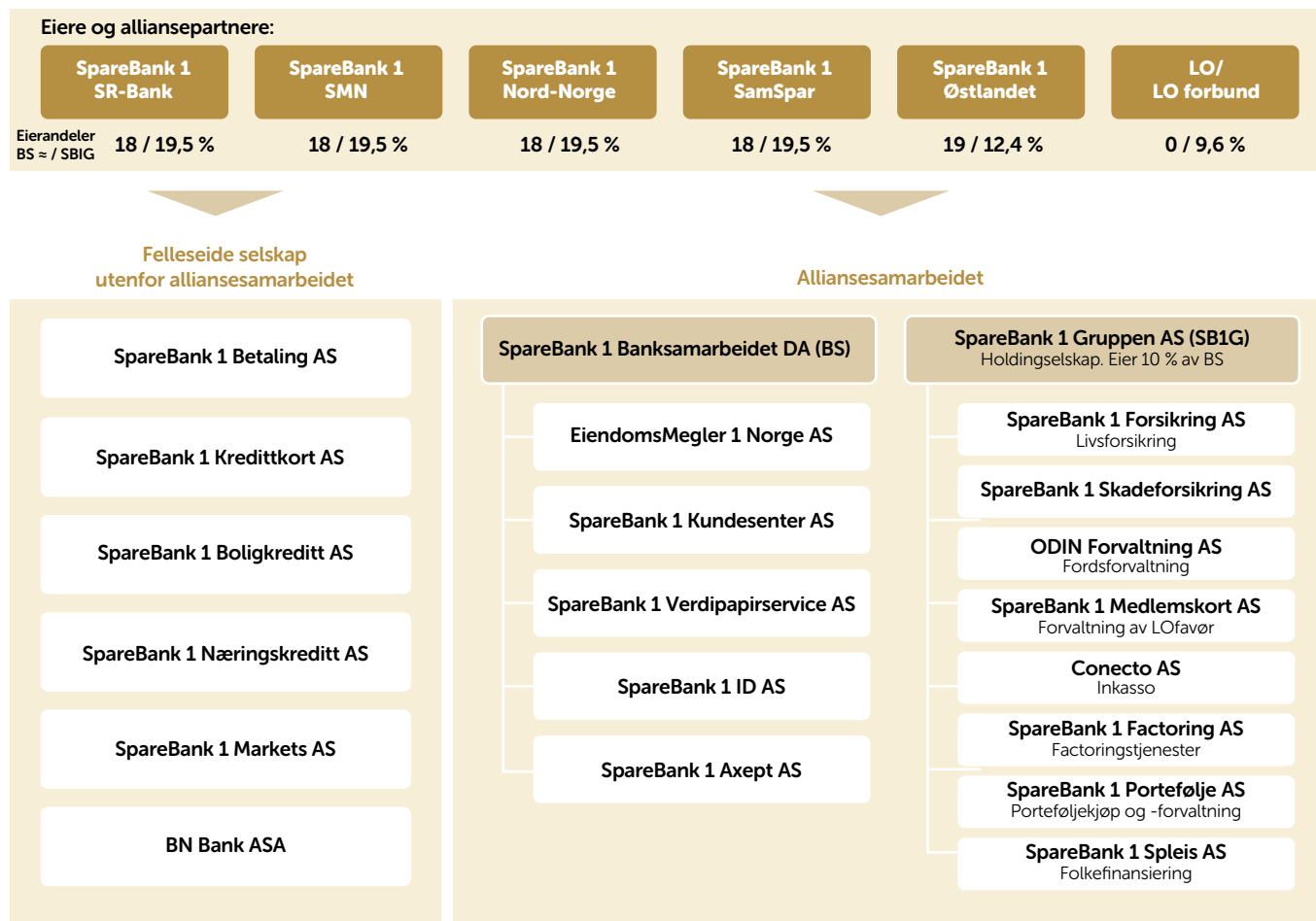
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er 100 % eid av SpareBank 1-banker og SpareBank 1 Gruppen AS med følgende eierbrøker:

SpareBank 1 SR-Bank ASA (17,74%), SpareBank 1 SMN (17,74%), SpareBank 1 Nord-Norge (17,74%), Samarbeidende Sparebanker Utvikling AS (17,74%), SpareBank 1 Østlandet (19,04%) og SpareBank 1 Gruppen AS (10%).

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA eier 100% av aksjene i følgende datterselskap:

- EiendomsMegler 1 Norge AS - ledelse og administrasjon av eiendomssamarbeidet i alliansen
- SpareBank 1 Kundesenter AS - felles kundesenter for bankene etter kl. 16.00
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS - felles handelsplattform for verdipapirer
- SpareBank 1 ID AS - forvalte eierinteresser i BankID Norge AS
- SpareBank 1 Asept AS - forvalte eierinteresser i BankAsept AS

Eier- og selskapsstrukturen i SpareBank 1-alliansen

Felleseide selskap utenfor alliansesamarbeidet	SpareBank 1 SR-Bank	SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1 SamSpar	SpareBank 1 Østlandet	BN Bank ASA
SpareBank 1 Betaling AS	19,7 %	19,7 %	19,7 %	19,7 %	21,2 %	
SpareBank 1 Kredittkort AS	17,9 %	17,9 %	17,3 %	27,3 %	19,6 %	
SpareBank 1 Boligkreditt AS	7,9 %	19,8 %	16,9 %	27,6 %	21,0 %	6,6 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	19,2 %	33,5 %	14,5 %	20,3 %	12,4 %	
SpareBank 1 Markets AS		73,0 %	10,0 %	11,0 %	9,2 %	
BN Bank ASA	23,5 %	33,0 %	23,5 %	20,0 %		

- **SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kredittkort AS**
Såkalt dynamisk eierskap, der eierskapsbrøken varierer med portefølje.
- **SpareBank 1 Betaling AS, BN Bank ASA og SpareBank 1 Markets**
Statisk eierskap der eierskapsbrøkene ligger fast.

Foto: Anders Asheim

Stiftelsene

SpareBank 1 Nord-Norges Kulturnæringsstiftelse

SpareBank 1 Nord-Norges Kulturnæringsstiftelse ble etablert i 2012 av bankens styre. Formålet er å bidra til allmennyttig utvikling av kulturnæringen i landsdelen. Dette skal skje ved at stiftelsen gir økonomiske bidrag (gaver eller investeringer) til kulturnæringsvirksomhet eller kulturnæringsfremmende aktiviteter. Det overordnede målet er å bidra til å skape flere arbeidsplasser.

Ved tildelinger skal det blant annet legges vekt på:

- Mangfoldet innenfor kulturnæringen
- Utvikling av kulturnæringen i SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde
- Mulighetene for å utvikle bærekraftige strukturer som over tid kan danne grunnlag for økt sysselsetting innenfor kulturnæringen

Stiftelsens viktigste virkemiddel er søknadsbaserte tilskudd innenfor musikk, litteratur, film, scenekunst og visuell kunst. I løpet av 2017 har Kulturnæringsstiftelsen bevilget til sammen 13 068 500 kroner til i alt 111 prosjekter.

Kulturnæringsstiftelsens hjemmeside og Facebooksider oppdateres regelmessig med aktuelle nyheter: www.snnstiftelsene.no/kulturnaeringsstiftelsen. Der finnes det også detaljerte oversikter over tildelingene.

Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge

Banken opprettet Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge i 2011. Stiftelsens hovedformål er å utøve et langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Nord-Norge, herunder å forvalte de egenkapitalbevis som stiftelsen ble tilført ved opprettelsen, og så langt det er mulig å delta i emisjoner i SpareBank 1 Nord-Norge. Stiftelsen skal også yte gaver til allmennyttige formål av avkastningen på kapitalen den forvalter.

Bakgrunnen for opprettelsen var ny finansieringsvirksomhetslov i 2009, som la til rette for likebehandling av de to eiergrupperingene i sparebanker; samfunnet og egenkapitalbeviserne. Tidligere utfordringer knyttet til såkalt utvanning av egenkapitalbeviserne, med høy utdeling av utbytte til egenkapitalbeviserne, var med dette løst. Banken vedtok derfor en utbyttepolitikk som fastslo likebehandling av eiergrupperingene, herunder med en i utgangspunktet lik utdelingsgrad av overskuddet til utbytte og gaver. Dette kunne imidlertid medført svært store utdelinger av utbytte/gaver til samfunnet som eier – en eier som ikke kan delta i fremtidige emisjoner. Over tid kunne dette ført til en forvitring av bankens samfunnmessige eierskap, noe som ble vurdert til verken å være i bankens eller det samfunnmessige eierskapets interesse.

SpareBank 1 Nord-Norges intensjon er at deler av det årlige samfunnsutbyttet skal tildeles til stiftelsen. Stiftelsen vil dermed kunne bygge opp kapital som kan benyttes i fremtidige emisjoner i banken.

Stiftelsen har siden opprettelsen fått flere tildelinger fra banken og forvalter til sammen 643 mill kroner per 31.12.17.

Gavetildeling

Stiftelsens vedtekter sier at den kan yte gaver til allmennyttige formål innenfor SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde. I 2017 er det gitt gaver på til sammen 9 750 968 kroner, fordelt på 84 prosjekter. Tiltak for å fremme friluftsliv ble prioritert, og har mottatt totalt 3 246 210 kroner.

Sparebankstiftelsens hjemmeside og Facebooksider oppdateres regelmessig med aktuelle nyheter: www.snnstiftelsene.no/sparebankstiftelsen. Der finnes det også informasjon om alle gavetildelinger.

Sparebankstiftelsen har to deltidsansatte; en daglig leder i 20 % stilling og en kontorleder i 50 %.

SpareBank 1 Nord-Norges kunststiftelse

SpareBank 1 Nord-Norges kunststiftelse ble etablert i 2007 av bankens styre. Hovedformålet er å bygge opp og forvalte en samling av kunstverk av betydning for landsdelen. Verkene vises i bankens lokaler eller deponeeres i offentlige institusjoner. Samlingen teller i dag 835 verk, hvorav 131 er innkjøpt etter oppstarten.

Mye har endret seg i historien til SpareBank 1 Nord-Norge. Men ansvaret og engasjementet for Nord-Norge har vi fortsatt. For de ansatte betyr det mye at den største andelen av overskuddet blir igjen i landsdelen.

Organisasjon og HR

Dyktige og engasjerte medarbeidere er den viktigste forutsetningen for å skape verdier for kunder, eiere og for Nord-Norge. Derfor er ett av konsernets fem strategiske mål å være Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass. Konsernets attraktivitet vises gjennom et høyt antall kvalifiserte søkere til ledige stillinger, interne karrierevalg og medarbeidernes tilbakemeldinger i medarbeiderundersøkelsen. I tillegg holder sykefraværet seg lavt, på kun 2,9 % (legemeldt og egenmeldt) per 31.12.17.

I 2017 har konsernets medarbeidere taklet store endringer i sin arbeidshverdag, som følge av digitalisering, nye kundeforventninger og samlokaliseringer. Konsernet viser stor endringsvilje og gjennomføringskraft i en tid preget av kontinuerlige og store endringer i finansbransjen. Dette var to sentrale områder i årets medarbeiderundersøkelse, hvor både endringsvilje og gjennomføringskraft skåret høyt – med henholdsvis 77 og 75 av 100 mulige.

Medarbeiderundersøkelsen i 2017 var en ny type undersøkelse, med mer fokus på jobbengasjement, endringsvilje, gjennomføringskraft og ledelse. Undersøkelsen viste et fortsatt høyt engasjement blant medarbeiderne, med en skår på 85, godt over organisasjonens måltall på 80. Medarbeiderundersøkelsen inkluderte i tillegg en måling knyttet til våre verdier: Tro, Teft, Tøff, Team og Tillit. Resultatene er oppløftende og tyder på engasjerte medarbeidere med tro på verdiene.

År for år tas det nye grep for å opptre som ett konsern, med felles mål og aktiviteter basert på konsernets strategiske rammeverk. Flere finanssentre samlokaliserte nå ansatte fra de ulike selskapene. Dette er viktig for å kunne gi kundene et bedre samlet tilbud og skape synergier, noe som igjen er viktig for å nå konsernets avkastningsmål.

Samarbeidet med tillitsvalgte og verne-tjenesten er verdifullt for utviklingen av orga-

NØKKELTALL

Medarbeidere	2016		2017	
	Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
SpareBank 1 Nord-Norge (totalt)	798	773	813	785
SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)	553	539	550	536
EiendomsMegler 1 Nord-Norge	78	77	88	87
SpareBank 1 Finans Nord-Norge	35	34	37	37
SpareBank 1 Forvaltning	3	3		
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge ¹	129	119	138	125

Rekruttering	2016	2017
SpareBank 1 Nord-Norge (totalt)	124	93
SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)	96	56
EiendomsMegler 1 Nord-Norge	12	10
SpareBank 1 Finans Nord-Norge	4	12
SpareBank 1 Forvaltning	1	
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge	11	15

Sluttet	2016	2017
SpareBank 1 Nord-Norge (totalt)	171	49

Sykefravær, legemeldt og egenmeldt	2016		2017	
	Prosent	Antall dager	Prosent	Antall dager
SpareBank 1 Nord-Norge (totalt)	2,8 %	4 891	2,9 %	5 358
SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)	2,3 %	3 201	2,6 %	3 528
EiendomsMegler 1 Nord-Norge	3,3 %	511	2,5 %	450
SpareBank 1 Finans Nord-Norge	1,9 %	168	2,3 %	203
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge	4,5 %	1 011	3,9 %	1 177

Ledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge	2016		2017	
	Antall	Kvinner/ Menn	Antall	Kvinner/ Menn
SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)				
- Konsernledelsen	11	3 / 8	11	2 / 9
- Øvrig ledelse i banken	72	27 / 45	63	23 / 40
EiendomsMegler 1 Nord-Norge	14	3 / 11	16	5 / 11
SpareBank 1 Finans Nord-Norge	8	4 / 4	5	5 / 0
SNN Forvaltning	1	0 / 1		
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge	10	4 / 6	12	5 / 7
Sum	116	41 / 75	107	40 / 67
Prosentvis fordeling	100 %	35 / 65 %	100 %	37 / 63 %

¹ Økningen av ansatte i 2017 for SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge tilskrives i hovedsak oppkjøp av Exacto AS i Narvik.

nisasjonen. De deltar på ledersamlinger og jevnlig lederwebinarer for å sikre åpenhet og god informasjonsflyt. I 2017 har de også vært representert i arbeidsgrupper i utviklingsprogrammet Ett konsern – én kundeopplevelse.

Konsernet har også aktive pensjonist- og funksjonærforeninger som ivaretar sosiale arrangementer for ansatte og pensjonister.

Likestilling og mangfold

SpareBank 1 Nord-Norge fremmer likestilling og mangfold blant ansatte, uavhengig av kjønn, alder, legning, språk, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion og livssyn.

I konsernet er det flere kvinner enn menn. Andelen kvinner i ledelsen har økt fra 2016, og nærmer seg nå ambisjonen om en andel på over 40 %. Konsernets lønnsanalyser viser at det ikke er lønnsforskjeller mellom ansatte, basert på kjønn.

Helse, miljø og sikkerhet

Konsernets offensive satsing på helse, miljø og sikkerhet (HMS) fortsetter og gir ønskede resultater. Det er i løpet av året gjennomført flere kurs om utvalgte sikkerhetstema og jevnlig webinarer for ledere og ansatte, med søkelys på sikkerhetsmessige utfordringer, oppfølging og dokumentasjon av hendelser.

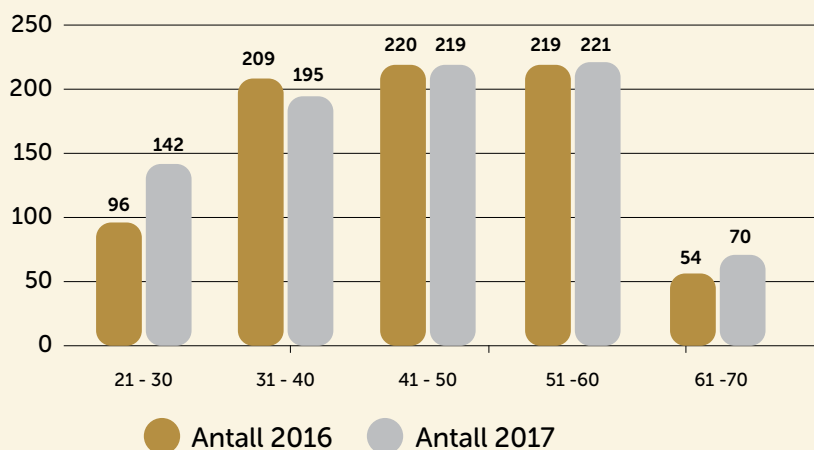
SpareBank 1 Nord-Norge tilstreber å forebygge skader som følge av ran, trusler eller andre uønskede hendelser. I 2017 hadde konsernet ingen ransforsøk. Det var seks registrerte tilfeller av trusler mot ansatte, to i Kundesenteret og fire i bankens avdelinger. Det var registrert to ulykker i forbindelse med arbeid, begge av mindre alvorlig karakter.

I 2017 har konsernet utarbeidet en metodikk for analyser knyttet til bemanningsmessige sårbarheter og risikoer på kort-, mellomlang- og lang sikt. Sårbarhetsanalysen ga mange interessante funn som har

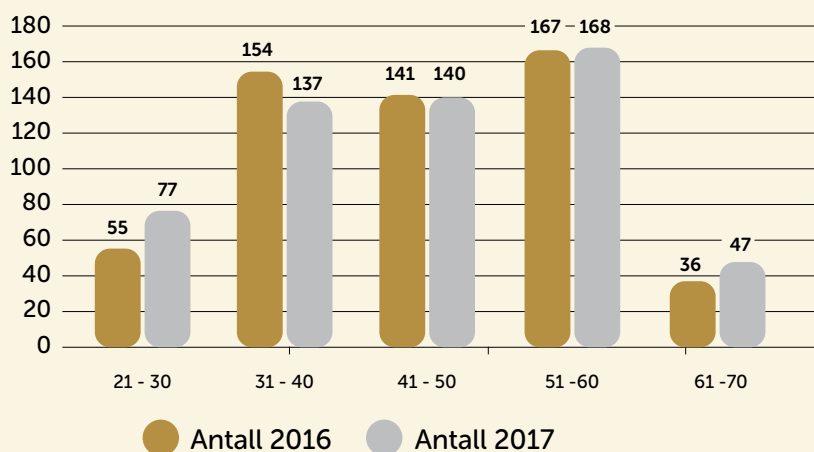
NØKKELTALL

Alderssammensetning:	Gjennomsnittsalder		
	2015	2016	2017
SpareBank 1 Nord-Norge (totalt)	46,7	44,6	44,5
SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)	47,9	45,1	45,2
EiendomsMegler 1 Nord-Norge	40,2	39,9	39,3
SpareBank 1 Finans Nord-Norge	38,6	40,1	38,9
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge	46,5	46,9	46,5

Alderssammensetning 2016 og 2017 SpareBank 1 Nord-Norge

Alderssammensetning 2016 og 2017 SpareBank 1 Nord-Norge (bankdelen)

ført til nye prioriteringer, herunder konsept for stedfortredere og langsiktige erstatte, nye rekrutteringsmodeller og utarbeidelse av medarbeiderprofiler.

Kostholds- og trimkonsept SNN Spor fylte fire år høsten 2017, og er like vital som alderen tilsier. Hele 87 % av medarbeiderne deltar, og aktivitetsnivået ligger fortsatt godt over Helsedirektoratets anbefalinger om fysisk aktivitet. Spor bidrar samtidig til å bygge bedriftskultur og stolthet gjennom intern aktivisering av vårt samfunnsengasjement.

Sykefravær og inkluderende arbeidsliv

Alle selskapene i konsernet er IA-bedrifter, og nåværende avtale om inkluderende arbeidsliv varer ut 2018. SpareBank 1 Nord-Norge har de siste årene arbeidet systematisk og bredt for å redusere sykefraværet, og med legemeldt og egenmeldt sykefravær på 2,9 % for 2017 (rapportert per 31.12.17) har dette lyktes godt.

Rekruttering og karriere

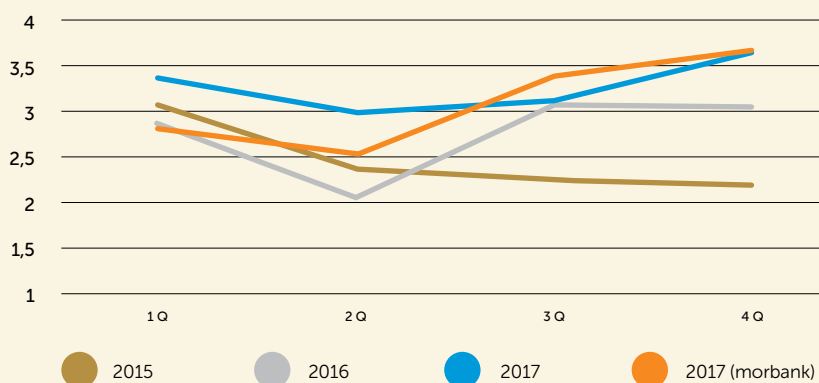
SpareBank 1 Nord-Norges attraktivitet som arbeidsgiver vises til fulle når ledige stillinger lyses ut. Antallet søkere er som regel stort – og kandidatene er både interne og eksterne. I 2017 kom det 1 089 søknader til 94 stillinger, og konsernet er i stor grad fornøyd med kandidatenes bakgrunn og kompetanse. Det har imidlertid blitt mer krevende å finne tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft til noen av konsernets minste lokasjoner.

SpareBank 1 Nord-Norge har i 2017 hatt tre kontorlaglæringer fra videregående skole.

Medarbeiderutvikling og ledelse

Et strategisk mål for SpareBank 1 Nord-Norge er å være nummer 1 for kunder, ansatte og eiere. For å lykkes med dette, har lederne et særlig ansvar knyttet til utviklingen av sine medarbeidere og sin enhet. Ledernes egen kompetanseutvikling gis fokus på ulike ledersamlinger og webinarer. I tillegg

Utvikling sykefravær SpareBank 1 Nord-Norge

2015 er tall for konsernet uten SNN Regnskapshuset, i tall for 2016 og 2017 er disse inkludert.

tilbys et skreddersydd masterprogram i utviklingsorientert ledelse, særlig til nye ledere. Programmet gjennomføres i samarbeid med Handelshøyskolen BI og SpareBank 1-alliansen.

Behovet for kontinuerlig læring er tydeligere enn noensinne. Det er derfor viktig for SpareBank 1 Nord-Norge å bygge ny og relevant kompetanse også blant eksisterende medarbeidere.

Alle nyansatte gjennomgår et introduksjonsprogram for å bli kjent med konsernet, vår kultur og strategiske rammeverk. 68 nyansatte gjennomførte ulike deler av introduksjonsprogrammet i 2017.

SpareBank 1 Nord-Norges kunder møtes av dyktige rådgivere både i kontorkanalen og i de digitale kanalene. Finansbransjen har etablert autorisasjonsordninger for rådgivere, noe som skal sikre nødvendig kunnskap, ferdigheter og holdninger hos rådgiverne.

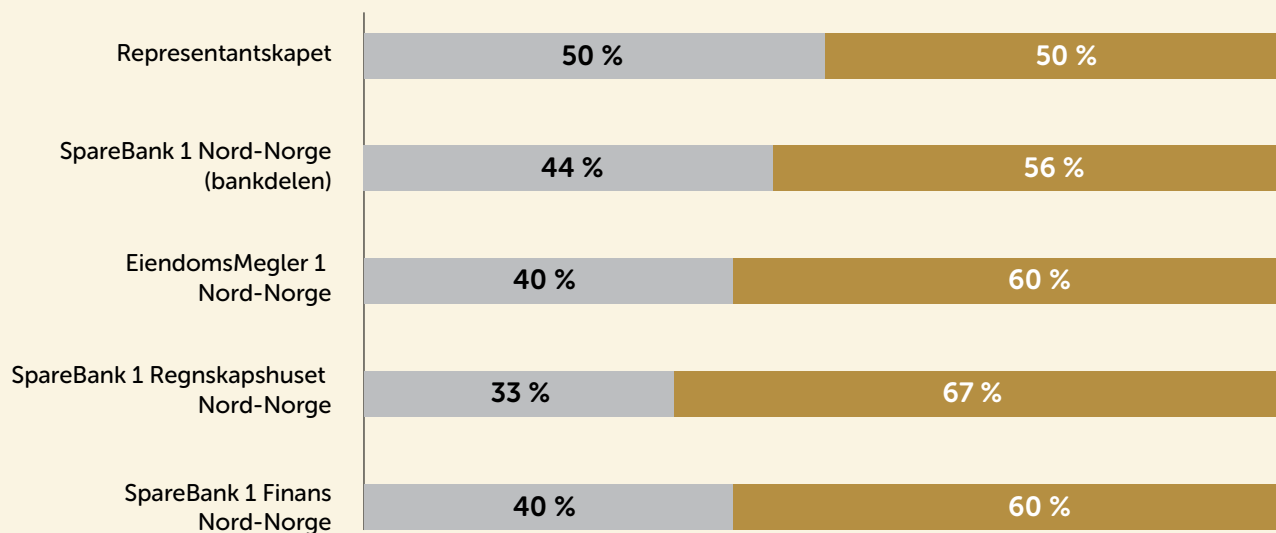
256 av rådgiverne er autoriserte finansielle rådgivere. 222 av dem er også godkjente gjennom Godkjenningordningen for skadeforsikring.

Konsernets fokus på læring på arbeidsplassen vises gjennom en nyanskaffet læringsplattform. Der gjøres et samlet læringstilbud tilgjengelig for hele konsernet. Plattformen vil gi bedre rapportering og dokumentasjon, og bidra til å målstyre kompetansearbeidet.

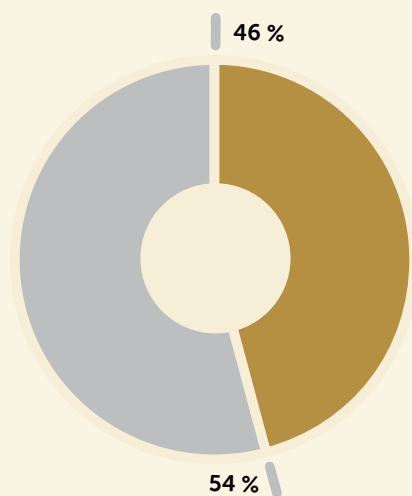
Etikk og etiske dilemmaer har stått på agendaen også i 2017. SNN-koden (etiske retningslinjer og retningslinjer for håndtering av brudd) har vært utgangspunktet for dette arbeidet. Flere tiltak som blogginnlegg, møter med ledere og avdelingsvise kurs er gjennomført.

Kjønnsfordeling i representantskapet og styrer

● Kvinner ● Menn

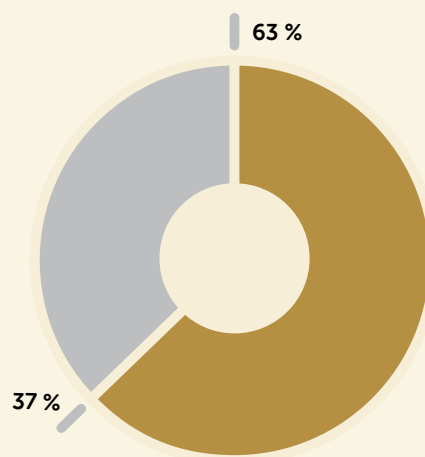

Kjønnsfordeling i SpareBank 1 Nord-Norge 2017

● Kvinner ● Menn

Kjønnsfordeling ledere i SpareBank 1 Nord-Norge 2017

● Kvinner ● Menn

Samfunnsansvar

Bare de siste ti årene har samfunnsutbytte på nesten to milliard kroner blant annet gått til ulike prosjekter og tiltak. Det har gått til utallige lokale aktiviteter, til mangfold, glede og videre utvikling av Nord-Norge. I 2017 er samfunnsutbyttet på hele 464 mill kroner.

Bærekraft

SpareBank 1 Nord-Norge er landsdelsbanken med visjonen For Nord-Norge. Samfunnsansvaret gjenspeiles i alle ledd av virksomheten, med særlig fokus på mennesker, miljø og samfunn i Nord-Norge.

Bærekraft

Som en betydelig næringsaktør i Nord-Norge, har SpareBank 1 Nord-Norge et særskilt ansvar for å fokusere på bærekraft. Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard og troverdighet i møte med kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet generelt. Det arbeides kontinuerlig for å bli en mer ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon. Mye av dette reguleres gjennom norske lover og forskrifter, og er en viktig del av konsernets strategigrunnlag.

I 2017 har konsernet hatt fokus på å utvikle og kommunisere en tydeligere bærekraftsprofil, og signerte derfor på FNs Global Compact sine ti prinsipper som omhandler menneskerettigheter, arbeidsliv, miljø og bekjempelse av korrupsjon. Disse er førende for konsernets videre arbeid med samfunnsansvar.

Som en forlengelse av dette, ble det igangsatt et arbeid med en vesentlighetsanalyse, som skal sammenfatte konsernets viktigste interessenter sine forventninger til etikk og bærekraft. Vesentlighetsanalysen ferdigstilles i 2018, og vil brukes som utgangspunkt for det videre strategiske arbeidet med samfunnsansvar. Her vil etableringen av en bærekraftsprofil tilpasset SpareBank 1 Nord-Norges virksomhet, forretnings- og markedsområde bli prioritert.

Konsernet ble i 2017 partner i Klimapartner Troms, som har som mål å forsterke effekten av egen miljøbevissthet og styrke kompetansen på klima og miljøutfordringer. Konsernet har en ambisjon om at arbeidet SpareBank 1 Nord-Norge gjør på bærekraft skal kunne komme øvrig næringsliv i landsdelen til gode.

I 2017 har SpareBank 1 Nord-Norges utvidet tilbudet av etiske og grønnerkede fond som kundene kan velge som sitt spareprodukt.

I tillegg til den til enhver tid gjeldende lovgivningen, arbeider SpareBank 1 Nord-Norge med bærekraft gjennom policyer, retningslinjer, SNN-koden og Etisk råd. Mer informasjon finnes også på *snn.no*.

Miljø

SpareBank 1 Nord-Norge har i 2017 fortsatt arbeidet for å bli enda mer ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon. Dette blant annet gjennom å stille krav til konsernet, leverandører og samarbeidspartnere. Som landsdelsbanken har konsernet et ansvar for å bidra til å nå Norges mål om reduksjon av klimagassutslipp. I 2017 satte konsernet et mål om å redusere egne klimagassutslipp med 10 % i perioden 2016-2026. Blant annet jobbes det med at deler av konsernet skal være papirløst fra og med 2020.

SpareBank 1 Nord-Norge er Miljøfyrtårn-sertifisert og arbeider systematisk med miljøtiltak. Målet er at alle ansatte skal ha et bevisst forhold til forbruk, reiser, avfallshåndtering og energiforbruk generelt.

I 2017 har konsernet arbeidet med flere store prosjekter for etablering av nye lokasjoner de kommende årene. I disse eieningsprosjektene vektlegges bruk av bærekraftige materialer med høy gjenbruksmulighet og tiltak som gir byggene best mulig energiklasse.

Den digitale utviklingen bidrar til at konsernet kan arbeide kontinuerlig med å gi kundene stadig bedre og mer effektive digitale løsninger. Dette gir seg også positive utslag i en lavere total miljøbelastning gjennom reduserte transportbehov for ansatte og kunder, og mindre forbruk av papir.

SpareBank 1 Nord-Norge utarbeider et eget energi- og klimaregnskap. Regnskapet følger de internasjonale standardene i «The Greenhouse Gas Protocol» og ISO 14064-1. Energi- og klimaregnskapet for 2017 viser et totalt klimagassutslipp for SpareBank 1 Nord-Norge på

1 088 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en økning på 18 tCO₂e, tilsvarende 1,7 %. Dette skyldes blant annet at en større renoveringsjobb på konsernets hovedkontor ble satt i gang i 2017. Dette arbeidet har bidratt til at det er generert større mengder avfall enn tidligere år. Utslipp fra konsernets reisevirksomhet er på samme nivå som i 2016.

Menneskerettigheter

SpareBank 1 Nord-Norge respekterer grunnleggende menneskerettigheter og alle konvensjoner ratifisert gjennom norsk lov, som FNs menneskerettskonvensjoner, ILOs kjernekonvensjoner og FNs miljø- og korrupsjonskonvensjoner. Dette omfatter de grunnleggende rettigheter som alle mennesker har, og er regulert av nasjonal og internasjonal lovgivning. De krav dette innebærer gjelder for all virksomhet i SpareBank 1 Nord-Norge, for konsernets leverandører og ved kredittgivning.

Kategori	Forklaring	2015	2016	2017	% endring fra forrige år
<i>Transport</i>					
Diesel (B5)		10,5	10,5	16,9	60,9 %
Bensin		4,6	4,6	11,1	142,4 %
Scope 1 Utslipp		15,0	15,0	27,9	85,6 %
<i>Fjernvarme/kjølning Nordiske lok.</i>					
Fjernvarme Norsk miks		22,0	6,2	6,5	5,1 %
<i>Elektrisitet*</i>					
Elektrisitet Nordisk miks		653,1	420,5	327,5	-22,1 %
Scope 2 Utslipp		675,1	426,7	334,0	-21,7 %
<i>Flyreiser</i>					
Fly kontinentalt		91,6	22,6	125,3	454,5 %
Fly interkontinentalt		17,1	35,7	14,0	-60,9 %
Fly nordisk		504,8	465,4	482,5	3,7 %
<i>Avfall</i>					
Glass, gjenvinning		-	-	-	-
Farlig avfall, gjenvinning			-	0,1	52,9 %
Metall gjenvinning		0,1			-
Organisk, gjenvinning		0,1	0,4	0,5	18,5 %
Papir, gjenvinning		0,9	0,4	0,7	87,1 %
Spesialavfall	Planglass		0,1		-100,0 %
Restavfall, forbrenning		6,8	28,9	39,7	37,5 %
EE-avfall, gjenvinning		0,1			-
<i>Forretningsreiser</i>					
Km-godtgjørelse bil (NO)		84,6	74,9	63,1	-15,8 %
Scope 3 Utslipp		706,0	628,3	725,8	15,5 %
Total		1 396,2	1 070,0	1 087,7	1,7 %
Prosentvis endring			-23,4 %	1,7 %	
* Alternativ beregning utslipp fra el (Markedsbasert metode)		2 990,1	2 169,9	2 166,6	
Prosentvis endring			-27,4 %	-0,2 %	

Scope 1

Transport: Faktisk forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy (eiet, leiet, leaset). Bruk av diesel (B5) og bensin står i 2017 for utslipp tilsvarende 28 tCO₂e. Dette er en økning 2,6 % fra året før.

Scope 2

Elektrisitet: Målt forbruk av elektrisitet i egneide eller leide lokaler/bygg. Tabellen viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren Nordisk miks. Utslippene fra elektrisitetsbruk er redusert med 22 % i forhold til 2016. Merk at utslippsfaktoren Nordisk miks er redusert med 7 % siden 2016.

Elektrisitet med en markedsbasert faktor er presentert under tabellene i denne rapporten. Ettersom Sparebank 1 Nord-Norge ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier (OG) for sitt elektrisitetsforbruk i 2017 er faktoren Nordisk residualmiks brukt. I 2017 var utslipp fra elektrisitetsforbruk 2 166,6 tCO₂e ved bruk av markedsbasert faktor.

Fjernvarme: Bruk av fjernvarme i eide/leide bygg. Totale utslipp fra fjernvarme er økt med 5 % pga. økt forbruk av fjernvarme og står i 2017 for 6,5 tCO₂e.

Scope 3

Flyreiser: Målt reiste personkilometer (pkm) per region. Utslipp fra flyreiser tilsvarer 622 tCO₂e, og utgjør 57 % av totale utslipp i 2017.

Kilometergodtgjørelse: I 2017 er det gitt godtgjørelse for 438 000 km. Dette gir et utslipp på 63 tCO₂e, og er redusert med 16 % fra 2016.

Avfall: Rapportert avfall i kg fordelt på ulike avfallsfraksjoner, samt behandlingsmetode (resirkulert, energigjenvunnet, deponert). Avfall står for et utslipp på 41 tCO₂e i 2017, og utgjør 4 % av totale klimagassutslipp. Utslippene har økt med 11,2 tCO₂e fra 2016 til 2017. Utslipp knyttet til glassavfall er på under 0,1 tCO₂e. Dette er relativt lite og kun merket med en strek i tabellen.

Samiske områder

SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde er en del av de samiske områdene. Konsernet er opptatt av å være til stede i de samiske lokalsamfunnene, og være en god bankforbindelse for samisk næringsliv og samiske personkunder. Telefonbank og rådgivning på nordsamisk er tilgjengelig for kundene.

Arbeidsvilkår

SpareBank 1 Nord-Norges virksomhet foregår i Norge, og er underlagt norske lover og internasjonale konvensjoner ratifisert av norsk lov. Arbeidstakerrettigheter og hensyn til grunnleggende sosiale behov er et krav som gjelder i all egen virksomhet og for alle leverandører.

Ansvarlig forvaltning

Konsernets direkte eksponering som investorer er i all hovedsak rettet mot det norske og nordiske markedet, og i stor grad mot obligasjonsmarkedet. Investeringsvirksomheten følger norske lover og regler, noe som skal sikre at konsernet ikke medvirker til krenkelser av menneske- og arbeidsrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes allment uetiske.

I all forvaltning skal det tas hensyn til risiko knyttet til miljø, sosiale forhold, menneskerettigheter og eierstyring (ESG risiko=Environmental, Social and Governance), slik det er definert blant annet i rapportene til Statens Pensjonsfond Utland.

Det gjøres ikke direkteinvesteringer i selskap som er involvert i produksjon av tobakk, pornografi, antipersonellminer eller klasevåpen, som har utvikling og produksjon av sentrale komponenter til masseødeleggelsesvåpen som en betydelig del av sin virksomhet eller bidrar til grove eller systematiske krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter – som tvangsarbeid, alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

SpareBank 1 Nord-Norge tilbyr også tredjepartsfond til kundene. For å bli inkludert i produktutvalget, må fondsleverandøren oppfylle minimumskrav innenfor etikk, bærekraft, samfunnsansvar, åpenhet og god eierstyring.

Leverandører

En egen innkjøpspolicy stiller krav til følgende kjerneområder: Menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og hederlig virksomhet. Leverandørene skal som et minimum tilfredsstillende og rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover og regler.

Ansvarlig kreditt

SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde innenfor kredittgivning er begrenset til Nord-Norge og Norge, og finansierer ikke prosjekter eller virksomheter i utlandet. Det gis ikke kreditt til selskap som er involvert i produksjon av tobakk, pornografi, antipersonellminer eller klasevåpen, eller selskap som utvikler og produserer sentrale komponenter til masseødeleggelsesvåpen. Videre gis det ikke kreditt til selskaper som bidrar til grove eller systematiske krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter – som for eksempel tvangsarbeid, alvorlig miljøskade eller korrupsjon, eller andre aktiviteter som vil være i konflikt med konsernets etiske retningslinjer.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking av utbytte, utgjør en alvorlig trussel mot enkeltpersoner og strukturer i næringslivet og undergraver den legale økonomien i ethvert samfunn. SpareBank 1 Nord-Norge skal etterleve lovkrav og treffe tiltak som har som formål å bekjempe økonomiske kriminalitet og terrorhandlinger. Et sentralt virkemiddel i dette arbeidet er å kjenne kunden og opphavet til pengene som passerer gjennom våre systemer, blant annet gjennom gode rutiner ved etablering og løpende oppfølging av kundeforholdet.

Infrastrukturen i konsernet kan bli forsøkt benyttet som redskap for kriminelle handlinger. Kompetanse og kunnskap i organisasjonen skal sikre at den etterlever lovkrav og forventninger fra kunder, leverandører og samfunnet. I tillegg til opplæring i regelverk, er etikk og dilemmatrening sentralt.

SpareBank 1 Nord-Norge jobber aktivt for å forebygge, avdekke og rapportere transaksjoner som er knyttet til utbytte fra straffbare handlinger eller med tilknytning til terrorhandlinger, herunder også korrupsjon. Det er i 2017 startet et arbeid med å utvikle et antikorrupsjonsprogram, og dette forventes ferdigstilt i løpet av 2018.

SpareBank 1 Nord-Norge verken driver med, yter tjenester til eller gir råd som har til hensikt å oppnå unndragelse av skatt.

Tiltak fremover

SpareBank 1 Nord-Norge vil fortsette å ha sterkt fokus på samfunnsansvar. Konsernet har som ambisjon å være en foregangsbedrift i det å arbeide bærekraftig som finanskonsern i Nord-Norge.

For 2018 planlegges følgende tiltak:

1. Ferdigstille vesentlighetsanalysen
2. Utvikle strategi for samfunnsansvar
3. Innføre GRI-rapportering
4. Styrke satsingen på finansiering av bærekraftige prosjekter

SpareBank 1 Nord-Norge har i 2017 signert på FNs Global Compact, som er verdens største initiativ for samfunnsansvar i næringslivet

SpareBank 1 Nord-Norge er Miljøfyrtårn-sertifisert, og følger de forpliktelsene som ligger i sertifiseringsordningen

SpareBank 1 Nord-Norge ble i 2017 med i Klimapartner Troms sammen med 15 andre partnerbedrifter

Samfunnsengasjement

SpareBank 1 Nord-Norge har et brennende engasjement for det nord-norske samfunnet. I lag med ildsjeler over hele landsdelen, har SpareBank 1 Nord-Norge bidratt til å realisere hundrevis av viktige prosjekter rundt om i Nord-Norge gjennom tildelinger fra samfunnsutbyttet eller samarbeid gjennom sponsoravtaler.

Samfunnsutbytte

53,6 % av SpareBank 1 Nord-Norge eies av det nord-norske samfunnet, og som eier får landsdelen den største delen av utbyttet. Dette kalles for samfunnsutbytte, og tildeles små og store prosjekter som bidrar til verdiskaping og utvikling i og for Nord-Norge. Gjennom dette er SpareBank 1 Nord-Norge med å løfte landsdelen. I 2017 ble 100 mill kroner tilbakeført til det nordnorske samfunnet gjennom SNN-fondet.

Sponsorportefølje

Sponsing er den kommersielle delen av konsernets samfunnsengasjement, og inngår som en del av SpareBank 1 Nord-Norges markedsføring og merkevarebygging. Sponsorporteføljen var i 2017 på 28 mill kroner.

Fordeling av midler

SNN-fondet | 100 mill kroner

Fordelt på 526 prosjekter innen idrett, kultur og kunnskap

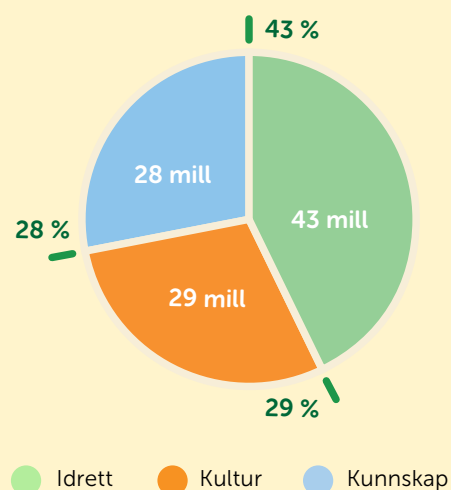
Sponsing | 28 mill kroner

Fordelt på 239 avtaler med aktører innen idrett, kultur og kunnskap

Stiftelser

SpareBank 1 Nord-Norge	
Kulturnæringsstiftelse	13 mill
Sparebankstiftelsen	
SpareBank 1 Nord-Norge	9,8 mill

Tildeling fra SNN-fondet i 2017 100 mill kroner (100 %)

Skapte skifest for store og små

Mens de internasjonale stjernene gikk Reistadløpet, fikk morgendagens skistjerner testet seg under Barnas Reistadsprint.

Rundt 300 barn stilte til start under Barnas Reistadsprint en fredag i april i Bardu kommune i Troms.

– Det er nesten ti prosent av alle som bor i kommunen, så dette må man kunne kalle en folkefest, sier banksjef Tonje Vik i SpareBank 1 Nord-Norge.

Hun sto selv i målområdet og delte ut medaljer til barna som hadde gått den 900 meter lange løypa i Setermoen sentrum.

– Barnas Reistadsprint er et uhytellig skirenn der alle kan delta. Det er SpareBank 1 Nord-Norge som er arrangør, og de ansatte gjør all jobben selv. Alt fra å rigge løypa til å dele ut startnummer, medaljer og saft, forklarer banksjefen.

Ville lage folkefest

Barneskirennene ble arrangert i forbindelse med at Reistadløpet ved hjelp av samfunnsutbytte fra SpareBank 1 Nord-Norge, ble en del av Visma Ski Classics – verdenscupen for langløp med blant annet Vasaløpet, Marcialonga og Birkebeinerrittet på programmet.

– Når de største stjernene i langløpsirkuset kommer til Indre Troms, må vi jo bidra til å lage folkefest. Barneskirennene er midt i blinken i så måte, forklarer Christian Larsen, fagansvarlig for samfunnsengasjement i SpareBank 1 Nord-Norge.

Sikre rekrutteringen

Reistadløpet ble arrangert første gang i 1958 og er et av Norges mest tradisjonsrike turrenn. Rennet ble etablert til minne om oberst Ole Reistad. Han var skiløper og friidrettsmann, mest kjent for å ha ledet den norske skipatroljen inn til seier i olympiaden i St. Moritz i 1928.

– Vi synes det er flott at samfunnsutbytte fra SpareBank 1 Nord-Norge kan brukes til å skape skifest både på den store og den lille arenaen. Forhåpentligvis vil noen av deltakerne i Barnas Reistadsprint stå på startstreken på Reistadløpet om noen år. Med statusen som Ski Classics-renn, håper vi også at Reistadløpet skal bli enda mer populært, både her nord, i resten av landet og kanskje også utenfor landets grenser, sier banksjef Tonje Vik.

”

Barnas Reistadsprint er et uhøytidelig skirenn der alle kan delta. Det er SpareBank 1 Nord-Norge som er arrangør, og våre ansatte gjør all jobben selv. Alt fra å rigge løypa til å dele ut startnummer, medaljer og saft.

Banksjef Tonje Vik

Håper på flere nordnorske blå forretningsideer

I 2017 ble det bevilget 3 mill kroner, fordelt over tre år, til MABIT fra samfunnsutbyttet Håpet er å gjøre forretning av enda flere gode ideer innenfor blå bioteknologi i nord.

Støtter innovasjon

MABIT bidrar til innovasjon og verdiskaping innen blå bioteknologi. Programmet gir starthjelp til de gode ideene fra Nord-Norge, og fokuserer på at arbeidsplassene og verdiskapningen skapes og forblir i nord. Det stemmer godt med SpareBank 1 Nord-Norges visjon om å ha fokus på hele landsdelen.

– Vi bidrar med midler fra samfunnsutbyttet fordi det er viktig for Nord-Norge å få opp innovasjonstakten. Det er blant annet ressursene i havet og blå

bioteknologi vi skal leve av i fremtiden, sier kommunikasjonssjef Stein Vidar Loftås i SpareBank 1 Nord-Norge.

Støtten har bidratt til å utløse midler også fra fylkeskommunene i Finnmark og Nordland, som sammen med Troms fylkeskommune bidrar med totalt 3,45 mill kroner til prosjektet. Det felles løftet betyr at fødselshjelperne i MABIT nå får et enda større register å spille på.

Fakta om MABIT

- *Uavhengig program som finansierer industrirettet, fremragende forskning i Nord-Norge*
- *Fokusområder*
 - *utnyttelse av marint restråstoff*
 - *marin bioprospektering*
 - *bioteknologi innen akvakultur og fiskehelse*
- *Styret er sammensatt av ressurser fra industri og akademia*

Foto: Shutterstock

”

Midlene har stor betydning for oss og for prosjektene og næringsutvikling i nord. Nå kan enda flere av de gode ideene på tegnebordet bli til virkelighet.

Daglig leder MABIT, Victoria Schjøning

– Midlene har stor betydning for oss og for prosjektene og næringsutvikling i nord. Nå kan enda flere av de gode ideene på tegnebordet bli til virkelighet, sier daglig leder Victoria Schjøning Paulsen i MABIT.

Får fart på utviklingen

MABIT støtter næringsrettet forskning og er utslagsgivende for at de gode kommersielle ideene kan få en god start med tilgang også på kapital og spisskompetanse, som ellers ikke ville vært til-

gjengelig. Gjennom midlene får forskere og industri testet hårete ideer i mindre skala, uten at de må sette i gang store prosjekter med høy risiko.

– Vi trenger støtte til prosjekter i nord og innen marin bioteknologi, siden vi ikke har et stort og robust næringsliv å lene oss på. Når SpareBank 1 Nord-Norge bidrar med midler, går utviklingen fortere, avslutter Victoria Schjøning Paulsen.

Hackathon for morgendagens Nord-Norge

17 samfunnsengasjerte studenter ble invitert med på ei helg i Bodø, med mål om å komme opp med løsninger for fremtidens arbeidsmarked i nord.

Kan du tenke deg å være med å utvikle løsninger for fremtiden? Høsten 2017 stilte vi spørsmålet til landsdelens studenter. 17 av de som svarte ja, ble invitert med på ei innovativ helg i januar, der hackaton ble benyttet som metode.

Et hackaton er et arrangement der ulike mennesker møtes og samarbeider om én konkret utfordring innenfor en gitt tidsramme. Arbeidsformen er å sitte intensivt i grupper for å arbeide med problemstillingen. På slutten av hackatonet skal prototypen eller løsningsforslaget legges frem. Formålet er ikke å komme opp med en fasit, men å skape ideer og grunnlag for videre utvikling.

– Vi ønsker å møte fremtidig arbeidskraft gjennom å være tett på utdanningsinstitusjonene og studentene. Dersom det går bra for landsdelen, går det bra for Sparebank 1 Nord-Norge, og tilgang på nok arbeidskraft og riktig kompetanse er helt vesentlig for både landsdelen og for oss. Derfor ønsker vi å lytte til studentene, sier HR-sjef Turid Aspenes i SpareBank 1 Nord-Norge.

Denne januarhelgen i Bodø jobbet studentene frem forslag til hva som skal til for at landsdelen skal fremstå som det naturlige valget i fremtiden. Søndag presenterte gruppene fire fantastiske ideer for utvikling av Nord-Norge. Premien til vinnergruppen var sommerjobb i konsernet – for å jobbe videre med forslaget sitt.

” Vi ønsker å møte fremtidig arbeidskraft gjennom å være tett på utdanningsinstitusjonene og studentene.

HR-sjef SpareBank 1 Nord-Norge, Turid Aspenes

MULIGHETER:

Studentene Tamara Sisykh og Varvara Alekseeva, konsernsjef Jan-Frode Janson, prorektor ved UiT Wenche Jakobsen og student Jørgen Eiane er glade for at det nå blir muligheter for å søke om midler til å utvikle gode forretningsideer.

Lanserte nordnorsk entreprenørskapsfond ved UiT

2017 var året da SpareBank 1 Nord-Norge i finansierte et nytt entreprenørskapsfond ved UiT Norges arktiske universitet. Her kan 15 000 studenter søke om midler til å utvikle forretningsideene sine.

Målet er å få opp flere studentbedrifter og øke innovasjonstakten, slik at landsdelen kan bli mer konkurransedyktig i årene fremover. Konsernsjef Jan-Frode Janson har troen på at studentene kan løse utfordringene.

– Landsdelen trenger 25 000 arbeidstakere innen 2030 for å møte veksten i årene fremover. For å bli enda mer konkurransedyktig i nord, må vi dyrke frem de gode ideene og sette dem ut i livet. Da skaper vi sterke bedrifter som gir oss den nødvendige konkurransekraften. Det er nettopp gründerne ved UiT som gjør at vi går en spennende tid i møte, sier konsernsjefen.

”

Landsdelen trenger 25 000 arbeidstakere innen 2030 for å møte veksten i årene fremover. For å bli enda mer konkurransedyktig i nord, må vi dyrke frem de gode ideene og sette dem ut i livet

Konsernsjef, Jan-Frode Janson

Utvikler app

Under lanseringen i september møtte han app-utviklerne Jørgen Eiane, Tamara Sisykh og Varvara Alekseeva, tre studenter som har fått midler fra entreprenørskapsfondet for å utvikle forretningsideen sin. Appen Pop-up Adventure er en underholdningsplattform innenfor Augmented Reality, som betyr "utvidet virkelighet", og bygger videre på konsepter som Pokémon Go. Her skal du løse masse oppgaver i appen innen en time, for eksempel gåter eller puslespill, mens du går gjennom en virtuell bane i en fysisk verden.

Imponert konsernsjef

Jan Frode Janson er imponert over appen og studentene, som i 2017 kom på tredjeplass i Venture Cup, den nasjonale konkurransen for beste forretningsplan.

– Disse studentene er heltene mine, sier han.

Studenter fra alle campusene kan søke om inntil 25 000 kroner hver, men det er ikke bare å sende inn en søknad på papir og vente på tilslag. De må presentere prosjektet sitt foran en jury sammensatt av representanter fra UiT og SpareBank 1 Nord-Norge, hvor de beste ideene vinner frem.

Når det går godt for landsdelen,
går det også godt for
SpareBanken 1 Nord-Norge

Mefjord

